

IZVJEŠĆE O PROVEDBI ZAKONA IZ MJERODAVNOSTI SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BIH U 2018. GODINI

Sarajevo, svibanj 2019. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠĆE
O PROVEDBI ZAKONA
IZ MJERODAVNOSTI
SREDIŠNJEG IZBORNOG
POVJERENSTVA BiH
U 2018. GODINI

Sarajevo, svibanj 2019. godine

© Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine 2019.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dopušta reproduciranje ovog materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u svezi s autorskim pravima se mogu poslati Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel. +387 (0) 33 / 251-300

Faks: +387 (0) 33 / 251-329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internetska adresa: www.izbori.ba

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

KAZALO

Uvod.....	13
Sažetak.....	15
O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine	23

DIO I. - PROVEDBA IZBORNOG ZAKONA BIH

1. Priprema i provedba neposrednih i posrednih izbora.....	27
1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH	27
1.2. Normativna djelatnost	28
1.3. Ostali spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.....	36
1.4. Aktivnosti Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH – nastavak praćenja inovacija u oblasti informatičkih i komunikacijskih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini	38
1.4.1. Aktivnosti Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH u 2018. godini	39
1.4.2. Ostale aktivnosti.....	39
1.4.2.1. Prezentacije tvrtki.....	40
1.4.2.2 Radni posjeti.....	41
1.4.3. Preporuke Ad hoc radne skupine	42
1.5. Objava Općih izbora 2018. godine.....	43
1.6. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2018. godine.....	43
1.6.1. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa	43
1.6.2. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redoviti birači).....	45
1.6.3. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis	46
1.6.3.1. Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine	48
1.6.4. Ažuriranje podataka Središnjeg biračkog popisa za raseljene osobe	50
1.6.5. Ažuriranje podataka o raseljenim osobama za Opće izbore 2018. godine.....	52
1.6.6. Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.....	53
1.6.7. Ažuriranje podataka o umrlim osobama	54
1.6.8. Dostava izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po zahtjevu političkih subjekata.....	56
1.6.9. Aktivnosti na pripremi i provedbi postupka opoziva načelnika.....	56
1.6.10. Aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave.....	56
1.6.11. Redovite aktivnosti na vođenju Središnjeg biračkog popisa.....	56
1.7. Koordinacija rada izbornih povjerenstava.....	57
1.7.1. Popunjenost izbornih povjerenstava, imenovanje i razrješenje članova izbornih povjerenstava	57
1.7.2. Izrada analize o radu izbornih povjerenstava u 2017. godini.....	59
1.8. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine.....	61
1.8.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata	61
1.8.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata	63
1.8.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima.....	63
1.8.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati	64
1.8.5. Žrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2018. godine.....	64
1.9. Obuka i edukacija izborne administracije	65
1.10. Informiranje birača – Edukativna i motivacijska kampanja.....	72

1.10.1. Edukativna kampanja – TV-Telop, TV-spot, radiodžingl, oglasi u tiskanim medijima	72
1.10.2. Edukativna kampanja – birači izvan Bosne i Hercegovine	74
1.11. Sigurnosni aspekt Općih izbora 2018. godine	74
1.12. Rad Glavnog centra za brojanje	76
1.13. Promatrači izbornog procesa	80
1.13.1. Ocjena međunarodnih promatrača	83
1.14. Dan održavanja Općih izbora 07.10.2018. godine	84
1.15. Odziv birača na Općim izborima 2018. godine	85
1.16. Nevažeći glasački listići	87
1.17. Utvrđivanje izbornih rezultata	89
1.18. Efekti ponovnog brojanja glasačkih listića	92
1.19. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju	94
1.19.1. Dostupnost izjava o imovinskom stanju javnosti	95
1.20. Povrat pristojbe za ovjeru političkim strankama i neovisnim kandidatima	95
1.21. Analiza imenovanja članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, razlozi za odustajanje iz članstva biračkih odbora	96
1.22. Posredni izbori za zakonodavna tijela vlasti	97
1.22.1. Vijeće naroda Republike Srpske	97
1.22.2. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	98
1.22.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH	100
1.22.3.1. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	100
1.22.3.2. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	100
1.23. Prijevremeni izbori 17.02.2019. godine	101
2. Zaštita izbornog prava	102
2.1. Prigovori Koalicije “Pod lupom” za slobodne i poštene izbore	117
2.1.1. Zahtjevi za ponovno brojanje glasačkih listića koje je podnijela Koalicija “Pod lupom“ ..	118
3. Ostale aktivnosti	120
3.1. Financijske aktivnosti	120
3.2. Proračun Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2018. godinu	120
3.3. Korekcija proračuna	120
3.3.1. Donacije (korigirani proračun za 2018. godinu)	120
3.4. Logističko-operativne aktivnosti	124
3.4.1. Opće informacije i normativi	124
3.4.2. Logističke i operativne aktivnosti	125
3.4.3. Redovite operativne aktivnosti	127
4. Informatičko-tehnička podrška radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH	129
4.1. Nadogradnja JIIS BiH – Središnji birački popis	129
4.2. Dorada funkcionalnosti modula za unos i obradu rezultata izbora	132
4.3. Geoinformacioni sustav (GIS)	135
4.4. Konsolidacija JIIS BiH, izrada repozitorija	136
4.5. Probni izbori (Dry run)	138
4.6. Održavanje Internetskog portala Središnjeg izbornog povjerenstva BiH	139
4.7. Grafička priprema dokumentacije	140
5. Poteškoće i izazovi koji su vještački proizvedeni da bi se otežala provedba Općih izbora 2018. godine	143
6. Zaključna razmatranja	146

DIO II. - PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

1. Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka	149
1.1. Uvod.....	149
1.2. Pravni okvir.....	149
1.2.1. Pravni okvir za financijsko izvješćivanje političkih stranaka	152
1.3. Aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvješćenom razdoblju.....	153
1.3.1. Prijem financijskih izvješća političkih stranaka.....	153
1.3.2. Revizija i kontrola financijskih izvješća	171
2. Sankcioniranje političkih stranaka	178
2.1 Prijave Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona.....	179
2.2. Osnivanje i upis političkih stranaka u sudski registar, prestanak rada političkih stranaka i brisanje iz sudskog registra	180
3. Ostale aktivnosti	182
4. Zaključna razmatranja	183
PRILOZI.....	185

DIO III. - PROVEDBA ZAKONA O VIJEĆU MINISTARA BIH

1. Provedba Zakona o Vijeću ministara BiH i Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	209
1.1.Provjera kandidata za Vijeće ministara BiH	209
1.2. Provjera kandidata za zamjenika ravnatelja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	209
2. Zaključna razmatranja	209

DIO IV. - CENTAR ZA EDUKACIJU SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BIH

1. Aktivnosti Centra za edukaciju	213
2. Zaključna razmatranja	220

DIO V. - MEĐUNARODNA SURADNJA, SEMINARI I EDUKACIJE

1. Međunarodna suradnja, seminari i edukacije	223
1.1. Sudjelovanje na promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima	223
1.2. Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora	225
1.3. Aktivnosti realizirane uz financijsku podršku Vijeća Europe.....	226
1.3.1. Konferencija “U susret Općim izborima 2018.“	227
1.4. Suradnja sa OESS BiH.....	229
1.5. Sudjelovanje u UNDP projektu “Žene u izborima u Bosni i Hercegovini“ i inicijativi VoICE.NET.....	231
1.6. Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih.....	232
2. Zaključna razmatranja	233

DIO VI. - JAVNOST RADA SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BIH

1. Javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.....	237
2. Zaključna razmatranja	239

DIO VII. – PREPORUKE

1.Preporuke.....243

ANEKS - Popis materijalnih propisa koje Središnje izborno povjerenstvo BiH izravno primjenjuje u provedbi svojih mjerodavnosti 247

POPIS TABLICA

I. Provedba Izbornog zakona BiH

Tablica 1. Broj birača upisanih u Središnji birački popis na Dan izbora, 07.10.2018. godine	44
Tablica 2. Starosna struktura birača upisanih u Središnji birački popis na Dan izbora, 07.10.2018. godine.....	44
Tablica 3. Broj upisanih birača po kategorijama na Dan Općih izbora 07.10.2018. godine	45
Tablica 4. Razlozi za odbijanje upisa u Središnji birački popis za glasovanje izvan zemlje.....	47
Tablica 5. Pregled broja upisanih birača za glasovanje u DKP BiH za Opće izbore 2018. godine sa odzivom.....	54
Tablica 6. Podatci o aktivnostima brisanja umrlih osoba sa Središnjeg biračkog popisa	55
Tablica 7. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih političkih stranaka i neovisnih kandidata ...	61
Tablica 8. Pregled podnesenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata po tijelima	62
Tablica 9. Pregled ovjerenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2018. godine	64
Tablica 10. Ukupno verificiranih glasačkih paketa u Glavnom centru za brojanje	78
Tablica 11. Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama	79
Tablica 12. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića.....	87
Tablica 13. Biračka mjesta sa najvećim brojem nevažećih glasačkih listića	88
Tablica 14. Izabrani kandidati na Općim izborima 2018. godine	89
Tablica 15. Pregled odbijenih mandata nakon Općih izbora 2018. godine.....	90
Tablica 16. Pregled broja prestanka mandata po razini vlasti	91
Tablica 17. Razlozi za utvrđivanje prestanka mandata	92
Tablica 18. Ovjerene liste /kandidati iz Skupština Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona	98
Tablica 19. Ovjerene liste /kandidati iz osam kantona FBiH.....	99
Tablica 20. Broj birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za prijevremene izbore.	102
Tablica 21. Tablični pregled žalbi.....	113
Tablica 22. Struktura naloga u tijeku 2018. godine	122
Tablica 23. Struktura naloga iz blagajne u tijeku 2018. godine.....	123
Tablica 24. Zaposleni na određeno vrijeme	128

II. Provedba Zakona o financiranju političkih stranaka

Tablica 25. Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2017. godini.....	154
Tablica 26. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u 2017. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u godišnjim financijskim izvješćima)	155
Tablica 27. Proračunska izdvajanja za političke subjekte u 2017. godini.....	165
Tablica 28. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004. – 2017. godine	167
Tablica 29 . Pregled deset političkih stranaka s najvećim prihodom iz proračuna u razdoblju 2004. – 2017. godine	169
Tablica 30. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po nivoima vlasti (državni nivo, entitetski nivoi i Brčko Distrikt BiH)	170
Tablica 31. Struktura troškova izborne kampanje za Opće izbore 2018. godine.....	175

Tablica 32. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u vrijeme izborne kampanje	177
Tablica 33. Prijave podnesene u razdoblju od 2009./2018. godine.....	179

POPIS GRAFIKONA

I. Provedba Izbornog zakona BiH

Grafikon 1. Odziv birača na Općim izborima 2018. godine	85
Grafikon 2. Odziv birača po entitetima	86
Grafikon 3. Starosna struktura birača koji su glasovali	86
Grafikon 4. Spolna struktura birača koji su glasovali	87
Grafikon 5. Pregled važećih, nevažećih i praznih listića po različitim nivoima	88
Grafikon 6. Starosna struktura izabраниh kandidata	89
Grafikon 7. Spolna struktura izabраниh kandidata.....	90

II. Provedba Zakona o financiranju političkih stranaka

Grafikon 8. Prikaz strukture proračunskih izdvajanja za političke subjekte u 2017. godini.....	166
Grafikon 9. Trend prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u razdoblju 2004 – 2017.	166
Grafikon 10. Struktura troškova izborne kampanje	175
Grafikon 11. Usporedni pregled troškova izborne kampanje	176
Grafikon 12. Trend troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2018. godine.....	176
Grafikon 13. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u vrijeme izborne kampanje	177
Grafikon 14. Odnos vlastitih izvora financiranja i dugova političkih stranaka	178

POPIS SLIKA

Slika 1. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.) na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH)	71
Slika 2. Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. (na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku)	71
Slika 3. Praktikum za izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku	71
Slika 4. Praktikum za financiranje izborne kampanje i financiranje političkih stranaka	72
Slika 5. Tiskani oglas “Kako glasovati“	73
Slika 6. TV-spot	73
Slika 7. Motivacijski spot.....	74
Slika 8. Forma za pristup.....	130
Slika 9. Administrativni dio – praćenje on-line prijenosa podataka	130
Slika 10. Grafički prikazi dijelova aplikacije	132
Slika 11. Prikaz forme za pristup modulu	133
Slika 12. Forma za praćenje unosa rezultata	133
Slika 13. Forma za kontrolu unesenih podataka	134
Slika 14. Forma za pravilno objedinjavanje rezultata na biračkom mjestu	134

Slika 15. Prikaz rezultata.....	135
Slika 16. Integrirani izborni informacijski sustav BiH (JIIS BiH)	137
Slika 17. Statistika SMS centra	139
Slika 18. Broj pregleda web-stranice	140
Slika 19. Zvanični telop manifestacije “Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora“.....	141
Slika 20. Telop i baner predizborne Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“	141
Slika 21. Glasački listići, upute kako glasovati.....	142
Slika 22. Grafičke pripreme	142
Slika 23. Publikacija “Izbori u Bosni i Hercegovini – dug put ka demokratskim standardima” ..	228
Slika 24. CD-ovi sa audioverzijama Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka.....	229
Slika 25. Članci objavljeni u izdanju VoICE.NET	232

POPIS FOTOGRAFIJA

Fotografija 1. Presentacija tvrtke Scytel	40
Fotografija 2. Presentacija tvrtke Dominion Voting.....	41
Fotografija 3. Seminar za političke stranke i neovisne kandidate.....	66
Fotografija 4. Sudionici Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“	67
Fotografija 5. Obuka za rad na aplikaciji “Vođenje i uporaba Središnjeg biračkog popisa“ – <i>praktični dio</i>	68
Fotografija 6. Obuka kontrolora izbornih rezultata, Sarajevo, 20. rujna 2018. godine.....	69
Fotografija 7. Sala za brojanje – snimljeno videonadzorom.....	77
Fotografija 8. Verifikacija glasačkih paketa izvan BiH	78
Fotografija 9. Međunarodni promatrači – predstavnici tijela za provedbu izbora.....	81
Fotografija 10. Seminar za promatrače izbornog procesa 2018. godine	82
Fotografija 11. Sudionici seminara za promatrače izbornog procesa	82
Fotografija 12. Simulacija rada na biračkog mjestu.....	83
Fotografija 13. Sudionici i predavači IIIDEM obuke	214
Fotografija 14. Trening-sesija	215
Fotografija 15. Predavanje o procesu prebrojavanja glasova u Indiji	215
Fotografija 16. Seminar “Financiranje političkih stranaka“.....	216
Fotografija 17. Učenici i profesori srednjih škola iz Mostara sa predavačima iz SIP BiH.....	217
Fotografija 18. Predavanje za sudionike i profesore srednjih škola iz Mostara.....	217
Fotografija 19. Seminar “Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima”	218
Fotografija 20. Sudionici i predavači predavanja za studente Pravnog fakulteta iz Zenice.....	219
Fotografija 21. Predavanje za studente Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici na temu “Izbori: zakonodavstvo, proces, institucije”.....	219
Fotografija 22. Seminar “Zloupotreba administrativnih resursa tijekom izbornih procesa: ključni izazovi za demokratske izbore	223
Fotografija 23. Sudionici 27. Godišnje konferencije ACEEEO, Vilnius, rujna 2018.....	224
Fotografija 24. Članovi promatračke misije u posjetu Palama	225
Fotografija 25. Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora, Sarajevo, 01. 02. 2018.	226

Fotografija 26. Sudionici Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“	227
Fotografija 27. Pozdravno obraćanje dr. Irene Hadžić, predsjednice SIP BiH.....	228
Fotografija 28. Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju s OESS BiH	230
Fotografija 29. Primopredaja transparentnih glasačkih kutija	231
Fotografija 30. Konferencije za medije.....	238

Uvod

1. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) mjerodavno je za provedbu "Anexa III Dejtonskog mirovnog sporazuma, Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), Zakon o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", br. 95/12 i 41/16), sudjeluje u provedbi Izbornog zakona Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05, 24/12 i 109/12), Izbornog zakona Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 17/08 i 43/08), Zakona o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika općina u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj 19/08), Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 I 24/08) te Ustava Federacije BiH i Ustava Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na izbore.
2. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, članak 2.9 stavak (1) točka 16¹, utvrđeno je da Središnje izborno povjerenstvo BiH podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština BiH) o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini, provedbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon BiH) i inicira izmjene tog zakona, dok je Zakonom o financiranju političkih stranaka, članak 17², propisano da je Središnje izborno povjerenstvo BiH obvezno svake godine Parlamentarnoj skupštini BiH podnijeti izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka.
3. Osim navedenih zakona, u mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je i provedba dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine³, kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno da ocjenjuje, na temelju dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjete za imenovanje. Također, Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, članak 13⁴, Središnje izborno povjerenstvo BiH vrši provjeru kandidata za ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije.
4. Ovo izvješće obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provedbu zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine. U izvješćenom razdoblju na 101 održanoj sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH raspravljalo se i odlučivalo o nizu pitanja i zadataka koji su se odnosili na organizaciju Općih izbora 2018. godine, provedba posrednih izbora za zakonodavna tijela vlasti, provedba prijevremenih izbora za načelnike općina, aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave, praćenje rada i stanja popunjenosti izbornih povjerenstava, edukaciju izborne administracije, nadogradnju i testiranje Jedinstvenog izbornog informacionog sustava (JIIS BiH), redovite aktivnosti na vođenju evidencije Središnjeg biračkog popisa i izjava o imovinskom stanju, odlučivanje po zahtjevima i žalbama političkih subjekata; razmatranje financijskih izvješća političkih stranaka; utvrđivanje prestanka mandata izabranih dužnosnika i dodjelu mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima s listi političkih subjekata; plan i program edukacije izborne administracije (općinskih/gradskih

¹ "Službeni glasnik BiH", broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16.

² "Službeni glasnik BiH", broj: 95/12 i 41/16.

³ "Službeni glasnik BiH", broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08.

⁴ "Službeni glasnik BiH", broj: 103/09 i 58/13.

izbornih povjerenstava i osoblja zaposlenog u centrima za birački popis); donošenje odluka o svim nabavkama za potrebe projekata financiranih od Vijeća Europe, provedba tenderskih i drugih postupaka za nabavku i potpisivanje ugovora s izabranim ponuđačima i tako dalje.

5. Izvješće o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2018. godini, podijeljeno je na 7 dijelova koji čine jednu cjelinu.
6. Od prvog do trećeg dijela izlaže se materijal koji se odnosi na dosljednu primjenu zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
7. Četvrti dio izvješća odnosi se na Centar za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora.
8. Peti dio izvješća odnosi se na međunarodnu suradnju, seminare i edukacije koje Središnje izborni povjerenstvo BiH redovito održava, nastojeći da kroz razmjenu iskustava s izbornim povjerenstvima drugih zemalja radi na unaprjeđenju svog rada.
9. Šesti dio se odnosi na javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kao neovisnog tijela koji treba transparentno i na nepristrasan način provesti sve zakone iz svoje mjerodavnosti.
10. U sedmom dijelu su ponuđene preporuke čiju realizaciju Središnje izborni povjerenstvo BiH nastoji potaći kod relevantnih institucija BiH kako bi budući rad u provedbi izbornog procesa bio što kvalitetniji.
11. Središnje izborni povjerenstvo BiH je na svojoj 38. sjednici održanoj 29. svibnja 2019. godine, razmotrilo i utvrdilo tekst ovoga izvješća koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Sažetak

12. U 2018. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH se primarno fokusiralo na provedbu Općih izbora 2018. i na dosljednu primjenu svih zakona iz svoje mjerodavnosti. Neke od novina u izbornom procesu 2018. godine uključivale su uporabu transparentnih glasačkih kutija, videonadzora u Glavnom centru za brojanje, nadogradnju aplikacija i softvera Središnji birački popis, doradu funkcionalnosti modula za unos i obradu rezultata izbora, konsolidacija Jedinственог izbornog informacionog sistema BiH, izradu repozitorija i GEO informacionog sustava. Uloženi su dodatni naponi u koordinaciju aktivnosti sa mjerodavnim institucijama u svezi sa brisanjem umrlih osoba sa biračkog spiska, a imena umrlih osoba koja su ostala na Središnjem biračkom popisu su označana posebnim znakovima. U cilju zaštite izbornog prava izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica dopušteno je da objave popis birača koji su upisani da glasuju putem pošte, na oglasnoj ploči ili na drugi pogodan način, te da obavijeste birače da u centru za birački popis provjere da li se njihovo ime nalazi na navedenom popisu. Izvršeno je ozvučavanje Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka kako bi se slijepim i slabovidnim osobama omogućila dostupnost izbornog zakonodavstva na jezicima u zvaničnoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Također, za potrebe izborne administracije pripremljena su dva nova praktikuma “Praktikum za izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini“ i “Praktikum za financiranje izborne kampanje i političkih stranaka“. Za obuku biračkih odbora izrađena je jednoobrazna i poboljšana metodologija i vršen je nadzor nad obukom članova biračkih odbora; pripremljen je edukativni video o procedurama brojanja glasova i verifikacije rezultata te pravilnom popunjavanju obrazaca na biračkim mjestima, a aktivnosti vezane za edukaciju birača izvan zemlje su počele već u siječnju 2018. godine.
13. Dana, 23. 07. 2018. godine posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostavljeno je Drugo šestomjesečno izvješće Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka broj 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH. Ad hoc radna skupina je zadužena za nastavak praćenja inovacija u oblasti informatičkih i komunikacijskih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u BiH.
14. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, na svojoj 10. sjednici održanoj 29. ožujka 2018. godine, donijelo zaključak kojim se utvrđuje tekst Izvješća o provedbi zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH.⁵ Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je obavijestio SIP BiH da će Kolegij Zastupničkog doma zbog nedovoljne entitetske većine prilikom glasovanja obaviti naknadne konzultacije o Izvješću.⁶ Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je usvojio izvješće na svojoj 41. sjednici održanoj 27. 7. 2018. godine.⁷
15. U izvješćenom razdoblju Središnje izborno povjerenstvo BiH je pripremlilo i usvojilo sljedeće dokumente: Program obuke zaposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu; Izvješće monitoringa provedbe Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2015. – 2019. za razdoblje svibanj 2015. – prosinac 2017. godine i Akcijski plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za razdoblje 2018–2019. godina; Izvješće o provedbi preporuka iz Revidiranog Plana integriteta Središnjeg izbornog povjerenstva (prosinac 2017. – prosinac 2018); Izvješće monitoringa provedbe Revidiranog akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2015. – 2019. za razdoblje

⁵ Spis broj 04-2-07-10-299-1/18 i 04-2-07-10-299-2/18 od 29. 3. 2018.

⁶ Spis broj 01-50-1-15-62/18 od 05. 07. 2018.

⁷ Spis broj 02-50-6—16-41/18 od 27. 7. 2018. godine.

2018–2019. godina (Izvješćeno razdoblje: siječanj 2018. – prosinac 2018); Srednjoročni plan rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2019. – 2021. godina; Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2019. godinu; Izvješće o provedbi Komunikacijske strategije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2017. godini.

16. Na zahtjev DEI-a nadopunjeno je Konačno izvješće o provedbi preporuka iz Izvješća o napretku Bosne i Hercegovine u 2016. godini, u dijelu koji se odnosi na imovinske kartone izabranih dužnosnika.
17. Na zahtjev Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH Središnje izbornog povjerenstvo BiH je imenovalo je predstavnika za buduću suradnju u implementaciji Agende 2030. Na Samitu o održivom razvitku, 25. 09. 2015. države članice Ujedinjenih naroda (UN) usvojile su Program održivog razvitka do 2030. koji sadrži 17 ciljeva održivog razvitka s ciljem iskorjenjivanja siromaštva, neravnopravnosti i nepravde kao i rješavanja klimatskih promjena do 2030.
18. Središnje izbornog povjerenstvo BiH je 08. 05. 2018. godine objavilo da će Opći izbori u BiH biti održani 07. 10. 2018. godine i usvojilo kalendar izbornih aktivnosti.
19. Opći izbori su raspisani za: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, Narodnu skupštinu Republike Srpske i Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.
20. Ukupan broj birača na Izvodu iz Središnjeg biračkog popisa na dan održavanja Općih izbora 2018. godine je bio 3.355.659, od čega u Federaciji BiH 2.055.123 birača, u Republici Srpskoj 1.234.728 birača, a u Brčko distriktu BiH 65.808 birača, od čega njih 38.734 glasuju za opciju Federacije BiH, a 27.074 birača glasuju za opciju Republika Srpska.
21. Starosna struktura birača upisanih u Središnji birački popis na dan izbora je sljedeća: 17,27% su mlađi od 30 godina, a 82,73% imaju 30 i više godina.
22. Na Dan izbora 07.10.2018. godine na Središnjem biračkom popisu nalazilo se 1.681.633 (50,11%) žena i 1.674.026 (49,89%) muškaraca.
23. U izvješćenom razdoblju Središnje izbornog povjerenstvo BiH je donijelo 73 odluke, kojim je za 55 osoba utvrđeno da neće biti upisane u Središnji birački popis dok se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a za 18 osoba da stječu pravo upisa u Središnji birački popis nakon izdržane kazne zatvora.
24. Na Općim izborima 2018. godine ukupno je sudjelovalo 128 političkih subjekata: 58 političkih stranaka, 36 koalicija i 34 neovisna kandidata.
25. Za Opće izbore 2018. godine ovjerene su 804 kandidacijske liste sa ukupno 7.497 kandidata: 3.119 (41, 60%) žena i 4.378 (58, 40%) muškaraca.
26. Starosna struktura ovjerenih kandidata je sljedeća: 1.420 (18,94%) kandidata su mlađi od 30 godina dok 6.077 (81,06%) imaju 30 i više godina.
27. Za dodjelu kompenzacijskih mandata 41 ovjerena politička stranka, odnosno koalicija, podnijele su ukupno 73 kandidacijske liste sa ukupno 842 kandidata i sve su ispunile uvjete za ovjeru.

28. Za Opće izbore 2018. godine izborna povjerenstva su imenovala ukupno 52.931 člana biračkih odbora (5.839. predsjednika; 5.801 zamjenika predsjednika; 21.285 članova i 20.052 zamjenika članova biračkih odbora). U odnosu na ukupan broj imenovanih ukupno je odustalo njih 10.641 ili 20,10%, nakon čega je vršeno ponovno popunjavanje biračkih odbora nedostajućim članovima uglavnom novim kandidatima političkih subjekata, ali i iz rezerve izbornih povjerenstava.
29. U 2018. godini pored obvezne obuke za izbornu administraciju (članove izbornih povjerenstava i uposlenike centara za birački popis) realizirane su i edukativne sesije za predstavnike političkih stranaka o načinu registracije političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima. Obuke za izbornu administraciju su se fokusirale na Rad na aplikaciji za Pasivnu registraciju birača; i aplikaciji Vođenje i uporaba Središnjeg biračkog popisa“ – praktični dio; zatim dvije obuke koje su provedene u okviru projekta i uz podršku Misije OEES-a u BiH – obuka izbornih povjerenstava osnovne izborne jedinice za rad biračkih odbora i obuka kontrolora izbornih rezultata; te edukaciju članova biračkih odbora za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.
30. U cilju informiranja birača provedena je i edukativna i motivacijska kampanja. Cilj edukativne kampanje je bio upoznavanje birača sa izborom biračke opcije i kako glasovati, dok je cilj motivacijske kampanje bio animiranje birača da ostvare svoje biračko pravo.
31. Na dan izbora birači su glasovali na 5.804 biračka mjesta: od čega 5.380 redovitih, 128 u odsustvu, 141 za glasovanje osobno u mjestu boravišta iz 1991. godine, 145 glasačkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem i 10 biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu.
32. Na Općim izborima 2018. godine glasovalo je ukupno 1.812.839 birača ili 54,02% birača od čega je izlaznost u Federaciji BiH bila 59,85%, a u Republici Srpskoj 40,15%. Najveći odziv u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Istočni Stari Grad 80,70 %, dok je najmanji odziv birača zabilježen u općini Usora 30,20 %.
33. Od ukupnog broja birača koji su glasovali na Općim izborima 50,34% je muškaraca i 49,66% žena, a starosna struktura birača koji su glasovali je sljedeća: 84,03% birača imaju 30 i više godina, dok 15,97% birača su mlađi od 30 godina.
34. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Središnje izborna povjerenstvo BiH je pravodobno obavijestilo sva relevantna ministarstva unutarnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisalo Opće izbore 2018. godine, nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH imenovalo Radnu skupinu za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Općih izbora u BiH. Odlukom Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Općih izbora u BiH formiran je Operativni štab akcije “Opći izbori 2018.“ koji je okupljao policijska tijela u BiH, a čiji zadatak je bio provedba i koordinacija operativnih aktivnosti.
35. Na dan održavanja Općih izbora, 07. 10. 2018. godine sve informacije su prikupljane u operativno-komunikacijskom centru 112 Ministarstva sigurnosti BiH i operativnom centru Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, a zatim prosljeđivane Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Operativni štab “Opći izbori 2018“ sa sjedištem u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela u BiH je u tijeku 07.10.2018. godine u vrijeme glasovanja zaprimio ukupno 19 prijava o incidentima u izbornom procesu na teritoriji Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH, od toga 11 incidenata je kvalificirano kao narušavanje javnog reda i mira, dok je 8 zavedeno kao “ostali incidenti“ od kojih je za dva incidenta obaviješteno Tužilaštvo BiH,

nakon čega su policijske agencije poduzele potrebne radnje na njihovom dokumentiranju po uputama i pod nadzorom Tužilaštva BiH. Prema informacijama Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske (Štab akcije "Izbori 2018.") na teritoriji Republike Srpske na dan izbora zabilježeno je 7 remećenja javnog reda i mira i ostalih incidenata.

36. Izborni proces je promatrao 6.207 promatrača koje je akreditiralo Središnje izorno povjerenstvo BiH (5.384 promatrača iz 14 udruga; 689 promatrača iz 44 međunarodne organizacije i 134 promatrača iz 23 politička subjekta) i 58.083 promatrača koje su akreditirala općinska/gradska izborna povjerenstva. Najveći broj izbornih promatrača akreditirali su gradovi Banja Luka (5.486) i Bijeljina (4.312). Općinska izorno povjerenstvo Istočni Drvar nije imalo podnesenih zahtjeva za akreditiranje promatrača. Od ukupno 128 političkih subjekata koji se pojavljuju na glasačkom listiću, njih 115 je akreditiralo izborne promatrače kod općinskih/gradskih izbornih povjerenstava.
37. Opća je ocjena međunarodnih promatrača da je "Središnje izorno povjerenstvo BiH većinu svojih zadataka efikasno provodilo uprkos organičenom proračunu i osoblju, a u okruženju stalnih kritika i navoda koji se odnose na tehničke pripreme. Općenito, viši nivoi izborne administracije su efikasno provodili izbore. Na dan izbora, birački odbori su radili transparentno, ali su se suočavali sa određenim poteškoćama u praćenju procedura, posebice tijekom brojanja".
38. U razdoblju izbornih aktivnosti, sudionici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva; odluke o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkih subjekata; odluke o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidacijskih listi; odluke o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine; odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine; prigovore o imenovanju članova biračkih odbora; postupke u svezi s povredom članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH kojim je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i tiskanih medija; povrede izbornog prava u razdoblju kampanje političkih subjekata; postupci u svezi sa kršenjem izborne šutnje; povrede biračkog prava na dan izbora; zahtjevi za povrat uplaćenih sredstava na ime pristojbe za sudjelovanje na Općinn izborima 2018; zahtjevi izbornih povjerenstava za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom; zahtjevi za ponovno brojanje glasačkih listića; odluke o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2018. godine, opoziv načelnika općine, posredne izbore, prijevremene izbore i reviziju financiranja političkih stranaka.
39. U svim fazama izbornog procesa ukupno je izjavljeno 1.073 žalbi Apelacijskom odjelu Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH) od kojih je Sud BiH 1.069 žalbi odbio ili odbacio i četiri odluke vratio na ponovni postupak, što u procentu iznosi da je 99,63 % odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH potvrđeno.
40. U 2018. godini podnesena je Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine jedna apelacija i tri zahtjeva za ocjenu ustavnosti akta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koji su odbačeni kao nedopušteni.
41. Ukupan broj upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa u 2018. godini iznosio je 1.621.298, dok je ukupan broj SMS poruka za provjeru lokacije biračkog mjesta za Opće izbore 2018. godine bio 76.856.

42. Glavni centar za brojanje je bio smješten u objektu "ZOI 84" d.o.o. OC "Zetra" u Sarajevu i u njegovom radu, osim zaposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, učestvovala su 423 vanjska saradnika raspoređena u tri smjene.
43. U Glavnom centru za brojanje prebrojano je ukupno 67.706 glasačkih paketa sljedećih kategorija: 50.469 glasačkih paketa birača izvan BiH, 801 glasački paket birača koji su glasovali u DKP BiH, 2.893 glasačka paketa birača koji su glasovali u odsutnosti, 10.281 glasački paket birača koji su glasovali putem mobilnog tima i 3.262 glasačka paketa birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićem. Prema odlukama, u Glavnom centru za brojanje, vršeno je ponovno brojanje za 90 biračkih mjesta za 118 nivoa.
44. Procenat nevažećih glasačkih listića po različitim osnovama, ne uključujući prazne glasačke listiće, kretao se od 3,41 % za izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine do 4, 1 % za skupštine kantona.
45. Dana, 06. 11. 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je u zakonom propisanom roku (30 dana od dana održavanja izbora) donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 78/18). Odluka o I dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 82/18, a Odluka o II. dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini u "Službenom glasniku BiH", broj 83/18.
46. Na Općim izborima 2018. godine od 518 potvrđenih mandata za 376 (72,59%) su pripali muškarcima, a 142 (27,41%) ženama.
47. Starosna struktura izabраниh kandidata je sljedeća: 491 (94,79%) izabраниh kandidata imaju 30 i više godina starosti, a 27 ili 5,21% su mlađi od 30 godina starosti.
48. Nakon provedenih Općih izbora 2018. i potvrđivanja rezultata izbora, 12 izabраниh dužnosnika (2 za Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH; 1 za Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH; 3 za Narodnu skupštinu Republike Srpske i 6 za Skupštine kantona u Federaciji BiH) odbilo je prihvatiti osvojeni mandat te je proveden postupak provjere sljedećih kvalificiranih kandidata, i doneseno 12 upravnih spisa kojima je mandat dodijeljen sljedećim kvalificiranim kandidatima.
49. Na Općim izborima 2018. godine rabljene su transparentne glasačke kutije, koje je donirala Središnjem izbornom povjerenstvu BiH Organizacija za evropsku sigurnost i suradnju (OESS BiH), a čiju nabavku su financirala veleposlanstva Kraljevine Norveške, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Sjedinjenih Američkih Država u BiH.⁸ Ukupno je nabavljeno 10.000 transparentnih glasačkih kutija, 10.000 poklopaca za glasačke kutije i 60.000 sigurnosnih plombi – pečata.
50. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru političkim strankama i neovisnom kandidatu koji su ispunili uvjete za povrat novčanog iznosa pristojbe (52 političke stranke i jedan (1) neovisni kandidat) bit će vraćeno 982.000 KM, a jednom neovisnom kandidatu 7.000 KM što čini ukupno 989.000 KM.
51. Političke stranke koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijele postizborno financijsko izvješće iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 9.577.347,57 KM, a

⁸ Sporazum o donaciji, broj: 07-1-16-2-823-6/2018 od 03. 10. 2018. godine.

neovisni kandidati u iznosu od 9.889,00 KM. Za uplatu pristojbi za ovjeru i za izbornu kampanju tijekom Općih izbora 2018. godine političke stranke i neovisni kandidati su otvorili posebni transakcijski račun.

52. Na Općim izborima 2018. godine ukupno 16 gradonačelnika gradova/načelnika općina je osvojilo mandat. Od navedenog broja, ukupno 7 gradonačelnika/načelnika je prihvatilo novoizabrani mandat (Bužim, Domaljevac-Šamac, Bosanski Petrovac, Doboj, Drvar, Bosansko Grahovo, Kakanj), te su se u navedenim općinama/gradovima proveli prijevremeni izbori 17.02.2019. godine. Nadalje, gradonačelnik grada Trebinje je odbio osvojeni mandat na Općim izborima 2018. godine, ali je zbog imenovanja na drugu funkciju podnio ostavku na funkciju načelnika, te su i u ovom gradu održani prijevremeni izbori 17.02.2019. godine.
53. Nakon donošenja odluka o prestanku mandata gradonačelnika/načelnika Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 95. sjednici održanoj 10.12.2018. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnike Gradova Doboj i Trebinje i načelnike Općina Bosanski Petrovac, Bosansko Grahovo, Bužim, Domaljevac-Šamac, Drvar, Kakanj i Ribnik.
54. Za sudjelovanje na prijevremenim izborima ovjereno je ukupno 13 političkih stranaka, 13 neovisnih kandidata i jedna koalicija. Ukupno je ovjereno 17 kandidata političkih stranaka i koalicija te se na glasačkim listićima nalazilo ukupno 30 kandidata.
55. Središnji birački popis za prijevremene izbore zaključen je dana 28.01.2019. godine, a Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike gradova i načelnike općina koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine utvrđeno je da je za prijevremene izbore upisano ukupno 170.892 birača.
56. Za promatranje prijevremenih izbora Središnje izborno povjerenstvo BiH je akreditiralo ukupno 262 promatrača iz udruga građana.
57. Prijevremeni izbori su sukladno Odluci o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora održani 17. 02. 2019. godine na 293 biračka mjesta u 9 gradova/općina.
58. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 25.02.2019. godine donijelo Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike i načelnike predmetnih gradova i općina, a istekom roka za podnošenje žalbe i zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, sukladno članku 5.32 Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 05. 03. donijelo odluke o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Trebinje i Grada Doboj, odnosno načelnike općina Bosansko Grahovo, Bosanski Petrovac, Domaljevac-Šamac, Drvar, Kakanj i Ribnik, a dana 06. 03. 2019. godine Odluku o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Bužim.
59. Središnje izborno povjerenstvo BiH je provelo i posredne izbore za izaslanike u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i Federacije BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i Vijeće naroda Republike Srpske, a u narednom razdoblju trebaju se provesti posredni izbori za predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH.
60. Sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁹ Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je odobren ukupan

⁹ "Službeni glasnik BiH", broj 8/18.

proračun u iznosu od 11.463.000, od čega za neposrednu potrošnju 3.001.000 KM i za održavanje Općih izbora 2018. godine 8.462.000 KM. Iz donacije Vijeća Europe "Program predizborne pomoći za Opće izbore u Bosni i Hercegovini" potrošeno je 114.679,20 KM (58.634,54 EUR).

61. Ukupan korigirani proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu, s prenesenim neiskorištenim sredstvima iz 2017. godine na višegodišnjem kapitalnom ulaganju i namjenskim sredstvima inozemnih donacija, iznosi ukupno 12.052.68 KM.
62. Ukupni troškovi Općih izbora 2018. godine su iznosili 7.930.897,65 KM od čega je na isplate članovima biračkih odbora utrošeno 4.174.810,20 KM.
63. U oblasti javnih nabavki u izvješćenom razdoblju provedeno je ukupno 27 postupaka od čega 12 otvorenih, 12 konkurentskih i 3 pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci.
64. U razdoblju siječanj–prosinac 2018. godine na protokolu u pisarnici u djelovodnik predmeta i akata, zaključen na kraju 2018. godine zavedeno je 1.515 predmeta; u upisnik prvostupanjskih predmeta upravnog postupka je zavedeno 764 predmeta; u upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka su zavedena 23 predmeta; u djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu je zaveden jedan (1) spis, u organizacione jedinice Tajništva je putem internih knjiga zaduženo 14.955 spisa.
65. Sukladno članku 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, Parlamentarnoj skupštini BiH je podneseno Izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka u 2016. godini, broj: 03-07-6-912-2/18 od 19. 09. 2018. godine, koje se dijeli kao skupštinski tiskani materijal.
66. Središnje izorno povjerenstvo BiH izvršilo je pregled i kontrolu godišnjeg financijskog izvješća političkih stranaka za 2017. godinu za 121 političku stranku.
67. Do kraja 2018. godine izdata su 34 izvješća o pregledu godišnjeg financijskog izvješća za 2017. godinu koji su, sukladno odredbama članka 10. stavak (3), (4) i (5) Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama članka 10. stavak (2) Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, u formi preliminarnih dostavljeni političkim strankama na očitovanje.
68. Tijekom 2018. godine izvršene su provjere za jednog kandidata za funkciju zamjenika ministra civilnih poslova u Vijeću ministara BiH i 9 kandidata za zamjenika ravnatelja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.
69. U okviru međunarodne suradnje, sačinjena je informacija o svim do sada poduzetim i realiziranim aktivnostima, iz svoje mjerodavnosti, na implementaciji preporuka Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije – GRECO, iz Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine – Transparentnost financiranja političkih stranaka.
70. Središnje izorno povjerenstvo BiH je i u 2018. godini nastavilo aktivni angažman u Udruzi europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO), sudjelovanjem u radu 27. Godišnje konferencije i Generalne skupštine ACEEEO-a, kao i sudjelovanjem na sastancima Udruge svjetskih izbornih tijela (A-WEB), a nastavljena je suradnja s tijelima za provedbu izbora te učestvovanje na konferencijama, seminarima/radionicama, i promatračkim misijama. Predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su u 2018. godini sudjelovali na jednom

međunarodnom seminaru, jednoj međunarodnoj konferenciji, i u dvije izborne promatračke misije.

71. U 2018. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH je realiziralo projekat predizborne pomoći Vijeća Europe u Bosni i Hercegovini za Opće izbore 2018. godine. Cilj projekta je bio: 1) podrška izradi pet publikacija: "Izbori u Bosni i Hercegovini – dug put ka demokratskim standardima"; Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. godine; Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. godine; Praktikum za izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini; Praktikum za financiranje izborne kampanje i političkih stranaka; 2) organizacija predizborne konferencije o obvezama općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u pripremama izravnih izbora 2018. godine ("U susret Općim izborima 2018. godine"). Ukupna vrijednost projekta je u iznosu od maksimalno 67,329.99EUR, od čega je realizirano 114.679,20 KM (58.634,54 EUR).
72. U 2018. godini u Centru za edukciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održan je jedan međunarodni seminar; dva seminara za političke stranke, jedno predavanje za učenike i profesore srednjih škola, jedno predavanje za studente Sveučilišta i završni sastanak za međunarodne promatrače.
73. Tijekom 2018. godine nastavljena je suradnja s nevladinim sektorom, a posebice s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH.
74. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u izvješćenom razdoblju održalo 101 sjednicu na kojima je doneseno 1.385 odluka i 502 zaključka, od čega 1.364 odluka i 500 zaključaka su doneseni jednoglasno; 14 konferencija za novinare, izdalo 105 priopćenja za javnost.
75. Pisani mediji u BiH su u 2018. godini objavili više od 3.000 članaka o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

O Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine

Vizija

Pružanje podrške demokratskim procesima u Bosni i Hercegovini i razvitku društva bez korupcije.

Misija

Središnje izorno povjerenstvo BiH provodi izborni proces, obavlja financijsku kontrolu političkih stranaka i ocjenjuje da li kandidati ispunjavaju uvjete za imenovanje predsjedatelja, ministara i zamjenika ministara u Vijeću ministara BiH, kao i kandidata za ravnatelja i zamjenika ravnatelja u Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i tako doprinosi jačanju demokratskih procesa u Bosni i Hercegovini.

Naše vrijednosti

Vladavina zakona: U svojim aktivnostima izborna administracija postupa isključivo prema važećem zakonodavstvu.

Neovisnost i nepristrasnost: Središnje izorno povjerenstvo BiH je neovisno tijelo koje provodi svoje aktivnosti na neovisan način bez bilo kakvih političkih utjecaja ili miješanja, unutar zakonom propisanih mjerodavnosti. Kao neovisno tijelo odgovorno za provedbu slobodnih i poštenih izbora, kao i drugih zakona iz svoje mjerodavnosti, Središnje izorno povjerenstvo BiH provodi svoje aktivnosti na nepristrasan način, ne sudjeluje u političkim raspravama i ne demonstrira političku naklonost.

Transparentnost i javnost rada: Izborni procesi i aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su u potpunosti transparentni, a sve informacije su dostupne javnosti. Središnje izorno povjerenstvo BiH njeguje načelo razmjene informacija sa svim ključnim sudionicima.

Odgovornost: Središnje izorno povjerenstvo BiH i njegovo osoblje obavljaju svoje dužnosti na odgovoran način i redovno objavljuje izvješća o radu.

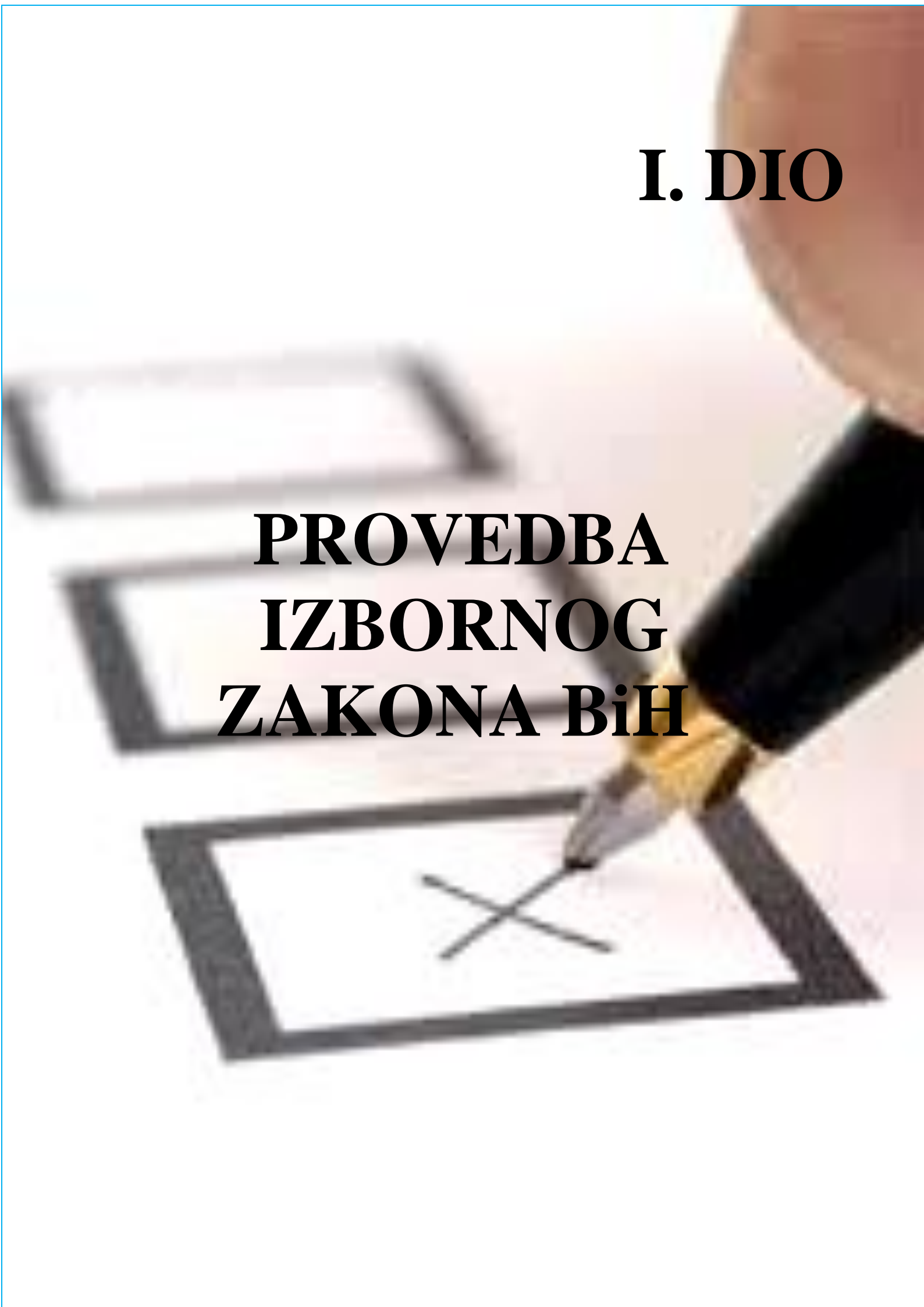
Profesionalni integritet: Središnje izorno povjerenstvo BiH će održavati svoju profesionalnu kompetentnost kroz razvoj stručnih, efikasnih, motiviranih i profesionalnih ljudskih resursa.

Naši ciljevi

- ❖ Zadržati status neovisne institucije koja doprinosi demokratizaciji društva u Bosni i Hercegovini;
- ❖ doprinos izgradnji institucionalnih kapaciteta Bosne i Hercegovine;
- ❖ jačanje pluralističke demokratije, ljudskih prava i sloboda i vladavina zakona;
- ❖ osiguranje točnosti biračkih popisa i identifikacije birača;
- ❖ povećanje svjesnosti birača;
- ❖ razvitak ljudskih resursa kroz ciljanu edukaciju;
- ❖ rabljenje suvremenih informacionih tehnologija;
- ❖ unapređenje suradnje sa svim ključnim sudionicima;
- ❖ razvitak efikasnih mehanizama za monitoring i evaluaciju.

I. DIO

**PROVEDBA
IZBORNOG
ZAKONA BiH**

1. Priprema i provedba neposrednih i posrednih izbora

1.1. Aktivnosti na izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH

76. Koristeći se ovlaštenjem i obvezom iz članka 2.9 stavak (1) točka 16. Izbornog zakona BiH, kojim Središnje izborno povjerenstvo BiH, između ostalog, ima mogućnost inicirati izmjene Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u svrhu pronalaženja rješenja i pripreme Općih izbora 2018. godine na razmatranje i usuglašavanje dostavilo Interresornoj radnoj skupini za izmjenu izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine materijal s prijedlozima izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH o kojima je postignuta suglasnost svih sedam članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kako bi se unaprijedile izborne procedure i pravila glasovanja.
- Interresorna radna skupina za izmjenu izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine, u kojoj su i tri člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kojom je predsjedavao Branko Petrić, sadašnji predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, u svom radu je imala poteškoće s obzirom na to da radnim sastancima po uredno primljenim pozivima pojedini članove Interresorne radne skupine za izmjenu izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine iz drugih institucija nisu nazočili, tako da u većini slučajeva zbog nedostatka kvoruma su radni sastanci odgađani.
77. Središnje izborno povjerenstvo BiH se u pripremi prijedloga izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH rukovalo preporukama relevantnih međunarodnih organizacija koje su promatrale izbore u Bosni i Hercegovini (OESS/ODIHR, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe).
78. Po zahtjevu Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je Središnje izborno povjerenstvo BiH dalo mišljenje sa obrazloženjem na članke 2.10, 2.19, 5.10, 6.2, 14.1 i 17.9 u prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine – predlagatelj su pojedini zastupnici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.
79. Po zahtjevu Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Središnje izborno povjerenstvo BiH je dalo mišljenje sa obrazloženjem u svezi sa člancima 2.9, 2.10, 2.13, 2.20, 5.1, 5.3, 5.7, 5.8, 5.10, 5.18, 5.19, 5.20, 5.22, 5.23, 5.25, 5.30 na prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine – predlagatelj su pojedini zastupnici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.
80. U samom izbornom razdoblju je Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH donio zaključak broj: 01-50-1-15-62/18 (veza: 01,02-50-19-1190/18) od 05. 07. 2018. godine kojim se zadužuje Središnje izborno povjerenstvo BiH da svojim podzakonskim spisom propiše da se na biračkom mjestu na kojem se utvrdi da je više od 5% nevažećih glasačkih listića izbori ponavljaju. S obzirom na to da je navedeni prijedlog u zaključku suprotnosti sa člankom 2.10 Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dalo odgovor na predmetni zaključak kojim je između ostalog istaklo da bi Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo podzakonski spis na način kako je navedeno u predmetnom zaključku, neophodno je izmijeniti i odredbe Izbornog zakona BiH

1.2. Normativna djelatnost

81. Priprema i usvajanje normativnih spisa, kao kontinuirani zadatak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ogleda se u izradi podzakonskih spisa donesenih na temelju zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeni u službenim glasilima

- Uputa o izmjenama i dopunama Upute o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju i razrješenju i obuci članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 10/18)
- Odluku o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 17/18)
- Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u kojima se planira organizovanje glasovanja za Opće izbore 2018.godine ("Službeni glasnik BiH", broj 17/18)
- Odluka o raspisivanju i održavanju Općih izbora 2018.godine ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa ("Službeni glasnik BiH", broj 62/18)
- Pravilnik o provedbi izbora Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 62/18)
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 69/18)
- Pravilnik o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o medijskom predstavljanju političkih subjekata u razdoblju od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj 62/18)

- Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2018. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 54/18)
- Uputa o rokovima i redosljedju izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju, 07. 10. 2018. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Uputa o izmjenama Upute o dodjeli i prestanku mandata (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Uputa o dopuni Upute o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Uputa o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju i razrješenju i obuci članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Uputa o dopunama i izmjenama Upute o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Uputa o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH“, broj 41/18)
- Odluka o logu Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine koji će se koristiti za Opće izbore 2018. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Odluka o zaključivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 07. 05. 2018. godine u 24,00 sati (“Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
- Ovjerene kandidacijske liste za učestvovanje na Općim izborima koji se održavaju 07. listopada 2018.godine („Službeni glasnik BiH“, broj 57/18)
- Odluka o izmjeni odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 62/18)
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2018.godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu (“Službeni glasnik BiH“, broj 62/18)
- Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 69/18)
- Odluka o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine (“Službeni glasnik BiH“, broj 78/18)
- Odluka o I. dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj 82/18)

- Odluka o II. dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 83/18)
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Vijeću naroda Republike Srpske ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18)
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18)
- Odluka o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnike grada Doboj i grada Trebinje i načelnike općine Bosanski Petrovac, općine Bosansko Grahovo, općine Bužim, općine Domaljevac-Šamac, općine Drvar, općine Kakanj i općine Ribnik ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18)
- Uputa o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Doboj, gradonačelnika Grada Trebinje, načelnika Općine Bosansko Grahovo, načelnika Općine Bosanski Petrovac, načelnika općine Bužim, načelnika Općine Domaljevac-Šamac, načelnika Općine Drvar, načelnika Općine Kakanj i načelnika Općine Ribnik ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18)
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnike općina Bosansko Grahovo, Bosanski Petrovac, Bužim, Domaljevac-Šamac, Drvar, Kakanj i Ribnik, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019.godine ("Službeni glasnik BiH", broj 91/18)
- Uputa o izmjeni i dopunama Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 91/18)
- Ovjerene kandidacijske liste za sudjelovanje na prijevremenim izborima za gradonačelnika Grada Doboj, gradonačelnika Grada Trebinje, načelnika općine Bosansko Grahovo, načelnika općine Bosanski Petrovac, načelnika općine Bužim, načelnika općine Domaljevac-Šamac, načelnika općine Drvar, načelnika općine Kakanj i načelnika općine Ribnik ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Doboj, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za gradonačelnika Grada Trebinje, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Bosansko Grahovo, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)

- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Bosanski Petrovac, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Bužim, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Domaljevac-Šamac, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Drvar, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Kakanj, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja upisanih birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za prijevremene izbore za načelnika općine Ribnik, koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 4/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018.godine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/19)
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike gradova i načelnike općina koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/19)
- Odluka o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za birače koji glasuju putem mobilnog tima za prijevremene izbore za gradonačelnike gradova i načelnike općina koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/19)
- Odluka o I. dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 15/19)
- Odluka o potvrđivanju i objavi broja birača upisanih u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike gradova i načelnike općina sa stanjem na dan 17. 02. 2019. godine u 24.00 sata ("Službeni glasnik BiH", broj 15/19)

- Kriterij i postupak popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 16/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Doboja održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Trebinje održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Bosanski Petrovac održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Bosansko Grahovo održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Domaljevac-Šamac održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Drvar održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Kakanj održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Ribnik održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Bužim održanih dana 17. veljače 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/19)
- Odluka o II dopuni Odluke o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 19/19)

Ostali spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeni u službenim glasilima

- Poslovnik Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18)
- Odluka o utvrđivanju pitanja za izradu testova, kao i kriterija za provjeru znanja predsjednika, članova i njihovih zamjenika za Opće izbore 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 69/18)
- Odluka o razrješenju predsjednice Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18)
- Odluka o izboru predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 71/18).

Spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeni na internetskoj stranici www.izbori.ba

- Zaključak o utvrđivanju tehničkog prečišćenog teksta Izbornog zakona Bosne i Hercegovine – Izborni zakon Bosne i Hercegovine – tehnički prečišćeni tekst
- Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine.
- Odluka o izmjenama odluke o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine.
- Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine
- Odluka o I. izmjenama o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine
- Odluka o II. izmjeni o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine
- Odluka o III. izmjeni o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine
- Odluka o IV. izmjenama o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine
- Instrukcija o načinu unosa, obrade i kontrole izbornih rezultata za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o imenovanju glavnog kontrolora, zamjenika glavnog kontrolora, kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasovanja i kontrolora za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala na Općim izborima 2018. godine
- Instrukcija o načinu upisivanja serijskih brojeva pečata glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o povratu uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru
- Odluka o visini naknada za rad biračkih odbora u Bosni Hercegovini na provedbi Općih izbora 2018. godine

- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda Republike Srpske iz reda srpskog naroda
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda Republike Srpske iz bošnjačkog naroda
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda Republike Srpske iz reda Ostalih
- Odluka o uspostavi Glavnog centra za brojanje i o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje za provedbu prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Doboj, gradonačelnika Grada Trebinje, načelnika općine Bosansko Grahovo, načelnika općine Bosanski Petrovac, načelnika općine Bužim, načelnika općine Domaljevac-Šamac, načelnika općine Drvar, načelnika općine Kakanj i načelnika općine Ribnik
- Odluka o imenovanju glavnog kontrolora, zamjenika glavnog kontrolora, kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasovanja i kontrolora za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala za provedbu prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Doboj, gradonačelnika Grada Trebinje, načelnika općine Bosansko Grahovo, načelnika općine Bosanski Petrovac, načelnika općine Bužim, načelnika općine Domaljevac-Šamac, načelnika općine Drvar, načelnika općine Kakanj i načelnika općine Ribnik
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za gradonačelnika Grada Doboj
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za gradonačelnika Grada Trebinje
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za načelnika Općine Drvar
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za načelnika Općine Domaljevac-Šamac
- Odluka o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za načelnika Općine Bosansko Grahovo
- Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnika Grada Doboj, gradonačelnika Grada Trebinje, načelnika općine Bosansko Grahovo, načelnika općine Bosanski Petrovac, načelnika općine Bužim, načelnika općine Domaljevac-Šamac, načelnika općine Drvar, načelnika općine Kakanj i načelnika općine Ribnik održanih dana 17. 02. 2019. godine

- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Zapadno-hercegovačkog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Tuzlanskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Unsko-sanskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Posavskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kantona Sarajevo
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Srednjobosanskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Hercegovačko-neretvanskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Zeničko-dobojskog kantona
- Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kantona 10
- Odluka o raspodjeli mandata izaslanicima iz reda srpskog naroda u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH
- Odluke o raspodjeli mandata izaslanicima iz reda ostalih u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH
- Odluka o raspodjeli mandata izaslanicima iz reda bošnjačkog naroda u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH
- Odluka o raspodjeli mandata izaslanicima iz reda hrvatskog naroda u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH
- Odluke o dodjeli mandata izaslaniku u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz reda srpskog naroda.

Spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji se ne objavljuju u službenim glasilima i Internetskoj stranici www.izbori.ba

- Pravilnik o načinu i trajanju angažovanja dodatnog osoblja za pripremu i provedba Općih izbora 2018. godine
- Odluka o izgledu glasačkih listića i sadržaju vodenog žiga za proizvodnju papira za tiskanje glasačkih listića za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o izradi sita (alata) za izradu vodenog žiga za proizvodnju papira za tiskanje glasačkih listića za Opće izbore 2018. godine
- Odluka o uništenju sita sa vodenim žigom.

Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u vezi sa vođenjem Središnjeg biračkog popisa

82. Sukladno mjerodavnošću o vođenju Središnjeg biračkog popisa, a svezi s odredbom članka 1.7 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, Središnje izorno povjerenstvo BiH je, na temelju podataka dostavljenih od mjerodavnih tijela o osobama koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora ili su izdržale kaznu zatvora zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud BiH, Sud Republike Srpske ili Sud Federacije BiH i Sud Brčko Distrikta BiH ili koje se nisu povinovale naredbi da se pojave pred Sudom BiH, Sudom Republike Srpske ili Sudom Federacije BiH i Sudom Brčko Distrikta BiH u izvješćenom razdoblju, donijelo 73 odluke, kojim je za 55 osoba utvrđeno da neće biti upisane u Središnji birački popis dok se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a za 18 osoba da stječu pravo upisa u Središnji birački popis nakon izdržane kazne zatvora.

1.3. Ostali spisi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

83. Središnje izorno povjerenstvo BiH je na svojoj 79. sjednici održanoj 5. 11. 2018. donijelo Zaključak kojim se daje suglasnost na Program obuke uposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2019. godinu. (spis broj 04-2-07-10-1324-2/18). Navedeni Program obuke je dostavljen Agenciji za državnu službu BiH (spis br. 04-2-07-10-1324-3/18 od 06. 11. 2018.).
84. Središnje izorno povjerenstvo BiH je na 10. sjednici održanoj 29. ožujka 2018. godine donijelo zaključak kojim se utvrđuje tekst Izvješća o provedbi zakona u mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini BiH (spis broj 04-2-07-10-299-1/18 i 04-2-07-10-299-2/18 od 29. 03. 2018.) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je obavijestio Središnje izorno povjerenstvo BiH da će Kolegij Zastupničkog doma zbog nedovoljne entitetske većine prilikom glasovanja obaviti naknadne konsultacije o Izvješću (spis broj 01-50-1-15-62/18 od 05. 07. 2018.). Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je usvojio izvješće na svojoj 41. sjednici održanoj 27.07.2018. godine (spis broj 02-50-6—16-41/18 od 27. 07. 2018. godine).
85. Izvješće monitoringa provedbe Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2015-2019. za razdoblje svibanj 2015. – prosinac 2017. godine i Akcijski plan Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu

Strategije za razdoblje 2018–2019. godina, usvojen je na 2. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 18. 01. 2018. godine (spis broj: 04- 07-10-1054-4/17), a dostavljen je Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.¹⁰

86. Dana, 28. 03. 2018. godine Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, na njezin zahtjev¹¹ je dostavljena Procjena stvarnih efekata provednih aktivnosti iz Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2015–2019. za razdoblje 2016–2017. godina (Spis broj: 04- 07 -10-1054-7/17 od 28. 03. 2018. godine).
87. Središnje izorno povjerenstvo BiH je na svojoj 99. sjednici održanoj 20. 12. 2018. godine usvojilo Izvješće o provedbi preporuka iz Revidiranog plana integriteta Središnjeg izbornog povjerenstva (prosinac 2017. – prosinac 2018) (spis broj: 04-07-10-1160-9 /17) i dostavljen je APIK-u, spis broj: 04-2-07-10-1160-10 /17). Rezultati monitoringa i evaluacije su pokazali da je Središnje izorno povjerenstvo BiH u izvješćenom razdoblju od ukupno 12 preporuka u potpunosti realiziralo 4 preporuke (33%), dok su 2 preporuke (16,7%) djelimično provedene. Dvije preporuke nisu provedene, a njihova provedba, između ostalog, ne ovisi samo o Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.¹²
88. Izvješće monitoringa provedbe Revidiranog akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2015–2019. za razdoblje 2018–2019. godina (Izvješćeni razdoblje: siječanj 2018. – prosinac 2018.) usvojeno je na 99. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održanoj 20. 12. 2018. (spis broj: 04-07-10-1054- 8 /17) i dostavljen je APIK-u (spis broj: 04-07-10-1054- 9 /17, 20. 12. 2018.).
89. Središnje izorno povjerenstvo BiH je na svojoj 92. sjednici održanoj 05. 12. 2018. godine usvojilo Srednjoročni plan rada Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za razdoblje 2019–2021. godina (spis broj: 07-1-07-1-1263-4/18). Ministarstvo financija i trezora BiH je dalo mišljenje kojim konstatira da je Srednjoročni plan rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2019–2021. pripremljen sukladno metodološkim smjernicama navedenim Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama i Uputom o metodologiji u postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH koje je donijelo Vijeće ministara BiH (spis broj 07-1-07-1-1263-4/18).
90. Središnje izorno povjerenstvo BiH je na svojoj 92. sjednici održanoj dana 05. 12. 2018. godine usvojilo Program rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2019. godinu (spis broj 04-2-07-10-1282-3/18) na koji je prethodno Ministarstvo finansija i trezora BiH (MFT BiH) dalo suglasnost (spis broj 05-02-2-9953-2/18 od 31.10.2018. godine). Usvojeni dokument je dostavljen MFT BiH (spis broj: 04-2-07-10-1282-4/18 od 05. 12. 2018.)
91. Na zahtjev Direkcije za europske integracije (DEI) nadopunjeno je Konačno izvješće o provedbi preporuka iz Izvješća o napretku Bosne i Hercegovine u 2016. godini, u dijelu koji se odnosi na imovinske kartone izabranih dužnosnika (akt SIP BiH broj: 04-2-50-2-896-

¹⁰ Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije je dana 20. 12. 2017. godine dala pozitivno mišljenje na prijedlog Akcijskog plana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za provedbu Strategije za razdoblje 2018. – 2019. godina (spis broj 06-07-4-643-39/17).

¹¹ Spis APIK-a, broj 06-07-4-169-1/18 (V.G.) od 09. 03. 2018. godine.

¹² Osiguranje udaljene lokacije za oporavak informacionog sustava (Disaster Recovery Site – DRS) i 2) popunjavanje jednog radnog mjesta u Odsjeku za predrevizijske i administrativne poslove/Služba za reviziju financiranja političkih stranaka, a sukladno preporukama GRECO-a.

8/17 od 27. 03. 2018. godine). Na zahtjev Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH Središnje izborno povjerenstvo BiH je imenovalo predstavnika za buduću suradnju u implementaciji Agende 2030. Na Samitu o održivom razvitku, 25. 09. 2015., države članice Ujedinjenih naroda (UN) usvojile su Program održivog razvitka do 2030. koji sadrži 17 ciljeva održivog razvitka s ciljem iskorjenjivanja siromaštva, neravnopravnosti i nepravde kao i rješavanja klimatskih promjena do 2030.¹³

93. Izvješće o provedbi Komunikacijske strategije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH usvojeno je na 2. sjednici održanoj 18. 01. 2018. godine.¹⁴

1.4. Aktivnosti Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH – nastavak praćenja inovacija u oblasti informatičkih i komunikacijskih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini

94. U 2018. godini nastavljene su aktivnosti Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH – nastavak praćenja inovacija u oblasti informatičkih i komunikacijskih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini.
95. Vijeće ministara BiH je na 108. sjednici, održanoj 19. 07. 2017. godine donijelo zaključak br. 3 kojim je obvezalo Ministarstvo komunikacija i prometa BiH da u suradnji sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH nastavi pratiti inovacije u oblasti informatičkih i komunikacionih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini, i o tomu dva puta godišnje izvještava Vijeće ministara BiH, s isticanjem preporuka za postupanje.
96. Sukladno navedenom zaključku Vijeća ministara BiH formirana je Ad hoc radna skupina za izvršenje zaključka br. 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ad hoc radna skupina), u koju su u ime Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine imenovani: Zoran Andrić, pomoćnik ministra u Sektoru za promet i Irida Varatanović, šefica Odsjeka za informatizaciju u Sektoru za komunikacije i informatizaciju, a u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH: dr. Suad Arnautović i Branko Petrić, članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Na prvom sastanku Ad hoc radne skupine održanom 14. 08. 2017. godine članovi Ad hoc radne skupine su za predsjedatelja jednoglasno izabrali dr. Suada Arnautovića, člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Na istom sastanku je dogovoreno da administrativno-tehničke poslove za Ad hoc radnu skupinu obavlja Tajništvo Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
97. Ad hoc radna skupina je sačinila i na sastanku održanom 06. 12. 2017. godine jednoglasno usvojila Prvo šestomjesečno Izvješće Ad hoc Radne skupine za izvršenje zaključka br. 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine – nastavak praćenja inovacija u oblasti

¹³ Vijeće ministara BiH je zadužilo Direkciju za ekonomsko planiranje za izradu Akcijskog plana i Mape puta za postizanje održivog razvitka u BiH kao i za praćenje aktivnosti u svim oblastima te izradu relevantnih analiza koje se odnose na postizanje ciljeva. Formiranjem radne skupine sastavljene od predstavnika relevantnih institucija svih razina vlasti u BiH započet je proces koji u sebi sadrži sve aktivnosti za usuglašavanje i planiranje ciljeva održivog razvitka za BiH. Tijekom lipnja 2019. godine na političkom forumu visoke razine za održivi razvitak trebao bi biti predstavljen "Dobrovoljni nacionalni izvještaj za Bosnu i Hercegovinu" za čiju pripremu su neophodni inputi mjerodavnih institucija.

¹⁴ Spis broj: 04-1-50-2-190-2/16 od 18. 01. 2018. godine.

informatičkih i komunikacionih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini (razdoblje srpanj–prosinac 2017. godine), te putem Ministarstva komunikacija i prometa BiH dostavila Izvješće Vijeću ministara BiH, na razmatranje i usvajanje preporuka za postupanje, a sukladno Poslovniku o radu Vijeća ministara BiH.

98. Vijeće ministara BiH je na 142. sjednici, održanoj 15.05.2017. godine, razmotrilo **Prvo šestomjesečno izvješće Ad hoc Radne skupine za izvršenje zaključka br. 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH – nastavak praćenja inovacija u oblasti informatičkih i komunikacionih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini (razdoblje srpanj–prosinac 2017. godine)**, te s time u svezi donijelo zaključak¹⁵ kojim se usvaja Prvo šestomjesečno izvješće i zadužuje Ad hoc radna skupina da se uključi u rad Interresorne skupine za izradu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za provedbu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini.
99. Prema informacijama dobivenim od Ministarstva civilnih poslova BiH¹⁶, zaduženog u ime Vijeća ministara BiH da uspostavi Interresornu radnu skupinu za izradu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za provedbu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini, proces imenovanja članova ove radne skupine još nije okončan. Po uspostavi ove radne skupine članovi Ad hoc radne skupine će se aktivno uključiti u izradu Strategije i Akcijskog plana.

1.4.1. Aktivnosti Ad hoc radne skupine za izvršenje zaključka 3 sa 108. sjednice Vijeća ministara BiH u 2018. godini

100. Ad hoc radna skupina je u razdoblju od siječnja do lipnja mjeseca 2018. godine održala četiri sastanka: 5. sastanak (31. 01. 2018. godine), 6. sastanak (06. 02. 2018.), 7. sastanak (14. 02. 2018.) i 8. sastanak (20. 03. 2018.) godine. Sastanke Ad hoc radne skupine je sazivao i vodio dr. Suad Arnautović, predsjedavajući Ad hoc radne skupine.
101. Osim sastanaka Ad hoc radne skupine, u istom razdoblju održana su dva radna sastanka na kojima su razmijenjena mišljenja u svezi sa tehničkim unaprjeđenjem izbornog procesa, organizirano održavanje prezentacija na kojima su predstavnici domaćih i međunarodnih IT tvrtki imali priliku predstaviti svoje proizvodne programe, te su realizirane dvije radne posjete sa ciljem upoznavanja sa proizvodima međunarodnih tvrtki koje se bave tehnologijama primjenljivim u izbornom procesu.

1.4.2. Ostale aktivnosti

102. **Sastanak sa Agencijom za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA BiH) - Dana, 27.03.2018.** predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (među kojima su i dva člana Ad hoc radne skupine) su održali sastanak sa predstavnicima Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH u prostorijama IDDEEA-e u Banjoj Luci. Jedna od tema sastanka bila je razmjena mišljenja u svezi sa Prijedlogom izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH, koji se

¹⁵ <http://www.vijeceministara.gov.ba>

¹⁶ Spis Ministarstva civilnih poslova BiH, broj 06-30-2-2153-2/17 od 18. 01. 2018. godine.

odnosi na uvođenje novih tehnologija u izborni proces, odnosno kojim se predlažu tri tehnička unaprjeđenja izbornog procesa: brojanje glasova (glasačkih listića) putem optičkih skenera, videonadzor na biračkim mjestima i identifikacija birača otiskom prsta. Usuglašeno je da je potrebno formirati ekspertski tim koji bi bio sastavljen od predstavnika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i IDDEEA-e, a koji će raditi na potrebnim tehničkim rješenjima.

103. **Sastanak sa Lutrijom Bosne i Hercegovine** – Dana, 22. 12. 2017. godine članovi Ad hoc radne skupine održali su sastanak sa predstavnicima Lutrije Bosne i Hercegovine u prostorijama Lutrije BiH u Sarajevu. Tema sastanka bila je razmjena iskustava u svezi sa funkcioniranjem optičkih skenera i softvera za žrijebanje.

1.4.2.1. Prezentacije tvrtki

104. U cilju analize tržišta uređaja i sistema koji se koriste u izbornom procesu u svijetu, u izvješćenom razdoblju svoje proizvode i usluge članovima Ad hoc radne skupine predstavile su tvrtke: Scytle, MIBO komunikacije i Dominion Voting.
105. Tvrtka *Scytle* – Na sastanku Ad hoc radne skupine održanom 06.02.2018. godine u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, regionalni ravnatelj IT tvrtke *Scytl*, Alin Bittel, održao je prezentaciju članovima Ad hoc radne skupine. Osim članova Ad hoc radne skupine, prezentaciji su nazočili i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i predstavnik OESS-a u BiH. U prezentaciji su predstavljena rješenja tvrtke *Scytle* za modernizaciju izbora.

Fotografija 1. Prezentacija tvrtke Scytle

106. **Tvrtka MIBO komunikacije** – Na sastanku Ad hoc radne skupine održanom 20. 03. 2018. godine u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Marko Boštjančić, generalni ravnatelj tvrtke, sa suradnicima je održao prezentaciju u kojoj je predstavljena tvrtka MIBO komunikacije. Naglašeno je da tvrtka nudi najnovija tehničko-tehnološka rješenja u oblasti

informaciono-komunikacionih tehnologija i da je specijalizirana za najsloženija rješenja u IKT oblasti. Također, tvrtka MIBO komunikacije nudi profesionalna rješenja, mrežna i komunikaciona, aplikativna, infastruktura, poslovna, sigurnosna, zatim različite usluge integracije, nadzora, podrške, projektovanja, dizajna, razvitka, savjetovanja, upravljanja projektima, implementacije i instalacije, analize sistema, edukacije, laboratorijske usluge, kao i proizvode u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija.

107. **Tvrtka Dominion Voting** – Dana 26. 06. 2018. godine u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dva predstavnika kanadske IT tvrtke *Dominion Voting*, Dallas Newby i Rade Đermanović su održali prezentaciju *Funkcioniranje uređaja za optičko skeniranje glasačkih listića*.¹⁷ Prezentaciji su osim članova Ad hoc radne skupine nazočili predsjednica i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, članovi nekoliko općinskih izbornih povjerenstava, predstavnici bh. tvrtki iz IT sektora i predstavnici medija. Prezentiran je optički skenerski čitač koji se koristi diljem svijeta. Istaknute su napredna sigurnost i višestruki načini slanja rezultata, kao i da se radi o vrlo sigurnom i transparentnom sustavu. Uređaj je lagan, kompaktan i izuzetno pouzdan, a također je i lagan za skladištenje, održavanje i podešavanje. Naglašeno je da uređaj može skenirati dvostrane glasačke listiće veličine do 72 cm i da obrađuje preko 2000 listića dnevno. Dominion Voting je tvrtka sa sjedištima u Denveru (USA) i Torontu (Kanada) koju je certificirala Komisije za pomoć pri izborima Sjedinjenih Američkih Država.

Fotografija 2. Prezentacija tvrtke *Dominion Voting*

1.4.2.2 Radne posjete

¹⁷ O prezentaciji izvijestili su pored TV-kuća i sljedeći mediji: Oslobođenje, Dnevni list, Nezavisne novine, Blic, Glas Srpske te internetski portali: <https://vijesti.ba/clanak/411141/optickim-skeniranjem-rezultati-izbora-bili-bi-poznati-za-sat-vremena>
<https://www.klix.ba/vijesti/bih/bih-bi-2020-mogla-uvesti-opticko-skeniranje-listica-rezultati-izbora-bi-bili-poznati-za-sat/180626049>
<http://ba.n1info.com/a268921/Vijesti/Vijesti/Opticko-skeniranje-listica-2020.-do-tada-hemijiske-olovke.html>
<https://ba.voanews.com/a/4454941.html>
<https://www.faktor.ba/vijest/do-rezultata-za-sat-cik-predstavio-skupi-ureaj-ali-to-se-nee-koristiti-kod-nas-301168>
[https://tuzlanski.ba/infoteka/bih-bi-2020-mogla-uvesti-opticko-skeniranje-listica-rezultati-izbora-bi-bili-poznati-za-sat/.](https://tuzlanski.ba/infoteka/bih-bi-2020-mogla-uvesti-opticko-skeniranje-listica-rezultati-izbora-bi-bili-poznati-za-sat/)

108. Na temelju zaključka sa 4. sastanka Ad hoc radne skupine održanog 06. 12. 2017. godine, realizirane su dvije radne posjete tvrtkama koje se bave informacionim tehnologijama: tvrtki *Muehlbauer* i tvrtki *Dominion Voting*, s ciljem neposrednog uvida u proizvode i usluge tih tvrtki.
109. Sukladno zaključku Ad hoc radne skupine od 14. 02. 2018. godine realiziran je radni posjet sjedištu IT tvrtke *Muehlbauer* u Rodingu (Njemačka) u razdoblju od 07. 02. do 10. 02. 2018. godine. Članovima Ad hoc radne skupine prezentirana su najnovija rješenja iz domena elektronskog glasovanja i praktična primjena opreme koju tvrtka ima u svojoj ponudi. Ova tvrtka pruža usluge štampe pasoša, vozačkih dozvola i osobnih karata za IDDEEA BiH.
110. U razdoblju od 03. 06. do 09. 06. 2018. godine predsjedavajući Ad hoc radne skupine službeno je boravio u Torontu (Kanada) u okviru programa posjeta Izbornom povjerenstvu Provincije Ontario radi promatranja 42. Općih izbora za Provinciju Ontario koji su održani dana 07. 06. 2018. godine, a na kojima su primijenjeni novi alati i metode prilikom odvijanja izbornog procesa. Također, iskorištena je pogodnost da se posjeti sjedište kanadske IT tvrtke *Dominion Voting* u Torontu (Kanada) koja se bavi automatizacijom i digitalizacijom izbornih procesa u svijetu. Tom prilikom eksperti tvrtke na licu mjesta demonstrirali su uređaje i prezentirali najnovije tehnologije koje se koriste u izborima u svijetu. Predstavnicima tvrtke je sugerirano da organiziraju predstavljanje širem auditoriju u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dana 26. 06. 2018. godine, što je i prihvaćeno.

1.4.3. Preporuke Ad hoc radne skupine

111. Ad hoc radna skupina će nastaviti aktivnosti na praćenju inovacija u oblasti informatičkih i komunikacionih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i o tome dva puta godišnje izvještavati Vijeće ministara BiH s isticanjem preporuka za postupanje.
112. Uzimajući u obzir sve navedene aktivnosti Ad hoc radne skupine u izvješćenom razdoblju, ova radna skupina putem Ministarstva komunikacija i prometa BiH je u izvješćenom razdoblju dala preporuke Vijeću ministara BiH da usvoji sljedeće zaključke:
- 1) Usvaja se Drugo šestomjesečno izvješće Ad hoc radne skupine za praćenje inovacija u oblasti informatičkih i komunikacionih tehnologija primjenjivih u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i zadužuje se Ad hoc radna skupina da nastavi planirane aktivnosti u 2018. godini
 - 2) Predlaže se Središnjem izbornom povjerenstvu BiH da u suradnji sa Ministarstvom komunikacija i prometa BiH provede pilot-projekt "Uvođenje optičkog skeniranja papirnatih listića" na odabranim lokacijama u svrhu testiranja predloženog rješenja za tehnološko unaprjeđenje izbornog procesa u Bosni i Hercegovini, na narednim redovitim ili prijevremenim izborima nakon Općih izbora 2018. godine kada se stvore tehnički i materijalno-finansijski uvjeti
 - 3) Ad hoc radna skupina smatra da je potrebno hitno pristupiti izradi Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za provedbu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini.

1.5. Objava Općih izbora 2018. godine

113. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 08. 05. 2018. godine, sukladno članku 1.14 i članku 2.9 stavak (1) točka 2.a Izbornog zakona BiH, donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine¹⁸, kao i Uputa o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 07. 10. 2018. godine (u daljnjem tekstu: Uputa o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti). Opći izbori 2018. godine se održavaju za sljedeće razine vlasti: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, Narodnu skupštinu Republike Srpske i Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

1.6. Aktivnosti upisa birača u Središnji birački popis za Opće izbore 2018. godine

1.6.1. Ažuriranje Središnjeg biračkog popisa

114. Postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa i upisa birača u isti propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački popis, te Pravilnikom o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa. Središnji birački popis je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo sukladno Izbornom zakonu BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provedbe izbora sukladno zakonu, za provedbu referenduma, za provedbu opoziva izabranog dužnosnika i izbore tijela lokalne samouprave sukladno zakonu.

115. Odlukom o zaključivanju Središnjeg biračkog popisa sa stanjem na dan 07. 05. 2018. godine u 24:00 sata, odnosno na dan prije raspisivanja Općih izbora 2018. godine (sukladno članku 4.2 Izbornog zakona BiH) utvrđeno je da je ukupan broj birača u Bosni i Hercegovini upisanih u Središnji birački popis **3.381.963**, te je pojedinačno utvrđen i broj birača po izbornim jedinicama za tijela vlasti za koje se provode izbori. U ukupan broj je uključeno i 27.317 birača iz Brčko Distrikta BiH koji nemaju određenu entitetsku biračku opciju, a koju su mogli odrediti u narednom razdoblju, odnosno do 24. 07. 2018. godine.

116. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2018. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu, na temelju članka 3.6 stavak (2) točka e) od 30. 08. 2018. godine, zaključen je Središnji birački popis koji će se koristiti za Opće izbore 2018. godine sa stanjem na dan 23. 08. 2018. godine u 24:00 sata, te je utvrđen ukupan broj birača upisanih u izvode iz Središnjeg biračkog popisa **3.352.933**, kao i pojedinačan broj birača prema izbornim jedinicama za tijela vlasti za koje se provode izbori, a objavljena je i na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

117. Navedeni podatci rabljeni su za izradu izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po biračkim mjestima, a koji su se rabili na dan održavanja Općih izbora 07. 10. 2018. godine.

¹⁸ "Službeni glasnik BiH", broj 29/18.

118. Na dan Općih izbora u Središnji birački popis ukupno je upisano **3.355.659** birača i to 2.055.123 birača u Federaciji BiH, 1.234.728 birača u Republici Srpskoj i 65.808 birača u Brčko distriktu BiH.

Tablica 1. Broj birača upisanih u Središnji birački popis na Dan izbora 07. 10. 2018. godine

	Broj birača	Procenat
Federacija BiH	2.055.123	61.24%
Republika Srpska	1.234.728	36.80%
Brčko district BiH	65.808	1.96%
Ukupno	3.355.659	100.00%

119. Od ukupnog broja birača upisanih u Središnji birački popis u Brčko Distriktu BiH (65.808) njih 38.734 glasuju za opciju Federacije BiH, a 27.074 birača glasuju za opciju Republika Srpska.

120. Od ukupnog broja birača upisanih u Središnji birački popis 17,27% su mlađi od 30 godina, a 82,73% imaju 30 i više godina.

121. Prema spolnoj strukturi na Središnjem biračkom popisu na Dan izbora 07. 10. 2018. godine nalazilo se 49,89% muškaraca i 50,11% žena.

Tablica 2. Starosna struktura birača upisanih u Središnji birački popis na Dan izbora 07. 10. 2018. godine

	Broj birača	<30	>=30	M	F	M<30	M>=30	F<30	F>=30
FBiH	2.055.123	3.79264	1.675.859	1.017.533	1.037.590	194.507	823.026	184.757	852.833
RS	1.234.728	1.89502	1.045.226	623.014	611.714	97.694	525.320	91.808	519.906
BD BiH	65.808	10.848	54.960	33.479	32.329	5.442	28.037	5.406	26.923
BiH	3.355.659	579.614	2.776.045	1.674.026	1.681.633	297.643	1.376.383	281.971	1.399.662

Tablica 3. Broj upisanih birača po kategorijama na dan Općih izbora 07. 10. 2018. godine sa odzivom

Kategorija	Broj birača	Odziv
Redoviti birači	3.242.680	1.745.305
Birači koji glasuju osobno	12.037	104
Birači koji glasuju u odsustvu	8.261	2.883
Birači registrirani za glasovanje putem pošte	76.682	50.252
Birači registrirani za glasovanje putem mobilnog tima	12.188	10.261
Birači registrirani za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH (DKP)	1.085	801
Ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića	2.726	3.233 ¹⁹ potvrđenih
UKUPNO	3.355.659	1.812.839

122. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Istočni Stari Grad u kojoj je od ukupno upisanih 1.130 birača na izbore izašlo 912 birača ili 80,70 %, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Usora u kojoj je od ukupno upisanih 5.877 birača na izbore izašlo 1.775 ili 30,20 %.

1.6.2. Upis birača u Središnji birački popis koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovitim biračkim mjestima (redovni birači)

123. Upis birača koji glasuju na redovnom biračkom mjestu vrši se sustavom "pasivne registracije". Sve osobe kojima se izda važeća lična karta države BiH automatski su upisane u Središnji birački popis. Na temelju odredbi članka 3.5 Izbornog zakona BiH, mjerodavno tijelo koje vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Središnjeg biračkog popisa sukladno Zakonu o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.
124. Za potrebe preuzimanja podataka u okviru projekta "Pasivna registracija birača u BiH" razvijen je aplikativni dio softvera, čija je osnovna svrha da olakša postupak prijena podataka, određivanje biračkih mjesta i izradu izvoda iz konačnog biračkog popisa.
125. Stanje Središnjeg biračkog popisa i broj birača, te svi ostali neophodni podatci, utvrđuju se na temelju podataka koji se, sukladno Jedinствenoj metodologiji i programu obrade i vođenja evidencija Središnjeg biračkog popisa, odnosno spisom kojim je utvrđena suradnja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine, preuzimaju svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u ovisnosti o potrebi.

¹⁹ U razdoblju od dana zaključivanja Središnjeg biračkog popisa do Dana izbora 2.726 birača su upisani u Središnji birački popis. Broj od 3.233 osobe koje su glasovale nepotvrđenim glasačkim listićima uključuje: birače koji su registrirani izvan BiH, a na Dan izbora bili u BiH, kao i birače iz Brčko distrikta BiH koji dostavili uvjerenje o entitetskom državljanstvu na biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem.

126. Za potrebe provedbe Općih izbora 2018. godine izvršeno je ažuriranje podataka Središnjeg biračkog popisa u četiri (4) termina, koji su na temelju Izbornog zakona BiH utvrđeni Pravilnikom, kako slijedi:

Prvi presjek izvršen je na dan prije raspisivanja izbora 07. 05. 2018. godine, sa stanjem u 24,00 sata i rabljen je za izradu Privremenih izvoda iz Središnjeg biračkog popisa i provjeru boravišta kandidata sukladno članku 4.2 stavak (1) točka 1. Izbornog zakona BiH

Drugi presjek izvršen je na dan 24. 07. 2018. godine i rabljen je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za tiskanje glasačkih listića (75 dana prije dana održavanja izbora)

Treći presjek izvršen je na dan 23. 08. 2018. godine i rabljen je za izradu Izvoda iz konačnog biračkog popisa koji je distribuiran na biračka mjesta (45 dana prije dana izbora)

Četvrti presjek izvršen je na dan 07. 10. 2018. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava glasača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima.

1.6.3. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis

127. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Središnji birački popis vrši se sustavom aktivne registracije i za Opće izbore 2018. godine počeo je sa danom raspisivanja izbora i trajao je do 24.07.2018. godine. Dostava prijavnog obrasca PRP-1 sa pratećom dokumentacijom Središnjem izbornom povjerenstvu BiH mogla se vršiti putem pošte na poštanski pretinac 450 i 451, putem faksa, elektronskom poštom (e-mail) ili osobno putem protokola Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Upis izbjeglih osoba iz BiH koji imaju biračko pravo je kontinuirani proces koji se vrši tijekom cijele godine.
128. U svrhu dostupnosti obrazaca za prijavu kao i informiranja birača, danom raspisivanja Općih izbora 2018. godine, 08. 05. 2018. godine, obrasci prijave, sa pratećim Vodičem za prijavu birača za glasovanje izvan BiH i obavještenjima objavljeni su na web-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba, a dostupne su bile i dvije infolinije za pomoć biračima.
129. Za potrebe informiranja građana BiH koji borave u inozemstvu, način upisa birača i glasovanja izvan BiH za Opće izbore 2018. godine, pripremljeno je i dana, 29. 05. 2018. godine, putem Ministarstva vanjskih poslova BiH proslijeđeno veleposlanstvima i konzulatima BiH u inozemstvu ukupno 18.000 prijavnih obrazaca PRP-1, 3.600 Vodiča za glasovanje izvan BiH sa obavještenjem o načinu i rokovima za registraciju za glasovanja putem pošte, na jezicima u službenoj uporabi u BiH, a partnerima, udrugama građana i međunarodnim organizacijama u inozemstvu je upućeno ukupno 220 setova sa informativnim materijalom (prijavni obrasci PRP-1, Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu u kojima se planira glasovanje za Opće izbore 2018. godine i Vodič za prijavu birača za glasovanje izvan BiH na jezicima u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini).
130. Dana 17. 05. 2018. godine svim biračima koji su bili upisani u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2018. godine upućeno je ukupno 64.019 komada

personaliziranih potvrdnih obrazaca PRP-2, osobno na adrese birača putem "JP BH Pošta D.O.O. Sarajevo."

131. Središnje izborno povjerenstvo BiH je zaprimilo²⁰ oko 100.000 podnesaka u svezi sa podnošenjem prijava za upis birača za glasovanje izvan BiH od čega 10.400 putem faksa i osobno, 14.000 putem poštanskog pretinca, te oko 70.000 e-mail poruka sa prijavama za glasovanje putem pošte, dostavom podataka o novim adresama, zahtjevima za slanje obrazaca za registraciju, zahtjevima za provjeru podataka, te određeni broj duplih spisa i dopuna dokumentacije.
132. Svi zainteresirani za glasovanje izvan BiH imali su mogućnost da se informiraju o statusu svojih prijava putem web-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Uspostavljene su dežurne infolinije u svrhu pomoći i pružanja neophodnih informacija biračima izvan BiH kao i u zemlji, a putem e-mail adresa upućeno je oko 4.500 odgovora i pojašnjenja na upite vezano za registraciju birača. Osoblje zaduženo za rad na registraciji birača za glasovanje izvan BiH dostavljalo je i obavijesti putem e-maila o uočenim nedostacima u prijavama i rokovima za otklanjanje.
133. Nakon provedenog procesa upisa birača za glasovanje izvan BiH, te unosa i obrade dostavljenih podataka, Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2018. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu, od 30. 08. 2018. godine, sa stanjem na dan 23. 08. 2018. godine u 24:00 sata, između ostalog, utvđen je broj od 77.814 birača²¹ upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, od čega 76.729 birača koji glasuju putem pošte i 1.085 birača koji glasuju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.
134. Prethodno je, dana 13. 08. 2018. godine, donesena Odluka o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2018. godine, kao i Odluka o odbijanju upisa u Središnji birački popis podnosilaca prijava, kojom je ukupno **9.136 prijava** birača odbijeno za upis u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH, iz razloga jer nisu ispunjeni uvjeti propisani člankom 3.15. stavak (1), (2) i (3) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.
135. U Tablici 4. su navedeni razlozi za odbijanje upisa u Središnji birački popis za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine.

Tablica 4. Razlozi za odbijanje upisa u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH

Nedostatak u prijavi	Broj prijava
Maloljetna osoba	4
Nedostaje validan dokaz o identitetu	3.496
Nedostaje validan dokaz o državljanstvu	143
Nedostaje dokaz o boravištu u BiH	2.367

²⁰ Od dana raspisivanja izbora do isteka roka za podnošenje prijava 24. 07. 2018. godine.

²¹ Odlukom o utvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji će glasovati putem mobilnog tima za Opće izbore 2018. godine (spis broj 06-1-07-2-932-1/18 od 21. 09. 2018.) 47 osoba je preregistrirano da glasuju putem mobilnog tima (čime je broj birača registriranih za glasovanje putem pošte 76.682).

Nedostatak u prijavi	Broj prijava
Nedostaje obrazac	551
Nije potpisan obrazac	304
Nije identičan potpis na PRP 1/2 i dokumentu	55
Nečitka prijava	137
Nema pravo glasa	186
Nedostaje dokaz o entitetskom državljanstvu (Brčko distrikt BiH)	62
Više nedostataka	410
Nedostaje adresa izvan BiH	52
Podnesen zahtjev za registraciju u BiH	8
Podnesene prijave više osoba sa iste adrese	1.361
UKUPNO	9.136

136. Nakon isteka razdoblja za podnošenje žalbi, odlukama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH od 20. 08. 2018. godine i 30. 08. 2018. godine usvojene su žalbe 38 podnositelaca prijava za glasovanje izvan BiH i navedene osobe su upisane u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH.

137. Konačan broj odbijenih prijava birača za glasovanje izvan BiH iznosi **9.098**.²²

1.6.3.1. Problemi u postupku upisa birača u Središnji birački popis za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine

138. Prilikom slanja prijavnih obrazaca putem e-maila građani su se susretali sa problemima oko dostave kao i osiguravanja validne dokumentacije. Problemi su se u znatnoj mjeri odnosili na problematiku boravišta, odnosno nemogućnost pronalaska osoba na Popisu iz 1991. godine (greške na podacima popisa iz 1991. u smislu pogrešno upisanih datuma rođenja, tehnički problem – slova č, ž, š i imena roditelja i sl.). Također, znatan broj dokumenata koji se dostavljaju putem telefaksa su u najvećem broju slučajeva nečitki, što onemogućuje obradu dostavljenih prijava i usložnjava postupak obavještanja o nedostacima.

139. Određeni broj građana i pored datih uputa o načinu popunjavanja i slanja prijavnog materijala, nije adekvatno popunio i dostavio prijavne obrasce sa priložima (nepotpisani obrasci, istekli i nevažeći dokumenti, nepotpune adrese, adrese u BiH, adrese bez naziva države i sl.), što je također bio jedan od razloga zbog kojeg jedan broj građana nije upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan BiH, odnosno ostali su upisani u Središnji birački popis za glasovanje na redovnom biračkom mjestu prema mjestu boravišta. Također, znatan dio poteškoća u obradi prijava odnosio se na višestruku dostavu prijava birača, dok se u tehničkom smislu znatan dio primjedaba birača odnosio na nemogućnost dostave dokumentacije putem e-mail (zbog neadekvatnog formata pratećeg skeniranog dokumenta dobijali su automatski odgovor da je mailbox prepun i nije u mogućnosti primiti mail).

²² Sukladno odredbama Izbornog zakona BiH, prijave birača koje su pristigle nakon roka za registraciju se obrađuju nakon izbora, te se u Središnji birački popis upisuju birači koji ispunjavaju uvjete za upis.

Također, u tehničkom smislu, pojedini elektronski dokumenti nisu mogli biti obrađeni jer se nisu mogli otvoriti i tiskati, ponekad su zaštićeni šifrom ili su oštećeni.

140. Iskustva i sa prethodnih izbora pokazuju da se najveći broj prijava putem e-maila dostavlja u posljednjim danima roka za prijavu, što znatno otežava proceduru pripreme i obrade materijala, otežava mogućnost dostave blagovremenog obavještenja biraču ukoliko je prijava nepotpuna, te zbog kratkoće rokova povećava mogućnost tehničke greške operatera prilikom unosa i obrade podataka.
141. Središnje izborno povjerenstvo BiH je tijekom kontrole procesa pakiranja glasačkih paketa za birače izvan BiH utvrdilo da je za manji broj birača za nivo Predsjedništvo BiH greškom otpremljena pogrešna kombinacija glasačkih listića. Obavještenjem na svojoj internetskoj stranici od 28. 08. 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je pozvalo birače registrirane da glasuju putem pošte da sadržaj glasačkog paketa koji su dobili na svoje kućne adrese uporede sa tipom glasačkih listića u instrukcijskom pismu, te ukoliko ima neslaganja da o tome odmah obavijeste Središnje izborno povjerenstvo BiH na e-mail adresu: info@izbori.ba kako bi dobili jasne upute u svezi sa ostvarivanjem biračkog prava.
142. Do dana izbora ukupno 53 koverta su upućene na adrese birača zbog utvrđene pogreške prilikom pakiranja o kojoj su birači na propisani način obavijestili Središnje izborno povjerenstvo BiH, kao i zbog uočenih pogrešaka u adresi birača prilikom unosa podataka.

1.6.4. Zloupotreba biračkog prava

143. Procedure za glasovanje putem pošte su regulirane Pravilnikom o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini i to posebice u članku 20, članku 29. do 32. i članku 48. do 53, Pravilnikom o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa u Poglavlju VI. i Pravilnikom o organizaciji Glavnog centra za brojanje, načinu verifikacije i brojanja glasačkih listića. Podnošenje prijave za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2018. godine vršeno je u razdoblju od dana raspisivanja izbora 07. 05. 2018. godine do 24. 07. 2018. godine.
144. Središnje izborno povjerenstvo BiH je prije donošenja odluke o upisu birača u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine, kao i po donošenju ove odluke, primilo obavijesti od izbornih povjerenstava i policijskih stanica sa teritorije Bosne i Hercegovine, kao i podneske od više osoba o nepravilnostima i povredama pravila izbornog procesa - obavijesti i podnesci birača da nisu podnijeli prijave za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine, jer glasuju u svojoj općini boravišta, a da je nepoznata osoba ili više njih ih prijavila na adrese u inozemstvu bez njihovog znanja za glasovanje putem pošte.
145. Prilikom donošenja odluke o utvrđivanju broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je svojom odlukom od 13. 08. 2018. godine odbilo upis u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, između ostalog, za ukupno 1.361 birača za koje je provjerom utvrđeno da je za više od 7 osoba dostavljena identična adresa za dostavu glasačkog materijala (a da pritom nisu u pitanju članovi iste obitelji). U najvećem dijelu navedenih prijava kao destinacija za prijem glasačkog materijala navedena je adresa u Austriji, Hrvatskoj, Srbiji, Sloveniji, Njemačkoj, Švedskoj, Belgiji, Italiji i Švicarskoj.

146. Zaključkom od 19. 09. 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je, u cilju zaštite biračkog prava, odobrilo izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica da objave popis birača koji su upisani da glasuju putem pošte, na oglasnoj ploči ili na drugi pogodan način, te da obavijeste birače da u centru za birački popis provjere da li se njihovo ime nalazi na navedenom popisu. Za svakog birača čije ime je na navedenom popisu, a nije dostavio prijavu za glasovanje putem pošte, izborna povjerenstva dužna su dostaviti evidenciju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH zaključno sa danom izbora. Dostavljen je i popis osoba koje su upisane da glasuju putem pošte, a također su evidentirane za glasovanje putem mobilnog tima, za izvršavanje mjerodavne provjere i uzimanje izjave od navedenih osoba od strane izbornih povjerenstava, te dostave podataka Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
147. Zahtjevom od 28. 09. 2018. godine još je jednom izvršeno podsjećanje načelnika/ gradonačelnika, izbornih povjerenstava, šefova matičnih ureda i centara za birački popis o svih prethodnim neophodnim radnjama po pitanju označavanja umrlih osoba, osoba na spiskovima za glasovanje izvan BiH i glasovanje putem mobilnih timova i obavještavanju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
148. Do dana održavanja izbora, sačinjena je evidencija sa ukupno 1.020 imena osoba za koje je dostavljena prijava o mogućim zlouporabama biračkog prava, od pojedinaca, političkih subjekata, izbornih povjerenstava, centara za birački popis i drugih tijela, među kojima je znatan dio nepotpunih podataka na temelju kojih se nije mogao sa sigurnošću utvrditi identitet birača ili podaci o podnosiocu prijave. Na temelju dostavljenih podataka općinskih/gradskih izbornih povjerenstava i centara za birački popis, kao i podataka mjerodavnih tijela, sačinjena je evidencija sa ukupno 648 imena osoba, koja je dostavljena Glavnom centru za brojanje u cilju zaštite biračkog prava ovih osoba.
149. Svi birači čije ime se nalazilo na izvodu za glasovanje izvan BiH imali su mogućnost glasovati u općini boravišta na biračkom mjestu za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima, a redoslijedom brojanja kategorija glasačkih listića u Glavnom centru za brojanje utvrđeno je prvenstvo prebrojavanja nepotvrđenih glasačkih listića, čime je spriječena eventualna zlouporaba biračkog prava ove kategorije birača u slučaju pristizanja glasačkog paketa putem pošte.
150. Glasački paketi za koje je evidentirana prijava o zlouporabi biračkog prava do početka obrade glasačkog materijala putem pošte, izuzeti su u Glavnom centru za brojanje od daljnje procedure obrade. Sukladno članku 6.8 stavak (1) Izbornog zakona BiH i članku 213. stavak (1) Zakona o kaznenom postupku BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je obavijestilo Tužiteljstvo BiH o povredama pravila izbornog procesa za koja postoje osnovi sumnje obilježja kaznenog djela iz Posebnog dijela – XV. GLAVA PETNAESTA – KAZNENA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA Kaznenog zakona BiH, kojem je dostavilo na mjerodavno postupanje naprijed navedene obavijesti i podneske sa obrazloženjem.

1.6.5. Ažuriranje podataka Središnjeg biračkog popisa za raseljene osobe

151. Sukladno članku 1.1 stavak (1) točka 9. Izbornog zakona BiH pod raseljenim osobama se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljene osobe utvrdilo mjerodavno tijelo za pitanja raseljenih osoba sukladno zakonu.

152. Raseljene osobe koje imaju biračko pravo imale su mogućnost da se, popunjavanjem obrasca PBO-2 do 24. 07. 2018. godine, izjasne da li žele glasovati osobno u općini boravišta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.
153. Sukladno Zaključku br. 5 Vijeća ministara BiH sa 108. sjednice održane 19. 07. 2017. godine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je zaduženo da u suradnji sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH i entitetskim ministarstvima mjerodavnim za pitanja raseljenih osoba i izbjeglica (Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica i Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske) i Odjelom za javni registar Brčko Distrikta BiH poduzme sve neophodne mjere za izradu točnog Središnjeg biračkog popisa, a posebice mjere za izradu izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje raseljenih osoba.
154. S tim u svezi, u 2017. godini formirana je **Ad hoc radna skupina – priprema preporuka i prijedloga mjera na izradi tačnog i ažurnog biračkog spiska za raseljene osobe**, u suradnji sa ostalim tijelima, u čijem sastavu su bili članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, predstavnik Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, predstavnik Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, zamjenik ministra Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske i predstavnici Odjela za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja, Vlade Brčko Distrikta BiH.
155. U cilju izrade tačnog Središnjeg biračkog popisa za raseljena lica zaključeno je da će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH koordinirati aktivnosti mjerodavnih entitetskih ministarstava i Odjela za javni registar Vlade Brčko Distrikta BiH na otklanjanju nedostataka i nepotpunih podataka kod raseljenih lica (administrativno rasčišćavanje), radi sačinjavanja valjanih biračkih spiskova za raseljena osoba i o tome obavještavati Središnje izorno povjerenstvo BiH. Predstavicima radne skupine dostavljen je CD sa podacima za **20.212 neuparenih raseljenih osoba** u svim općinama BiH, kako bi se mogla izvršiti provjera za te osobe.
156. U okviru rada radne skupine u 2017. izvršena je analiza dostavljenih podataka o nedostacima i nepotpunim podacima kod raseljenih osoba, izvršen je obilazak općina i kantona u Federaciji BiH, u cilju prikupljanja svih relevantnih podataka, odnosno "snimanja" stanja na terenu, te je dat nalog da se uočeni nedostatci provjere (neusuglašenosti zbog promjene prezimena nakon udaje, osoba čija je godina rođenja 1914. – 1917., u smislu evidentiranja smrti, razlike u datumu, mjesecu ili godini rođenja itd.).
157. Istaknuti su i problemi, odnosno razine mjerodavnosti (Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH dobiva podatke od Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske i Odjela za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica dobija podatke od kantonalnih ministarstava, a kantonalna ministarstva od općina/gradova). U nekim općinama službe su ukinute, a referati pripojeni nekom drugom referatu, zbog čega se podatci ne ažuriraju. Zbog poplava oprema je uništena i otpisana, a da podaci prethodno nisu spašeni, što će znatno otežati i usporiti provjere netačnih podataka za osobe koje imaju status raseljene osobe.
158. Sukladno zaključcima Ad hoc radne skupine:
- Podatke o promjenama u evidencijama raseljenih osoba Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije do dana

raspisivanja izbora, zbog čega treba nastaviti sa ažuriranjem podataka i otklanjanju neusuglašenosti u podacima osoba koje imaju status raseljene osobe, sve do raspisivanja narednih izbora.

- Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske i Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko Distrikta BiH, kontinuirano nastavljaju sa ažuriranjem podataka sve dok spiskovi ne budu maksimalno ažurirani. Ažurirane podatke će jednom mjesečno dostavljati Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH. Informaciju o navedenom dostavljati i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
- Središnje izorno povjerenstvo BiH će na temelju svojih mjerodavnosti i zakonskih okvira pratiti navedene aktivnosti i svim biračima koji imaju status raseljene osobe i koji ispunjavaju Zakonom propisane uvjete, omogućiti da ostvare svoje biračko pravo.

1.6.5.1. Ažuriranje podataka o raseljenim osobama za Opće izbore 2018. godine

159. Sukladno članku 4. Pravilnika o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18), Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH na zahtjev Središnjeg izbornog povjerenstva BiH dostavlja podatke o promjenama u evidencijama raseljenih lica, uključujući i ispravke nepotpunih podataka (slovne greške u imenu ili prezimenu, greške u broju u JMB i slično), kvartalno u neizbornoj godini, a u izbornoj godini jednom mjesečno do roka određenog u stavku (2) ovoga članka za promjenu biračke opcije raseljene osobe.
160. Središnje izorno povjerenstvo BiH je svojim spisima od 17. 04., 10. 05. i 07. 06. 2018. godine uputilo zahtjev odnosno urgencije Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH za dostavu ažuriranih podataka o raseljenim osobama, sukladno odredbi članka 3.6 stavak (2) točka b) Izbornog zakona BiH.
161. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je dana 12. 06. 2018. godine dostavilo objedinjene podatke, te je u pratećem spisu navedeno da ovo Ministarstvo nema mjerodavnosti za utvrđivanje statusa raseljenih osoba u BiH, nego ima koordinirajuću ulogu za objedinjavanje podataka dostavljenih od mjerodavnih entitetskih tijela i Vlade Brčko Distrikta BiH, tako da se svi podatci u elektronskom obliku prosljeđuju u izvornom obimu i kvaliteti. U tablici su dostavljeni podatci za 91.813 raseljenih osoba u statusu, i to: 31.998 sa trenutačnim mjestom boravka u Federaciji BiH, 59.461 sa trenutačnim mjestom boravka u Republici Srpskoj i 354 sa mjestom boravka u Brčko distriktu BiH.
162. Središnje izorno povjerenstvo BiH je 13. 06. 2018. godine dostavilo Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH zahtjev za provjeru dostavljenih podataka jer je analizom utvrđeno da su jedinstveni matični brojevi osoba neispravni što se ogleda u njihovoj nepotpunosti, te činjenici da određeni broj JMB sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok određeni broj JMB nije unesen. Dostavljena je i tablica sa podacima za 55.388 osoba kod kojih su uočene predmetne nepravilnosti.
163. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je spisom dana 19. 07. 2018. godine dostavilo očitovanje, u kojem su istakli da ostaju pri konsolidiranim prethodno dostavljenim podacima mjerodavnih institucija, da cijene da u ovom trenutku nije moguće postići bolji

kvalitet podataka, te da ukazuju da se očigledno radi o greškama, ili u analizi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH iz 2016. godine kada su im dostavljeni podatci za 20.212 osoba ili u novim podacima, kada je broj znatno uvećan.

164. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 25. 07. 2018. godine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH dostavilo ponovno podatke na mjerodavno postupanje i provjeru u cilju ažuriranja podataka Središnjeg biračkog popisa za ukupno 14.475 osoba za koje su utvrđeni nepotpuni ili neispravni podatci u smislu jedinstvenog matičnog broja osoba (odnosno, JMB osoba su nepotpuni; određeni broj JMB sadrži samo nule; pojedini JMB su pogrešno uneseni, dok za određeni broj osoba JMB nije uopće unesen).
165. Navedeno je i da u preostalim podacima, koji su ispravni u pogledu JMB, uočene su također pojedinačne nedosljednosti i neispravnosti koje se odnose na druge podatke (ime roditelja, naziv općine i sl.), te da smo u mogućnosti, nakon izvršene detaljne analize, dostaviti specificirane i ove podatke.

1.6.6. Upis birača za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH

166. Na temelju članka 1.5 Izbornog zakona BiH kojim je propisano da državljani BiH koji privremeno žive u inozemstvu imaju pravo glasovati osobno dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu ili poštom, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH dana 07. 03. 2018. godine donijelo Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u kojima se planira organiziranje glasovanja za Opće izbore 2018. godine, a predviđeno je da se glasovanje planira u ukupno 22 države.
167. Podzakonskim spisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za osobno glasovanje u DKP-u BiH ako je za glasovanje prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Središnje izborno povjerenstvo BiH može donijeti odluku o glasovanju u DKP-u BiH i sa manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeniti financijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
168. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH od 10. 09. 2018. godine utvrđeno je da će se na Općim izborima 2018. godine za državljane Bosne i Hercegovine koji privremeno žive u inozemstvu i imaju biračko pravo, organizirati glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, kako slijedi: Veleposlanstvo BiH u Beču – Austrija (123 birača); Počasni konzulat BiH u Gracu – Austrija (179 birača); Veleposlanstvo BiH u Kanberi – Australija (45 birača); Veleposlanstvo BiH u Berlinu – Njemačka (57 birača); Generalni konzulat BiH u Frankfurtu – Njemačka (26 birača); Generalni konzulat BiH u Štutgartu – Njemačka (103 birača); Generalni konzulat BiH u Minhenu – Njemačka (230 birača); Veleposlanstvo BiH u Oslu – Norveška (179); Veleposlanstvo BiH u Beogradu – Srbija (60 birača); Generalni konzulat BiH u Čikagu – SAD (83 birača).
169. Svim biračima koji su se izjasnili za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a da nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH, glasački materijal je blagovremeno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim

prijavama, kako bi im bilo omogućeno glasovanje putem pošte i da bi time ostvarili svoje biračko pravo.

Tablica 5. Pregled broja upisanih birača za glasovanje u DKP BiH za Opće izbore 2018. godine sa odzivom

Naziv DKP BiH	Broj upisanih birača za glasovanje u DKP	Glasovali u DKP	% Glasovali u DKP
Veleposlanstvo BiH u Beču – Republika Austrija	123	83	67,48%
Počasni konzulat BiH u Gracu – Republika Austrija	179	119	66,48%
Veleposlanstvo BiH u Kanberi – Australija	45	32	71,11%
Veleposlanstvo BiH u Berlinu – Savezna Republika Njemačka	57	41	71,93%
Generalni konzulat BiH u Frankfurtu Savezna Republika Njemačka	26	18	69,23%
Generalni konzulat BiH u Štutgartu – Savezna Republika Njemačka	103	88	85,44%
Generalni konzulat BiH u Minhenu – Savezna Republika Njemačka	230	180	78,26%
Veleposlanstvo BiH u Oslu – Kraljevina Norveška	179	135	75,42%
Veleposlanstvo BiH u Beogradu – Republika Srbija	60	36	60,00%
Generalni konzulat BiH u Čikagu – Sjedinjene Američke Države	83	69	83,13%
UKUPNO	1.085	801	73,82%

1.6.7. Ažuriranje podataka o umrlim osobama

170. Člankom 2.9 stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH propisano je da je Središnje izborno povjerenstvo BiH odgovorno za točnost, ažurnost i ukupni integritet Središnjeg biračkog popisa za teritoriju Bosne i Hercegovine. Odgovornosti i obveze mjerodavnih tijela u vođenju službenih evidencija na temelju kojih se vodi i ažurira Središnji birački popis utvrđene su člankom 3.5 Izbornog zakona BiH. Nadalje, člankom 3.6 stavak (2) Izbornog zakona BiH propisano je da Središnje izborno povjerenstvo BiH u vođenju Središnjeg biračkog popisa obavještava mjerodavna tijela o uočenim nedostacima i poduzima odgovarajuće mjere i radnje radi otklanjanja nepravilnosti i uspostavljanja točnosti i ažurnosti Središnjeg biračkog popisa.
171. Prilikom vršenja pripremnih radnji i aktivnosti na organizaciji Općih izbora u BiH 2018. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je uputilo spis od 25. 01. 2018. godine svim načelnicima/gradonačelnicima i izbornim povjerenstvima osnovne izborne jedinice, kojim ih je podsjetilo na obvezu kontinuiranog poduzimanja mjera iz svoje mjerodavnosti u cilju ažurnosti evidencija Središnjeg biračkog popisa, te da intenziviraju rad na provjeri i

poduzimanju mjerodavnih radnji na ažuriranju podataka, kako se imena umrlih osoba ne bi nalazila u evidenciji Središnjeg biračkog popisa. Za potrebe provjere i analize stanja u evidenciji Središnjeg biračkog popisa, dostavljena je elektronska forma u kojoj je naloženo izbornim povjerenstvima da dostave podatak o imenima umrlih osoba za koje je provjerom utvrđeno da su još uvijek u evidenciji Središnjeg biračkog popisa, u dostavljenom roku.

172. Do ostavljenog roka, ukupno 106 općina je dostavilo tražene podatke, a iz 37 općina traženi podaci nisu dostavljeni, te im je upućena urgencija da dostave podatke do 28. 03. 2018. godine (do ostavljenog roka 11 izbornih povjerenstava nije dostavilo tražene podatke).
173. Nadalje, svim načelnicima / gradonačelnicima i općinskim / gradskim izbornim povjerenstvima u BiH, dostavljen je zahtjev za poduzmanje svih zakonom predviđenih radnji u cilju brisanja umrlih sa Središnjeg biračkog popisa, te zatraženo da do 28. 03. 2018. godine dostave informaciju o poduzetim radnjama (do ostavljenog roka informaciju o poduzetim radnjama nije dostavilo 65 izbornih povjerenstava).
174. Na temelju dostavljenih podataka, rezultat naprijed navedenih aktivnosti je prikazan u narednoj tablici.

Tablica 6. Podaci o aktivnostima brisanja umrlih osoba sa Središnjeg biračkog popisa

Status	Broj umrlih na biračkom popisu – stanje izvješće od 06. 04. 2018.	Broj umrlih na biračkom popisu – stanje izvješće od 07. 05. 2018.	Razlika	Napomena
Podatci dobiveni sa terena o broju umrlih na SBP-u	6.562	6.564	2	Naknadno dostavljena 2 JMB sa terena
Nemaju pravo glasa (uklonila mjerodavna tijela s SBP)	3.795	4.552	757	U međuvremenu sa biračkog popisa brisano 757 osoba
Imaju pravo glasa (Trebaju se ukloniti s SBP)	2.541	1.861	680	Smanjen broj umrlih na BP za 680
Nije dostavljen ispravan JMB za provjeru	226	151	75	Za 75 osoba naknadno aplikativno upareni JMB

SBP- Središnji birački popis

175. Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Središnjeg biračkog popisa za Opće izbore 2018. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu od 30. 08. 2018. godine, zaključen je i potvrđen Središnji birački popis za Opće izbore 2018. godine u Bosni i Hercegovini koji će se održati 07. 10. 2018. godine.
176. U izvodima iz Središnjeg biračkog popisa ukupno 1.703 osobe označene su oznakom “*“, sukladno članku 23. Pravilnika o uporabi i izradi izvoda iz Središnjeg biračkog popisa.

Navedenim člankom je propisano da će Središnje izborno povjerenstvo BiH za sve birače za koje centar za birački popis u suradnji s mjerodavnim matičnim uredom utvrdi da se njihova imena nalaze na zaključenom izvodu iz Središnjeg biračkog popisa, a provjerama je utvrđeno da se radi o umrloj osobi, za koju je mjerodavni matični ured izdao izvod iz Matične knjige umrlih, u rubrici za potpis birača iz članka 15. stavak (1) točka g) ovog pravilnika staviti oznaku: “**“

177. Središnje izborno povjerenstvo BiH je spisom od 25. 09. 2018. godine obavijestilo općinska/gradska izborna povjerenstva da, nakon zaključenja izvoda iz Središnjeg biračkog popisa, na dostavljenim (odtiskanim) izvodima u rubrici za potpis birača, ukoliko u suradnji sa mjerodavnim matičnim uredom utvrde da se radi o umrloj osobi, stave oznaku “**“ i ovjere potpisom i pečatom izbornog povjerenstva.

1.6.8. Dostava izvoda iz Središnjeg biračkog popisa po zahtjevu političkih subjekata

178. Sukladno članku 3.1 stavak (4) Izbornog zakona BiH, političkim subjektima koji su ovjereni za sudjelovanje na izborima i kojima je ovjerena kandidatska lista za sudjelovanje na izborima sukladno ovom Zakonu osigurat će se, na njihov zahtjev, izvod iz Središnjeg biračkog popisa za razinu vlasti odnosno izbornu jedinicu u kojoj sudjeluju na izborima, u elektronskoj formi ili ispisu. S tim u svezi, postupljeno je po 23 zahtjeva političkih subjekata za dostavu izvoda iz konačnih biračkih popisa i izrađeni su i dostavljeni traženi izvodi u elektronskom obliku.

1.6.9. Aktivnosti na pripremi i provedbi postupka opoziva načelnika

179. U izvješćenom razdoblju za potrebe provedbe postupka opoziva općinskog načelnika pripremljeni su i dostavljeni izvodi iz Središnjeg biračkog popisa za općine Ribnik i Rudo.

1.6.10. Aktivnosti na pripremi izbora za tijela lokalne uprave i samouprave

180. Središnji birački popis se formira, vodi i koristi, između ostalog, i za potrebe izbora tijela lokalne samouprave sukladno zakonu, pri čemu Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje izvod iz Središnjeg biračkog popisa za provedbu ovih izbora. U tijeku 2018. godine u 11 općina u BiH održani su izbori u mjesnim zajednicama za tijela lokalne uprave i samouprave, i to: Bratunac, Zenica, Bosanski Petrovac, Istočno Novo Sarajevo, Novi Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Trnovo, Prnjavor, Petrovo, Višegrad i Donji Žabar. Za svake pojedinačne izbore Središnje izborno povjerenstvo BiH je svojom odlukom utvrdila izgled i sadržaj izvoda iz Središnjeg biračkog popisa prema zadnjem presjeku istog, kao i broj birača za konkretne izbore. Dostavljeni su mjerodavnom tijelu, poštujući odredbe Zakona o zaštiti osobnih podataka.

1.6.11. Redovite aktivnosti na vođenju Središnjeg biračkog popisa

181. U okviru redovitih aktivnosti u tijeku 2018. godine vršena je dostava presjeka Središnjeg biračkog popisa od strane Agencije za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA). Odsjek za informaciono-komunikacijske tehnologije vršio je

generiranje biračkog spiska dostavljenih podataka, kao i dostavu izvješća i statističkih podataka o broju upisanih birača u Središnji birački popis.

182. Na temelju pravosnažnih sudskih rješenja o oduzimanju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, vršeno je redovito ažuriranje predmetnih podataka u relevantnoj bazi podataka. U 2018. godini Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je dostavljeno ukupno 106 rješenja vezanih za poslovnu sposobnost, te su podatci obrađeni.
183. Redovite aktivnosti obuhvaćaju i evidentiranje podataka na temelju rješenja o ispisu iz državljanstva BiH koji redovito dostavlja Ministarstvo civilnih poslova BiH, Sektor za državljanstva, potom izdavanje Uvjerenja osobama da su upisane u Središnji birački popis, te usmena i pisana korespondencija sa strankama. U 2018. godini dostavljeno je ukupno 3670 rješenja o ispisu i promjenama u rješenjima o državljanstvu BiH, te su provjereni podatci o tome u Središnjem biračkom popisu.
184. U tijeku 2018. godine, do raspisivanja Općih izbora 2018. godine kao i nakon izbora, vrši se redovito ažuriranje prispjelih izmjena adresa za glasače koji borave u inozemstvu i prijem prijava za upis birača koji borave u inozemstvu u Središnji birački popis. Vršena je korespondencija sa strankama usmenim i pisanim putem u svezi sa navedenim.

1.7. Koordinacija rada izbornih povjerenstava

185. Poslovi koordinacije rada sa izbornim povjerenstvima podrazumijevaju stalnu komunikaciju putem telefona i putem e-maila sa izbornim povjerenstvima u cilju davanja pojašnjenja i savjeta o primjeni podzakonskih akata, kao i dostave podataka i informacija o svim tehničkim pitanjima u toku izbornog procesa. Izbornim povjerenstvima su u izvješćenom razdoblju dostavljane svi relevantni dokumenti i informacije, kao što su naredbe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, provedbeni spisi koje donosi Središnje izborni povjerenstvo BiH, operativni dokumenti kao što su Vremenski plan rada izbornih povjerenstava za Opće izbore 2018. godine (Izborni dan), Planovi za dostavu i povrat izbornog materijala, instrukcije o postupanju i sl. Pripremljena je i dostavljena dokumentacija izbornim povjerenstvima koja je neophodna za postupak dodjele pozicija političkih subjekata u biračkim odborima (liste političkih subjekata koji imaju pravo učešća u dodjeli pozicija za sve potrebne kombinacije za dodjelu). Pripremljeni su i materijal za ručnu dodjelu birača biračkom mjestu po zahtjevu izbornih povjerenstava.

1.7.1. Popunjenost izbornih povjerenstava, imenovanje i razrješenje članova izbornih povjerenstava

186. Sukladno Odluci o broju članova izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 17/18) svih 143 izbornih povjerenstava osnovne izborne jedinice broje ukupno 561 člana.
187. Na dan 10. 12. 2018. godine imenovano je ukupno 560 članova, odnosno u jednom (1) izbornom povjerenstvu nedostaje jedan (1) član.

Popis stanovništva iz 1991. godine

UKUPNO	HRVATI		BOŠNJACI		SRBI		OSTALI	
4.377.053	760.872	17,38%	1.902.956	43,48%	1.366.104	31,21%	347.121	7,93%

Nacionalna struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	HRVATI		BOŠNJACI		SRBI		OSTALI	
560	106	18,93%	208	37,14%	220	39,29%	26	4,64%

Spolna struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	MUŠKARCI		ŽENE	
560	296	52,86%	264	47,14%

Kvalifikaciona struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	VSS		VŠS		SSS		MR	
560	502	59,64%	45	8,04%	13	2,32%	0	0,00%

Starosna struktura imenovanih članova općinskih/gradskih izbornih povjerenstava

UKUPNO	Mlađi od 30 godina		Od 30 do 40 godina		Od 40 do 50 godina		Stariji od 50 godina	
560	211	37,68%	113	20,18%	129	23,04%	107	19,11%

188. **Razrješenje članova izbornih povjerenstava** – Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2018. godini dalo suglasnost na razrješenje dužnosti ukupno 29 predsjednika i članova izbornih povjerenstava u 23 općine. Od navedenog broja razriješeno je dužnosti 7 predsjednika izbornih povjerenstava u 7 općina (Ključ, Bugojno, Maglaj, Olovo, Istočno Novo Sarajevo, Orašje i Kupres (RS)) i 4 člana u 3 općine (Velika Kladuša, Maglaj i Kakanj, na njihov osobni zahtjev.
189. Središnje izorno povjerenstvo BiH je dalo prethodnu suglasnost za razrješenje predsjednika izbornog povjerenstva (Istočni Drvar), nakon čega je i razriješen.
190. **Imenovanje članova izbornih povjerenstava** - Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2018. godini:
- dalo suglasnost na imenovanje 41 člana izbornog povjerenstva u 26 općina
 - dalo suglasnost na imenovanje 5 predsjednika izbornih povjerenstava u 5 općina (Ključ, Novi Travnik, Ljubinje, Bugojno i Orašje)
 - dalo suglasnost na imenovanje 4 zamjenska člana u 3 općine
 - imenovalo po službenoj dužnosti 1 zamjenskog predsjednika iz reda članstva izbornog povjerenstva (Krupa na Uni) i 20 zamjenskih članova u 13 općina (Bileća, Jezero,

Kupres (FBiH), Berkovići, Živinice, Goražde, Srebrenica, Kupres (RS), Krupa na Uni, Pale (FBiH), Velika Kladuša, Istočni Mostar i Istočno Novo Sarajevo), jer mjerodavno tijelo nije izvršilo imenovanje članova navedenih izbornih povjerenstava u roku propisanom člankom 2.15 stavak (2) Izbornog zakona BiH, a slijedilo je raspisivanje Općih izbora 2018. godine.

191. Središnje izborno povjerenstvo BiH **nije dalo suglasnost** za imenovanje 14 članova izbornih povjerenstava, a najčešći razlog je bio da su imenovani članovi izbornih povjerenstava kandidati za izbore (članak 2.3 stavak (1) točka 4. Izbornog zakona BiH) ili nisu ispunjavali uvjete (članka 2.2 stavak (2) Izbornog zakona BiH), te da sastav izbornog povjerenstva nije bio sukladan članku 2.14 stavak (1) Izbornog zakona BiH.
192. U izvješćenom razdoblju pripremljeno je ukupno 142 materijala za sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i to 93 u svezi s razrješenjem i imenovanjem članova izbornih povjerenstava (izvješća i prijedlozi rješenja) u predmetima 42 izborna povjerenstva i 49 informacija, izvješća i analiza, koje se odnose na stanje popunjenosti izbornih povjerenstava, osiguranje finansijskih sredstava za Opće izbore 2018. godine, analizu izvješća o radu izbornih povjerenstava u 2017. godini, analizu o načinu imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, za Opće izbore 2018. godine, te o razlozima odustajanja iz članstva biračkih odbora neposredno pred izborni dan, kao i načinu popunjavanja biračkih odbora, analizu zaključaka sa predizborne konferencije, odluku o broju članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.
193. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini pripremio 147 odgovora na upite općinskih izbornih povjerenstava, općinskih vijeća/skupština općine, pravnih i fizičkih osoba.

1.7.2. Izrada analize o radu izbornih povjerenstava u 2017. godini

194. Odredbom članka 5. Upute o načinu rada i izvještavanja izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini (broj: 05-1-02-2-628-1/16 od 26. 5. 2016. godine), utvrđeno je da je izborno povjerenstvo obvezno do 31. siječnja tekuće godine dostaviti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izvješće o radu za prethodnu godinu i najmanje jednom mjesečno izvještavati Središnje izborno povjerenstvo BiH prema obrascu (MIOROIJ).
195. S tim u svezi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je spisom, broj: 06-1-07-1-1229-1/17 od 27. 12. 2017. godine zatražilo od svih izbornih povjerenstava da najkasnije do 31. 01. 2018. godine, dostave izvješća o radu izbornog povjerenstva u 2017. godini. Tražene podatke nije dostavilo 19 izbornih povjerenstava i to: Prnjavor, Doboj Jug, Petrovo, Čelić, Teočak, Istočni Drvar, Ključ, Živinice, Srebrenica, Bratunac, Livno, Gornji Vakuf-Uskoplje, Kiseljak, Han-Pijesak, Rogatica, Istočni Stari Grad, Široki Brijeg, Neum i Usora.
196. Na temelju dostavljenih podataka urađena je sveobuhvatna analiza koja je sadržavala presjek stanja o svakoj mjerodavnosti izbornog povjerenstva, zaključke i preporuke za poboljšanje rada izbornih povjerenstava.

1.7.3. Stanje arhive izbornih povjerenstava

197. Zbog uočenih propusta u radu pojedinih izbornih povjerenstava, Središnje izborno povjerenstvo BiH je spisom, broj: 06-1-07-1-1155-1/17 od 21. 11. 2017. godine, od svih izbornih povjerenstava zatražilo dostavu podataka o stanju arhive izbornih povjerenstava od 1996. godine, kao i o podacima koje su izborna povjerenstva dužna trajno čuvati. Nakon obrade podataka iz upitnika svim izbornim povjerenstvima dostavljene su upute za uređenje i rabljenje arhive, spis broj: 06-1-07-1-156-1/18 od 16. 02.2018. godine.

1.7.4. Analiza o načinu imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora

198. Sukladno Zaključku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 06-1-07-1-1195-1/18 od 11. 10. 2018. godine, i zahtjevom, broj: 06-1-07-1-1195-42/18 od 12. 11. 2018. godine, urađene su dvije sveobuhvatne Analize o načinu imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, za Opće izbore 2018. godine, te o razlozima odustajanja iz članstva biračkih odbora neposredno pred izborni dan, kao i načinu popunjavanja biračkih odbora. Tražene podatke, nakon više urgencija putem e-maila i telefona, sva izborna povjerenstva su dostavila 04. 12. 2018. godine.

1.7.5. Koordinacija rada centara za birački popis

199. U tijeku 2018. godine poslovi koordinacije centara za birački popis odnosili su se na praćenje rada i ažuriranje podataka vezanih za centre (evidencija o dostavljenim tjednim izvješćima, evidencija uposlenika, stanje u Centrima itd.). vršena je stalna komunikacija putem telefona i putem e-maila sa centrima (provjera veza, dostavljanje popisa nepridruženih osoba, dostava podataka i informacija itd.).

200. Nadalje, vršena je analiza, praćenje i pružanje tehničke pomoći uposlenicima Centra prilikom izvršavanje propisanih mjerodavnosti, koje se odnose na određivanje biračkih mjesta, pridruživanje nepridruženih birača odgovarajućem biračkom mjestu, te registraciju birača i promjenu biračke opcije, odnosno rad na aplikacijama:

- u aplikaciji za *Pasivnu registraciju birača*: određivanje biračkih mjesta u tijeku koje je izvršena analiza biračkih mjesta putem statističkih izvješća o biračkim mjestima, promjena naziva, lokacija, pridruživanje nepridruženih birača odgovarajućem biračkom mjestu i tiskanje Odluka o određivanju biračkih mjesta; potom, aktivnosti u svezi s promjenom biračke opcije raseljenih osoba, u tijeku koje je izvršena analiza i obrada 243 zahtjeva raseljenih osoba za promjenu biračke opcije, koji su se nakon unosa i obrade uposlenika centara za birački popis našli među nepridruženim biračima
- u aplikaciji za *Konsolidaciju Središnjeg biračkog popisa*: otvaranje pristupnih zaporki uposlenicima centara za birački popis za rad na aplikaciji; potpodjela biračkih mjesta, formiranje mobilnih timova, odnosno evidencija osoba koje će glasovati putem mobilnog tima, označavanje umrlih na Izvodu iz Središnjeg biračkog popisa (“*“).

201. Tijekom obavljanja naprijed navedenih poslova pripremljeno 73 spisa (dopisi, analize, izvješća itd.), razmijenjeno više od 10.000 e-mailova, i obavljeno oko 4.000 telefonskih razgovora.

1.8. Ovjera prijava političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine

202. Sukladno članku 2.9 i Poglavlju 4. Izbornog zakona BiH – Ovjera i kandidiranje za izbore, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerava političke subjekte za sudjelovanje na svim razinama neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidacijske liste. Na temelju navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidacijskih listi odvijao se u tri (3) međusobno uvjetovane vremenske aktivnosti:

1.8.1. Ovjera prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata

203. Obrasce za prijavu za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine preuzele su ukupno 83 političke stranke i 49 neovisnih kandidata. Sukladno odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH, Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine i članka 2. stavak (1) točka 1. Upute o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u BiH koji će se održati u nedjelju 7. listopada 2018. godine, rok za podnošenje prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata istekao je 25. 05. 2018. godine u 16.00 sati.

204. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podneseno je ukupno 72 prijave političkih stranaka i 39 prijava neovisnih kandidata.

Tablica 7. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih političkih stranaka i neovisnih kandidata za Opće izbore 2018. godine

Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereno	Odbijeno	Razlog odbijanja
Političke stranke	72	69	3	Pokret most 21 – nije dostavljen dokaz o uplati novčanog iznosa pristojbe za ovjeru Bošnjački pokret nije dostavljen potreban broj potpisa podrške niti dovoljan iznos novčanog iznosa pristojbe za ovjeru Kongresna narodna stranka zaštite prava boraca i građana – pravde i morala BiH nije dostavila dokaz o uplati novčanog iznosa pristojbe za ovjeru

Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereno	Odbijeno	Razlog odbijanja
Neovisni kandidati	39	34	5	<p>Svetozar Pudarić – prijava nije podnesena sukladno članku 8.1 stavak (2) IZ BiH</p> <p>Sejfudin Tokić – nije dostavljen dokaz o uplati novčanog iznosa pristojbe za ovjeru niti potpisi podrške</p> <p>Luka Stanić – nije dostavljen dokaz o uplati novčanog iznosa pristojbe za ovjeru, potpisi podrške niti finansijsko izvješće</p> <p>Sead Nuhbegović – nije dostavljen dokaz o uplati novčanog iznosa pristojbe za ovjeru niti potpisi podrške</p> <p>Milan Bešlić – potpisi podrške nisu podneseni sukladno članku 4.4 stavak (1) IZ BiH.</p>

Tablica 8. Pregled podnesenih prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata po tijelima vlasti

Tijelo vlasti	Broj prijava političkih stranaka	Broj prijava neovisnih kandidata
Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	20	2
Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske	25	22
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	43	-
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	50	-
Narodna skupština Republike Srpske	47	5
Skupštine kantona	54	10

1.8.1.1. Provjera potpisa podrške i obrada kandidacijskih obrazaca

205. Provjera dostavljenih potpisa podrške uz prijavu za ovjeru političkih subjekata, sukladno odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH i članka 9. Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine, vršila se na temelju statističkog uzorka od 10% od ukupnog broja podnesenih potpisa podrške birača

upisanih u Središnji birački popis, odnosno ukoliko nakon provjere uzorka nije utvrđen i validiran dovoljan broj potpisa, provjeravani su svi dostavljeni potpisi.

206. Prilikom provedbe navedenog postupka Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podneseno je ukupno 537.580 potpisa podrške na propisanim obrascima od kojih je uneseno ukupno 69.601, a od ovog broja je 56.258 potpisa zadovoljilo uvjete iz članka 4.4. Izbornog zakona BiH.

1.8.2. Ovjera prijava koalicija i listi neovisnih kandidata

207. Sukladno članku 4.12 Izbornog zakona BiH, do isteka roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija 19. 06. 2018. godine, utvrđenog Uputom o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti, podneseno je ukupno 38 prijava za ovjeru koalicija. Prijava za ovjeru listi neovisnih kandidata nije bilo. Rok za ovjeru istekao je 26. 06. 2018. godine, a ovjereno je ukupno 36 koalicija.

208. Za dvije koalicije je izvršeno spajanje predmeta u jedan postupak (HRVATSKO ZAJEDNIŠTVO HDZ 1990 – HSP BIH (Kod 02391) i HRVATSKO ZAJEDNIŠTVO HDZ 1990– HSP BIH (Kod 02394), a jedna koalicije je dostavila zahtjev za povlačenje prijave za ovjeru za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine (HNL – HSS STJEPANA RADIĆA (kod 02404).

1.8.3. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima

209. Sukladno odredbama članka 4.21 Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) Upute o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 09. 07. 2018. godine u 16.00 sati. Do isteka predviđenog roka, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnesene su kandidacijske liste 58 političkih stranaka i 36 koalicija za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine, što ukupno čini 808 kandidacijskih listi sa 7.600 kandidata.

210. Od ukupnog broja podnesenih kandidacijskih listi i kandidata, Središnje izbornom povjerenstvo BiH je za Opće izbore 2018. godine ovjerilo ukupno 804 kandidacijske liste sa ukupno 7.497 kandidata.

211. Od ukupno 7.497 kandidata žena je 3.119 (41,60%), a muškaraca 4.378 (58,40%).

212. Starosna struktura kandidata je sljedeća: 1.420 (18,94%) kandidata su mlađi od 30 godina dok 6.077 (81,06%) kandidata imaju 30 i više godina.

213. Kvalifikacijska struktura kandidata je sljedeća: VKV – 30 kandidata; VSS - 4.428; NK – 16; SSS – 2.628; VŠS – 318; VK – 15; MR – 1; dok 61 kandidat nije naveo stručnu spremu.

1.8.4. Ovjera i potvrđivanje kandidata i kandidacijskih listi za sudjelovanje na izborima – kompenzacijski mandati

214. Sukladno odredbama članka 4.24 stavak (1) Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) točka 3. Upute o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2018. godine, rok za podnošenje kandidacijskih listi političkih stranaka i koalicija za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2018. godine istekao je 08. 08. 2018. godine u 16.00 sati.
215. 41 ovjerena politička stranka, odnosno koalicije, podnijele su ukupno 73 kandidacijske liste za dodjelu kompenzacijskih mandata sa ukupno 842 kandidata. Sve podnesene kandidacijske liste ispunile su uvjete za ovjeru.

Tablica 9. Pregled ovjerenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2018. godine po tijelima vlasti

Naziv tijela vlasti	Broj podnesenih kandidacijskih listi za dodjelu kompenzacijskih mandata	Broj kandidata na listama
Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	23	275
Narodna skupština Republike Srpske	18	337
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	21	144
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	11	86

1.8.5. Žrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2018. godine

216. Na temelju članka 5.15 stavak (2) Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 12. 07. 2018. godine izvršilo žrijebanje za utvrđivanje redoslijeda političkih subjekata na glasačkim listićima u zgradi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, sa početkom u 12:00 sati.
217. Elektronski je žrijebanano ukupno 132 politička subjekta, od toga 62 političke stranke, 36 koalicija i 34 neovisna kandidata. Proces žrijebanja je zaustavljen kod političkog subjekta broj 72 zbog tehničke greške, a nastavljen je manuelno, odnosno izvlačenjem kuglica u kojima su bili nazivi stranaka. Žrijebanje je završeno uspješno bez primjedbi na proces žrijebanja.

1.9. Obuka i edukacija izborne administracije

218. Središnje izborno povjerenstvo BiH sukladno članku 2.2 stavak (5) Izbornog zakona BiH ima obvezu i potrebu educirati članove tijela za provedbu izbora i sve sudionike iz oblasti izbora. U tome cilju je osnovan Centar za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koji je otvoren 09. 10. 2017. godine, a predviđeno je da se tim putem realizira edukacija članova tijela za provedbu izbora.
219. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u prosincu 2017. godine usvojilo Plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora, koji predstavlja opći godišnji plan kojim su detaljno razrađene aktivnosti koje će se provoditi u Centru. Na temelju navedenog Plana, u 2018. godini su realizirane sljedeće obuke:
- a) **”Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima“.** Dana 04. 05. 2018. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održan je jednodnevni seminar za političke stranke i neovisne kandidate na temu ”Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima”. Sudionici seminara su upoznati sa sljedećim temama: Registracija političkih stranaka i neovisnih kandidata za sudjelovanje na izborima; Registracija koalicija i listi neovisnih kandidata za sudjelovanje na izborima i podnošenje i ovjera kandidacijskih listi i kandidata. Pozivi na seminar upućeni su predstavnicima ovjerenih političkih stranaka za Opće izbore 2014. godine i Lokalne izbore 2016. godine kao i novosnovanim političkim strankama, i to na e-mail adrese 109 političkih stranaka. Ukupno 54 sudionika potvrdilo je sudjelovanje u ime 41 političke stranke. Edukaciji je prisustvovalo ukupno 52 sudionika. Edukacija se odvijala prema planiranom programu edukacije, a predstavnici političkih stranaka su aktivno uzeli sudjelovanje u edukaciji i konstruktivno postavljali pitanja iz navedenih tema, sa posebnim osvrtom na primjere iz prakse. Sudionici edukacije su nakon završetka predavanja sudjelovali u provjeri znanja i odgovarali su na pripremljenih 10 pitanja. Rezultati evaluacije seminara su pokazali da su sudionici ocijenili sadržaj prezentacija kao i prezentacije sa prosječnom ocjenom 4,5. Većina sudionika je izrazila zadovoljstvo uspješnom organizacijom edukacije, u smislu da su razriješili određene nedoumice koje su imali u svezi s registracijom za sudjelovanje na izborima. Nakon održane edukacije pripremljena su najčešća pitanja sa odgovorima, radi objave na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kako bi političkim subjektima olakšali pristup odgovorima na najznačajnija pitanja u svezi s procedurom ovjere i kandidiranja na izborima.

Fotografija 3. Seminar za političke stranke i neovisne kandidate

- b) **Predizborna edukativna konferencija “U susret Općim izborima 2018. godine** organizirana je u okviru Programa predizborne pomoći Vijeća Europe za Opće izbore 2018. godine u Bosni i Hercegovini.²³ Dvodnevna predizborna konferencija održana je 19. i 20. lipnja 2018. godine na Ilidži, Sarajevo, a nazočilo je oko 200 sudionika – predstavnika općinskih / gradskih izbornih povjerenstava iz više od 120 općina/gradova u BiH, Udruge izbornih dužnosnika u BiH (UIDBiH), članova i osoblja SIP BiH i predstavnika Vijeća Europe i predstavljala je priliku za izbornu administraciju da se upozna s izmjenama i dopunama podzakonskih akata vezanih za izborni proces, da iznese dileme i nedoumice, te razmijene svoja mišljenja i iskustva. Tijekom konferencije odgovoreno je na mnoge dileme i pitanja OIP/GIP i identificirane su oblasti koje zahtijevaju intervencije u podzakonskim aktima. Sudionici konferencije su upoznati sa izmjenama i dopunama podzakonskih akata vezanih za izborni proces, vremenskim planom izbornih aktivnosti za Opće izbore 2018. godine, s procedurom imenovanja biračkih odbora, s propisanim procedurama akreditacije promatrača, prijema izbornog materijala i aktivnostima na izborni dan, pravilnim objedinjavanjem izbornih rezultata, te s trenutnim izazovima u izbornom procesu i mogućim rješenjima za identificirane izazove.

²³ Ukupna vrijednost Programa predizborne pomoći Vijeća Europe za Opće izbore 2018. godine u Bosni i Hercegovini je bila u iznosu od maksimalno 67,329.99 eura, a ukupno je utrošeno 114.679,20 KM (58.634, 54 EUR).

Fotografija 4. Sudionici Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“

- c) **Obuka Rad na aplikaciji za Pasivnu registraciju birača** – Sukladno Planu i programu edukacije članova tijela za provedbu izbora, edukacija uposlenika centara za birački popis, održana je u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH 11. i 12. 04. 2018. godine. Pozvano je 19 uposlenika centara za birački popis iz 14 općina. Naknadno je, na zahtjev Općine Kiseljak, omogućena nazočnost još dva nova uposlenika centra za birački popis. Edukaciji u dva termina je nazočilo 17 polaznika iz 11 općina. Uz asistenciju i nadzor koordinatora za rad sa centrima za birački popis, obavljen je praktičan rad za rabljenje programa za razmjenu elektronske pošte – web-mail i aplikacije za Pasivnu registraciju birača.

Posebna pozornost je posvećena funkcionalnostima aplikacije za *Pasivnu registraciju birača*: pretraga po registru birača; raspoređivanje neraspoređenih birača; unos i obrada zahtjeva za određivanje biračke opcije raseljenih lica; rad na određivanju biračkih mjesta; tiskanje odluka o određivanju biračkih mjesta; izlistavanje statističkih izvješća; ažuriranje Središnjeg biračkog popisa i dodjela biračkim mjestima (update base).

Dana 09. 07. 2018. godine u prostorijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održana je naknadana obuka jednog uposlenika centra za birački popis iz Općine Han-Pijesak koji je imenovan nakon edukacije održane u travnju mjesecu 2018. godine, a sukladno Planu i programu edukacije članova tijela za provedbu izbora gdje je planirana i edukacija uposlenika centra za birački popis “po potrebi“.

- d) **Obuka za rad na aplikaciji “Vođenje i uporaba Središnjeg biračkog popisa“** – **praktični dio** – Jednodnevna edukacija na kojoj je predstavljena nova aplikacija “Vođenje i uporaba Središnjeg biračkog popisa“ održana je u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, dana 26. 07. 2018. godine u dva termina, i to: prvi termin od 9:30 do 11:00 sati i drugi termin od 11:30 do 13:00 sati. Edukacija je bila

namijenjena za uposlenike centara za birački popis ili osoblje koje će raditi na spomenutoj aplikaciji iz cijele Bosne i Hercegovine.

Edukaciji se odazvalo ukupno 138 osoba, iz 121 općine i to: 117 uposlenika centara za birački popis, 8 IT administratora, 11 članova/predsjednika izbornog povjerenstva i 2 tajnika izbornog povjerenstva.

Fotografija 5. Obuka za rad na aplikaciji
“Vođenje i uporaba Središnjeg biračkog popisa“ – *praktični dio*

- e) **Obvezna obuka izbornih povjerenstava osnovne izborne jedinice za rad biračkih odbora** – pro vedena je u okviru projekta i uz podršku Misije OESS-a u BiH. Obuke su održane u razdoblju od 27.08. do 05. 09. 2018. godine na sljedećim lokacijama i terminima: Bihać (27. 08.), Banja Luka (28. 08.), Tuzla (29. 08.), Brčko (30. 08.), Sarajevo (31. 08.), Trebinje (03. 09.), Mostar (04. 09.) i Livno (05. 09.).

U okviru edukacije obuhvaćene su i obrađene teme koje su od važnosti za rad biračkih odbora u BiH: kaznena i prekršajna odgovornost članova biračkih odbora, sastav biračkih odbora i pojedinačne mjerodavnosti, procedure rada biračkih odbora prije dana izbora i na sam dan izbora, brojanje glasačkih listića i popunjavanje obrazaca, procedure rada na biračkom mjestu za glasovanje u odsustvu, procedure rada na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića, procedure rada mobilnih timova i pakovanje materijala. Od ukupno 561 člana izbornih povjerenstava, obuci i/ili testiranju nije prisustvovalo 65 članova. Za navedenu obuku pripremljeno je 24 različita uzorka testova za testiranje predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika. Izvršeno je fakultativno testiranje polaznika, procjena rezultata i dostava rezultata testiranja članovima izbornih povjerenstava.

Sukladno Odluci o utvrđivanju pitanja za izradu testova, kao i kriterija za provjeru znanja predsjednika, članova i njihovih zamjenika za Opće izbore 2018. godine (broj: 05-1-02-3-789-1/18 od 23. 08. 2018. godine), Središnje izborno povjerenstvo BiH je pripremlilo Listu pitanja (100 pitanja) i Listu odgovora (100 odgovora) za pripremu za testiranje

članova biračkih odbora, kao i uzorke A, B i C testova za testiranje predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika.

Za potrebe navedene edukacije, u okviru projekta i uz podršku Misije OESS-a u BiH, uz aktivno sudjelovanje djelatnika Tajništva, pripremljen je edukativni spot “Proces brojanja glasačkih listića i evidentiranje izbornih rezultata”.²⁴

- f) **Obuka kontrolora izbornih rezultata** provedena je, u okviru projekta i uz podršku Misije OESS-a u BiH, na sljedećim lokacijama i terminima: Bihać (17. 09.), Banja Luka (18. 09.), Doboj (19. 09.), Sarajevo (20. 09.) i Mostar (21. 09.). Obuku su provodili djelatnici Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, uz podršku vanjskih suradnika informatičke struke. Obrađene su sljedeće teme: aplikacija za unos, obradu i kontrolu izbornih rezultata (power point prezentacija), informiranje polaznika obuke o održavanju i načinu testnog unosa i kontrole izbornih rezultata i na kraju, demonstracija rada na aplikaciji za unos, obradu i kontrolu izbornih rezultata.

Fotografija 6. Obuka kontrolora izbornih rezultata, Sarajevo, 20. rujan 2018. godine

- g) **Edukacija članova biračkih odbora za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH (DKP BiH)** je provedena u razdoblju od 11. 09. 2018. godine do 21. 09. 2018. godine ²⁵ sukladno članku 18. stavak (1) i (3) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora.²⁶ Predsjednici i članovi

²⁴ Spot je dostupan na linku: <https://www.youtube.com/watch?v=FBJnzUJHXOo>

²⁵ Veleposlanstvo BiH u Beču i Počasni konzulat u Gracu (11.09.2018.); Generalni konzulat BiH u Berlinu (13.09.2018.); Generalni konzulat BiH u Minhenu (18. 09. 2018.); Generalni konzulat BiH u Štuttgartu (19.09.2018.); Veleposlanstvo BiH u Frankfurtu (20. 09. 2018.); Veleposlanstvo BiH u Kanberi – obuka putem Skypea (28. 09. 2018.); Veleposlanstvo BiH u Oslu – obuka putem Skypea (02.10.2018.); Veleposlanstvo BiH u Beogradu obuka putem Skypea (02. 10. 2018.); Generalni konzulat BiH u Čikagu obuka putem Skypea (18. 09. 2018. i 19. 10. 2018.).

²⁶ Nakon što je Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u DKP BiH sukladno članku 15. Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora,

biračkih odbora u DKP BiH i njihovi zamjenici su obučeni o načinu glasovanja i brojanju kuverti s glasačkim listićima.²⁷ Nakon provedene obuke Središnje izborno povjerenstvo BiH je izvršilo provjeru znanja i uspješnim predsjednicima i članovima biračkih odbora i njihovim zamjenicima u DKP BiH dodijelilo certifikate (60 članova biračkog odbora iz 10 DKP-ova BiH). Također tijekom obuke predsjednicima biračkih odbora uručen je neosjetljivi izborni materijal (zapisnik o radu biračkog odbora, glasačka kutija, paravan glasačka kabina, set obrazaca za biračko mjesto, kandidacijske liste, kutija sa neosjetljivim materijalom).

Nadalje, sukladno članku 27. Pravilnika o provedbi izbora u BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je izvršilo primopredaju osjetljivog izbornog materijala Ministarstvu vanjskih poslova BiH, dana 20. 09. 2018. godine za dalju distribuciju prema DKP-ima BiH, kao i dio neosjetljivog.

- e) Za potrebe izborne administracije i promatrača izbornog procesa, u okviru Programa predizborne pomoći Vijeća Europe za Opće izbore 2018. godine pripremljena su i tiskana dva priručnika: 30.000 primjeraka *Priručnika za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.* na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, dok je engleska verzija priručnika dostupna u elektronskom formatu; i 2.000 primjeraka *Priručnika za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.* na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. Priručnici su distribuirani općinskim izbornim povjerenstvima za daljnju distribuciju članovima biračkih odbora u BiH, odnosno promatračima izbornog procesa.

Pripremljena su i tiskana dva praktikuma: 600 primjeraka *Praktikuma za izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini*; na bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku i engleskom jeziku, i 500 primjeraka *Praktikuma za financiranje izborne kampanje i političkih stranaka* na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, dok je engleska verzija priručnika dostupna u elektronskom formatu. Praktikumima su distribuirani općinskim izbornim povjerenstvima za uporabu tijekom obuke biračkih odbora, odnosno političkim strankama.

Priručnici i praktikumi su dostupni na web-stranici www.izbori.ba.

Ministarstvo vanjskih poslova BiH je imalo obvezu da u roku od 10 dana od dana od dana obavještenja o donesenoj Odluci dostavi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH prijedlog članova biračkih odbora i njihovih zamjenika u naprijed navedenim DKP-ima BiH koji su određeni za biračko mjesto za glasovanje državljana BiH, vodeći računa da predloženi kandidati ispunjavaju uvjete propisane člankom 2.2 stavak (1) Izbornog zakona BiH i člankom 6. Pravilnika. Također, u biračkom odboru obvezno se osigurava zastupljenost članova iz svakog konstitutivnog naroda.

²⁷ Imajući u vidu da je u izvodu iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje u svim DKP-ima koji su određeni za glasovanje na Općim izborima 2018. godine upisano do 300 birača, sukladno odredbama Pravilnika, birački odbori u svim DKP-ima BiH su se sastojali od predsjednika i njegovog zamjenika, i dva člana i njihovih zamjenika.

Slika 1. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.
(na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH)

Slika 2. Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.
(na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku)

Slika 3. Praktikum za izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH i na engleskom jeziku

Slika 4. Praktikum za financiranje izborne kampanje i financiranje političkih stranaka

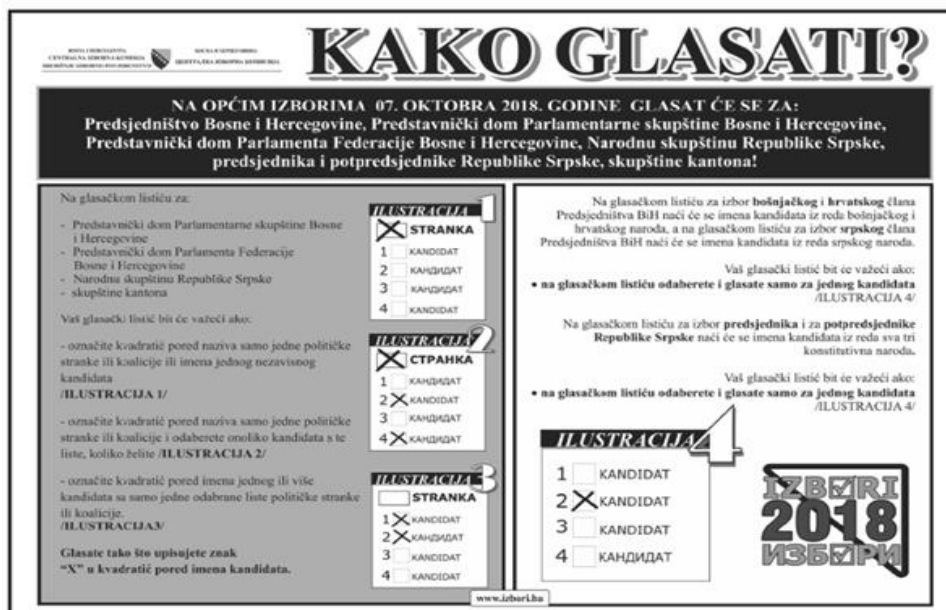
1.10. Informiranje birača – Edukativna i motivacijska kampanja

1.10.1. Edukativna kampanja – TV-Telop, TV-spot, radiodžingl, oglasi u tiskanim medijima

220. Sukladno zakonskoj obvezi utvrđenoj člankom 2.9 stavak (1) točka 12. Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini provelo edukativnu i motivacijsku kampanju za birače u BiH i birače koji žive izvan Bosne i Hercegovine, a imaju biračko pravo, s ciljem njihovog pravodobnog informiranja o svim relevantnim segmentima izbornog procesa i što veće izlaznosti birača na predstojećim izborima.

Kampanja – izbor biračke opcije – S ciljem informiranja birača i omogućavanja pravodobnog izbora biračke opcije, pripremljena su dva TV-Telopa, koji su se emitirali na javnim i privatnim TV-medijima u BiH: 1) *TV-Telop – birači koji žive izvan BiH* i 2) *TV-Telop – birači koji imaju status raseljene osobe*. Ova kampanja trajala je od dana objave izbora do 24. 07. 2018. godine kada je istekao rok za registraciju birača izvan BiH i izbora biračke opcije za raseljene osobe. Tiskani oglas “Izbor biračke opcije” objavljen je 5 puta u tri dnevna lista na pola strane u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Kampanja “Kako glasovati” – Cilj edukativne kampanje “Kako glasovati” bio je upoznavanje birača sa svim nivoima vlasti za koje se provode Opći izbori 2018. godine, te o načinu ispravnog popunjavanja glasačkog listića. Ova kampanja trajala je od 15. 09. 2018. godine do 07. 10. 2018. godine. Tiskani oglas “Kako glasovati” objavljen je 4 puta u tri dnevna lista na pola strane u crno-bijeloj verziji na području BiH u terminima najvećeg tiraža dnevnih novina.

Slika 5. Tiskani oglas “Kako glasovati”

Slika 6. TV-spot

Motivacijska kampanja – Cilj motivacijske kampanje je bio da se birači animiraju da u što većem broju izađu na biračka mjesta i ostvare svoje biračko pravo. Pripremljen je TV-spot i radiodžingl koji je emitiran na svim javnim TV-stanicama i većini privatnih TV-stanica. Motivacijski TV-spot i radiodžingl emitiran je od 15. 09. 2018. godine do 07. 10. 2018. godine i namijenjen je svim biračima.

Strategija edukativne i motivacijske kampanje za potrebe izbora provedena je putem elektronskih medija, tiskanih medija te produkcijskih plakata za isticanje na biračkim mjestima. Zbog pravodobne informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH također je objavljivana edukativno-informativni materijal.

Slika 7. Motivacijski spot

1.10.2. Edukativna kampanja – birači izvan Bosne i Hercegovine

221. Na temelju Odluke o realizaciji edukacije i informiranju birača izvan Bosne i Hercegovine Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od 10. 05. do 02. 07. 2018. godine organiziralo i provelo edukaciju i informiranje birača izvan BiH za Opće izbore 2018. godine u državama u kojim se nalazi značajan broj državljana BiH, odnosno izbjeglica i osoba koje privremeno borave izvan BiH (Slovenija, Švicarska, Italija, Njemačka, Francuska, Sjedinjene Američke Države, Austrija, Australija). Tijekom posjete DKP BiH, delegacije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH predale su sljedeće materijale službenim osobama u elektronskoj formi i čvrstom umnošku: Vodič za prijavu birača koji borave izvan Bosne i Hercegovine, Obrazac prijave za glasovanje izvan BiH – PRP 1, 3. Obrazac –PRP 2, Poster “Kako glasovati“, Poster “Zloupotreba biračkog prava“, Poster “Biračko mjesto“. Birači koji glasuju putem pošte ili osobno u DKP BiH upoznati su sa rokom za registraciju birača iz inozemstva (24. 07.2018. godine), sa procedurama za registraciju za glasovanje izvan BiH i sa uvjetima i načinom ostvarivanja biračkog prava. Na temelju naprijed navedenog, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 41. sjednici, održanoj dana 16. 08. 2018. godine, donijelo Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-02-2-219-4/18. U cilju unaprjeđenja procesa slične aktivnosti je neophodno nastaviti i u neizbornoj godini kako bi se omogućila dugotrajnija obuka. Korisno bi bilo i uspostavljanje ureda DKP/Ambasadi za pomoć biračima prilikom registracije za glasovanje putem DKP ili pošte.

1.11. Sigurnosni aspekt Općih izbora 2018. godine

222. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u drugoj polovini svibanja mjeseca 2018. godine obavijestilo Ministarstvo sigurnosti BiH, relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je 08. 05. 2018. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini.

223. Sukladno odredbama članka 14. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine, članka 62. stavak (1) Zakona o upravi, a u svezi sa člankom 2.1. stavak (3)

Izborno zakon BiH, koji propisuje da su “sva tijela vlasti na svim razinama i dužnosnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obvezni pomagati tijelima mjerodavnim za provedbu izbora”, Ministarstvo sigurnosti BiH je dana 05. 07. 2018. godine donijelo *Odluku o imenovanju Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Općih izbora u Bosni i Hercegovini*²⁸.

224. Radnu skupinu za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Općih izbora u BiH su činili predstavnici Direkcije za koordinaciju policijskih tijela (predsjedavajući), Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Granične policije BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije BiH; Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, Policije Brčko Distrikta BiH i Ministarstva sigurnosti BiH.
225. Zadatak Radne skupine je bio praćenje realizacije aktivnosti vezanih za osiguranje objekata i distribucije izbornog materijala, razmjena informacija sa mjerodavnim policijskim agencijama u BiH o mogućim protupravnim ponašanjima u svezi sa Izbornim zakonom BiH sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH, te ostvarivanje kontinuirane suradnje sa drugim Operativnim štabovima za sigurnost Općih izbora u BiH formiranim od policijskih agencija za vršenje poslova iz svoje mjerodavnosti, a u cilju postizanja maksimalnog stepena sigurnosnih uvjeta za neometano održavanje izbornog procesa u BiH.
226. Odlukom Predsjedatelja Radne skupine za praćenje realizacije zadataka iz mjerodavnosti institucija i policijskih tijela BiH vezanih za provedbu Općih izbora u BiH, a u svezi sa zaključkom Radne skupine sa sastanka održanog 27. 07. 2018. godine, formiran je *Operativni štab akcije “Opći izbori 2018.”* broj 20-03-04-4-1186-19/18 od 07. 08. 2018. godine koji je okupljao policijska tijela u BiH, predstavnike Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, SIPA-e, Granične policije BiH, OSA BiH, i predstavnika OESS BiH, a čiji zadatak je bio provedba i koordinacija operativnih aktivnosti.
227. Na dan održavanja Općih izbora, 07. 10. 2018. godine sve informacije su prikupljane u operativno-komunikacijskom centru 112 Ministarstva sigurnosti BiH, i Operativnom centru Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, a zatim prosljeđivane Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
228. Operativni štab “Opći izbori 2018” sa sjedištem u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela u BiH je u toku 07. 10. 2018. godine u vrijeme glasovanja zaprimio ukupno 19 prijava o incidentima u izbornom procesu na teritoriji Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH od toga 11 incidenata je kvalificirano kao narušavanje javnog reda i mira dok je 8 zavedeno kao ostali incidenti“ od kojih je za dva incidenta obaviješteno Tužiteljstvo BiH, nakon čega su policijske agencije poduzele potrebne radnje na njihovom dokumentiranju po uputama i pod nadzorom Tužiteljstva BiH.²⁹ Prema informacijama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske (Štab akcije “Izbori 2018.”) na teritoriji Republike Srpske na dan izbora zabilježeno je 7 remećenja javnog reda i mira i ostalih incidenata.³⁰

²⁸ Spis Ministarstva sigurnosti BiH, broj 12-01-04-7-4406-16/18 od 05. 07. 2018.

²⁹ Informacije dostavljene putem emaila 07. 10. 2018. godine u dva termina (19:47 i 21:04 h).

³⁰ Objedinjena informacija MUP RS dostavljena 07. 10. 2018. u 20.14 h. Broj protokola CIK BiH: 04-50-4-992-13/18.

229. Policijski djelatnici ministarstava unutarnjih poslova i sigurnosnih agencija su u razdoblju od rujna do kraja prosinca 2018. godine obavljali poslove fizičkog osiguranja zgrade Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, skladišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Glavnog centra za brojanje te osiguranje distribucije i pratnje konvoja s izbornim materijalom i pratnje izbornog materijala do Glavnog centra za brojanje. Operacije na terenu je koordinirao Operativni štab akcije "Opći izbori 2018." na čelu sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela.
230. Opća je ocjena da su izbori protekli u mirnoj atmosferi bez obzira na prijetnje upućene članovima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pogotovo one upućene putem društvenih mreža.

1.12. Rad Glavnog centra za brojanje

231. Postupajući prema odredbi članka 2.9 stavak (1) točka 2 i članka 5.22 stavak (2) i (3) Izbornog zakona BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH je:
- na 15. sjednici održanoj 26. 04. 2018. godine, donijelo je Odluku o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje za pripremu i provedbu Općih izbora 2018. godine, koji su održani u nedelju, 07. listopada 2018. godine
 - na 36. sjednici održanoj 26. 07. 2018. godine, usvojilo Pravilnik o organizaciji i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2018. godine i donijelo Odluku o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje
 - na 51. sjednici održanoj 13. 09. 2018. godine, donijelo Odluku o izmjeni Odluke o imenovanju ravnatelja i zamjenika ravnatelja Glavnog centra za brojanje za Opće izbore 2018. godine.
232. Glavni centar za brojanje je bio smješten u objektu "ZOI 84" d.o.o. OC "Zetra" u Sarajevu i u njegovom radu, osim zaposlenika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, sudjelovali su i vanjski saradnici, njih ukupno 423, koji su bili raspoređeni u 3 (tri) smjene, na bazi 24-satnog radnog dana. Radilo se uglavnom o osobama sa stečenim iskustvom na istim poslovima, izabranim na javnom konkursu.
233. Za Opće izbore 2018. godine u Glavnom centru za brojanje je realizovan pilot-projekat "Videonadzor Glavnog centra za brojanje" procijenjene vrijednosti 15.000 KM. Cjelokupni proces brojanja je sniman 24 sata, sa 8 kamera od kojih su 4 pokrivala prostor brojanja, a 4 prostor verifikacije i pripreme materijala. Pored kamera rabljen je serverski sistem za pohranjivanje podataka NAS koji su se snimali sve vrijeme rada Glavnog centra za brojanje.

Fotografija 7. Sala za brojanje – snimljeno videonadzorom

234. Realizacija navedenog pilot-projekta je pored povećanja transparentnosti u radu Glavnog centra za brojanje omogućila da se sa središnjeg mjesta svaka sporna situacija može ponovo pregledati i utvrditi činjenično stanje.
235. Pilot-projekat je opravdao potrebu da se uvede videonadzor u Glavni centar za brojanje te otvorio nove mogućnosti rabljenja videonadzora u poboljšanju procedura i analizi poslovnih procesa u Glavnom centru za brojanje.

Fotografija 8. Verifikacija glasačkih paketa izvan BiH

236. Manji problemi u realizaciji pilot-projekta desili su se zbog nedostatka prostora za pohranu snimaka i ukoliko se uvede videonadzor potrebno je osigurati dodatno tehničko osoblje koje će biti zaduženo za održavanje i pohranu snimaka.
237. U razdoblju od 07. do 26. listopada 2018. godine u Glavnom centru za brojanje prebrojano je ukupno **67.706**³¹ glasačkih paketa, odnosno **268.946** glasačkih listića sljedećih kategorija:

Tablica 10. Ukupno verificiranih glasačkih paketa u Glavnom centru za brojanje

Kategorija	Verificirano ima potpis	Odbijeno zbog pogrešne kombinacije glasačkih listića u fazi sortiranja	Pripremljeno za brojanje kuverata
Glasačkih paketa birača izvan BiH (Pošta)	50.469	139	50.330
Glasačkih paketa birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima (Potvrđeni)	3.262	28	3.234
Glasačkih paketa birača koji su glasovali putem mobilnog tima (Mobilni timovi)	10.281	16	10.265
Glasačkih paketa birača koji su glasovali u odsustvu (Odsustvo)	2.893	9	2.884
Glasačkih paketa birača koji su glasovali u diplomatsko-konzularnim predstavništvima DKP	801	0	801
Ukupno GCB	67.706	192	67.514

³¹ *Razlike u odnosu na rezultate su nastale jer u pojedinim glasačkim paketima nisu dostavljeni svi listići. Bazirano na temelju verificiranih glasačkih paketa (koverata). U rezultatima je stanje glasačkih listića.

Tablica 11. Ukupan broj prebrojanih glasačkih listića po kategorijama

	Ukupno	Važeći glasački listići	Nevažeći glasački listići
Pošta	200.363	196.964	3.399
Potvrđeni	12.841	11.537	1.304
Odsustvo	11.525	9.117	2.408
DKP	3.194	3.004	190
Mobilni timovi	41.023	39.109	1.914
Ukupno glasačkih listića BiH	268.946	259.731	9.215

238. U Glavnom centru za brojanje izvršena je provjera za **631 osobu** koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavile prigovor/prijavu da je došlo do zlouporabe biračkog prava prilikom registracije birača putem pošte. Nakon izvršenih provjera verificiranih glasačkih paketa, **373 osobe** sa navedenog spiska su identificirane i utvrđeno je sljedeće:
- za 103 osobe koje se navode u dostavljenom popisu nije uručen glasački materijal
 - 192 osobe su glasovale na nepotvrđenim glasačkim listićima (glasački paketi su stigli putem pošte u Glavni centar za brojanje)
 - 16 osoba je glasovalo putem mobilnog tima (glasački paketi su stigli putem pošte u Glavni centar za brojanje) i
 - 62 osobe nisu glasovale nepotvrđenim glasačkim listićima, ali nakon izvršene verifikacije je utvrđeno da su glasački paketi sa podacima osoba koje su prijavile zlouporabu, dostavljeni u Glavni centar za brojanje.
239. Ukupno neuručenih paketa biračima izvan Bosne i Hercegovine je bilo 6.685 ili 10%.
240. Prema odlukama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u Glavnom centru za brojanje vršeno je ponovno brojanje za 90 biračkih mjesta za 118 nivoa.
241. Za praćenje rada Glavnog centra za brojanje Središnje izbornog povjerenstva BiH akreditiralo je ukupno 832 promatrača u ime političkih subjekata, udruga građana i međunarodnih organizacija i institucija.
242. U razdoblju od 07. 10. 2018. do 27. 01. 2018. godine u Glavnom centru za brojanje, boravio je 81 promatrač: 71 promatrač u ime 16 različitih političkih stranaka, 7 promatrača u ime 2 udruge građana i 3 promatrača predstavnika međunarodnih organizacija.
243. Za rad sa promatračima u Glavnom centru za brojanje, u svakoj radnoj smjeni, bile su zadužene po tri osobe. Pored videonadzora koji je bio emitiran na displeju u prostoru za odmor promatrači su imali i neposredan uvid u svaki dio procesa u Glavnom centru za brojanje. Opća ocjena koja se može iznijeti u pogledu rada sa promatračima političkih stranaka jeste da je ovaj proces karakterizirala dobra razina suradnje, neposredna komunikacija i otklanjanje svih nejasnoća u tijeku samog rada.
244. Glavni centar za brojanje svakodnevno su posjećivali predstavnici tiskanih i elektronskih medija o čemu je vođenja posebna evidencija, a ukupno 21 medijska kuća izvješćivala je o radu Glavnog centra za brojanje. Novinari su se izravno javljali u program i izvješćivali iz Glavnog centra za brojanje ili su informacije tražili putem telefona ili prilikom posjeta.

Svakoj medijskoj kući su date tražene informacije i profesionalan odnos prema medijima doprinijeli su transparentnosti i javnosti u radu Glavnog centra za brojanje.

245. Višegodišnji problem u radu Glavnog centra za brojanje je osiguranje X ray uređaja i metal detektor vrata koje koriste služba osiguranja Glavnog centra za brojanje. Prethodna dva izborna ciklusa, Glavni centar za brojanje je ovu opremu posuđivao od Ureda Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, a ovim uređajima je istekao uporabni vijek. Za naredne izborne cikluse potrebno je da se osiguraju sredstva za nabavku ove opreme, odnosno definira koja sigurnosna agencija će u navedenom razdoblju osigurati uređaj iz svojih rezervi. Nadalje, potrebno je osigurati i mobilni videonadzor koji bi se koristio pored nadgledanja prebrojavanja u svrhu sigurnosti Glavnog centra za brojanje.

1.13. Promatrači izbornog procesa

246. Sukladno članku 17.3, 17.4 i 17.5 stavak (2) Izbornog zakona BiH i Uputoma o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 41/18), Središnje izorno povjerenstvo BiH mjerodavno je za akreditiranje izbornih promatrača političkih subjekata koji će promatrati rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i rad Glavnog centra za brojanje, međunarodnih promatrača i promatrača udruga građana.
247. Za Opće izbore 2018. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditiralo je ukupno 23 politička subjekta za promatranje rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Glavnog centra za brojanje, 14 udruga građana i 44 međunarodne organizacije.
248. Središnje izorno povjerenstvo BiH je akreditiralo ukupno 6.207 promatrača i to 5.384 promatrača iz 14 udruga; 689 promatrača iz 44 međunarodne organizacije i 134 promatrača iz 23 politička subjekta.
249. Zbog neispunjavanja jednog od kriterija za akreditaciju (članstvo u biračkim odborima, kandidatura na predstojećim izborima, nosilac mandata) Središnje izorno povjerenstvo BiH je odbilo zahtjev za akreditiranje za ukupno 171 promatrača političkih subjekata i udruga.
250. Zahtjev za akreditiranje promatrača jednog (1) udruženja Središnje izorno povjerenstvo BiH je odbilo u cijelosti, s obzirom na to da je u postupku provjere ispunjavanja uvjeta za akreditiranje, utvrđeno da je navedena udruga uključena u aktivnosti u ime ovjerene političke stranke.
251. Prema podacima koje su dostavila 143 općinska/gradska izborna povjerenstva, akreditirano je ukupno 58.083 promatrača političkih subjekata za promatranje rada izbornih povjerenstava, centara za birački popis i rada na biračkim mjestima.
252. Najveći broj izbornih promatrača akreditirali su gradovi Banja Luka (5.486) i Bijeljina (4.312). Općinsko izorno povjerenstvo Istočni Drvar nije imalo podnesenih zahtjeva za akreditiranje promatrača.
253. Od ukupno 128 političkih subjekata koji se pojavljuju na glasačkom listiću, 115 je akreditiralo izborne promatrače kod općinskih/gradskih izbornih povjerenstava. Najveći

broj izbornih promatrača akreditirala je politička stranka SDA – Stranka demokratske akcije i to ukupno 5.194 kod 95 općinskih/gradskih izbornih povjerenstava.

254. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini ugostilo međunarodne promatrače, predstavnike tijela za provedbu izbora iz Republičkog izbornog povjerenstva Srbije, Državnog izbornog povjerenstva Hrvatske, Središnjeg izbornog povjerenstva Ruske Federacije, Vrhovnog izbornog vijeća Turske, Središnjeg izbornog povjerenstva Moldavije, Državnog izbornog povjerenstva Republike Koreje, Središnjeg izbornog povjerenstva Bugarske i Državnog izbornog povjerenstva Sjeverne Makedonije.

Fotografija 9. Međunarodni promatrači – predstavnici tijela za provedbu izbora

255. S ciljem što lakšeg praćenja izbornog procesa u BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 08. 10. 2018. godine, u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH organiziralo obuku za međunarodne promatrače, na kojoj su promatrači upoznati s njihovim pravima i obvezama pri praćenju izbornog procesa, a praktičnim pokazom je simuliran rad biračkog odbora na dan izbora.

Fotografija 10. Seminar za promatrače izbornog procesa 2018. godine

Fotografija 11. Sudionici seminara za promatrače izbornog procesa

Fotografija 12. Simulacija rada na biračkog mjestu

256. Promatrači koji su akreditirani za promatranje rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mogli su promatrati i tiskanje glasačkih listića i prema evidenciji, samo jedan promatrač iz političke stranke SDS je dana 26. 09. 2018. godine u tiskari Atlantik bb Banja Luka zajedno sa predstavnicima 5 TV-kuća i 3 novinske agencije promatrao proces uništavanja grafičkih ploča i škarta koji je nastao prilikom tiskanja ili dorade glasačkih listića.

1.13.1. Ocjena međunarodnih promatrača

257. Međunarodna promatračka misija Ureda OESS-a za demokratske institucije i ljudska prava (OESS/ODIHR) – ODIHR IPM je 03. 09. 2018. godine otvorila ured u Sarajevu u kojem je bilo stacionirano 16 stručnjaka, dok su 22 dugoročna promatrača raspoređena diljem zemlje. Misija je ostala u Bosni i Hercegovini do 19. 10. 2018. godine kako bi pratila postizborna dešavanja. Na dan izbora je bilo raspoređeno 316 promatrača iz 43 zemlje, uključujući 249 dugoročno i kratkoročno angažiranih promatrača koje je postavio ODIHR, kao i izaslanstvo od 27 članova iz Parlamentarne skupštine OESS-a, izaslanstvo od 23 člana iz Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, delegaciju od 9 članova Evropskog parlamenta te izaslanstvo od 8 članova iz Parlamentarne skupštine NATO-a.

258. Međunarodni promatrači ODIHR IPM su posmatrali otvaranje na 128 biračkih mjesta, a glasovanje na 1.232 biračka mjesta diljem zemlje. Brojanje glasova je promatrano na 126

biračkih mjesta. Proces izrade zbirnih rezultata je promatran u 95 općinskih izbornih povjerenstava (OIP).³²

259. Opća je ocjena međunarodnih promatrača da se Središnje izborno povjerenstvo BiH bavilo svojim osnovnim zadacima i adekvatno upravljalo izborima. SIP BiH je, međutim, često kritizirano zbog tehničkih priprema za izbore. Također se suočava s izazovima zbog nedostatka administracije i ograničenog proračuna.³³
260. Promatrači Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe jedina su međunarodna misija koja je nadgledala kantonalne izbore u Bosni i Hercegovini i fokusirali su se samo na te izbore. Na Dan izbora bilo je prisutno 18 promatrača iz 17 zemalja i bili su na 150 biračkih mjesta. Također su obišli glavni centar, gdje se vrši brojanje, tako da su vidjeli novu tehnologiju koja je primijenjena ovaj put (videonadzor). Prema ocjeni promatrača Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe izborni dan je protekao u najboljem redu, a izbori bili jako dobro pripremljeni.³⁴

1.14. Dan održavanja Općih izbora 07. 10. 2018. godine

261. Na dan izbora birači su glasovali na 5.804. biračka mjesta: od čega 5.380 redovitih, 128 u odsustvu, 141 za glasovanje osobno u mjestu boravišta iz 1991. godine, 145 glasačkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem i 10 biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu.
262. Na dežurne telefonske linije u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH gdje je formiran pozivni centar zaprimane su poruke prvenstveno o tehničkim i proceduralnim pitanjima, kao i nedostacima druge vrste o kojima su izvjestila općinska izborna povjerenstava u BiH koji su uočeni na dan izbora, te se po tome hitno reagiralo i vršene su intervencije.
263. Uz stalno osoblje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH dodatno je angažirano po 10 osoba u dvije smjene, a koji su pratili unos podataka o otvaranju biračkih mjesta i odzivu birača, te su bili raspoređeni na dežurnim telefonima, a u slučaju bilo kakvih tehničkih nedostataka reagirali su prema koordinatorima za rad sa općinskim izbornim povjerenstvima. Na dežurnim telefonima zaprimljeno je više stotina poziva birača, izbornih povjerenstava, predstavnika političkih subjekata, NVO sektora i dr.
264. Na dan održavanja Općih izbora 07. 10. 2018. godine, na dežurne infolinije 033/251 331 i 033/251 332, zaprimljeno je ukupno 283 poziva, koji su se odnosili na: provjera biračkog mjesta (162 poziva); zlouporaba osobnih podataka i dokumenata (neovlaštene prijave) – 25 poziva; registrirani poštom – žele glasovati na nepotvrđenim glasačkim listićima (13); nepravilnosti na biračkim mjestima (10); oduzeto pravo glasa (4); zahtjev za mobilni tim (4); ostalo: prigovor na rad mobilnih timova, neposjedovanje validnih identifikacionih

³² BOSNIA AND HERZEGOVINA GENERAL ELECTIONS 7 October 2018 ODIHR Election Observation Mission Final Report, Varšava, 25. januar 2019., str.5

<https://www.osce.org/odihr/elections/bih/409905?download=true>

³³ *Ibid.*, str. 3.

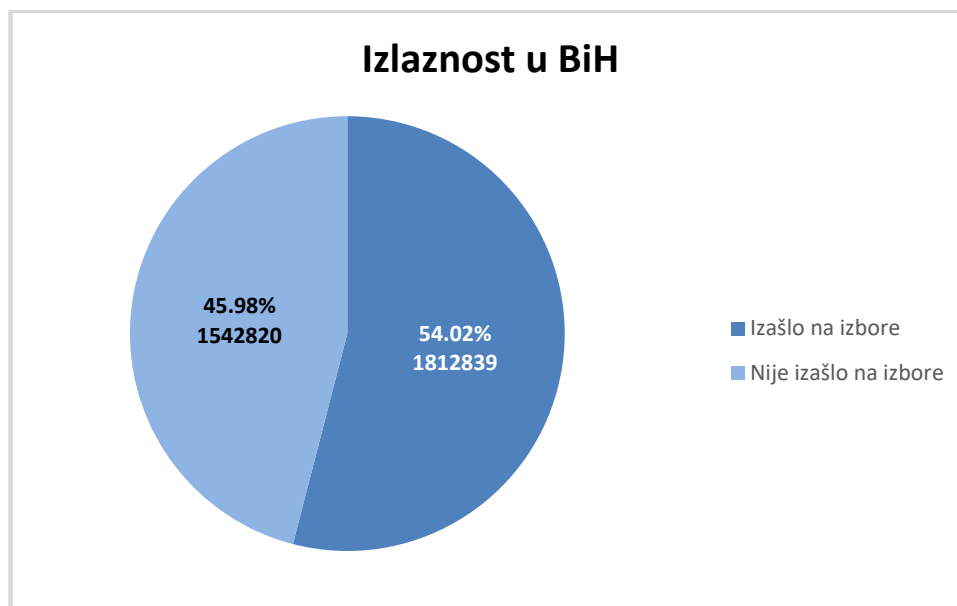
³⁴ Iz Intervjua Stewart Dickson, Šef misije Kongresa, <https://faktor.ba/vijest/trebalo-bi-razvojiti-kantonalne-i-opce-izbore-u-bih/6549>.

dokumenata, umrli na biračkom popisu, pozivi izvan BiH – zašto nisu primili glasačke pakete (65 poziva). Putem e-maila, odgovoreno je na 63 upita.

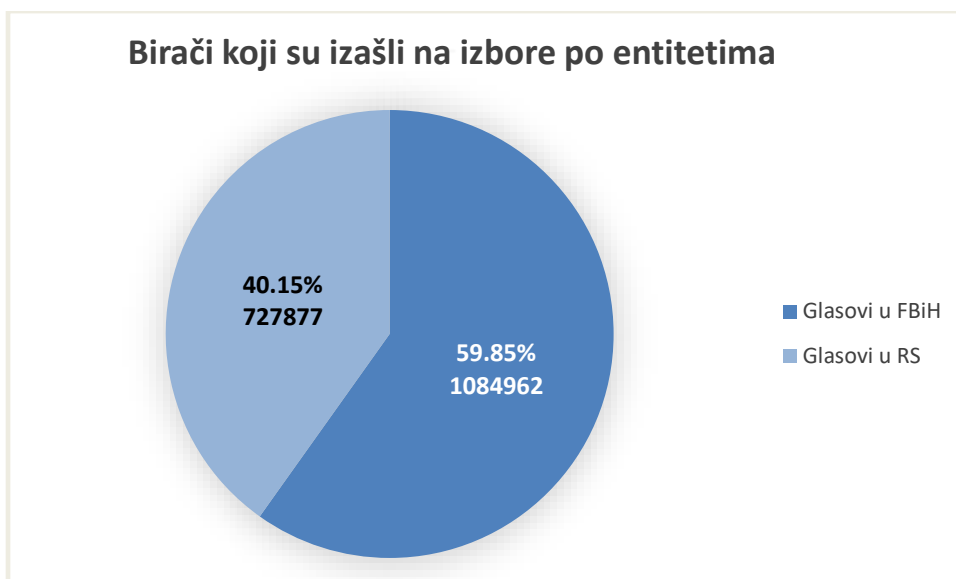
265. U svezi sa pozivima koji su zaprimljeni na izborni dan, zahtjevi za mobilni tim su se odnosili na osobe koje su se neposredno pred izbore povrijedile ili razboljele i nisu u mogućnosti pristupiti glasovanju na redovitom biračkom mjestu; prigovori su se odnosili na nemogućnost glasovanja birača zbog isteklih dokumenata, promjene dokumenata u međuvremenu, uočene nepravilnosti birača na biračkom mjestu, nemogućnost pronalaska birača na biračkom mjestu itd. U poslijepodnevnim satima putem e-maila su počeli stizati zahtjevi za provjeru da li je israbljeno pravo glasa osoba koje nisu izašle na svoja biračka mjesta, do 20:30 h, stiglo je 145 zahtjeva. Pitanja vezana za glasovanje izvan BiH odnosila su se u najvećem broju na birače čije prijave za glasovanje izvan BiH su odbijene, prijava zlouporabe osobnih dokumenata, mogućnost glasovanja nepotvrđenim glasačkim listićima te o kašnjenju u prijemu pošiljki sa glasačkim materijalom.
266. Stručno osoblje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je kontinuirano pružalo informacije općinskim/gradskim izbornim povjerenstvima, političkim subjektima i građanima koji su se obraćali putem telefona i e-maila. Također, stručno osoblje bilo je na raspolaganju i akreditiranim promatračima u ime političkih subjekata i međunarodnih organizacija, za pružanje tehničkih pojašnjenja i statističkih podataka o provedbi izbora, pri čemu je naročito bila izražena suradnja sa međunarodnom promatračkom misijom OESS/ODIHR.

1.15. Odziv birača na Općim izborima 2018. godine

267. Na Općim izborima 2018. godine glasovalo je ukupno 1.812.839 birača ili 54,02% birača sa pravom glasa, od čega je izlaznost u Federaciji BiH bila 59,85%, a u Republici Srpskoj 40,15%.

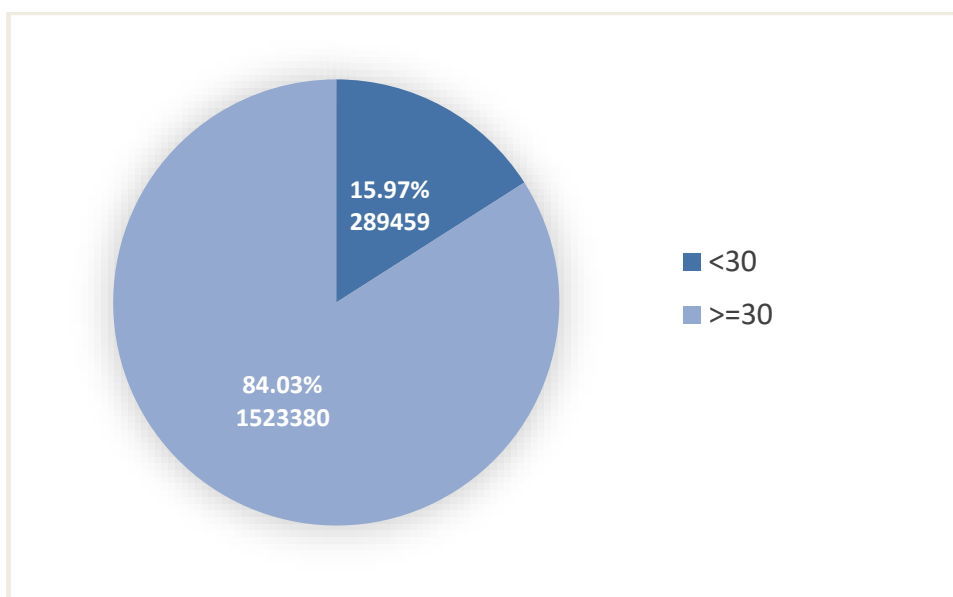

Grafikon 1. Odziv birača na Općim izborima 2018. godine

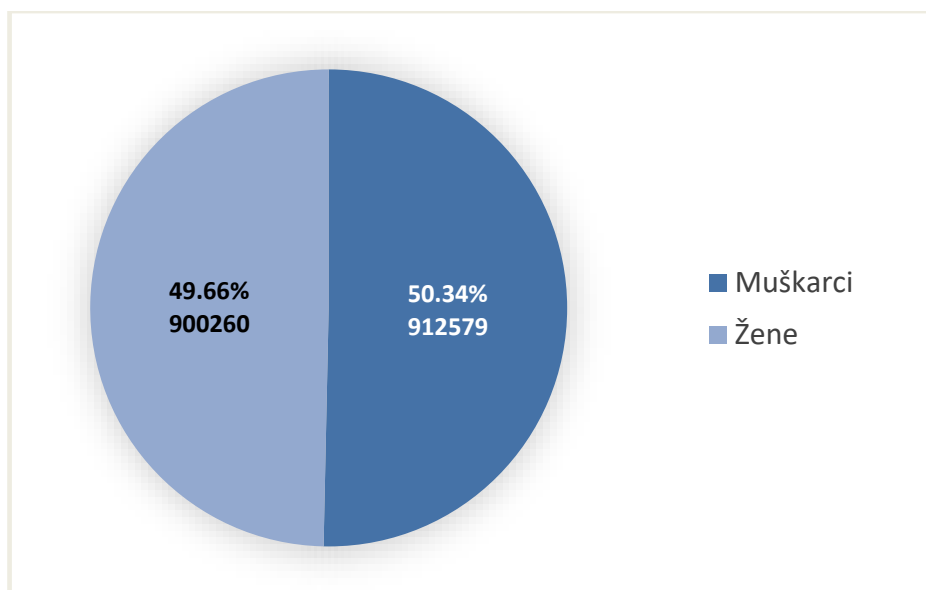
Grafikon 2. Odziv birača po entitetima

268. Starosna struktura birača koji su izašli na izbore je slijedeća: 84,03% birača imaju 30 i više godina starosti, a 15,97% birača su mlađi od 30 godina.

Grafikon 3. Starosna struktura birača koji su glasovali

269. Prema spolnoj strukturi na Općim izborima je glasovalo 50,34% muškaraca i 49,66% žena.

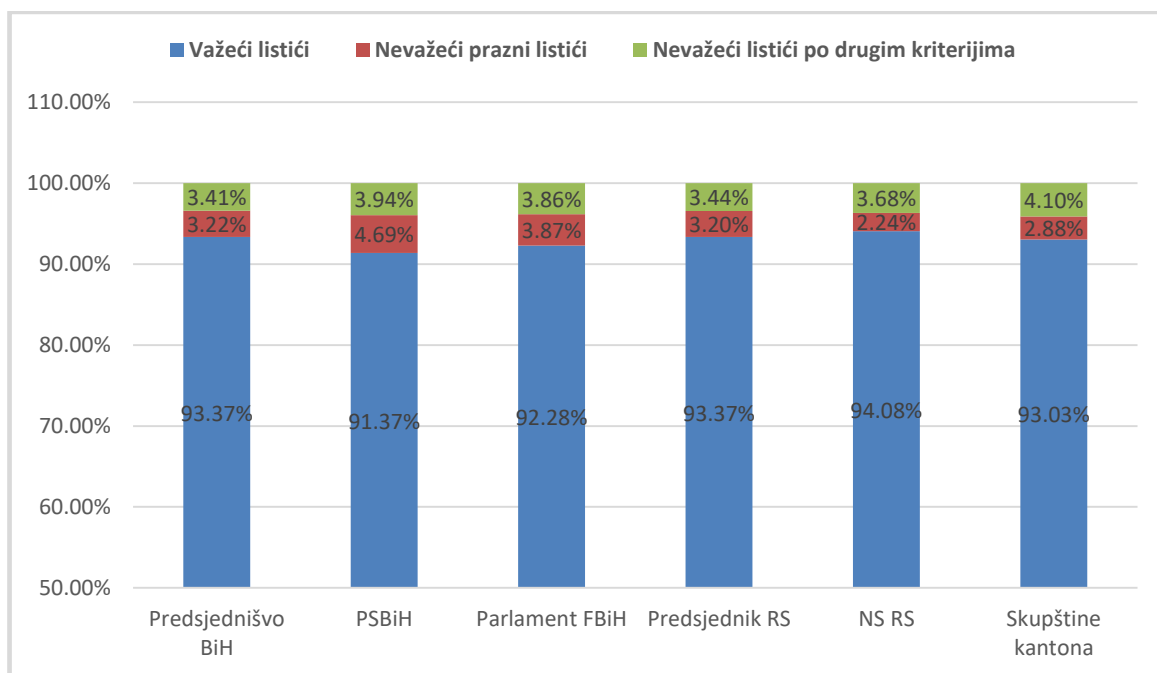
Grafikon 4. Spolna struktura birača koji su glasovali

1.16. Nevažeći glasački listići

270. Osnovna karakteristika svih do sada provedenih izbora u Bosni i Hercegovini je povećan broj nevažećih glasačkih listića u odnosu na izborni standard koji se kretao od 3,41 % za izbor članova Predsjedništva BiH do 4,10 % za skupštine kantona.
271. Najveći broj nevažećih glasačkih listića je u postupku izbora zastupnika u kantonalnim skupštinama gdje je riječ o izuzetno velikom broju kandidata i glasačkom listiću većih dimenzija.

Tablica 12. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića

Naziv tijela	Ukupno važećih listića [%]	Nevažeći prazni listići [%]	Nevažeći listići po drugim kriterijima [%]
Predsjedništvo BiH	93.37%	3.22%	3.41%
Parlamentarna skupština BiH	91.37%	4.69%	3.94%
Parlament Federacije BiH	92.28%	3.87%	3.86%
Predsjednik /potpredsjednici Republike Srpske	93.37%	3.20%	3.44%
Narodna skupština Republike Srpske	94.08%	2.24%	3.68%
Skupštine kantona	93.03%	2.88%	4.10%

Grafikon 5. Pregled važećih, nevažećih i praznih listića po različitim nivoima

272. Biračka mjesta koja su identificirana sa najvećim brojem nevažećih glasačkih listića su prikazana u narednoj tablici.

Tablica 13. Biračka mjesta sa najvećim brojem nevažećih glasačkih listića

Naziv tijela	BM	Glasovalo	Važeći listići	Ukupno nevažeći sve kategorije	Prazni listići	Nevažeći listići
Predsjedništvo BiH	083B061	459	137	322	0	322
Parlamentarna skupština BiH	057A010	391	191	200	135	65
Parlament FBiH	167A015	545	413	132	100	32
Predsjednik RS	012B006	601	512	89	43	46
Narodna skupština RS	088B005	543	461	82	54	28
Skupštine kantona	117A002	439	363	76	33	43

273. Razlozi zbog kojih se javljaju nevažećih glasački listići su u velikoj mjeri: iskazivanje nezadovoljstva; neinformiranost i nedovoljna upućenost u način glasovanja i pretvaranje važećih u nevažeće glasačke listiće.

1.17. Utvrđivanje izbornih rezultata

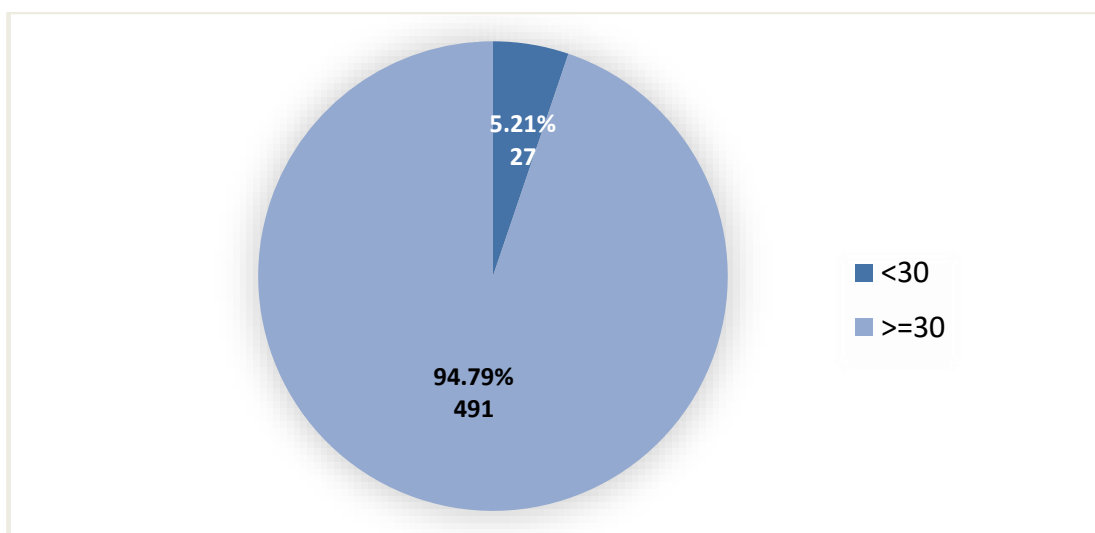
1.17.1. Implementacija rezultata provedenih neposrednih Općih izbora 2018. godine

274. Prvi preliminarni rezultati Općih izbora 2018. godine su objavljeni u ponoć na dan izbora 07. 10. 2018. godine i nakon toga su osvježavani na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sukladno članku 5.29a Izbornog zakona BiH – dva puta u tijeku naredna 24 sata; u narednih pet dana svaka 24 sata; narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.
275. Nakon objedinjavanja i kontrole rezultata Središnje izbornog povjerenstvo BiH je u zakonom utvrđenom roku (30 dana od dana objavljivanja izbora), na 81. sjednici održanoj 06. 11. 2018. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini, koji su održani 7. listopada 2018. godine.

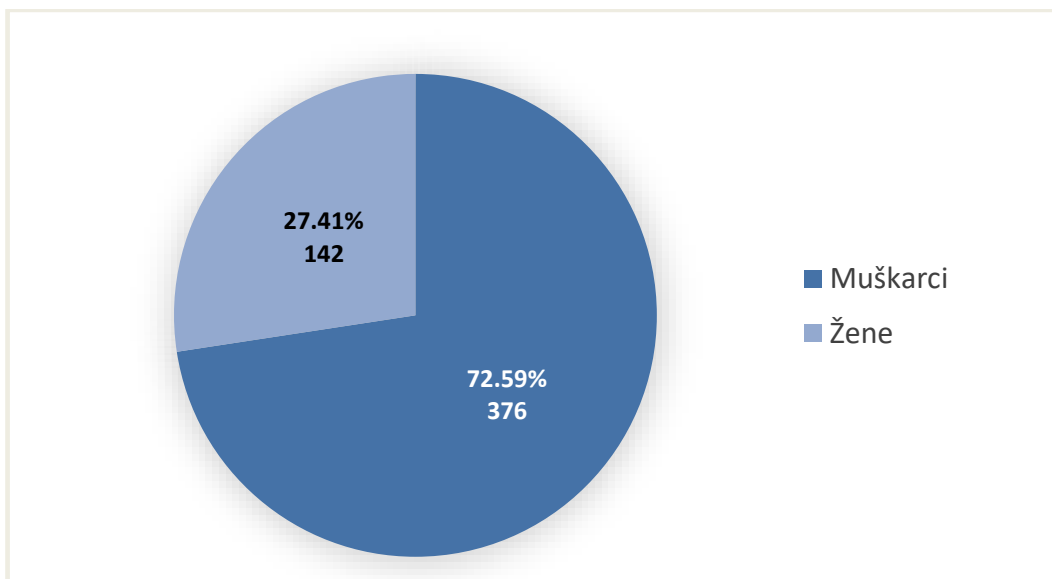
Tablica 14. Izabrani kandidati na Općim izborima 2018. godine

	Ukupno mandata	Redovni Mandati	Kompenzacijski mandati
Predsjedništvo BiH	3	3	0
Parlamentarna skupština BiH	42	30	12
Parlament FBiH	98	73	25
Predsjednik RS	3	3	0
Narodna skupština RS	83	63	20
Skupštine kantona	289	289	0
Ukupno	518	461	57

276. Od ukupno izabranih 518 kandidata na Općim izborima 2018. godine 491 (94,79%) kandidata imaju 30 i više godina starosti, a 27 ili 5,21% su mlađi od 30 godina starosti.

Grafikon 6. Starosna struktura izabranih kandidata

Grafikon 7. Spolna struktura izabраних kandidata

277. Spolna struktura izabраних kandidata je sljedeća: 376 izabраних kandidata ili 72,59% su muškarci, a 142 ili 27,41% su žene.
278. Nakon provedenih Općih izbora 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je pripremilo i dodijelilo uvjerenja o dodjeli mandata za 518 izabраних dužnosnika, te jednak broj izjava o prihvatanju/odbijanju mandata, potvrda o prijemu uvjerenja o dodjeli mandata i izjava o imovinskom stanju.
279. Nakon što je 12 dužnosnika izabраних na Općim izborima 07. 10. 2018. godine odbilo prihvatiti osvojeni mandat, proveden je postupak provjere sljedećih kvalificiraniх kandidata, te je doneseno 12 upravnih spisa kojima je mandat dodijeljen sljedećim kvalificiranim kandidatima.

Tablica 15. Pregled odbijenih mandata nakon Općih izbora 2018. godine

Tijelo vlasti	Broj odbijenih mandata
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	2
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	1
Narodna skupština Republike Srpske	3
Skupštine kantona u Federaciji BiH	6
UKUPNO	12

1.17.2. Prestanci i dodjele mandata

280. U izvješćenom razdoblju po pitanju utvrđivanja prestanaka mandata izabranim članovima tijela vlasti kojim mandat dodjeljuje Središnje izborno povjerenstvo BiH i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, odbijanja mandata i dodjele mandata sljedećim kvalificiranim kandidatima, obrađeno je 228 predmeta.
281. U tijeku 2018. godine, od pokrenuta 193 upravna postupaka, doneseno je 228 upravnih spisa, te 912 popratnih spisa i 193 uvjerenja o dodjeli mandata, koji su upućeni izabranim zvaničnicima, kao i tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini.
282. Od toga broja svi upravni postupci pokrenuti su u smislu utvrđivanja prestanka mandata u općinskim (gradskim) vijećima/skupštinama općina (grada), načelnicima općina/opština, Skupštini Grada Istočno Sarajevo, Gradskom vijeću Grada Sarajeva, skupštinama kantona, Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Domu naroda Parlamenta F BiH, Narodnoj skupštini Republike Srpske, Vijeću naroda Republike Srpske i Domu naroda Parlamentarne Skupštine BiH.
283. Zvaničnicima kojima je prestao mandat, te sljedećim kvalificiranim kandidatima koji su prihvatili zamjenske mandate, dostavljene su ukupno 193 izjave o imovinskom stanju.

Tablica 16. Pregled broja prestanaka mandata po nivou vlasti

Tijelo vlasti	Broj prestanaka mandata
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH	0
Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH	1
Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	25
Narodna skupština Republike Srpske	1
Vijeće naroda Republike Srpske	0
Skupštine kantona	0
Gradsko vijeće Grada Sarajeva	1
Skupština Grada Istočno Sarajevo	3
Načelnik općine	7
Općinsko vijeće/skupština općine	155
Ukupno	193

Tablica 17. Razlozi za utvrđivanje prestanka mandata

Razlozi	Broj prestanaka mandata
Po zahtjevu stranke	146
Zbog smrti	4
Zbog promjene boravišta	0
Opoziv	1
Po službenoj dužnosti	42
<i>(Odbijanje mandata narednih kandidata)³⁵</i>	<i>(23)</i>
Ukupno	193

284. U 2018. godini obrađeno je 108 spisa koji se odnose na odgovore na upite i obavijesti.

1.17.2.1. Provjera boravišta za izabrane dužnosnike

285. Sukladno planiranoj polugodišnjoj provjeri svih izabranih dužnosnika koji su osvojili mandat ili koji su dobili zamjenski mandat na Općim izborima 2014. godine i na Lokalnim izborima 2016. godine, sukladno odredbi članka 1.10 stavak (1) točka 7. Izbornog zakona BiH, u srpnju 2018. godine izvršene su provjere da li se svi izabrani dužnosnici nalaze u okviru izborne jedinice u kojoj su izabrani, odnosno u kojoj su dobili zamjenski mandat. Navedenom provjerom je utvrđeno da se svi izabrani funkcioneri i svi dužnosnici koji su dobili zamjenski mandat nalaze u okviru izborne jedinice u kojoj su osvojili mandat. Prilikom obrade svakog predmeta o utvrđivanju prestanka mandata izabranog dužnosnika, vrši se provjera sljedećeg kvalificiranog kandidata i u smislu trenutnog boravišta.

1.18. Efekti ponovnog brojanja glasačkih listića

286. Središnje izborno povjerenstvo BiH je naredilo ponovno brojanje glasačkih listića sa 93 biračka mjesta iz 20 općina/gradova po pojedinim razinama vlasti i to na nekim biračkim mjestima po političkim subjektima i kandidatima, a na nekim biračkim mjestima po kandidatima istog političkog subjekta.

287. Ponovna brojanja glasačkih listića sa 15 biračkih mjesta rezultirala su promjenama u svezi sa dodjelom mandata ili promjenom redoslijeda kandidata na listi.

288. Usvojeni zahtjevi tri akreditirana promatrača i naređeno brojanje glasačkih listića na tri biračka mjesta u Širokom Brijegu za razinu skupština Kantona 8 po kandidatima političkog subjekta Hrvatska republikanska stranka.

³⁵ Odbijanje mandata sljedećih kvalificiranih kandidata koji su odlukom dobili mandat, a nakon što je utvrđen prestanak mandata po nekom od navedenih razloga.

- Ponovno brojanje rezultiralo gubitkom mandata za Antoniju Banožić, a mandat je dobio Jelić Mirko.
289. Usvojeni zahtjevi četiri akreditirana promatrača i naređeno ponovno brojanje glasačkih listića sa četiri biračka mjesta u Cazinu za Zastupnički dom PSBiH, Zastupnički dom PFBiH i skupštinu Kantona 1 po političkim subjektima i kandidatima.
- Nakon ponovnog brojanja po političkim subjektima za Zastupnički dom PFBiH nije bilo promjena u odnosu na broj mandata.
 - Unutar liste SDP-a za Zastupnički dom PFBiH došlo do promjene iz izborne jedinice jedan osim izravnog mandata kompenzacijski mandat dobio Atlagić Mile.
 - Unutar liste SDA-a za Zastupnički dom PFBiH iz izborne jedinice 1 došlo do zamjene mjesta među kandidatima koji su osvojili mandate i iste osobe su osvojile mandate.
 - Unutar liste SDA za skupštinu Kantona 1 došlo do zamjene mjesta među kandidatima koji su osvojili mandate i iste osobe su osvojile mandate.
290. Usvojen zahtjev HDZ 1990 i naređeno ponovno brojanje glasačkih listića sa 3 biračka mjesta u Livnu za skupštinu Kantona 10 po kandidatima političkog subjekta HDZ 1990.
- Nakon ponovnog brojanja kandidat Džaja Ante izgubio mandat, a Stanić Drago dobio mandat.
291. Usvojen zahtjev Narodne stranke radom za boljitak i naređeno ponovno brojanje na jednom biračkom mjestu u Livnu i jednom biračkom mjestu u Tomislavgradu za skupštinu Kantona 10 po kandidatima političkog subjekta Narodna stranka Radom za boljitak.
- Nakon ponovnog brojanja kandidat Balaban Milan izgubio mandat, a Tomić Josip dobio mandat.
292. Usvojen zahtjev skupine birača iz Mostara i naređeno ponovno brojanje glasačkih listića na jednom biračkom mjestu u Mostaru za Zastupnički dom Parlamenta FBiH iz izborne jedinice 9 po političkim subjektima i kandidatima.
- Nakon ponovnog brojanja kandidat političkog subjekta SDP iz izborne jedinice 9 izgubio kompenzacijski mandat (Lana Prlić).
293. Središnje izborno povjerenstvo BiH po službenoj dužnosti naredilo ponovno brojanje glasačkih listića sa jednog biračkog mjesta u Mostaru za Zastupnički dom Parlamenta FBiH iz izborne jedinice 9 po kandidatima političkog subjekta SDP.
- Nakon ponovnog brojanja izravni mandat izgubio Zoran Mikulić, a izravni mandat osvojila Lana Prlić.
294. Usvojen zahtjev akreditovanog promatrača i naređeno ponovno brojanje glasačkih listića sa jednog biračkog mjesta u Goraždu za skupštinu Kantona 5 po kandidatima političkog subjekta SDA.
- Nakon ponovnog brojanja kandidat Agović Adis izgubio mandat, a mandat je dobila Delizaimović Alma.

1.19. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

295. Na temelju članka 15.8 stavak (1) Izbornog zakona BiH propisano je da kandidati izabrani na svim razinama vlasti, dužni su u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH, na posebnom obrascu, predati Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.
296. Na temelju članka 15.8 stavak (2) Izbornog zakona BiH propisano je da izabrani član tijela vlasti na svim razinama dužan je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeti izvješće o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata.
297. Odredbom članka 19.10 stavak (1) točka a) i b) Izbornog zakona BiH propisano je da će se novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kazniti za povrede kandidat izabran na svim razinama vlasti ako u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u "Službenom glasniku BiH", odnosno u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran na posebnom obrascu, ne preda potpisanu izjavu o imovinskom stanju iz članka 15.8 stavak (1) i (2) ovog Zakona.
298. Odrebama članka 15.9 Izbornog zakona BiH propisano je da Središnje izorno povjerenstvo BiH omogućava da obrasci koji sadrže izjave o ukupnom imovinskom stanju budu dostupni javnosti. Središnje izorno povjerenstvo BiH nije odgovorno za točnost podataka koji se odnose na podatke sadržane u obrascu.
299. U svrhu provedbe navedenih odredbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH 12. 02. 2018. godine, dostavljeno je Izvješće u svezi sa nedostavljanjem izjava izabranih članova tijela vlasti u BiH – članak 15.8 stavak (1) i (2) Izbornog zakona BiH (Lokalni izbori 2016. godine). Središnje izorno povjerenstvo BiH je na 53 sjednici, održanoj 26. 10. 2017. godine donijelo Zaključak o pokretanju postupka za 65 izabranih dužnosnika koji nisu dostavili obrazac Izjave o imovinskom stanju nakon prestanka mandata 2016. godine, kao i za dva izabrana dužnosnika.
300. Postupajući po zaključcima sa 53. sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pokrenut je postupak za utvrđivanje činjeničnog stanja za navedene zvaničnike (67), odnosno zahtjev za dostavu izjašnjenja o svim relevantnim činjenicama, a ostavljena je mogućnost i osobnog dolaska u prostorije Središnjeg izbornog povjerenstva BiH radi davanja izjave.
301. Po isteku navedenog roka i nakon dostavljanja izjašnjenja i dodatne dokumentacije, te obustave postupka za 43 dužnosnika, u slučaju dvadeset četiri (24) izabrana dužnosnika kojim je istekao odnosno počeo mandat, a koji nisu dostavili izjašnjenje, kao ni obrazac Izjave o imovinskom stanju, Središnje izorno povjerenstvo je dana 15. 02. 2018. godine donijelo Odluku kojom se izriče novčana kazna u iznosu od 300,00 KM.
302. Nakon dostavljanja Odluka navedenim izabranim zvaničnicima, upućena je Opomena o obavezi uplate novčanih sredstava u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti Odluke, na račun Ministarstva financija i trezora BiH.
303. Uplatu novčanih sredstava do 20. 12. 2018. godine, izvršila su tri (3) izabrana dužnosnika, dok će se za dvadeset i jednog (21) izabranog dužnosnika, izvršenje naplate provesti sudskim putem.

304. Trenutačno je u tijeku prijem i obrada obrazaca Izjave o imovinskom stanju izabranih dužnosnika na početku/isteku mandata nakon provedenih Općih izbora 2018. godine.

1.19.1. Dostupnost izjava o imovinskom stanju javnosti

305. Dana 16. 04. 2018. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je na svojoj internetskoj stranici objavilo na uvid javnosti podatke iz imovinskog kartona načelnika/gradonačelnika izabranih na Lokalnim izborima 2016. godine (početak mandata), za ukupno 141 izabranog načelnika /gradonačelnika.

306. Nakon prijama obrazaca Izjava o imovinskom stanju izabranih dužnosnika na početku mandata – Lokalni izbori 2016. godine, obrade i pokrenutih postupka, 3.170 imovinskih kartona vijećnika/odbornika provedeno je kroz aplikaciju JIIS, trenutačno se radi na provjeri unesenih podataka, nakon čega će biti objavljeni na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

307. Središnje izborno povjerenstvo BiH prosljedilo je odgovor na “GRECO Upitnik“, dana 18. 09. 2018. godine, a vezano za izvršenje preporuka "GRECO" – imovinski kartoni izabranih dužnosnika.

308. Predstavnici SIP BiH su nazočili na trećem sastanku Prvog pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, Europska unija – BiH Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju održanom 27. studenoga 2018. godine u Banjoj Luci, dostavljeno je i Izvješće o odredbama Izbornog zakona BiH koji se odnosi na dostavu obrazaca Izjave o imovinskom stanju izabranih dužnosnika, odnosno dužnosnika kojim mandat prestaje/ističe.

1.20. Povrat pristojbe za ovjeru političkim strankama i neovisnim kandidatima

309. Pravilnikom o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine utvrđen je novčani iznos pristojbe za ovjeru prijave političkog subjekta za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine³⁶.

310. Novčani iznos pristojbe za ovjeru političke stranke ne uplaćuju pojedinačno za svako tijelo, već uplaćeni iznos pristojbe za ovjeru za više tijelo vlasti važi i za niže razine tijela vlasti, osim u slučaju kandidiranja za izbor članova Predsjedništva BiH.

311. Središnje izborno povjerenstvo BiH izvršilo je povrat novčanog iznosa za pristojbu za ovjeru političkim strankama i neovisnim kandidatima koji su osvojili 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani član Predsjedništva BiH, predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske na izborima ili više od 3% od ukupnog broja važećih glasova za

³⁶ **Političke stranke:** 20.000 KM za izbore za članove Predsjedništva BiH; 20.000 KM za izbore za zastupnike u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH; 14.000 KM za izbore za zastupnike u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, predsjednika Republike Srpske i zastupnike u Narodnoj skupštini Republike Srpske i 10.000 KM za izbore za zastupnike u kantonalnim skupštinama u Federaciji BiH.

Nezavisni kandidati: 10.000 KM za izbore za članove Predsjedništva BiH; 10.000 KM za izbore za zastupnike u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH; 7.000 KM za izbore za zastupnike u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, predsjednika Republike Srpske i zastupnike u Narodnoj skupštini Republike Srpske i 5.000 KM za izbore za zastupnike u kantonalnim skupštinama u Federaciji BiH.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH, Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske i za skupštine kantona u Federaciji BiH, samostalno ili kao članice koalicije.

312. Ukupno 52 političke stranke i jedan (1) neovisni kandidat ispunili su uvjete za povrat uplaćenog novčanog iznosa pristojbe za ovjeru prijave. Ukupan iznos vraćenih sredstava je u iznosu od 989.000 KM.
313. Visina vraćenog novčanog iznosa političkim strankama, odgovara najvišoj razini vlasti za koji je politička stranka ispunila uvjete za povrat, sukladno članku 4.16 Izbornog zakona BiH i članku 4. stavak (1) Pravilnika.

1.21. Analiza imenovanja članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, razlozi za odustajanje iz članstva biračkih odbora

314. Središnje izborno povjerenstvo BiH je uradilo detaljnu Analizu o načinu imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, za Opće izbore 2018. godine, te o razlozima odustajanja iz članstva biračkih odbora neposredno pred izborni dan, kao i načinu popunjavanju biračkih odbora.³⁷
315. Svih 143 izborna povjerenstva su dostavile podatke za **5.839** biračkih mjesta (redovito, odsustvo, osobno, nepotvrđeni i mobilni tim). Na temelju dostavljenih podataka od izbornih povjerenstava utvrđeno je sljedeće:
- Za Opće izbore 2018. godine izborna povjerenstva su imenovala ukupno 52.931 člana i to: predsjednika (5.839), zamjenika predsjednika (5.801), članova (21.285) i zamjenika članova biračkih odbora (20.052).
 - Politički subjekti, ovjereni za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine, od ukupno potrebnih **54.248**³⁸ članova i njihovih zamjenika predložili su ukupno **22.554** člana i **19.630** zamjenika člana, što je za **12.064 (22,23%)** manje predloženih kandidata u odnosu na potreban broj. Važno je napomenuti da od svih predloženih kandidata **42.184** su ispunila uvjete za imenovanje.³⁹
 - Izborna povjerenstva su se, nakon imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora kao i njihovih zamjenika, suočile sa problemom njihovog odustajanja od članstva u biračkim odborima. Prije edukacije biračkih odbora ili testiranja odustalo je ukupno 5.121 osoba; nakon edukacije biračkih odbora ili testiranja odustalo je ukupno 4.771 osoba, a dan uoči izbora ili na dan izbora odustalo je ukupno 749 osoba. U odnosu na ukupan broj imenovanih predsjednika i članova, kao i njihovih zamjenika, ukupno je odustalo **2.180** predsjednika i njihovih zamjenika, te **8.458** članova i njihovih zamjenika, odnosno od ukupnog broja svih imenovanih **52.931** odustalo je **10.641 (20,10%)**.

³⁷ Sukladno Zaključku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 06-1-07-1-1195-1/18 od 11. 10. 2018. godine i zahtjevu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 06-1-07-1-1195-42/18 od 12. 11. 2018. godine.

³⁸ Broj dobiven izračunom (5.839x2 (predsjednik i zamjenik predsjednika) +21.285x2 (član i zamjenik člana)).

³⁹ Prijedlozi političkih subjekata koji nisu ispunili uvjete za imenovanje u članstvo biračkog odbora ili nedostavljeni prijedlozi su sastavni dio broja članova koje su imenovala izborna povjerenstva iz svoje rezerve.

- Najveća odustajanja od članstva u biračkom odboru, u odnosu na ukupan broj imenovanih članova biračkih odbora, bila su u sljedećim osnovnim izbornim jedinicama: Stari Grad Sarajevo – 414, (81,50%), Travnik – 413 (55,96%), Kalesija – 281 (54,04%), Zavidovići – 319 (53,70%) i Mostar – 739 (50,69%).
- Najčešći razlozi odustajanja bili su: nenazočnost edukaciji za članove biračkih odbora, visina naknade za rad u biračkom odboru, osobni razlozi, kao i izbornim povjerenstvima nepoznatim razlozima.
- Najveći broj izbornih povjerenstava je vršio popunjavanje nedostajućih članova biračkih odbora upućivanjem zahtjeva političkim subjektima za dostavljanje novih kandidata, popunjavanjem biračkih odbora iz evidencija izborna povjerenstva o osobama koje su bile članovi biračkih odbora i imenovanjem osoba koje su bile predviđene kao zamjenici u istim i drugim biračkim odborima.
- Izborna povjerenstva su zbog odustajanja od članstva u biračkim odborima imenovale iz svoje rezerve ukupno **16.572** predsjednika i članova, kao i njihovih zamjenika i to: predsjednika (1.569), zamjenika predsjednika (1.858), članova (5.451) i zamjenika članova (7.694).
- O novoimenovanim predsjednicima i članovima biračkih odbora, kao i njihovim zamjenicima, izborna povjerenstva su uglavnom obavještavala putem oglasne ploče i web-stranice tijela uprave, dostavljanjem rješenja političkim subjektima (e-mailom, osobno, putem pošte) i oglašavanjem na biračkim mjestima.

1.22. Posredni izori za zakonodavna tijela vlasti

316. Sukladno odredbama Izbornog zakona BiH i Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH, izvršena je ovjera kandidacijskih listi i kandidata za posredne izbore.

1.22.1. Vijeće naroda Republike Srpske

317. Narodna skupština Republike Srpske dostavila je dana 29. 11. 2018. godine kandidacijske liste za izbor izaslanika u Vijeće naroda Republike Srpske na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno je dostavljeno 26 kandidacijskih listi na kojima se nalaze 80 kandidata za izaslanike u Vijeću naroda Republike Srpske i to:

- Za izbor izaslanika iz reda srpskog naroda dostavljeno je 11 kandidacijskih listi na kojima se nalazi 30 kandidata. Ukupno su ovjerena 24 kandidata, s obzirom na to da je u postupku provjere utvrđeno za 7 predloženih kandidata da imaju mandat vijećnika te je izvršeno njihovo uklanjanje s kandidacijskih listi, a ovlašteni predlagачi dostavili jednog zamjenskog kandidata.
- Za izbor izaslanika iz reda bošnjačkog naroda ovjerene su 3 kandidacijske liste na kojima se nalazi 16 kandidata.

- Za izbor izaslanika iz reda hrvatskog naroda dostavljeno je 8 kandidacijskih listi na kojima se nalazi 26 kandidata. Ukupno je ovjereno 25 predloženih kandidata, s obzirom na to da je u postupku provjere utvrđeno da jedan predloženi kandidat ima mandat vijećnika, te je izvršeno njegovo uklanjanje s kandidacijske liste.
- Za izbor izaslanika iz reda ostalih ovjerene su 4 kandidacijske liste na kojima se nalazi 8 kandidata.

318. Sukladno članku 9.12g stavak (1) i 11.13 stavak (1) Izbornog zakona BiH, Narodna skupština Republike Srpske dostavila je, dana 06. 12. 2018. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH kompletan izborni materijal za izbor izaslanika u Vijeće naroda RS.

319. Na temelju dostavljenih rezultata glasovanja provedenog u Narodnoj skupštini Republike Srpske, Središnje izborni povjerenstvo BiH, na 94. sjednici, održanoj dana 07. 12. 2018. godine, donijelo je Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda RS iz reda bošnjačkog, hrvatskog i srpskog naroda, te i iz reda Ostalih, broj: 06-1-07-1-727/18.

320. Postupajući sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 9. Izbornog zakona BiH, a u svezi sa člankom 11.13 Izbornog zakona BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH je na 96. sjednici, održanoj 11. 12. 2018. godine, donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Vijeću naroda RS, broj: 06-1-07-1-727/18.

321. Sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 10. Izbornog zakona BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH je izradilo i dostavilo uvjerenja o dodjeli mandata za 28 izaslanika u Vijeću naroda RS koji su na konstitutivnoj sjednici održanoj 12. 12. 2018. godine uredno popunili i potpisali izjave o prihvatanju mandata izaslanika u Vijeću naroda RS.

1.22.2. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH

322. Skupština Tuzlanskog i Skupština Zeničko-dobojskog kantona u Federaciji BiH dostavile su dana 28. 12. 2018. godine kandidacijske liste za izbor izaslanika za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i to 6 kandidacijskih listi sa ukupno 14 kandidata iz Skupštine Tuzlanske kantona i 11 kandidacijskih listi sa ukupno 28 kandidata iz Skupštine Zeničko-dobojskog kantona.

Tablica 18. Ovjerene liste/kandidati iz Skupština Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona

Kanton	Ovjereno listi/kandidata				Napomena
	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali	
Tuzlanski kanton	3/8	1/2	1/2	1/2	
Zeničko-dobojski kanton	7/20	3/7	1/1	-	Bira se i jedan izaslanik iz reda

323. Preostalih osam kantonalnih skupština dostavilo je kandidacijske liste za posredne izbore tijekom mjeseca siječnja i veljače 2019. godine.

Tablica 19. Ovjerene liste/kandidati iz osam kantona FBiH

Kanton	Ovjereno listi/kandidata				Napomena
	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali	
Bosansko-podrinjski kanton – Goražde	10/17	1/1	1/2	4/4	BPK Goražde ne bira izaslanike iz reda ostalih.
Hercegovačko-neretvanski kanton	2/8	3/10	2/2	1/1	HNK ne bira izaslanike iz reda ostalih.
Kanton 10	1/1	6/13	2/4	-	
Srednjobosanski kanton	4/8	4/11	1/1	-	Bira se i jedan izaslanik iz reda ostalih.
Zapadnohercegovački kanton	-	4/9	-	-	Bira se i jedan izaslanik iz reda bošnjačkog i jedan kandidat iz reda srpskog naroda.
Unsko-sanski kanton	5/9	2/2	-	1/2	Biraju se i dva izaslanika iz reda srpskog naroda.
Kanton Sarajevo	6/20	1/2	2/2	2/2	Biraju se tri izaslanika iz reda srpskog naroda.
Posavski kanton	5/5	2/6	-	-	Bira se i jedan izaslanik iz reda srpskog naroda.

324. Zaključno sa 04. 02. 2019. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH ovjerilo je ukupno 184 kandidata za sudjelovanje na posrednim izborima za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH.

325. Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo deset odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz kantona, kako slijedi:

1. Unsko-sanski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-35/19 od 31.01.2019. godine,
2. Posavski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-37/19 od 31.01.2019. godine,
3. Tuzlanski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-22/19 od 24.01.2019. godine,
4. Zeničko-dobojski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-56/19 od 08. 02. 2019. godine,
5. Bosansko-podrinjski kanton Goražde, Odluka broj: 06-1-07-1-50/19 od 31.01.2019. godine,
6. Srednjobosanski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-49/19 od 07. 02. 2019. godine,
7. Hercegovačko-neretvanski kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-52/19 od 08.02.2019. godine,

8. Zapadnohercegovački kanton, Odluka broj: 06-1-07-1-25/19 od 24.01. 2019. godine,
9. Kanton Sarajevo, Odluka broj: 06-1-07-1-45/19 od 04. 02. 2019. godine,
10. Kanton 10, Odluka broj: 06-1-07-1-57/19 od 08. 02. 2019. godine.

326. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 16. sjednici, održanoj dana 11. 02. 2019. godine, donijelo četiri dopunske odluke o raspodjeli mandata izaslanicima iz reda srpskog naroda i reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH: Odluke broj: 06-1-07-1-61/19; 06-1-07-1-62/19; 06-1-07-1-63/19 i 06-1-07-1-64/19.
327. Dana 14. 02. 2019. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku, broj: 06-1-07-1-134-1/19, o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine.
328. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 26. sjednici, održanoj dana 05. 03. 2019. godine, donijelo tri Odluke, broj: 06-1-07-1-93/19, 06-1-07-1-94/19 i 06-1-07-1-95/19, o dodjeli mandata izaslanicima u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz reda srpskog naroda.

1.22.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH

1.22.3.1. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske

329. Narodna skupština Republike Srpske dostavila je dana 29. 11. 2018. godine kandidacijske liste za izbor izaslanika iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno je ovjereno **8** kandidacijskih listi za izbor izaslanika iz reda srpskog naroda na kojima se nalazi **20** kandidata za izaslanike u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
330. Sukladno članku 9.12g stavak (1) i 11.13 stavak (1) Izbornog zakona BiH, Narodna skupština Republike Srpske dostavila je, dana 06. 12. 2018. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH kompletan izborni materijal o provednim posrednim izborima za izbor izaslanika iz Republike Srpske u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
331. Nakon provjere dostavljenog materijala o provedom postupku Središnje izborno povjerenstvo BiH, na 94. sjednici, održanoj dana 07. 12. 2018. godine, donijelo je Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 06-1-07-1-726/18.

1.22.3.2. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH

332. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavio je dana 20. 02. 2019. godine kandidacijske liste za izbor izaslanika iz Federacije BiH u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na potvrđivanje i ovjeru Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Ukupno je dostavljeno 13 kandidacijskih listi.
333. Za izbor izaslanika iz reda bošnjačkog naroda ovjereno je pet (5) listi na kojima se nalazi 12 kandidata za izaslanike u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
334. Za izbor izaslanika iz reda hrvatskog naroda dostavljeno je osam (8) listi na kojima se nalazi 31 kandidat za izaslanike u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, a ovjereno je sedam

(7) kandidacijskih listi i ukupno 30 kandidata. Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo je jednu kandidatsku listu, s obzirom na to da nije ispunila uvjete iz članka 9.12c Izbornog zakona BiH i članka 2. stavak (2) Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH.

335. Nadalje, Dom naroda Parlamenta Federacije BiH je, dana 20. 02. 2019. godine, dostavio Središnjem izbornom povjerenstvu BiH akt, broj: 02/6-02-287/19 od 20. 02. 2019. godine, te u prilogu istog cjelokupan izborni materijal u svezi sa provedenim posrednim izborima za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH, sa konstituirajuće sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH održane 20. 02. 2019. godine.
336. Dana, 20. 02. 2019. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo Odluku, broj 06-1-07-1-82/19, o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata izaslanicima u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno dana 25. 02. 2019 godine Odluku, broj 06-1-07-1-179-1/19, o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine.

1.23. Prijevremeni izbori 17. 02. 2019. godine

337. Na Općim izborima 2018. godine ukupno 16 gradonačelnika gradova/načelnika općina je osvojilo mandat. Od navedenog broja, ukupno 7 gradonačelnika/načelnika je prihvatilo novoizabrani mandat (Bužim, Domaljevac-Šamac, Bosanski Petrovac, Doboj, Drvar, Bosansko Grahovo, Kakanj), te su se u navedenim općinama/gradovima proveli prijevremeni izbori 17. 02. 2019. godine. Nadalje, gradonačelnik grada Trebinje je odbio osvojeni mandat na Općim izborima 2018. godine, ali je zbog imenovanja na drugu funkciju podnio ostavku na funkciju načelnika, te su i u ovom gradu održani prijevremeni izbori 17. 02. 2019. godine.
338. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 95. sjednici održanoj 10. 12. 2018. godine donijelo Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnike Općine Bosanski Petrovac, Općine Bosansko Grahovo, Općine Bužim, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Drvar, Općine Kakanj i Općine Ribnik, a nakon donošenja odluka o prestanku mandata gradonačelnika/načelnika navedenih gradova i općina. Na istoj sjednici je doneseno i Uputa o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za gradonačelnike i načelnike navedenih gradova i općina, kojim su utvrđene ključne izborne aktivnosti i rokovi za provedbu.
339. Za sudjelovanje na prijevremenim izborima ovjereno je ukupno 13 političkih stranaka, 13 neovisnih kandidata i jedna koalicija. Također, SIP BiH ovjerila je ukupno 17 kandidata političkih stranaka i koalicija, tako da se na glasačkim listićima nalazilo ukupno 30 kandidata.
340. Središnji birački popis za prijevremene izbore zaključen je dana 28. 01. 2019. godine, a odlukom o zaključivanju i potvrđivanju broja upisanih birača u Središnji birački popis za prijevremene izbore za gradonačelnike gradova i načelnike općina koji će se održati u nedjelju 17. 02. 2019. godine utvrđeno je da je za prijevremene izbore upisano ukupno 170 892 birača.

Tablica 20. Broj birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za prijevremene izbore

R/br.	Općina/Grad	Redovni	Odsustvo / osobno	Pošta	Ukupno
1.	Doboj	61.679	746	1.303	63.728
2.	Trebinje	29.418	44	1.075	30.537
3.	Bužim	15.057	10	75	15.142
4.	Domaljevac-Šamac	3.380	58	1.163	4.601
5.	Bosanski Petrovac	6.536	81	47	6.664
6.	Drvar	6.218	244	354	6.816
7.	Ribnik	6.201	14	53	6.268
8.	Bosansko Grahovo	2.493	76	372	2.941
9.	Kakanj	33.923	203	69	34.195
	UKUPNO	164.905	1.476	4.511	170.892

341. Za promatranje prijevremenih izbora Središnje izborno povjerenstvo BiH je akreditiralo ukupno 262 promatrača iz udruga građana.
342. Prijevremeni izbori su sukladno Odluci o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora održani 17. 02. 2019. godine na 293 biračka mjesta u 9 gradova/općina, a preliminarni, nezvanični i nekompletni rezultati izbora objavljeni su 17. 02. 2019. godine na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
343. Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 25. 02. 2019. godine donijelo Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike i načelnike predmetnih gradova i općina, a istekom roka za podnošenje žalbe i zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, sukladno članku 5.32 Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dana 05. 03. donijelo odluke o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Trebinje i Grada Doboj, odnosno načelnike općina Bosansko Grahovo, Bosanski Petrovac, Domaljevac-Šamac, Drvar, Kakanj i Ribnik, a dana 06.03. Odluku o potvrđivanju rezultata prijevremenih izbora za načelnika Općine Bužim.

2. Zaštita izbornog prava

344. U svim fazama izbornih aktivnosti koje je poduzelo Središnje izborno povjerenstvo BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora, sudionici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Na temelju odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborna povjerenstva (općinska izborna povjerenstva, gradska izborna povjerenstva, Izborna povjerenstvo Brčko Distrikta BiH i Središnje izborno povjerenstvo BiH) i Apelacijski odjel Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Središnje izborno povjerenstvo BiH. Izborna povjerenstva u svojoj općini/gradu/distriktu ima prvostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Apelacijskom odjelu Suda BiH.

Središnje izborno povjerenstvo BiH ima drugostupanjsku mjerodavnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih povjerenstava.

345. Središnje izborno povjerenstvo BiH ima i prvostupanjsku nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacijski odjel Suda BiH mjerodavan je da rješava po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalbe se podnose Apelacijskom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Žalba se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Apelacijski odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
346. **Žalbe na odluku o izboru predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine o izboru predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je podnesena 1 žalba Apelacijskom odjelu Suda BiH. U postupku odlučivanja je Sud BiH žalbu odbio kao neutemeljenu.
347. **Žalbe na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva** – Na rješenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim se daje/ne daje suglasnost na imenovanje članova izbornog povjerenstva su podnesene 22 žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH. U postupku odlučivanja Sud BiH je 22 žalbe odbio kao neutemeljene.
348. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkih subjekata** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere prijave političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine ukupno je izjavljeno 12 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je 4 žalbe uvažilo i ovjerilo prijave podnositelja žalbe, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 8 žalbi, koje je odbio kao neutemeljene.
349. **Žalba na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o promjeni naziva političke stranke u izborne svrhe** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o promjeni naziva političke stranke u izborne svrhe na Općim izborima 2018. godine su izjavljene 3 žalbe Sudu BiH, od kojih je Apelacijski odjel Suda BiH 2 žalbe odbio kao neutemeljene i jednu (1) žalbu uvažio.
350. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidacijskih listi** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidacijskih listi političkih subjekata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine ukupno je izjavljeno 6 žalbi Sudu BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH je jednu (1) žalbu uvažilo i ovjerilo kandidacijske liste podnositelja žalbe, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 5 žalbi, od kojih je 4 žalbe odbio kao neutemeljene i jednu žalbu odbacio kao neblagovremenu.
351. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o odbijanju upisa u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH** – Središnje izborno povjerenstvo BiH je odlukom odbilo upis 9.136 birača za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine zbog toga što podnositelj prijave za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine uz prijavu nije dostavio potrebnu dokumentaciju kao što su dokaz o identitetu, državljanstvu, prebivalištu i drugih razloga. Drugi razlozi zbog kojih je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo upis

podnositelja prijave za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine su ti što u prijavi nisu navedeni svi potrebni podaci koji se odnose na adresu stanovanja izvan Bosne i Hercegovine i kontakt-podatci: ulica, broj, grad, poštanski broj, država, broj telefona i e-mail adresa, te da se na adresi koju su podnositelji prijave označili, nalazi veći broj drugih osoba, također podnositelja za upis u Središnji birački popis, zatim da su prijave napisane rukopisom jedne osobe i da označena adresa stanovanja podnositelja prijave je ustvari adresa pravne osobe.

Na odluku o odbijanju upisa podnositelja prijave u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine, podnositelji prijave čija je prijava odbijena izjavili su 1.015 žalbi Sudu BiH preko Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Središnje izorno povjerenstvo BiH kao prvostupanjsko tijelo je 63 žalbe uvažilo i podnosiocima žalbi upisalo u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, po 2 podnesene žalbe je Središnje izorno povjerenstvo BiH donijelo odluke kojim je poništen upis dvije osobe u Središnjem biračkom popisu, a Apelacijski odjel Suda BiH je odlučivao po 950 žalbi, od kojih je svih 950 žalbi odbio kao neutemeljene ili odbacio kao neblagovremene.

352. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o odbijanju zahtjeva za akreditiranje** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je zahtjev udruge za akreditiranje odbijen, je podnesena žalba Sudu BiH koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljenu.
353. **Žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o izrečenim sankcijama kandidatima jer nisu podnijeli izjavu o imovinskom stanju** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim su izrečene sankcije kandidatima jer nisu podnijeli izjavu o imovinskom stanju sukladno Izbornom zakonu BiH su podnesene 3 žalbe Sudu BiH koje je Apelacijski odjel Suda BiH 2 žalbe odbio kao neutemeljene i 1 odbacio kao neblagovremenu.
354. **Mandati** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o prestanku mandata i dodjeli mandata sljedećem kvalificiranom kandidatu uložene su 2 žalbe Sudu BiH. Odlučujući po žalbama Apelacijski odjel Suda BiH je 2 žalbe odbio kao neutemeljene.
355. **Žalba na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan BiH za Opće izbore 2018. godine** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2018. godine izjavljena je jedna (1) žalba Sudu BiH, koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbacio kao nedopuštenu.
356. **Postupak imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2018. godine** – U postupku imenovanja članova biračkih odbora za Opće izbore 2018. godine u jednoj od faza izbornih aktivnosti politički subjekti podnosili su prigovore i žalbe. Imenovanje biračkih odbora vrše izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica na način i po postupku propisanom odredbama Upute o utvrđivanju kvalifikacija, broja članova, postupak žrijebanja i imenovanja, obuke, provjere znanja i certificiranja članova biračkih odbora i mobilnih timova za glasovanje, u kome su utvrđeni kriteriji koje moraju zadovoljavati osobe koje se imenuju za članove biračkih odbora. Na odluku izbornog povjerenstva kojom je odlučeno po prigovoru uložene su 2 žalbe Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Žalbeni

navodi su se odnosili na navodno kršenje odredbi provedbenih akata izbornih povjerenstava prilikom imenovanja članova biračkih odbora na način da nisu poštovali kriterije koje moraju zadovoljavati osobe koje se imenuju za članove biračkih odbora i da izborna povjerenstva nije vodilo računa o rokovima za dostavu rješenja o imenovanju biračkih odbora.

Postupajući po žalbama Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo 2 odluke kojim je 1 žalbu odbilo kao neutemeljenu, a 1 kao neblagovremenu. Sudu BiH nisu podnesene žalbe.

357. **Postupci u svezi s povredom članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH** – Člankom 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i tiskanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata, u razdoblju od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je podnesen jedan (1) prigovor od političkog subjekta zbog navodnog kršenja odredbe članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH, koji je Središnje izborna povjerenstvo BiH na temelju dokaznog materijala odbilo kao neutemeljen. Sudu BiH nije izjavljena žalba.

Središnje izborna povjerenstvo BiH prilikom rješavanja prigovora koji se odnose na povrede izbornog procesa putem društvenih mreža i on-line medija ne može na pouzdan način utvrditi činjenicu kada je dostavljeni dokazni materijal objavljen, niti se sa sigurnošću može utvrditi ko je objavio taj materijal, s obzirom na to da su određene domene izvan jurisdikcije Bosne i Hercegovine, što predstavlja prepreku za utvrđivanje odgovornosti političkih subjekata i onih protiv kojeg je dostavljen prigovor. Na taj način ova oblast nije zakonski dovoljno precizirana, niti trenutačno postoje primjeri dobre prakse koji bi omogućili da se uspješno vode postupci protiv nedopuštenih radnji u izbornom procesu, a koje se ostvaruju putem društvenih mreža i online medija, te se može nažalost zaključiti da se radi o svojevrsnoj "sivoj zoni".

358. **Postupci u svezi s povredom izbornog prava u razdoblju izborne kampanje političkih subjekata** – Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za razdoblje izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja razdoblje od 30 dana prije dana održavanja izbora. Uputom o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2018. godine, koji će se održati u nedjelju 07. 10. 2018. godine, utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje dana 07. 09. 2018. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u razdoblju izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektronskih medija propisano je u Poglavlju 16. Izbornog zakona BiH. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.

Povrede koje su činili politički subjekti u razdoblju izborne kampanje su se odnosile na ometanje skupova drugih političkih stranaka, obećavanje novčane nagrade s ciljem dobivanja podrške birača, skidanje, uništavanje i lijepljenje izbornih plakata, postavljanje bilborda prije početka izborne kampanje, rabljenje jezika koji bi nekoga mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje.

U ovome razdoblju politički subjekti podnijeli su 26 prigovora Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, po kojima je mjerodavno postupati Središnje izborna povjerenstvo BiH, po kojima je doneseno: 11 odluka kojima se izriče novčana kazna političkim subjektima i kandidatima, sedam odluka kojim se odbijaju kao neutemeljeni, dva prigovora koji se odbacuju kao podneseni od neovlaštene osobe, pet prigovora koji se odbacuju kao

neblagovremeni i jedan zaključak o obustavi postupka. Na 14 izjavljenih žalbi Sudu BiH, 13 žalbi je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene i jednu žalbu je uvažio. Jedanaest žalbi, koje je Sud BiH odbio kao neutemeljene, odnosilo se na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim je utvrđena odgovornost političkih subjekata i kandidata ili njihovih pristalica za kršenje pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz članka 7.3 stavak (1) točka 7. Izbornog zakona BiH – rabljenje jezika koji bi nekoga mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje, a nesporno utvrđene činjenice na kojima se temelje žalbene odluke su:

- odgovornost i političke stranke i njezinog kandidata za izjavu kandidata koju je u razdoblju izborne kampanje dao javnim medijima, a kojom je političkog konkurenta označio prijetnjom po mir i sigurnost naroda, entiteta i njegovih institucija i koja je usmjerena na upoznavanje birača i javnosti uporabom jezika na nedopušten način, a govor prenosi jasan neposredan rizik od poticanja na mržnju, izazivanje straha i netoleranciju;
- odgovornost koalicije jer kao organizator predizbornog skupa nije smjela dopustiti da prisutni na skupu kao i njihove pristalice ističu plakat sa sadržajem koji je nekoga mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje;
- odgovornost političke stranke za izjavu pristalice koju je u razdoblju izborne kampanje dao javnim medijima, a koja je služila podizanju tenzija u narodu i raspirivanju mržnje-poticanje, širenje i veličanje mržnje;
- odgovornost političke stranke za izjavu njezinog predsjednika na predizbornom skupu koristeći se netolerantnim i neprimjerenim načinom govora usmjerenog negativnom označenju kandidata druge političke stranke čime je mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje;
- odgovornost i koalicije i njezinog kandidata za izjave kandidata na radiju i na javnom skupu-tribini u razdoblju izborne kampanje, koristeći se netolerantnim i neprimjerenim načinom izražavanja navodeći podrijetlo kandidata druge političke stranke, čime je mogao navesti ili potaći na nasilje ili širenje mržnje;
- odgovornost i političke stranke i njezinog kandidata za izjavu kandidata na predizbornom skupu u razdoblju izborne kampanje, a koja je služila podizanju tenzija među narodom i raspirivanju međunacionalne mržnje, vrijeđajući pripadnike jednog naroda, nazivajući ih pogrdnim imenima – poticanje, širenje i veličanje mržnje;
- odgovornost i koalicije i njezinog kandidata za izjavu kandidata objavljenu putem Facebooka – internetske društvene mreže koja je pristupačna ogromnom broju građana i ima veliki broj korisnika u razdoblju izborne kampanje, koristeći se jezikom koji navodi na raspirivanje međunacionalne mržnje, koji prenosi jasan i neposredan rizik od poticanja na mržnju, izazivanje straha, ksenofobiju i netoleranciju.

Nadalje, Središnje izborni povjerenstvo BiH je donijelo 9 odluka po žalbama izjavljenih na prvostupanjske odluke izbornih povjerenstava i to: 6 odluka kojima su žalbe odbijene kao neutemeljene, jedna odbačena kao neblagovremena i 2 žalbe su uvažene. Na predmetne odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su izjavljene 2 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene.

359. **Postupci u svezi s kršenjem izborne šutnje** – Politički subjekti su podnosili prigovore zbog kršenja izborne šutnje za koje povrede su, prema odredbama Izbornog zakona BiH, mjerodavni odlučivati izborna povjerenstva i Središnje izborna povjerenstvo BiH. Povrede koje su činili politički subjekti u razdoblju izborne šutnje su se odnosile na obilazak biračkih mjesta kandidata na izborima, nazočnost kandidata na biračkom mjestu ili njegovoj okolini, navodno pojavljivanje u televizijskim i radijskim programima kandidata na predstojećim izborima i društvenim mrežama, slanje SMS poruka, izlaganje ili dijeljenje biračima promotivnog materijala.
- Zbog kršenja izborne šutnje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH izjavljeno je 8 prigovora, po kojima je Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo 6 odluka kojima se prigovor odbija kao neutemeljen i 2 odluke o izricanju novčane kazne političkim subjektima. Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, izjavljene su 4 žalbe Sudu BiH, od kojih je Sud BiH 3 odbio kao neutemeljene, a jednu žalbu uvažio i vratio Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. U ponovnom postupku je Središnje izborna povjerenstvo BiH donijelo odluku o izricanju novčane kazne političkom subjektu i njezinom kandidatu na koju nije izjavljena žalba Sudu BiH.
360. **Povrede biračkog prava na dan izbora** – Na prvostupanjske odluke izbornih povjerenstava, kojim je odlučeno po prigovorima podnesenim zbog povreda na biračkom mjestu, uloženo je 12 žalbi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Odlučujući po žalbama, Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo 10 odluka kojima su žalbe odbijene kao neutemeljene, a 2 žalbe su uvažene i vraćene mjerodavnom izbornom povjerenstvu na ponovno odlučivanje.
- Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH izjavljene su 4 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene.
- Središnje izborna povjerenstvo BiH je, također, po uloženoj žalbi na rješenje izbornog povjerenstva koje je odlučivalo u prvostupanjskom postupku po prigovoru na rad člana mobilnog tima, donijelo odluku kojom je uvažilo žalbu, poništilo rješenje izbornog povjerenstva i izreklo novčanu kaznu članu mobilnog tima.
- Na uloženu žalbu Sudu BiH, Apelacijski odjel Suda BiH ju je odbio kao neutemeljenu.
361. **Zahtjevi za povrat uplaćenih sredstava na ime pristojbe za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine** – Središnjem izbornom povjerenstvu BiH su podnesena tri zahtjeva za povrat uplaćenih sredstava na ime pristojbe za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine. Središnje izborna povjerenstvo BiH je jednom odlukom djelimično uvažilo zahtjev i za dio sredstava uplaćenih na dan 01. 06. 2018. godine na ime pristojbe za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine odobrilo povrat, a drugi dio zahtjeva za povrat uplaćenih sredstava na dan 25. 05. 2018. godine odbacilo kao nedopušten. Središnje izborna povjerenstvo BiH je po druga dva zahtjeva donijelo odluke kojima se podnesci odbacuju.
- Na jednu odluku kojom se podnesak odbacuje je uložena žalba Sudu BiH, koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljenu.
362. **Zahtjevi izbornih povjerenstava za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom** – U cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata u osnovnim izbornim jedinicama izborna povjerenstva su podnijele 48 zahtjeva Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na 395 biračkih mjesta. Središnje izborna povjerenstvo BiH je donijelo 162 naredbe kojim je odobrilo izbornim povjerenstvima otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na traženim biračkim mjestima.

Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo naredbu kojom se nalaže svim izbornim povjerenstvima u Bosni i Hercegovini da sukladno članku 5.27 Izbornog zakona BiH pravilno utvrde rezultate izbora na području svoje osnovne izborne jedinice na svim biračkim mjestima na kojima birački odbor nije pravino utvrdio izborne rezultate.

363. **Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića** – Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine, su podnesena 32 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo 32 zaključka kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su preuranjeni. Sudu BiH nisu podnesene žalbe.

Nakon donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ukupno je podneseno 82 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Središnje izborno povjerenstvo BiH, odlučujući po zahtjevima, donijelo je 25 zaključaka kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su neblagovremeni, 21 odluku o ponovnom brojanju glasačkih listića i 36 odluka i zaključaka kojim je zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića odbilo kao neutemeljen, odnosno kojim su zahtjevi odbačeni zbog toga što su podneseni od neovlaštene osobe ili nepotpuni. Ponovno brojanje glasačkih listića vršeno je u Glavnom centru za brojanje u Sarajevu, i prema odlukama brojanje je vršeno za 90 biračkih mjesta.

Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH izjavljeno je 18 žalbi Sudu BiH od kojih je Središnje izborno povjerenstvo BiH 3 žalbe uvažilo i naredilo ponovno brojanje glasačkih listića u Glavnom centru za brojanje, a Sud BiH je 14 žalbi odbio kao neutemeljene i jednu (1) odbacio kao neblagovremenu.

Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2018. godine, izjavljene su 3 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene.

Na Odluku o I. izmjenama Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2018. godine izjavljene su 3 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene.

Na Odluku o II. izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2018. godine izjavljeno je 7 žalbi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je dvije žalbe odbacilo jer su podnesene od neovlaštene osobe, a Apelacijski odjel Suda BiH je 2 žalbe odbio kao neutemeljene, 2 žalbe odbacio kao nedopuštene i jednu žalbu uvažio i vratio Središnjem izbornom povjerenstvu BiH na ponovno odlučivanje. Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo odluku u ponovnom postupku na koju nije uložena žalba Sudu BiH.

Na Odluku o III. izmjenama Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora 2018. godine izjavljene su 2 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene.

364. **Postupci potvrđivanja i objavljivanja rezultata Općih izbora 2018. godine** – Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno odredbi članka 5.32 Izbornog zakona BiH nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, potvrđuje izborne rezultate za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 81. sjednici održanoj 06. 11. 2018. godine donijelo Odluku o potvrđivanju rezultata Općih

izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine, broj: 05-1-07-1-1327-1/18 od 06. 11. 2018. godine u kojoj je u članku 2. navedeno:

- stavak (2) da jedan preostali nedodijeljeni mandat za Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđen primjenom članka 10.1 stavak (3) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine bit će potvrđen dopunom ove odluke nakon pravosnažnosti Odluke donesene 05. 11. 2018. godine o III. izmjeni odluke, broj: 05-1-07-1-1274-1/18 od 22. 10. 2018. godine o utvrđivanju i objavi rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine i
- u stavku (3) da jedan preostali nedodijeljeni mandat za Narodnu skupštinu Republike Srpske, utvrđen primjenom članka 11.1 stavak (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, bit će potvrđen dopunom ove odluke nakon pravosnažnosti odluke donesene 05. 11. 2018. godine o izmjeni stavka (1) alineja 1 odluke o II. izmjeni odluke, broj: 05-1-07-1-1274-1/18 od 22. 10. 2018. godine o utvrđivanju i objavi rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine.

Na Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2018. godine je izjavljena 1 žalba Sudu BiH, koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljenu.

365. Apelacije/ zahtjevi podneseni Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine u 2018. godini –

I. - Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine je podnesena apelacija i to:

Svetozar Pudarić iz Sarajeva je podnio žalbu Apelacijskom odjelu Sud BiH na Odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je odbijena njegova prijava kao neovisnog kandidata za sudjelovanje na Općim izborima 2018.godine za izbore za člana Predsjedništva BiH iz reda srpskog naroda. Nakon donošenja rješenja Suda BiH kojom je odbijena žalba, i podnesene apelacije Ustavnom sudu BiH, Ustavni sud BiH je donio odluku, broj AP-3464/18 od 17.07.2018. godine kojom je odbacio apelaciju Svetozara Pudarića kao nedopuštenu.

II. – Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine su podnesena tri zahtjeva za ocjenu ustavnosti i to:

1. Na Uputu o izmjeni i dopunama Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 91/18) je 27 zastupnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine dana 27. 12. 2018. godine dostavilo Ustavnom sudu BiH zahtjev za ocjenu ustavnosti predmetne Upute.

Središnje izborno povjerenstvo BiH je predmetnu Uputu donijelo na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 2, 6, 10. i 12, a u svezi sa člankom 9.12 do 9.12i, člankom 9.14, člankom 10.10 do 10.18, člankom 11.10 do 11.16 i 13.10 do 13.12 Izbornog zakona BiH.

Ustavni sud BiH je donio rješenje objavljeno u Službenom glasniku BiH broj: 54/17 od 28. 07. 2017. godine kojim su odredba članka 10.12 stavak (2) Izbornog zakona BiH u dijelu: "Svakom konstitutivnom narodu se daje jedno mjesto u svakom kantonu." i

odredba članka 20.16A stavak (2) točke a. do j. Izbornog zakona BiH prestale da važe od 29. 07. 2017.godine.

S obzirom na to da po rješenju Ustavnog suda BiH navedene izmjene Izbornog zakona Bosne i Hercegovine nije usvojilo i implementiralo mjerodavno zakonodavno tijelo zbog neusuglašenih stavova političkih subjekata, a da bi se mogao izvršiti izbor izaslanika u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH i da bi Središnje izborno povjerenstvo BiH moglo sukladno svojim mjerodavnostima utvrđenim člankom 2.9 stavak (1) točka 9. Izbornim zakonom BiH potvrditi i posredne izbore za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH u 2018. godini i završiti Opće izbore, kao prethodno pitanje neophodno je odrediti broj izaslanika koji se biraju u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz svakog konstitutivnog naroda i iz reda ostalih, a koji se biraju iz zakonodavnog tijela svakog kantona, što je i mjerodavnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH utvrđenog u članku 10.12 Izbornog zakona BiH.

Odredbom članka 10.12 Izbornog zakona BiH je u stavku (1) utvrđeno da broj izaslanika iz svakog konstitutivnog naroda i iz reda ostalih, koji se biraju u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz zakonodavnog tijela svakog kantona, proporcionalan je broju stanovnika kantona prema posljednjem popisu. Središnje izborno povjerenstvo BiH određuje, nakon svakog popisa, broj izaslanika koji se biraju iz svakog konstitutivnog naroda i iz reda ostalih, a koji se biraju iz zakonodavnog tijela svakog kantona.

Neophodno je usuglasiti članak 21. stavak (3) važeće Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 38/14, 90/16 i 8/17) koji je glasio: "Broj izaslanika koji se bira iz skupština kantona je propisan člankom 20.16A Izbornog zakona BiH" sa navedenim rješenjem Ustavnog suda BiH što je učinjeno predmetnim Uputom kojim je u članku 1. izmjenjen članak 21. stavak (3) u kojem je Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdilo preliminarni broj izaslanika koji se bira iz skupština kantona.

Preliminarni broj delegata koji se bira iz skupština kantona utvrđen je sukladno odredbi članka 10.12 stavak (1) i (2) i članka 20.16A stavak (2) Izbornog zakona BiH.

U stavku (2) članka 10.12 Izbornog zakona BiH je utvrđeno da za svaki kanton, broj stanovnika iz svakog konstitutivnog naroda i iz reda ostalih se dijeli brojevima 1, 3, 5, 7, itd. sve dok je to potrebno za raspodjelu. Brojevi koji se dobiju kao rezultat ovih dijeljenja predstavljaju količnike svakog konstitutivnog naroda i ostalih u svakom kantonu. Svi količnici konstitutivnih naroda se redaju zasebno po veličini tako što se najveći količnik svakog konstitutivnog naroda i iz reda ostalih stavlja na prvo mjesto. Najveći količnik za svaki konstitutivni narod u svakom kantonu se briše sa liste količnika tog konstitutivnog naroda. Preostala mjesta se daju konstitutivnim narodima i ostalim, jedno po jedno, od najvećeg prema najmanjem prema preostalim količnicima na listi."

Imajući u vidu naprijed navedeno rješenje Ustavnog suda BiH u članku 20.16A Izbornog zakona BiH stavak (2) sada glasi: "*Do organiziranja novog popisa, kao temelj koristi se popis iz 1991. godine tako da svaki kantona bira sljedeći broj izaslanika:*" i odredbe članka 10.12 stavak (1) i (2) Izbornog zakona BiH i da je Ustavni sud BiH u odnosu na odredbe članka 10.12 Izbornog zakona BiH u preostalom dijelu, kako je i naprijed citirana ova odredba, naveo "da je zakonodavac odredio da je broj izaslanika iz svakog konstitutivnog naroda i iz reda Ostalih proporcionalan broju stanovnika prema posljednjem popisu" proizilazi nesporna činjenica da ne postoji opravdanost predmetnog zahtjeva, odnosno da je ispitivanje merituma zahtjeva nepotrebno.

Posljednji popis stanovništva u Bosni i Hercegovini je organiziran u 2013. godini ("Službeni glasnik BiH", broj 60/16).

Termin posljednji popis proteže se kroz odredbe Izbornog zakona BiH i jedini temelj za djelovanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH po ovim pitanjima i jeste isključivo primjena posljednjeg popisa, što je popis stanovništva BiH iz 2013. godine. A po prirodi stvari samo ovaj popis iz 2013. godine je prema ustavnom i teritorijalnom uređenju Federacije Bosne i Hercegovine i kantona.

Odredbom članka 2. predmetne Upute je primjenjena i odredba Ustava Federacije BiH kojom je utvrđeno *”da će u Domu naroda biti najmanje jedan Bošnjak, jedan Hrvat i jedan Srbin iz svakog kantona koji imaju najmanje jednog takvog zastupnika u svom zakonodavnom tijelu“*.

U odredbi članka 3. predmetne Upute je promjena koja se odnosi na Dom naroda Federacije BiH zasnovana na paritetu kao ustavnom načelu koji je prenesen na Izborni zakon BiH, a Središnje izorno povjerenstvo BiH je na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 2. Izbornog zakona BiH mjerodavno za donošenje administrativnih propisa za provedbu Izbornog zakona BiH.

”Po zahtjevu za ocjenu ustavnosti predmetne Upute je Ustavni sud BiH donio odluku kojom se predmetni zahtjev odbacuje kao nedopušten zbog nemjerodavnosti Ustavnog suda BiH.”

U predmetnoj odluci Ustavni sud BiH je istakao da prema članku 2.9 Izbornog zakona BiH, Središnje izorno povjerenstvo BiH je neovisno tijelo koje podnosi izvješće Parlamentanoj skupštini BiH i čija ovlaštenja iz njega proizile, a točkom od 1. do 17. članka 2.9 Izbornog zakona BiH taksativno su propisana ovlaštenja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pa je tako između ostalih, točkom 2. stavak (1) članka 2.9 Izbornog zakona BiH Središnje izorno povjerenstvo BiH mjerodavno donositi administrativne propise za provedbu Izbornog zakona BiH. Shodno tomu, Ustavni sud BiH smatra da osporena Uputa o izmjeni i dopunama po svom karakteru zapravo i jeste administrativni propis koji je Središnje izorno povjerenstvo BiH donijelo s ciljem provedbe Izbornog zakona BiH i posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini.

2. Na Uputu o izmjeni i dopunama Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine (*”Službeni glasnik BiH“*, broj 91/18) je predsjedateljica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH dana 29. 01. 2019. godine dostavila Ustavnom sudu BiH zahtjev za ocjenu ustavnosti predmetne Upute, koji je Ustavni sud BiH odbacio kao nedopušten.
3. Sud BiH je dana 04. 02. 2019. godine dostavio Ustavnom sudu BiH tužbu Kantona Sarajevo od 09. 01. 2019. godine i tužbu: Naše stranke, Socijaldemokratske partije BiH i Demokratske fronte, kojim su pokrenuti upravni sporovi pred tim sudom protiv Upute o izmjeni i dopunama Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine uz obrazloženje da je cijenio da se u konkretnom slučaju radi o zahtjevu za ocjenu ustavnosti predmetne Upute. Zahtjeve za ocjenu ustavnosti predmetne Upute je Ustavni sud BiH odbacio kao nedopuštene.

366. **Posredni izbori** – Na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz reda ostalih, donesene sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 17, članku 10.12 stavak (1) i članku 10.16, a u svezi članka 10.10

Izbornog zakona BiH uložene su dvije žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH, koje je Sud BiH odbio kao neutemeljene.

Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o dodjeli mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz reda srpskog naroda, donesene sukladno članku 2.9 stavak (1) točka 17. Izbornog zakona BiH, članka 37. stavak (3) Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine i članka 2, 3. i 4. Kriterija i postupak popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2018. godine uloženo je šest žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, koje je Sud BiH odbio kao neutemeljene.

367. **Opoziv** – Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojom je utvrđeno da je postupak opoziva načelnika Općine Ribnik sproveden sukladno odredbama Izbornog zakona BiH je podnesena žalba Sudu BiH koju je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljenu.
368. **Prijevremeni izbori** – Na temelju članka 14.3 stavak (1) Izbornog zakona BiH i odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o prestanku mandata gradonačelnicima Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnicima Općine Bosanski Petrovac, Općine Bosansko Grahovo, Općine Bužim, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Drvar, Općine Kakanj i Općine Ribnik, Središnje izbornog povjerenstvo BiH je donijelo odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnike Općine Bosanski Petrovac, Općine Bosansko Grahovo, Općine Bužim, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Drvar, Općine Kakanj i Općine Ribnik.

Na zaključak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kojim je odbačen zahtjev neovisnog kandidata o povlačenju njegove kandidature za načelnika općine je neovisni kandidat uložio žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH, koju je Sud BiH odbio kao neutemeljenu.

Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je jedan politički subjekt podnio prigovor na odluku Gradskog izbornog povjerenstva Doboj o odbijanju zahtjeva za akreditiranje promatrača, koji je Središnje izbornog povjerenstvo BiH uvažilo, poništilo dio odluke Gradskog izbornog povjerenstva Doboj i vratilo na ponovno odlučivanje. Gradska izbornog povjerenstvo Doboj je postupilo po uputama iz odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i donijelo dopunu odluke koja je bila predmet ove pravne stvari i na nju nije ulagana žalba Sudu BiH.

Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je jedan politički subjekt podnio žalbu na odluke Općinskog izbornog povjerenstva Bužim kojim su njegovi prigovori na odluku o imenovanju biračkih odbora odbačeni kao neblagovremeni, a jedan prigovor odbijen kao neutemeljen koji se odnosi na nepravilnosti u provedbi izbornog procesa, koju je Središnje izbornog povjerenstvo BiH odlukom odbilo kao neutemeljen i na nju nije ulagana žalba Sudu BiH.

Člankom 16.14 stavak (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i tiskanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova tijela i statutarnih tijela političkih subjekata, u razdoblju od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je podnesen jedan prigovor od političkog subjekta zbog navodnog kršenja odredbe članka 16.14 stavak (3) Izbornog zakona

BiH, koji je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbilo kao neutemeljen i nije ulagana žalba Sudu BiH.

Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je jedan politički subjekt podnio zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića na svim redovitim biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici Bužim za razinu načelnika Općine Bužim, koji je Središnje izborno povjerenstvo BiH odlukom odbilo kao neutemeljen i nije ulagana žalba Sudu BiH.

Na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o utvrđivanju i objavi rezultata prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnike Općine Bosanski Petrovac, Općine Bosansko Grahovo, Općine Bužim, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Drvar, Općine Kakanj i Općine Ribnik uložena je jedna žalba Apelacijskom odjelu Suda BiH, koju je Sud BiH odbio kao neutemeljenu.

369. **Revizija** – Na 40 odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kojima su izrečene novčane kazne jer je utvrđeno da pojedini politički subjekti nisu podnijeli godišnja financijska izvješća, ili da nisu revizorima Službe za reviziju financiranja političkih stranaka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH omogućili pristup prostorijama stranke radi obavljanja detaljnijeg pregleda financijskog izvješća, uloženo je šest žalbi Apelacijskom odjelu Suda BiH, po kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH, kao prvostupanjsko tijelo uvažilo i obustavilo postupak, a u postupku odlučivanja je Sud BiH pet žalbi odbio kao neutemeljene.

Središnje izborno povjerenstvo BiH je u prvostupanjskom postupku uvažilo jednu žalbu, 10 žalbi je Apelacijski odjel Suda BiH odbio kao neutemeljene, a jedna žalba je odbačena kao nedopuštena.

370. **U svim fazama izbornog procesa ukupno su izjavljene 1.073 žalbe Apelacijskom odjelu Suda BiH od kojih je Sud BiH 1.069 žalbi odbio ili odbacio i četiri odluke vratio na ponovni postupak, što u procentu iznosi da je 99,63 % odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH potvrđeno.** Jedanaest žalbi po kojima je odlučivao Apelacijski odjel Suda BiH se odnosi na odluke u svezi s revizijom financiranja političkih stranaka iz jednog od prethodnih izbornih ciklusa.

Tablica 21. Tablični pregled žalbi

R.B.	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvaženih žalbi po odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u prvostupanjskom ili drugostupanjskom postupku	Odluka Apelacijskog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
OPĆI IZBORI 2018. GODINE					
1.	1	imenovanje predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH		1 žalba odbijena – neutemeljena	
2.	22	imenovanje izbornih povjerenstava		22 žalbe odbijene – neutemeljene	

R.B.	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u prvostupanjskom ili drugostupanjskom postupku	Odluka Apelacijskog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
3.	12	ovjera prijava političkih subjekata	prvostupanjski postupak 4 uvažene i ovjerene prijave podnositelja žalbi	8 žalbi odbijene – neutemeljene	1 apelacija odbačena – nedopuštena
4.	3	promjena naziva političke stranke u izborne svrhe		2 žalbe odbijene – neutemeljene i 1 žalba uvažena	
5.	6	ovjera kandidacijskih listi političkih subjekata	prvostupanjski postupak 1 uvažena i ovjerena kandidacijska lista podnositelja žalbe	4 žalbe odbijene – neutemeljene i 1 žalba odbačena – nepravodobna	
6.	1015	odbijanje upisa u izvod iz SBP za glasovanje izvan BiH	prvostupanjski postupak 63 uvažene i izvršen upis podnositelja žalbe, a u izvod iz SBP za glasovanje izvan BiH i po 2 žalbe poništen upis dvije osobe u SBP	950 žalbi odbijeno – neutemeljene	
7.	1	zahtjevi za akreditiranje		1 žalba odbijena – neosnovana	
8.	3	podnošenje izjava o imovinskom stanju		2 žalbe odbijene – neutemeljene i 1 žalba odbačena – nepravodobna	
9.	2	prestanak mandata i dodjela mandata sljedećem kvalificiranom kandidatu		2 žalbe odbijene – neutemeljene	
10.	1	utvrđivanje i objava broja birača upisanih u izvod iz SBP za glasovanje izvan BiH		1 žalba odbačena – nedopuštena	
11.	2	imenovanje biračkih odbora – odluke izbornih povjerenstava	drugostupanjski postupak 1 žalba odbijena – neutemeljene i 1 žalba odbačena – nepravodobna		

R.B.	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u prvostupanjskom ili drugostupanjskom postupku	Odluka Apelacijskog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
12.	14	izborna kampanja a) jezik mržnje i b) kampanja		a) jezik mržnje 11 žalbi odbijeno – neutemeljene b) kampanja 2 žalbe odbijene – neutemeljene i 1 žalba uvažena	
13.	11	izborna kampanja – odluke izbornih povjerenstava	drugostupanjski postupak 6 žalbi odbijeno – neutemeljene, 1 žalba odbačena – nepravodobna i 2 žalbe usvojene	2 žalbe odbijene – neutemeljene	
14.	4	izborna šutnja		3 žalbe odbijene – neutemeljene i 1 žalba uvažena	
15.	18	povreda biračkog prava na dan izbora – odluke izbornih povjerenstava	drugostupanjski postupak 10 žalbi odbijeno – neutemeljene i 3 žalbe uvažene	5 žalbi odbijene – neutemeljene	
16.	1	povrat uplaćenih sredstava na ime pristojbe		1 žalba odbijena – neosnovana	
17.	18	ponovno brojanje glasačkih listića	prvostupanjski postupak 3 žalbe uvažene	14 žalbi odbijeno – neutemeljene i 1 žalba odbačena – nepravodobna	
18.	3	utvrđivanje i objava rezultata		3 žalbe odbijeno – neutemeljene	
19.	3	I. izmjena utvrđenih rezultata		3 žalbe odbijene – neutemeljene	
20.	7	II. izmjena utvrđenih rezultata	prvostupanjski postupak 2 žalbe odbačene – podnesene od neovlaštene osobe	2 žalbe odbijene – neutemeljene, 2 žalbe odbačene – nedopuštene i 1 žalba uvažena	

R.B.	Broj žalbi	Vrsta odluke	Broj uvažanih žalbi po odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u prvostupanjskom ili drugostupanjskom postupku	Odluka Apelacijskog odjela Suda BiH po žalbi	Odluka Ustavnog suda BiH po apelaciji
21.	2	III. izmjena utvrđenih rezultata		2 žalbe odbijene – neutemeljene	
22.	1	potvrđivanje rezultata		1 žalba odbijena – neutemeljena	
POSREDNI IZBORI					
1.	2	Dodjela mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta FBiH iz reda ostalih		2 žalbe odbijene – neutemeljene	
2.	6	Dodjela mandata izaslanicima u Dom naroda Parlamenta FBiH iz reda srpskog naroda		6 žalbi odbijeno – neutemeljene	
PRIJEVREMENI IZBORI					
1.	1	povlačenje kandidature		1 žalba odbijena – neutemeljena	
2.	1	imenovanje biračkih odbora – odluke izbornih povjerenstava	drugostupanjski postupak 1 žalba odbijena – neutemeljena		
3.	1	utvrđivanje i objava rezultata		1 žalba odbijena – neutemeljena	
OPOZIV					
1.	1	postupak opoziva načelnika		1 žalba odbijena – neutemeljena	
REVIZIJA					
1.	12	revizija financiranja političkih subjekata	prvostupanjski postupak 1 žalba uvažena	10 žalbi odbijeno – neutemeljene i 1 žalba odbačena nedopuštena	
UKUPNO: 1174 ŽALBE					
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BiH RIJEŠILO 101 ŽALBU					
SUD BIH RIJEŠIO 1073 ŽALBE i to: - 1069 žalbe neutemeljene ili odbačene – 4 žalbe uvažene					

2.1. Prigovori Koalicije “Pod lupom” za slobodne i poštene izbore

371. Koalicija “Pod lupom“ koja okuplja više nevladinih organizacija dana 23. 10. 2018. godine putem e-maila dostavila je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dopis sa pregledom propusta u radu biračkih odbora, zabilježenih nepravilnosti na biračkim mjestima i prijavljenih “kritičnih situacija“ na dan održavanja Općih izbora 2018. godine sa zahtjevom za poduzimanje odgovarajućih radnji i izricanjem sankcije.
372. Postavljanje ovakvih zahtjeva te postupanje po zahtjevima upitno je iz više razloga:
- Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditiralo je promatrače iz 14 udruga, a niti jedan promatrač nije akreditiran kao promatrač koalicije “Pod lupom“, niti je mogao biti s obzirom na to da je jedan od uvjeta i taj da je udruga registrirana u odgovarajućim registrima, a kao dokaz prilikom akreditacije dostavlja se i Izvod iz registra.
 - S obzirom na to da ova udruga ima neformalni karakter i kao takva nema svojstvo promatrača, ona nije u mogućnosti pojavljivati se kao subjekt u izbornom procesu te postavljati zahtjeve prema izbornim povjerenstvima. Također, u više Zapisnika o radu biračkih odbora (ZARBO) evidentirano je da su uložene primjedbe promatrača “Pod lupom“, iako kao što je ranije navedeno nema registriranih promatrača pod ovom udrugom.
 - Dostavljeni zahtjev nije se mogao smatrati prigovorom jer člankom 6.2 stavak (1) Izbornog zakona BiH propisano je da prigovor izbornom povjerenstvu mogu podnijeti birači i politički subjekt, a nikako udruga građana. Ovaj stav zauzeo je i Sud BiH u svojoj odluci, broj S1 3 IŽ 031262 Iž od 17. 12. 2018. godine, kojim je odbio zahtjev Udruge za borbu protiv korupcije Transparency International BiH izjavljenom na odluku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Tražeći od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH poduzimanje radnji i sankcioniranje ova koalicija nije postupila u okviru ovlaštenja propisanih Izbornim zakonom BiH.
 - Člankom 17.2 stavak (1) Izbornog zakona BiH propisano je da promatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad tijela mjerodavnih za provedbu izbora utvrđenih ovim zakonom u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu tijela mjerodavnog za provođenje izbora, na temelju čega **politički subjekt** može uložiti prigovor mjerodavnom tijelu. Da bi Središnje izorno povjerenstvo BiH razmatralo prigovor, on mora biti podnesen od ovlaštene osobe (političkog subjekta) te ova situacija mora biti evidentirana u Zapisniku o radu biračkih odbora (ZARBO). U svim situacijama u kojima je Središnje izorno povjerenstvo BiH postupalo ili po zahtjevu ovlaštenog podnosioca ili po službenoj dužnosti prilikom donošenja odluka razmatrani su i prigovori koji su evidentirani u zapisnike pa tako i prigovori promatrača.
 - U svojem dopisu ova koalicija govori o 446 “kritičnih situacija“. Nijedan propis kojim je reguliran izborni proces u Bosni i Hercegovini ne poznaje pojam “kritične situacije“. Veći broj istaknutih “kritičnih situacija“ predstavljaju samo konstataciju o povredama na biračkim mjestima koje se odmah otklanjaju na način da se ukaže na njih predsjedniku biračkog odbora ili izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice. S obzirom na to da je opća ocjena međunarodnih promatrača da je Središnje izorno povjerenstvo BiH većinu svojih zadataka efikasno sprovodilo uprkos ograničenom proračunu i osoblju, a u okruženju stalnih kritika i navoda koji se odnose na tehničke pripreme (Vidi točku 259)

te da je *Operativni štab "Opći izbori 2018."* evidentirao 19 prijava o incidentu, a Ministarstvo unutrašnjih poslova RS evidentirao 7 situacija remećenja javnog reda i mira i ostalih incidenata (vidi točku 228), nazivati situacije kao što su nedostatak jednog glasačkog listića, neobjavljivanja članova biračkih odbora na biračim mjestima unatoč poznatoj činjenici o problemima vezanim za imenovanje članova biračkih odbora pa i na sam dan izbora, svojevrijednog prekršivanja glasačkih listića izvan kabine ili nepopunjavanja jednog od četiri glasačka listića i tako dalje, te tretirati ih kao "kritične situacije"; Središnje izborno povjerenstvo BiH smatra tendencioznim, neprofesionalnim i ne doprinosi provedbi fer i poštenih izbora.

373. Središnje izborno povjerenstvo BiH nakon svakih izbora radi analizu rada biračkih odbora. Prilikom izrade ove analize o radu biračkih odbora, a protiv svih članova biračkih odbora kod kojih se utvrde neregularnosti bit će pokrenuti prekršajni postupci prilikom čega će Središnje izborno povjerenstvo BiH izricati novčane kazne i administrativne zabrane rada u izbornim administracijama.

2.1.1. Zahtjevi za ponovno brojanje glasačkih listića koje je podnijela Koalicija "Pod lupom"

374. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH od koalicije "Pod lupom" koja okuplja više nevladinih organizacija, putem e-maila dostavljen je Zahtjev za ponovno brojanje nevažećih glasačkih listića za izbor članova Predsjedništva BiH kako bi se utvrdili razlozi nevaženja glasačkih listića, posebice u kategoriji listića koji su "nevažeći po drugim kriterijima". Kao obrazloženje zahtjeva naveden je "enormno visoki procenat nevažećih glasačkih listića za izbor člana Predsjedništva BiH".

375. Dostavljeni zahtjev Središnje izbornom povjerenstvu BiH nije razmatralo iz sljedećih razloga:

- Nisu ispunjeni uvjeti iz članka 5.30 stavak (4) Izbornog zakona BiH gdje je propisano da Središnje izborno povjerenstvo BiH može razmatrati zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da je zahtjev podnesen u pisanoj formi i da ga je potpisao akreditirani promatrač, skupina od 50 ili više birača koji su glasovali na istom biračkom mjestu, neovisni kandidat, predsjednik političke stranke, nositelj liste neovisnih kandidata ili bilo koji od predsjednika političkih stranaka koje su formirale koaliciju, ili općinska izborno povjerenstvo; da su u zahtjevu točno navedene činjenice koje opravdavaju ponovno brojanje, uključujući članove ovoga zakona koji nisu poštovani ili su prekršeni; da je u zahtjevu naveden približan broj glasačkih listića za koje se vjeruje da nisu ispravni; da je u zahtjevu navedeno kako bi ova povreda zakona utjecala na izborne rezultate i da je zahtjev podnesen Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od tri dana od dana kada je Središnje izborno povjerenstvo BiH objavilo izborne rezultate.

Podneseni zahtjev nije potpisan od ovlaštene osobe, ne sadrži činjenice koje bi opravdale ponovno brojanje, ne sadrži navode o članovima Izbornog zakona BiH koji nisu poštivani ili su prekršeni te navode kako bi ove povrede zakona utjecale na izborne rezultate.

- Uzimajući u obzir navedeno Središnje izborno povjerenstvo BiH podneseni zahtjev smatra paušalnim i proizvoljnim, s obzirom na to da se jedino obrazloženje zahtjeva odnosi samo na statističke navode o nevažećem broju listića uspoređujući ih sa brojem nevažećih listića iz ranijih razdoblja, a isticanih u javnim nastupima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Zahtjev sadrži samo navode koji se temelje na pretpostavkama i

predstavljaju tvrdnju u vidu zapažanja koje ničim nije dokazano. Sve odluke kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbacivalo ovakve zahtjeve kao paušalne i proizvoljne potvrdio je i Sud BiH u žalbenom postupku svojim odlukama, broj S1 3 IŽ 030887 IŽ, S1 3 IŽ 030889 IŽ, S1 3 IŽ 030901 18 IŽ, S1 3 IŽ 030902 18 IŽ i S1 3 IŽ 030907 18 IŽ od 30. 10. 2018. godine. Dalje, Sud BiH u obrazloženju svoje odluke, broj S1 3 IŽ 030904 18 IŽ od 30. 10. 2018. godine, navodi da se u ovom konkretnom predmetu većina žalbenih navoda bazirala i argumentirala nekim dokumentom koji je sačinila Koalicija “Pod lupom“, odnosno njezini promatrači. Sud navodi da je pored irelevantnosti tih podataka za postupak eventualnog ponovnog brojanja, kapacitet izbornog promatrača definiran člankom 17.9 i člankom 5.30 Izbornog zakona BiH, a sve preko toga nije u njihovom domenu.

- Također, zahtjev nije ni podnesen na način propisan Uputom o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim povjerenstvima (“Službeni glasnik BiH“, broj 37/14) kojim je propisano da se komunikacija između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i strana u postupku odvija putem telefaks-aparata i izravno.

3. Ostale aktivnosti

3.1. Financijske aktivnosti

376. Redovite aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u oblasti materijalno-financijskih poslova u izvješćenom razdoblju uključuju: vođenje poslovnih knjiga: glavne knjige i dnevnika (redovitog proračuna, programa posebne namjene: Opći izbori 2018. godine, Jedinstveni izborni informacioni sustav JIIS, Donacija Vijeće Europe – zbornik radova, Donacija Vijeće Europe – LEAD obuke i Donacija Vijeće Europe 2018. godina i pomoćnih knjiga (knjiga osnovnih sredstva, sitnog inventara i materijala), praćenje izvršenja proračuna; vođenje blagajničkog poslovanja; obračuni i isplate plaća i naknada, refundacija po temelju bolovanja; izrade izvješća mjerodavnim tijelima poreske uprave (specifikacije obračuna poreza i doprinosa, MIP, MOP, GOP i GIP 1022 obrasci) fondovima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i sl.

3.2. Proračun Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2018. godinu

377. Sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza za 2018. godinu (“Službeni glasnik BiH”, broj 8/18) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH je odobren ukupan proračun u iznosu od **11.463.000 KM**, od čega za neposrednu potrošnju 3.001.000 KM a za održavanje Općih izbora 2018. godine 8.462.000 KM.

378. Ukupni troškovi Općih izbora 2018. godine iznose 7.930.897,65 KM, od čega je na isplate članovima biračkih odbora utrošeno 4.174.810,20 KM.

379. Središnje izorno povjerenstvo BiH se više puta obraćalo mjerodavnim institucijama Bosne i Hercegovine za osiguranje sredstava za nabavku transparentnih glasačkih kutija (proračunski zahtjev za 2014. godinu; 2016, 2017. i 2018. godinu)⁴⁰. Tražena sredstava nisu odobrena u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza.

3.3. Korekcija Proračuna

380. **Višegodišnja kapitalna ulaganja** – (korigirani proračun za 2018. godinu). Odlukom o odobravanju izvedbenog projekta Jedinstvenog izbornog informacionog sustava Bosne i Hercegovine koji se uvrstio u program višegodišnjih kapitalnih ulaganja za razdoblje 2010. – 2012. godine, broj 24/11 od 14. 3. 2011. godine, odobreno je ukupno 3.255.147,00 KM. Prenesena neutrošena sredstva iz 2017. godine, višegodišnjih kapitalnih ulaganja na programu posebnih namjena – Jedinstveni izborni informacioni sustav u BiH korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu za iznos od 448.382,87 KM.

3.3.1. Donacije (korigirani proračun za 2018. godinu)

a) Donacija Vijeća Europe – “Zbornik radova“

381. Sukladno ugovoru između Vijeća Europe i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: DGII.048.17.PO556775 od 25. 08. 2017. godine uplaćena su na JRT sredstva u iznosu od 5.903,77 EUR-a (11.546,77 KM) dana 14. 09. 2017. godine, što predstavlja 70% ukupno

⁴⁰ Proračunski zahtjev za 2014. godinu: 936.000,00 KM; 2016. godine traženo 950.000,00KM; 2017. godine traženo 4000.000,00 KM i u proračunskom zahtjevu za 2018. godinu traženo 385.000,00 KM.

odobrenih sredstva kao potporu za troškove prikupljanja radova o pitanjima i zaključcima koji potječu s Konferencije “Lokalni izbori 2016. – naučene lekcije (“Zbornik radova”) Ministarstvo finansija i trezora BiH je u okviru proračuna Središnjeg izbornog povjerenstva BiH otvorilo program posebne namjene pod nazivom Donacija Vijeća Europe: “Zbornik radova”. Tijekom 2017. godine na ovom programu je utrošeno ukupno 8.505,66 KM, te je ostalo neutrošeno 3.041,11 KM koja su prenesene u 2018. godinu. Vijeće Europe je uplatilo 02.02.2018. godine drugu tranšu sredstava u iznosu od 313,88 Eura te je Ministarstvo finansija i trezora BiH izvršilo unos sredstva u iznosu od 613,90 KM, nakon čega je bilo raspoloživo ukupno 3.655,01 KM.

382. Program posebnih namjena: Donacija Vijeća Europe - “Zbornik radova” korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu u iznosu od 3.655,01 KM.

b) Donacija Vijeća Europe – “LEAD obuke”

383. Sukladno ugovoru između Vijeća Europe i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: DGII.049.17.PO557155 od 25. 08. 2017. godine uplaćena su na JRT sredstva u iznosu od 15.398,06 EUR-a (30.115,99 KM) dana 14. 09. 2017. godine što predstavlja 70% ukupno odobrenih sredstva za potporu za troškove provedbe koordinacije Obrazovanja rukovodstva i razvitak programa obuke za članove Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, rukovodeće osoblje i relevantno osoblje za obuku (“LEAD obuke”). Ministarstvo finansija i trezora BiH je otvorilo program posebne namjene za rabljenje ovih sredstava po nazivom: Donacija Vijeća Europe LEAD OBUKE. Tijekom 2017. godine na ovom programu je utrošeno ukupno 28.524,10 KM, te je ostalo neutrošeno 1.591,89 KM. S obzirom na to da sredstva nisu u cijelosti utrošena, Središnje izorno povjerenstvo BiH je dostavilo zahtjev za prijenos neutrošenih sredstva iz 2017. godine u iznosu od 1.591,89 KM u 2018. godinu.
384. Vijeće Europe je uplatilo dana 09. 02. 2018. godine drugu tranšu sredstava u iznosu od 1.150,46 eura, te je Ministarstvo finansija i trezora BiH izvršilo unos sredstava u iznosu od 2.250,10 KM.
385. Program posebnih namjena: Donacija Vijeća Europe – “LEAD obuke” korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu u iznosu 3.841,99 KM.

c) Donacija Vijeća Europe 2018. godine

386. Sukladno ugovoru između Vijeća Europe i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 14/18 FIMS PO 5824467 i broj: 04-2-16-1-1152-7/17 od 11. 05. 2018. godine, uplaćeno je 53.863,99 EUR-a (105.348,81 KM) dana 27. 06. 2018. godine što predstavlja 80% ukupno odobrenog iznosa (131.686,01 KM) za potporu za troškove provedbe “Predizbornog programa pomoći za Bosne i Hercegovinu za Opće izbore 2018. godine.” Ministarstvo finansija i trezora BiH je otvorilo program posebne namjene za rabljenje ovih sredstava pod nazivom: Donacija Vijeća Europe 2018. godine.
387. Program posebnih namjena: Donacija Vijeća Europe 2018. godine korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu u iznosu 105.348,81 KM.

d) Domaći transferi

388. Sukladno članku 1.2a Izbornog zakona BiH u proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine se osiguravaju sredstva za osiguranje vršenja ovlaštenja

Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koje regulira članak 2.9. *Međutim sukladno članku 1.2b, kada načelniku općine prestane mandat, sredstva za provedbu novih izbora osiguravaju se u proračunu općina.*

e) Prijevremeni izbori veljača 2019. godine

389. Središnje izborno povjerenstvo BiH je na 95. sjednici održanoj dana 10. 12. 2018. godine donijelo Odluku o raspisivanju prijevremenih izbora za gradonačelnike Grada Doboj i Grada Trebinje i načelnike Općine Bosanski Petrovac, Općine Bosansko Grahovo, Općine Bužim, Općine Domaljevac-Šamac, Općine Drvar, Općine Kakanj i Općine Ribnik, broj: 05-1-07-1-1469-1/18, a na 97. sjednici održanoj dana 13. 12. 2018. godine donijelo Odluku o proračunu za provedbu prijevremenih izbora, broj: 07-1-16-1-1492-1/18, koji će se održati 17. veljače 2019. godine.
390. Za provedbu izbora neophodno je bilo osigurati dodatna financijska sredstva u okviru Proračuna Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za 2018. godinu u iznosu od 120.000,00 KM koje su u obvezi da uplate općine i gradovi u kojima se provode prijevremeni izbori za načelnika odnosno gradonačelnika. Općina Domaljevac/Šamac je uplatila iznos od 19.000,00 KM i Općina Kakanj iznos od 9.500,00 KM na Jedinstven račun trezora 20. 08. 2018. godine, shodno članku 1.2a stavak (6) Izbornog zakona BiH. Uplaćena sredstva na programu posebnih namjena – Prijevremeni izbori veljača 2019. godine korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2017. godinu u iznosu od 28.500,00 KM.
391. Svi programi posebnih namjena zajedno korigiraju proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu za 589.728,68 KM.
392. Ukupan korigirani proračun Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2018. godinu, sa prenesenim neizraženim sredstvima iz 2017. godine na višegodišnjem kapitalnom ulaganju i namjenskim sredstvima inozemnih donacija iznosi ukupno 12.052.728,68 KM.

Tablica 22. Struktura naloga u tijeku 2018. godine

	Nalozi za knjiženje	Računi	Izvešće o plaćenim računima	Nalozi za plaćanje	Prijave dobavl. /vanjskih saradnika	Ugovori o djelu	Povjerenstva
REDOVITA	134	666	134	134	14	1	8
PPN: OPĆI IZBORI 2018.godine	60	201	60	60	397	639	4
PPN: JIIS	7	8	7	8	5	4	-
PPN: DVE 2018	13	28	13	13	2	-	-
PPN: DVE:Opremanje Cze SIP BiH	2	2	2	2	-	-	-
UKUPNO	216	905	216	216	418	644	12

Tablica 23. Struktura naloga iz blagajne u tijeku 2018. godine

BLAGAJNE	Nalozi za naplatu/ isplatu	Blagajnička izvješća	Nalozi za podizanje gotovine-čekova	Obračun putnih naloga	Prilozi blagajne
Redovita blagajna	68	68	10	46	278
Blagajna PPN – Opći izbori 2018	50	50	5	179	1256
Blagajna PPN – Donacija VE 2018	3	3	1	-	-
UKUPNO	121	121	16	225	1534

393. Pored redovitih aktivnosti, Središnje izborno povjerenstvo BiH je realiziralo i druge značajne poslove kako slijedi:

- a) završne radnje inventariranja na dan 31. 12. 2017. godine;
- b) izrada Završnog računa i izvršenje proračuna za 2017. godinu sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (“Službeni glasnik BiH”, broj: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13);
- c) izrada spisa obvezujućih po Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu (“Službeni glasnik BiH”, broj 94/16);
 - namjenska struktura kapitalnih izdataka za 2018. godinu
 - dinamika rashoda po mjesecima u 2018. godini
 - namjenska struktura programa posebnih namjena – Opći izbori 2018. godine, Jedinstveni izborno informacioni sustav BiH/JIIS, Donacija Vijeće Europe – “Zbornik radova”, Donacija Vijeće Europe – LEAD obuke, Donacija Vijeće Europe 2018. godine i Prijevremeni izbori veljača 2019. godine
 - interne procedure stvaranja obaveza;
- d) sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu, izrada i dostava Ministarstvu financija i trezora BiH:
 - 1) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I. – III. 2018. godine – Instrukcija br. 05-02-2-397-1/18 od 04. 04. 2018. godine,
 - 2) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I. – VI. 2018. godine – Instrukcija br. 05-02-2-6662-1/18 od 29. 06. 2018. godine i
 - 3) Izvješće o izvršenju proračuna za razdoblje I. – IX. 2018. godine – Instrukcija br. 05-02-2-9135-1/18 od 28. 09. 2018. godine;
- e) podaci – tablice prioriteta Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od 2019. do 2021. godine sukladno Instrukciji za proračunske korisnike br. 1 (priprema Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od 2019. do 2021. godine) i proračunskog kalendara za pripremu proračuna institucija BiH za 2019. godinu tijekom 2018. godine, broj: 05-02-1-13266-1/18 od 31. 01. 2018. godine.

- f) izrada i dostava Ministarstvu financija i trezora BiH projekcije proračuna Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2019. godinu, zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2019. godinu sukladno Instrukciji za proračunske korisnike Ministarstva financija i trezora BiH br. 2 Instrukcijom sa uputama za pripremu zahtjeva za dodjelu sredstava iz proračuna za 2018. godinu (projekcija proračuna za 2019. godinu), broj: 05-16-2-6735-1/18 od 04. 07. 2018. godine;
- g) praćenje financiranja i trošenja sredstava s programa posebnih namjena i izvješćivanje donatora i Ministarstva financija i trezora BiH;
- h) praćenje troškova reprezentacije;
- i) izrada Srednjoročnog plana rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za razdoblje 2019. – 2021. godina.

3.4. Logističko-operativne aktivnosti

3.4.1. Opće informacije i normativi

394. Tijekom 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je izvršilo logističke poslove i specifične nabavke za potrebe pripreme i provedbe Općih izbora 2018. godine, i druge redovite nabavke potrebne za izvršavanje poslova iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, predviđene Privremenim Planom nabavki Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine za razdoblje siječanj–mart 2018. godine, broj: 07-2-16-3-45-1/18 od 18. 01. 2018. godine i Planom nabavki za 2018. godinu, broj: 07-2-16-3-95-1/18 od 01. 02. 2018. godine.
395. Pravni okvir za provedbu postupaka javnih nabavki čine sljedeći zakoni i propisi sukladno kojim je Središnje izborno povjerenstvo BiH izvršilo nabavke: Zakon o javnim nabavkama⁴¹, Uputa za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda⁴², Zakon o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine⁴³, Odluka o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine⁴⁴, Zakon o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁴⁵, Pravilnik o postupku izravnog sporazuma⁴⁶, Interni pravilnik o postupku izravnog sporazuma u Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine⁴⁷, Pravilnik o uspostavljanju i radu povjerenstva za javne nabavke⁴⁸, Svi podzakonski spisi doneseni od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Agencije za javne nabavke, Zakon o obligacionim odnosima⁴⁹, Zakon o zakupu poslovnih zgrada i prostorija⁵⁰, Zakon o građenju⁵¹, Posebne uzanse o građenju⁵² Pravilnik o javnim nabavkama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁵³ i drugi zakoni i propisi.
396. S Agencijom za javne nabavke i Pravobranilaštvom Bosne i Hercegovine, kao kontrolnim i koordinacionim tijelima za oblast javnih nabavki, stalno je kontaktirano, razmjenjivana pisana komunikacija i praćena realizacija zakonskih odredaba kojima se regulira oblast javnih nabavki.

⁴¹ “Službeni glasnik BiH“, broj 39/14.

⁴² “Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 20/15.

⁴³ “Službeni glasnik BiH“ br. 8/02, 10/02, 44/04 i 102/09.

⁴⁴ “Službeni glasnik BiH“ broj 2/18 od 09. 01. 2018. godine.

⁴⁵ “Službeni glasnik BiH“, broj 8/18 od 02. 02. 2018. godine.

⁴⁶ “Službeni glasnik BiH“, broj 90/14.

⁴⁷ Broj: 07-2-02-2-144-1/15 od 12. 02. 2015. godine.

⁴⁸ “Službeni glasnik BiH“, broj 103/14.

⁴⁹ “Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85 i 57/89, “Službeni list RBiH“, br. 2/92,13/93 i 13/94.

⁵⁰ “Službeni list SFRJ“, br. 33/77, 12/87, 30/90 i 3/93.

⁵¹ “Službene novine Federacije BiH“, broj: 55/02.

⁵² “Službene novine Federacije BiH“, broj: 55/02.

⁵³ “Službeni list SFRJ“, broj: 18/77.

Sve ostvarene nabavke i provedeni postupci kvalitetno su dokumentirani uz pribavljanje i evidentiranje potrebnih mišljenja, suglasnosti, povjerenjskih zapisnika i druge potrebne dokumentacije. Postupak nabavke čija je vrijednost bila procijenjena na iznos veći od 6.000,00 KM provodila su povjerenstva za javne nabavke koja su imenovana odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (rad ovih povjerenstava je reguliran Pravilnikom o načinu glasovanja i odlučivanja Povjerenstva za javne nabavke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁵⁴). Povjerenstvo donosi Poslovnik Povjerenstva za javne nabavke.

3.4.2. Logističke i operativne aktivnosti

397. Operativno-logističke aktivnosti predstavljaju strukturiran sustav određenih međusobno povezanih komponenti koje su predstavljale suštinu operativnih radnji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH tijekom 2018. godine uz aktivnosti koje su se odnosile na logističku pripremu i organizaciju Općih izbora 2018. godine.
398. Nabavka je realizirana sukladno odredbama Zakona o javnim nabavkama, provedbenim spisima koje je na temelju ovog zakona donijelo Vijeće ministara BiH i Agencija za javne nabavke Bosne Hercegovine, i Pravilnikom o postupku izravnog sporazuma.
399. Na temelju odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH Odluka predsjednice/predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i generalnog tajnika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH izvršene su nabavke opreme, roba i usluga neophodnih za pravodobnu i stručnu provedbu aktivnosti za pripremu i održavanje Općih izbora 2018. godine, kako slijedi:

Postupci planirani iz programa posebnih namjena i neposredne potrošnje za 2018. godinu:

- usluge tiskanja i pakiranja glasačkih listića – otvoreni postupak,
- nabavka materijala (uredskog materijala, tonera i računalnog materijala i sitnog uredskog materijala za biračka mjesta) (tri lota) – otvoreni postupak,
- nabavka ambalažnog materijala (dva lota) – otvoreni postupak
- usluge tiskanja i pakiranja izbornog materijala (obrazaca, oznaka za biračka mjesta i kuverata i certifikata za dodjelu mandata i izrada fascikli sa suhim žigom) (četiri lota) – otvoreni postupak,
- usluge poštanske dostave izbornog materijala (na adrese u inozemstvo i dostava izbornog materijala biračima za glasovanje putem pošte) – pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci (dva lota),
- usluge izrade i presnimavanje videospota i audiodžingla (tri lota) – konkurentski zahtjev,
- usluge transporta izbornog materijala – otvoreni postupak,
- nabavka usluga – održavanje infosustava i razvitak novih aplikacija i produženje i isporuka redovitih licenci – otvoreni postupak,
- nabavka usluga – nadogradnja softvera za biračke odbore – izravni sporazum
- usluge oglašavanja u dnevnoj štampi (tri lota) – otvoreni postupak,
- usluge zakupa opreme (dva lota) (Zakup računara i zakup kopir-aparata i mrežnih printera – konkurentski postupak,
- usluge tiskanje; priručnika za rad izbornih povjerenstava, priručnika za rad biračkih odbora i priručnika za promatrače – konkurentski postupak,
- usluge interneta i usluge povećanja jačine brzine interneta – konkurentski postupak i Zakup poslovnog prostora za smještaj Glavnog centra za brojanje.
- nabavka goriva – konkurentski postupak,

⁵⁴ Broj: 07-2-02-2-397-1/15 od 16. 04. 2015. godine.

- ugostiteljske usluge – Aneks II Dio B,
 - usluge izdavanja aviokarata – konkurentski zahtjev.
400. Provedeno je ukupno 12 otvorenih postupaka 12 konkurentskih postupaka i 3 pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci što je ukupno 27 postupka.
401. Postupci planirani iz kapitalnih izdataka za 2018. godinu uključuju: nabavku računalne opreme – 4 blejd servera - otvoreni postupak; nabavku računalne i elektronske opreme opreme – (4 lota) - otvoreni postupak; nabavke opreme za prijenos podataka i glasa – izravni sporazum; nabavku fotografskog aparata – izravni sporazum i nabavku klima-sustava – konkurentski zahtjev.
402. Iz višegodišnjih kapitalnih ulaganja provedene su nabavke financirane iz sredstava osiguranih za višegodišnja kapitalna ulaganja u Projekat JIIS BiH:
- nabavka softvera “Nadogradnja JIIS-a BiH“ (Jedinstvenog izbornog informacionog sustava BiH) za koju je ugovor, broj: 07-2-16-3-359-19/16, sa odabranim ponuđačem zaključen dana 19. 05. 2017. godine, realizirana je i softver isporučen dana 15. 03. 2018. godine;
 - nabavka usluga edukacije osoblja u IKT odsjeku za potrebe osposobljenosti rada na projektima JIIS za koju je ugovor, broj: 07-2-16-3-1163-10/18, sa odabranim ponuđačem zaključen 08. 01. 2018. godine, realizirana je 01. 06. 2018. godine i
 - nabavka softvera – GEO informacioni sustav, za koju je ugovor, broj: 07-2-16-3-1006-19/17, sa odabranim ponuđačem zaključen 29. 12.2017. godine, realizirana je i softver isporučen dana 07. 12. 2018. godine.
403. Za potrebe provedbe aktivnosti iz Programa predizborne pomoći Vijeća Europe za Opće izbore 2018. godine u Bosni i Hercegovini provedene su sljedeće nabavke: nabavka usluga izrade promotivnog materijala – izravni sporazum; - nabavka usluga prevođenja na engleski jezik – izravni sporazum; - nabavka ugostiteljskih usluga – Aneks II. dio B; nabavka usluga lektoriranja – konkurentski zahtjev; usluge pismenog prevođenja – konkurentski zahtjev i usluge tiskanja i DTP publikacija (2 lota knjige i praktikuma i priručnika) – otvoreni postupak.
404. Ostale nabavke i to: usluge tiskanja obrazaca za registraciju političkih stranaka; usluge tiskanja PRP-1 i PRP-2 obrazaca, nabavka sitnog inventara i autogume; press clipping; usluge medija (pretplate); meil filtering; registracija i osiguranje službenih motornih vozila; pranje vozila; montaža i demontaža pregradnih zidova i vrata u GCB; nabavka usluga tekućeg održavanja elektroinstalacija u GCB; usluge uspostave bežičnog linka u GCB; usluge smještaja izaslanstva za promatrače, instalacija računarske mreže u GCB, usluge podrške SMS centru, usluge kurirske, ekspresne dostave (brza pošta), usluge dekoracije, usluge zakupa 4 plazma monitora sa stalcima za VGA umrežavanje videosustava, zakup backdrop konstrukcije sa štapom, zakup motornog vozila sa vozačem za prijevoz izaslanstva, usluge povezivanja SMS-SMPP i ostale nabavke koje su realizirane primjenom postupka izravnog sporazuma jer je vrijednost nabavke bila manja od 6.000 KM.
405. Nabavku transparentnih glasačkih kutija i sigurnosnih pečata koja je financirana iz donatorskih sredstava međunarodnih organizacija, izvršila je OESS BiH, o čemu je potpisan Sporazum o donaciji, broj: 07-1-16-2-823-6/2018 od 03. 10. 2018. godine. Primopredaja 10.000 transparentnih glasačkih kutija, 10.000 poklopaca za glasačke kutije i 60.000 sigurnosnih plombi – pečata izvršena je dana 26. 09. 2018. godine između predstavnika Misije OESS u BiH i predsjednika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, o čemu je sačinjen

zapisnik o primopredaji. Sa datumom primopredaje vlasništvo nad transparentnim glasačkim kutijama je preneseno na Središnje izborno povjerenstvo BiH.

406. Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, broj: 07-1-16-2-823-1/18 od 31. 08. 2018. godine, je utvrđeno da se transparentne glasačke kutije predaju na rabljenje izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica koje se obvezuju da postupaju, čuvaju i vode evidenciju o transparentnim glasačkim kutijama po instrukciji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Navedenom odlukom je utvrđeno da će povjerenstva osnovnih izbornih jedinica postupiti sa metalnim glasačkim kutijama, zaprimljenim u prethodnim godinama, po instrukciji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

3.4.3. Redovite operativne aktivnosti

3.4.3.1. Aktivnosti iz oblasti rada i radnih odnosa

407. Redovite operativne aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH obuhvatile su i personalne poslove i zapošljavanje državnih djelatnika i zaposlenika, odnosno obrada podataka za sve djelatnike i zaposlenike koji su bili zaposleni u prethodnoj godini u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH (broj radnih sati provedenih na poslu; broj sati provedenih na bolovanju, godišnjem odmoru, porodiljskom odsustvu itd.; pregled plaćenih doprinosa i poreza iz plaće i na plaću).
- a) Personalni poslovi u 2018. godini su se realizirali kroz sljedeće aktivnosti: priprema podataka za mjesečne i godišnje izvještaje Zavodu za statistiku; kontinuirana prijava novih zaposlenika i državnih djelatnika cijele godine u porezne uprave, slanje upita i odgovora na upite Agenciji za državnu službu BiH, dostavljanje odjelu za MFP podataka o zaposlenim i sve promjene koje su značajne za obračun plaće, kao i pripremanje zbirnih radnih lista iz svih organizacionih jedinica radi obračuna plaća; vršenje potrebnog testiranja kandidata koji su primljeni na određeno za rad u GCB; izvršena je i kompletna procedura zapošljavanja i popuna radnih mjesta na određeno vrijeme,
- b) redovite mjesečne aktivnosti vezane za obračun plaća i kompletiranje zbirnih radnih lista.
408. U 2018. godine tri državna djelatnika nalaze na rabljenju neplaćenog odsustva (u trajanjima do dvije godine, jedne godine i 4 godine).
409. Jedan zaposlenik koji je obavljao poslove referenata za kurirske poslove interno je premješten na poslove zaposlenika na pomoćnim poslovima u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, po temelju izrečene disciplinske mjere raspored na niže poslove počev od 01. 08. 2018. godine.
410. U ovome izvješćenom razdoblju radni odnos je zasnovalo 5 državnih djelatnika u Sekretarijatu po postupku provedenom putem Agencije za državnu službu BiH. Državni djelatnici su postavljeni na upražnjena radna mjesta rukovodećeg državnog djelatnika – generalnog tajnika Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, počev od 17. 09. 2018. godine, stručnog savjetnika za razvitak aplikacija i baza podataka, počev od 01. 07. 2018. godine, samostalnog računovođe, počev od 05. 11. 2018. godine, stručnog savjetnika za poslove upravnog rješavanja, počev od 16. 07. 2018. godine, i stručnog savjetnika za normativno-pravne poslove, počev od 01. 11. 2018. godine.

411. U 2018. godini ukupno 35 lica je angažirano na određeno vrijeme radi povećanog obima posla na pripremi i provedbi Općih izbora i sa njima je zaključen ugovor o radu. Struktura zaposlenih na određeno vrijeme je data u tablici 24.
412. U Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2018. godine angažira su 423 izvršitelja po ugovoru o djelu.
413. Za sve izvršitelje zaposlene na određeno vrijeme pripremljene su porezne prijave za MIO i zdravstveno osiguranje, dok je za osobe angažirane po ugovoru o djelu u Glavnom centru za brojanje, obrađen i izvršen unos u sustav.

Tablica 24. Zaposleni na određeno vrijeme

Red. br.	Naziv pozicije	Broj izvršitelja
1.	Saradnik za rad sa političkim subjektima	2
2.	Saradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka	1
3.	Saradnik za postupanje po zahtjevima za upis birača u CBP izvan BiH	3
4.	Referent na infoliniji	2
5.	Referent za rad sa političkim strankama	1
6.	Referent na prijemu i obradi e-mailova i faksova	4
7.	Referent za obradu podataka	7
8.	Saradnik za pravne poslove i upravno rješavanje	3
9.	Zaposlenik na prijemu, skladištenju i distribuciji izbornog materijala	12
	UKUPNO	35

3.4.3.2. Aktivnosti koje se odnose na protokol

414. Aktivnosti koje se odnose na protokol se odnose na poslove prijema, razvrstavanja, dostavljanja pošte na signiranje, zavođenje, otprema i arhiviranje dokumentacije i korespondencije predmeta (upis, sređivanje i čuvanje dokumenata koji se arhiviraju), vođenje evidencije pečata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i kurirski poslovi.
415. U razdoblju siječanj–prosinac 2018. godine na protokolu u pisarnici u djelovodnik predmeta i spisa, zaključen na kraju 2018. godine, a koji se vodi u elektronskom obliku, zavedeno je 1.515 predmeta; u upisnik prvostupanjskih predmeta upravnog postupka je zavedeno 764 predmeta; u upisnik drugostupanjskih predmeta upravnog postupka su zavedena 23 predmeta; u djelovodnik za povjerljivu i strogo povjerljivu poštu je zaveden jedan (1) spis, u organizacijske jedinice Tajništva je putem internih knjiga zaduženo 14.955 spisa.

3.4.3.3. Aktivnosti koje se odnose na poslove u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

416. Skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH se nalazi na posebnoj lokaciji, odvojeno od sjedišta Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, na adresi Kasindolskog bataljona

br. 14 u Istočnom Sarajevu. U redovitom radu skladište služi za smještaj zaliha izbornog materijala, opreme i inventara Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Tajništva, redovite arhive, izborne dokumentacije i israobljenog glasačkog materijala s prethodnih izbora koji se čuvaju sukladno odlukama koje donosi Središnje izbornog povjerenstvo BiH.

417. U 2018. godini u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, pored redovitih aktivnosti, obavljane su dodatne aktivnosti i to: priprema i organiziranje Općih izbora 2018. godine; prijem i kontrola uredskog materijala; prijem i kontrola obrazaca za biračka mjesta; prijem i kontrola glasačkih listića koji su distribuirani iz tiskare u skladište; distribucija materijala za izborna povjerenstva koja je obavljena u četiri ciklusa – dva dostavna i dva povratna ciklusa i uskladištenje kompletnog materijala u skladištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, iz kojeg je distribuiran izborni materijal u Glavni centar za brojanje gdje se vršilo brojanje neprebrojanih glasačkih listića.

Pored navedenih poslova aktivnosti su se odnosile na vođenja skladišne kartoteke i druge odgovarajuće evidencije, skupljanje papira za reciklažu, zatim reciklaža, i izlaz osnovnih sredstava iz magacina i drugog materijala, slaganje arhivske građe.

Operativno-logističke aktivnosti predstavljaju sustav struktuiran od određenih međusobno povezanih komponenti. Ukupan sustav logistike u jednom sustavu čine sljedeće komponente: obrada ponuda; skladištenje i priprema za isporuku materijala, pakiranje i transport koji je realiziran u 2018. godini.

4. Informatičko-tehnička podrška radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

418. Najvažnija aktivnost u smislu informatičko-tehničke podrške, osim već spomenute aktivnosti oko pripreme presjeka Središnjeg biračkog popisa, predstavlja tehnička priprema Jedinog izbornog informacionog sustava (JIIS BiH) u svim segmentima.
419. U izvješćenom razdoblju s ciljem unaprjeđenja izbornog procesa realizirane su sljedeće aktivnosti u oblasti nadogradnje aplikacija i softwera koji koristi Središnje izbornog povjerenstvo BiH: 1. Nadogradnja JIIS BiH – Središnji birački popis, 2. Dorada funkcionalnosti modula za unos i obradu rezultata izbora i 3. Konsolidacija JIIS BiH, izrada repozitorija i GEO infomacionog sustava.

4.1. Nadogradnja JIIS BiH – Središnji birački popis

420. Središnje izbornog povjerenstvo BiH u svojem radu, kada se govori o izbornom procesu, koristi informatičke alate sublimirane u Jedinom izbornom informacionom sustavu BiH. Funkcionalnosti ovoga sustava se stalno proširuju uvođenjem novih i nadogradnjom postojećih modula sustava. Projektom "Nadogradnja JIIS BiH – Središnji birački popis" inoviran je u tehničkom i tehnološkom smislu, proces dobijanja i obrade podataka iz Središnjeg biračkog popisa (SBP) u realnom vremenu. To je podrazumjevalo razvitak novih modula, odnosno, aplikacije i sustavnih rješenja koja će to omogućiti. Financiranje projekta omogućeno je kroz dugogodišnje ulaganje definirano Projektom JIIS BiH.

421. Implementirana je sustavna platforma koja će dohvat podataka vršiti automatizirano, sigurno i upravljivo, izolirano od baze podataka, rabeći web-servise⁵⁵. Aplikacija sadrži 1. Integracijski modul, 2. Modul podataka i 3. Aplikativni modul. Kreirana aplikacija za vođenje Središnjeg biračkog popisa je web-aplikacija sa višejezičnom funkcionalnošću. Kroz formu pristupa omogućen je izbor višejezičnog okruženja kao i jasna razgraničenost pristupa korisnika.

Slika 8. Forma za pristup

Grupa Podataka	Šifra prepisa	Datum pokretanja WS	Datum završetka WS	Uspješno izvršenje importa	Vrijeme izvršenja importa	Broj slogova
ADMINISTRATIVNE_JEDINICE	2414	29.01.2019 00:00:00	30.01.2019 00:00:00	☒	30.01.2019 16:34:09	8158
BIRACKA_MJESTA	2417	29.01.2019 00:00:00	30.01.2019 00:00:00	☒	30.01.2019 21:01:58	58563
NOM_BIR_MJESTA	2416	29.01.2019 00:00:00	30.01.2019 00:00:00	☒	30.01.2019 20:59:32	5375
IZBORNE_JEDINICE	2415	29.01.2019 00:00:00	29.01.2019 00:00:00	☒	30.01.2019 20:57:44	173
BIRACI	2413	25.08.2018 04:11:26	25.08.2018 04:11:28	☐		
BIRACI	2412	25.08.2018 04:00:06	25.08.2018 04:11:25	☐		
BIRACKA_MJESTA	2410	25.08.2018 02:00:09	25.08.2018 02:03:37	☐		
ULICE_SIF	2411	25.08.2018 02:00:09	25.08.2018 02:02:06	☐		
ADMINISTRATIVNE_JEDINICE	2409	25.08.2018 02:00:09	25.08.2018 02:00:51	☐		
NOM_BIR_MJESTA	2407	25.08.2018 02:00:04	25.08.2018 02:00:31	☐		

Strana 1 od 7 (65 podataka)

Slika 9. Administrativni dio – praćenje on-line prijenosa podataka

⁵⁵ Aplikativno rješenje omogućava integraciju u JIIS, kao web-aplikacije ili aplikacije koje koriste mikroservise. Podatci koji se unose i obrađuju putem aplikativnog rješenja su smješteni u vlastitoj bazi, dok se zajednički kontrolni podatci nalaze u središnjoj bazi (rezpozitoriju). Kompletно rješenje je podjeljeno u module u odnosu na funkcionalnost i područje primjene.

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

CBS

Prijevremeni izbori za 9 općina - 005, 020, 030, 038, 057, 061, 084,
2019MUNIP1

Izbori Biračka mjesta OIK Kreiranje BS Mobilni timovi Raseljena lica Mjesne zajednice Provjere u IDDEEA-i Šifarnici Administracija Izvještaji

Ermin Kos Postavke

Štampa biračkog spiska

Izvještaji

- Preliminarni birački spisak
- Izvod iz biračkog spiska za redovne birače (opći izbor)
- Izvod iz biračkog spiska za redovne birače za Brčko Distrikt (opći izbor)
- Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju lično
- Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju u odsustvu
- Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju putem pošte
- Izvod iz konačnog cbs-a za birače sa posebnim potrebama
- Izvod iz konačnog biračkog spiska za birače koji glasaju u DKP-a
- Spisak birača koji glasaju nepotvrđenim - kovertiranim glasačkim

Izborne jedinice:

- Označi sve
- 0 - INI
- 000 - CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
- 001 - VELIKA KLADUŠA
- 002 - CAZIN
- 003 - BIHAĆ
- 004 - BOSANSKA KRUPA
- 005 - BUŽIM
- 006 - KRUPA NA UNI

Statusi izvještaja

Osvježi

Izvještaj	Datum pokretanja	Status	Poruka
Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju putem pošte	12.02.2019 23:28:52	Završen	[12.02.2019 23:31:05] Broj generisanih datoteka: 9
Izvod iz konačnog cbs-a za birače sa posebnim potrebama	12.02.2019 09:55:11	Završen	[12.02.2019 09:55:27] Broj generisanih datoteka: 20
Spisak birača koji glasaju nepotvrđenim - kovertiranim glasačkim	12.02.2019 08:36:44	Završen	[12.02.2019 08:36:58] Broj generisanih datoteka: 12
Izvod iz konačnog biračkog spiska za birače koji glasaju u DKP-a	09.02.2019 08:07:27	Završen	[09.02.2019 08:07:37] Broj generisanih datoteka: 0
Izvod iz biračkog spiska za redovne birače (opći izbor)	05.02.2019 13:37:31	Završen	[05.02.2019 13:38:48] Broj generisanih datoteka: 28
Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju lično	05.02.2019 08:56:15	Završen	[05.02.2019 08:56:20] Broj generisanih datoteka: 8
Izvod iz biračkog spiska za birače koji glasaju u odsustvu	05.02.2019 08:55:05	Završen	[05.02.2019 08:55:06] Broj generisanih datoteka: 1
Preliminarni birački spisak	01.02.2019 22:48:27	Završen	[01.02.2019 22:48:27] Broj generisanih datoteka: 0

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

CBS

Izbori Biračka mjesta OIK Kreiranje BS Mobilni timovi Raseljena lica Mjesne zajednice Provjere u IDDEEA-i Šifarnici Administracija Izvještaji

Biračke statistike

Birački spisak:*

Nivo vlasti:

- Označi sve
- 000 - Nedefinisano-Brcko Distrikt
- 100 - Općinski nivoi vlasti
- 200 - Skupština kantona
- 300 - Narodna skupština RS
- 400 - Parlament Federacije BIH
- 500 - Parlament BIH

Nivo izborne jedinice:

- Označi sve

Izborne jedinice u kojima glasa:

- Označi sve
- 0 - INI
- 000 - CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
- 001 - VELIKA KLADUŠA
- 002 - CAZIN
- 003 - BIHAĆ
- 004 - BOSANSKA KRUPA

Izborne jedinice

- Označi sve
- 005-BUŽIM
- 020-DOMALJEVAC - ŠAMAC
- 030-BOSANSKI PETROVAC
- 038-DOBOJ
- 057-DRVAR
- 061-RIBNIK

Izvještaji

- Broj birača po opštinama i biračkim opcijama
- Broj birača po opštinama, biračkim opcijama i polu
- Broj birača po opštinama, biračkim opcijama i starosti
- Broj birača grupisan po opštini i tipu birača
- Broj birača grupisan po nivoima vlasti
- Broj birača po biračkim mjestima
- Broj birača koji glasaju putem pošte
- Broj birača koji glasaju putem pošte grupisan po državi boravka
- Broj birača koji glasaju putem pošte grupisan po državi boravka i izbornoj jedinici za koju glasaju

Kreiraj izvještaj PDF

BOSNA I HERCEGOVINA		БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA		ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА	
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO		СРЕДИШЊЕ ИЗБОРНО ПОВЈЕРЕНСТВО	
		CBS	
Izbori	Biračka mjesta OIK	Kreiranje BS	Mobilni timovi
Raseljena lica	Mjesne zajednice	Provjere u IDDEE	
Mjesne zajednice			
Novo	Šifra	Naziv	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	1000023	MZ "DOBRINJA A"	
Šifra:	<input type="text" value="1000023"/>		
Naziv:*	<input a""="" dobrinja="" type="text" value="MZ "/>		
Ćirilčni naziv:	<input type="text" value="MЗ " а""="" добриња=""/>		
Nadređena jedinica:	<input type="text" value="NOVI GRAD SARAJEVO"/>		
Važi:	☒		
<input type="button" value="Ažuriraj"/>		<input type="button" value="Odustani"/>	

Slika 10. Grafički prikazi dijelova aplikacije

4.2. Dorada funkcionalnosti modula za unos i obradu rezultata izbora

422. Analizama urađenim u 2017. godini koje su se odnosile na unos, obradu i kontrolu rezultata izbora ukazala se potreba za novim pristupom tehničkoj obradi rezultata glasanja na izborima.
423. Uzimajući u obzir iskustva sa Lokalnih izbora 2016. godine koja su se pokazala kao dobra, postojala je potreba da se ista logika primijeni i za provedbu Općih izbora 2018. godine. Središnje izborno povjerenstvo BiH donijelo je Pravilnik o provedbi izbora koji se odnosi na promjenu procesa unosa i obrade rezultata izbora, a sve u cilju bržeg i transparentnijeg dobijanja rezultata za Lokalne izbore u BiH 2016. Ova izmjena u bitnome zahtjeva redizajn i promjenu funkcionalnosti nekih modula JIIS BiH zbog promjene poslovnog procesa, odnosno, izradu potpuno novih funkcionalnosti. U temelju projekat se odnosio na modul kako da izborna povjerenstva unose podatke, a koji predstavlja jedinstven unos rezultata, njihovu kontrolu, te utvrđivanje i potvrđivanje rezultata, koji uključuje i izvješćeni dio putem zvanične web-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
424. Glavni cilj projekta, koji je realiziran uz finansijsku podršku Misije OESS-a u BiH, bio je izraditi novi modul za unos podataka o rezultatima izbora koji se provodi u OIP-ima, a kao integralni dio JIIS BiH. Modul je morao zadovoljiti provedbu novog poslovnog procesa koji jedinstveno tretira unos rezultata glasanja sa biračkih mjesta. Umjesto dosadašnja dva kruga unosa, prvi unos u OIP-u koji je provjeravan samo po jednom tipu validacijske greške i drugi, kontrolni unos u Glavnom centru za brojanje, integriran je samo jedan unos koji se kontrolira i potom validira.

425. Projekat je obuhvatio četiri (4) modula: 1. Modul za unos rezultata u OIP-ima, 2. Modul za validaciju rezultata u OIP-ima, 3. Modul za ispravku rezultata – OIP i 4. Modul za glavnu kontrolu rezultata sa kontrolnim brojanjem.
426. Nove funkcionalnosti omogućavaju on-line pristup sustavu sa mogućnošću odabira jezika za rabljenje.

Slika 11. Prikaz forme za pristup modulu

427. Nakon pristupa JIIS BiH omogućen je pregled unosa podataka na biračkim mjestima izbornih povjerenstava što uključuje vrijeme otvaranja biračkog mjesta, odziv na biračkom mjestu, vrijeme zatvaranja te rezultata sa biračkog mjesta.

Ukupno biračkih mjesta	Broj završenih biračkih mjesta	Broj aktivnih biračkih mjesta	Broj biračkih mjesta koja čekaju da se aktiviraju
7	7	0	0

Broj biračkog mjesta	Naziv biračkog mjesta	Tip biračkog mjesta	Ukupno birača	Hyperlink
020A001	DOMALJEVAC, OŠ	Redovno BM	497	Pregled
020A002	DOMALJEVAC, HKC	Redovno BM	622	Pregled
020A003	DOMALJEVAC, OŠ	Redovno BM	602	Pregled
020A004	RAŽIK	Redovno BM	308	Pregled

Slika 12. Forma za praćenje unosa rezultata

428. O svim podacima koje je unio bilo koji korisnik sustava, omogućeno je praćenje rada, vremena i uporedbe unesenih podataka, kako bi se spriječilo eventualno pogrešno unošenje i pojačala točnost unosa podataka.

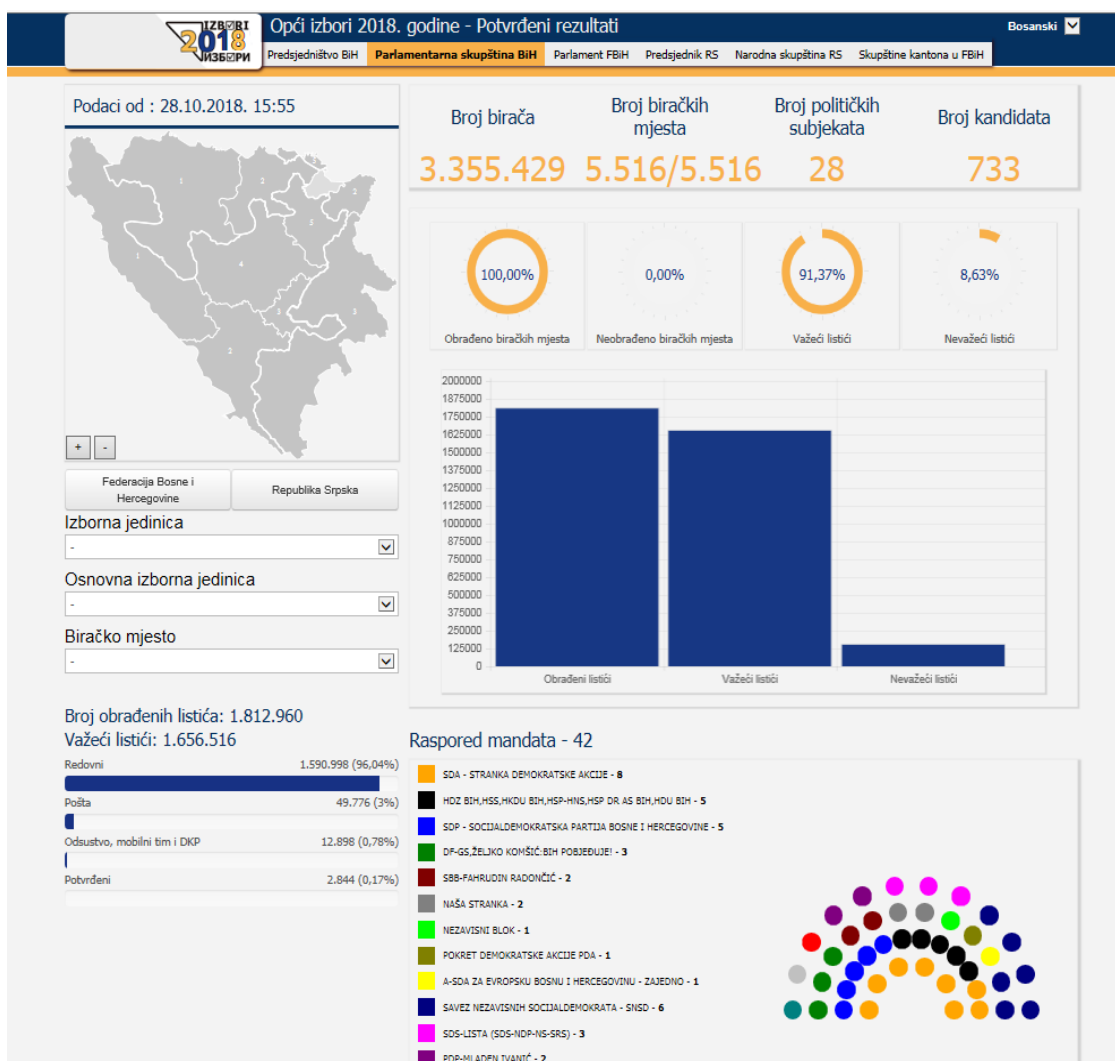
Nivo	BUŽIM 005	Šifra općine 005	Šifra biračkog mjesta 005A001
ZBIR / ZBROJ GLASOVA			
1)	Ukupan broj potpisa na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)	355	355
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	355	355
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0	0
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	0	0
B)	Nevažeci ostali glasački listići	3	3
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	3	3
D)	Ukupan broj važecih glasova	352	352
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	355	355

Slika 13. Forma za kontrolu unesenih podataka

429. U slučajevima gdje se za određena biračka mjesta kontrolom utvrdi da ima neslaganja u podacima, Središnje izborno povjerenstvo BiH omogućava OIP-u da pravilno utvrdi rezultate na biračkom mjestu.

Slika 14. Forma za pravilno objedinjavanje rezultata na biračkom mjestu

430. Pored navedenih funkcionalnosti omogućeno je da svi uneseni podaci budu obrađeni i prilagođeni za objavu na zvaničnoj web-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, te snimljeni u odgovarajućim sadržajima u formatima doc, xls, pdf i dr. i distribuirani dalje korisnicima.

Slika 15. Prikaz rezultata

4.3. Geoinformacioni sustav (GIS)

431. Središnje izborno povjerenstvo BiH obavljajući poslove iz svoje mjerodavnosti, koji su definirani Izbornim zakonom BiH unapređuje i podiže kvalitet svog rada, koristeći Jedinostveni izborni informacioni sustav (JIIS) koji se dopunjava novim komponentama. Na temelju planskih dokumenata i obavljene preliminarne interne analize trenutnog stanja informacionog sustava u okviru Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, potrebno je bilo nadograditi postojeći informacioni sustav sa softverom koji omogućava vizualno praćenje svih relevantnih informacija vezano za izborne procese, a prema zemljopisnim elementima. Ova komponenta predstavlja geoinformacioni sustav (GIS) i njezina implementacija predstavlja nastavak realizacije usvojenog projekta JIIS, prema utvrđenom sadržaju i programu, a za potrebe rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. GIS omogućava prezentaciju i praćenje prostornih informacija na karti, što osigurava novu, vizualnu dimenziju analize podataka – otkrivanje uzoraka zasnovanih na zemljopisnoj lokaciji.
432. Proces provedbe izbora zbog svoje kompleksnosti zahtijeva sve dostupne alate i informacije, kako bi sve aktivnosti bile provedene precizno i pravodobno. Velik dio izbornog procesa vezan je uz zemljopisnu lokaciju, od planiranja izbornih jedinica, određivanja biračkih mjesta u odnosu na broj i lokaciju birača, obrade i objave izbornih rezultata, sve do analize izbornih rezultata i praćenje trendova kroz godine.

433. Zemljopisne informacije su neodvojiv dio svih statističkih podataka. Zemljopisna područja imaju granice, nazive i druge informacije pomoću kojih ih je moguće locirati i povezati sa statističkim informacijama. Ta prostorna veza posebice je važna za izborne podatke. Karte, kao način prezentacije, najefikasniji su alat za vizualizaciju prostornih uzoraka. Kada su pažljivo dizajnirane i reprezentirane, one predstavljaju više od dekorativnog sadržaja u statističkom prikazu. One mogu pomoći korisnicima da lakše identificiraju pojave, te jasnije naglase distribuciju uzoraka koji nisu uočljivi kroz tablični prikaz i dijagrame.

Cilj projekta je da se centralizacijom svih izbornih i prostornih podataka, unaprjeđenjem JIIS modula i pristupom prostornim podacima drugih javnih institucija, omogući prezentacija izbornih podataka, inteligentna analiza i potpuno izvješćivanje, vizualizacija putem on-line interaktivne karte, kao i mijenjanje i pretraživanje podataka.

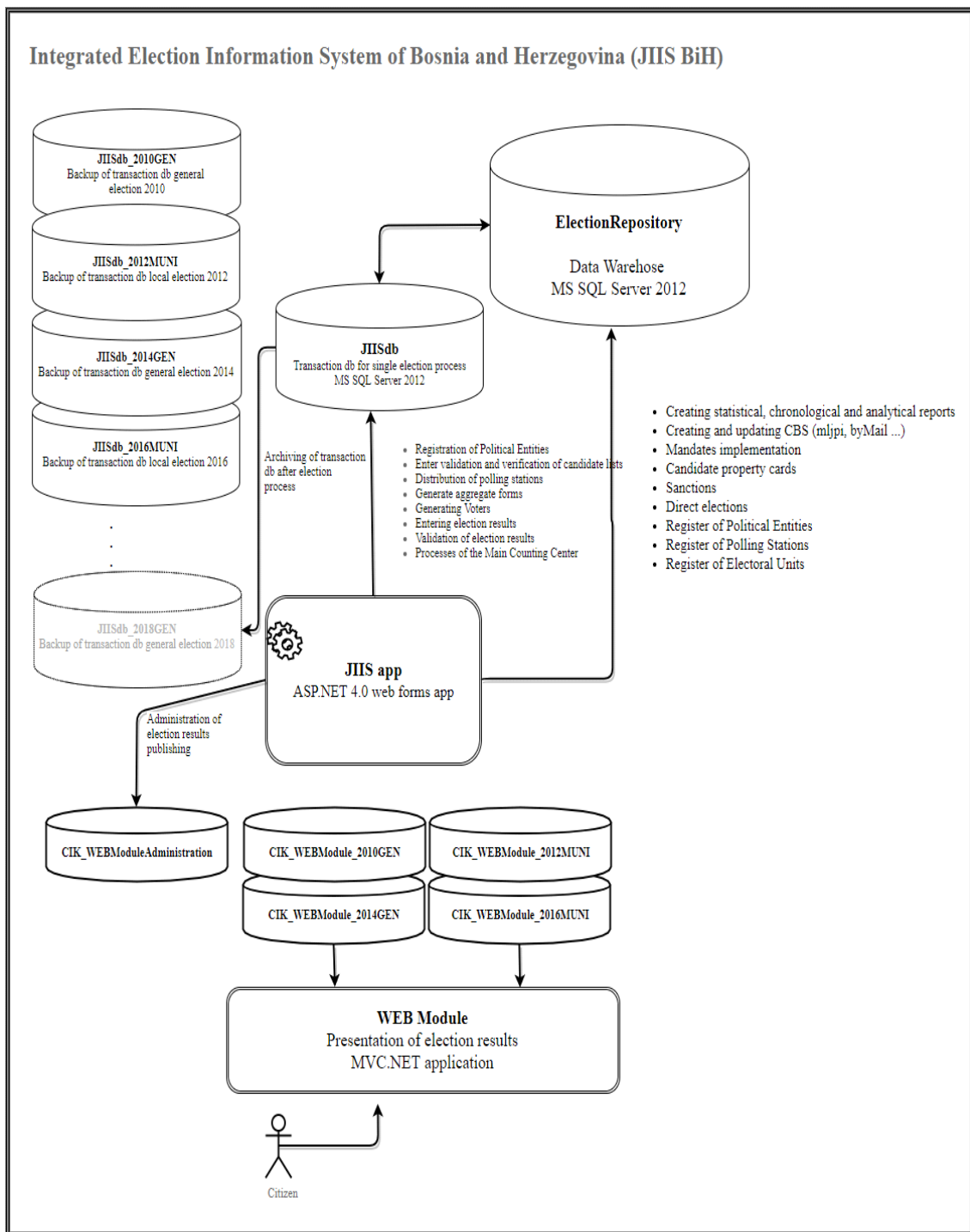
Iz navedenih razloga je i donesena odluka o nabavci usluga softvera Geoinformacioni sustav (GIS) i nakon provedenog postupka sukladno Zakonu o javnim nabavkama su realizirane aktivnosti implementacija GIS sustava izbornog procesa (osim za Republiku Srpsku), dorada postojećeg JIIS sustava kroz implementaciju specificiranih modula i novih alata i provedena potrebna edukacija korisničkog i tehničkog osoblja.

Po zahtjevu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za dostavu potrebnih podataka (granice općina u Shapefile formatu i u GK6 koordinatnom sustavu/projekciji, naseljena mjesta u Shapefile formatu i u GK6 koordinatnom sustavu/projekciji, orto i fotosnimke za određena područja i dr.), Središnjem izbornom povjerenstvu BiH su dostavili tražene prostorne i druge podatke Agencija za statistiku BiH, Vlada Brčko Distrikta BiH – Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove, Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Grad Mostar, a samo tražene prostorne podatke nije dostavila Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske.

434. Uspostava Geoinformacionog sustava Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je u javnom interesu, a da bi se omogućilo građanstvu Bosne i Hercegovine savremen i vizualiziran pristup informacijama izbornih procesa u Bosni i Hercegovini potrebno je utvrditi stupanj objave prostornih podataka na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kako bi se od institucija koji su vlasnici dostavljenih podataka, tražila suglasnost za javnu objavu. Ova aktivnost zahtjeva i novo radno mjesto u Sekretarijatu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na kojem bi novozaposleni upravljao i održavao Geoinformacioni sustav.

4.4. Konsolidacija JIIS BiH, izrada repozitorija

435. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2018. godini provelo projekat "Nabavka software za Geoinformacioni sustav". Projekat je imao dvije komponente, 1. GIS i 2. Izrada poveznice GISa i JIISa. U isto vrijeme ukazala se potreba i prilika da se u komponenti JIIS urade aktivnosti koje će konačno otvoriti priliku za konsolidaciju JIISa uvođenjem repozitorija podataka vezano za izborne procese koji nisu isključivo transakcijske prirode, odnosno objedinjavanje rezultata izbornog ciklusa.

Slika 16. Integrirani izborni informacijski sustav BiH (JIIS BiH)

436. JIIS trenutno radi na način da se svi poslovni procesi SIP BiH, uključujući procese vezane izravno za izbore i one koji nisu vezani izravno za izbore, a u mjerodavnosti su SIP BiH, i aktivni su tijekom neizborne godine, izvršavaju na jednoj bazi JIISdb (transkacijska baza podataka). Zapravo se baza podataka JIISdb treba koristiti samo za provedbu jednih izbora i potom arhivirati. Proces koji nisu trebali biti u transakcijskoj bazi i nisu izravno bili vezani za provedbu izbora su: vođenje imovinskih kartona, implementacija mandata, provedba posrednih izbora, birački odbori, evidencija sankcija i Haga itd. Na taj način su pravili "zagušenje" na transakcijskoj bazi, a u isto vrijeme onemogućili kreiranje prvenstveno

kronoloških, a potom i statističkih izvješća. Da bi se ovo izbjeglo, koncipiran je novi dizajn sustava (Slika 16) koji se implementirao kroz komponentu GIS projekta.

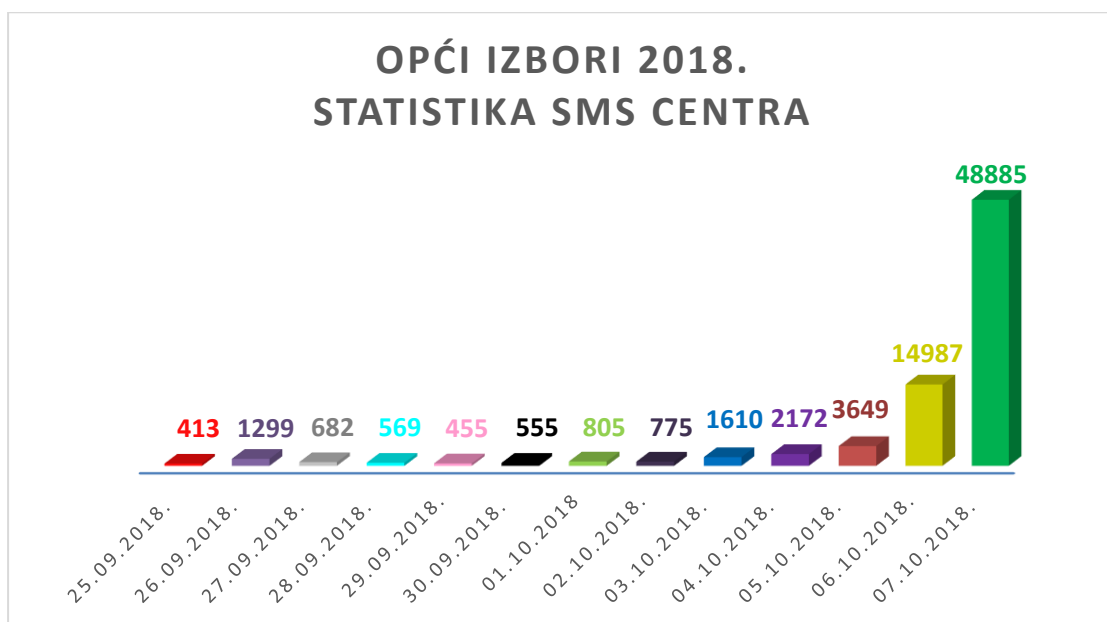
437. Projektom je realiziran repozitorij podataka (Election Repository – ER) u kojem se nalaze arhivski podatci izbora i svi ostali podatci koji se kreiraju u procesima koji nisu dio transakcijske baze, odnosno izbornog procesa objedinjavanja rezultata izbora. Kreiran je novi modul za upravljanje repozitorijem i rekonektirane su aplikacije koje rade nad repozitorijem. Time je transakcijski dio JIIS potpuno oslobođen ostalih procesa i konačno omogućeno izvješćivanje nad dužom vremenskom serijom arhivskih podataka izbornih procesa.
438. U okviru projekta realizirane su sljedeće aktivnosti:
1. Arhiviran JIISdb i brisani nepotrebni objekti iz baze JIISdb (table, view, store procedure, funkcije i trigeri): od ukupnog broja store procedura 1444 izbrisano 140; od 215 view-ova izbrisano 207; od 266 tablica izbrisano 74; od 4 postojeće funkcije 1 izbrisana.
 2. Izbrisani (truncate procedure) svi podatci sa JIISdb (osim korisnika kako bi se mogli provoditi izbori)
 3. Uspostavljen ER gdje se nalazi JIISdb i napunjen sa podacima izbora: 2010, 2012, 2014, 2016, 2018. godine.
 4. ER kao izvor izbornih podataka za GIS
 5. Implementiran administracijski panel za upravljanje Election Repository; kreiranje novih izbora; upravljanje osnovnim zapornicima; pokretanje mehanizma za arhiviranje podataka
 6. Prilagođeni moduli JIIS-a za rad sa Election Repository bazom podataka: Modul za implementaciju i vođenje mandata; Modul za implementaciju imovinskih kartona; Modul za provedbu posrednih izbora; Modul za implementaciju i vođenje mandata za posredne izbore; Modul za sankcije i Hag; Modul za akreditiranje promatrača
 7. Prilagođen, testiran web-modul za prikaz izbornih rezultata za Opće izbore. Web-modul uspješno podržao objavu izbornih rezultata
 8. Postavljanje na produkciju izmjena na JIIS-u i testiranje
 9. Isporučen objedinjen source kod JIIS
439. Ovim realiziranim aktivnostima projekat je uspješno završio, što je i potvrđeno provedbama prijevremenih lokalnih izbora u 2019. godini. Potrebno je posebice napomenuti da se aktivnosti na konsolidaciji trebaju nastaviti kako bi Jedinstveni informacijski sustav dao punu podršku izbornom procesu i radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

4.5. Probni izbori (Dry run)

440. U svrhu provedbe Općih izbora 2018. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je 24. i 25. 09. 2018. godine, prema instrukciji koju je dostavilo svim izbornim povjerenstvima, organiziralo i provelo prve probne (testne) izbore. Probni izbori imali su za cilj testiranje svih funkcionalnosti aplikacije JIIS BiH “Unos izbornih rezultata“, kao i provjeru uvezanosti postojećih informatičkih komunikacijskih veza GIP/OIP–SIP BiH. Za testiranje aplikacije rabljeni su testni obrasci koji su dostavljeni svim izbornim povjerenstvima i sa njih su unošeni podatci u navedenu aplikaciju.
441. Tijekom testiranja izborna povjerenstva između ostalog izvršile su sljedeće radnje: Unos korisnika aplikacije i logiranje; Otvaranje odnosno zatvaranje biračkih mjesta i odaziv birača; Unos rezultata glasovanja za sve razine za koje su se provodili izbori; Otklanjanje validacijskih grešaka u unosu rezultata glasovanja; Tiskanje zahtjeva za otvaranje vreće radi pravilnog utvrđivanja rezultata glasovanja kao i drugih izvješća.

Također su kreirani korisnički nalozi (unos, kontrolor, supervizor). Kreirani korisnički nalozi bili su u uporabi i na izborni dan. Nakon provedenih finalnih probnih izbora aplikacija JIIS BiH "Unos izbornih rezultata" bila je u potpunosti operativna i spremna za aktivnosti na dan izbora.

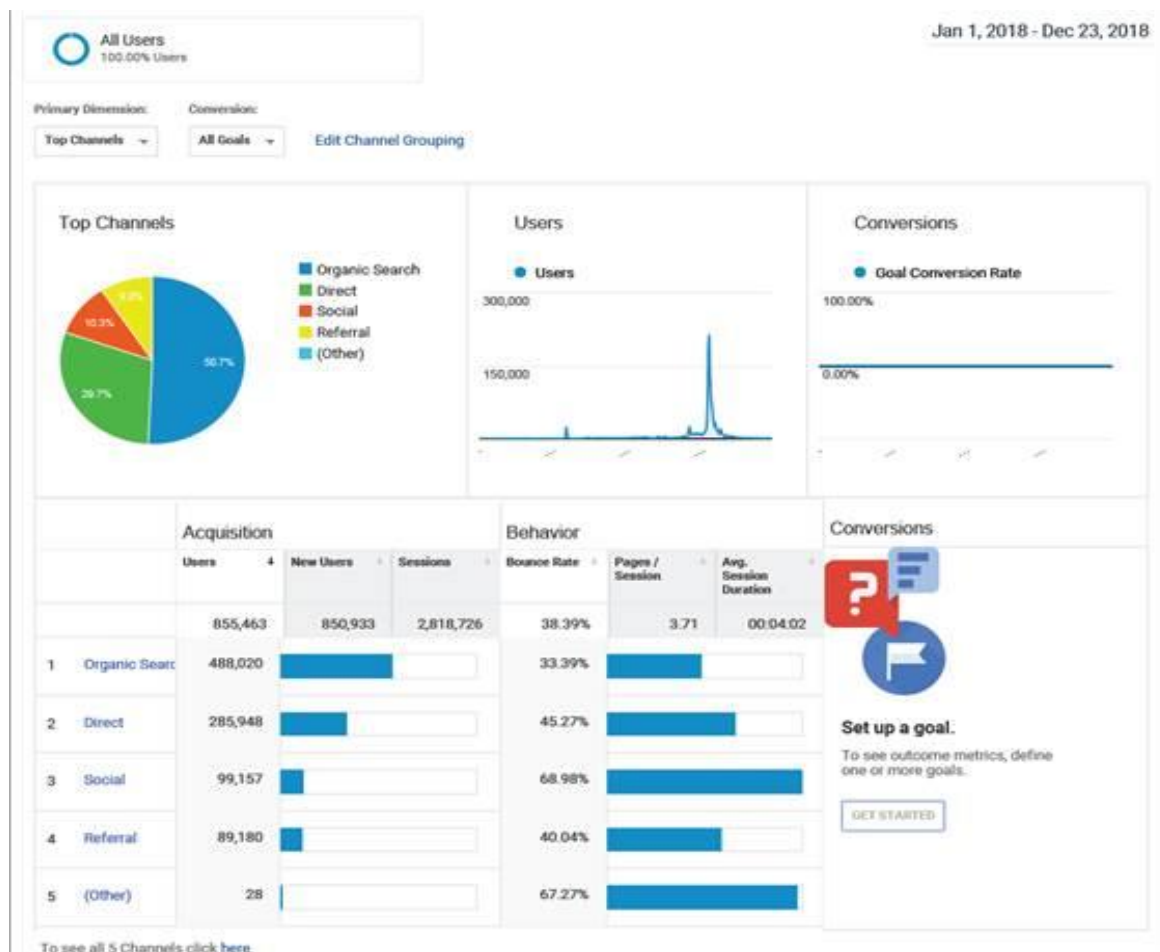
442. Nakon provedenih prvih probnih izbora, 01. 10. 2018. godine održani su finalni probni izbori sa početkom u 09:00 sati, a trajali su do 02. 10. 2018. sa završetkom u 16:00 sati. Ovom prilikom je izvršeno sveobuhvatno testiranje Aplikacije za unos i obradu izbornih rezultata, a u čemu je pored Kontrolora za unos i obradu izbornih rezultata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sudjelovalo i osoblje i kontrolori izbornih rezultata osnovne izborne jedinice u BiH.
443. Ukupan broj upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa na web-stranici u 2018. godini iznosio je 1.621.298.

Slika 17. Statistika SMS centra

4.6. Održavanje internetskog portala Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

444. U izvješćenom razdoblju na web-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljeno je 1.972 dokumenta, 379 priopćenja za javnost i obavijesti za 99 sjednica na 4 jezika.
445. Ukupan broj upita za provjeru Središnjeg biračkog popisa na web-stranici u 2018. godini iznosio je 1.621.298.
446. Prema statističkim podacima o posjećenosti na google web-servisu za 2018. godinu ukupan broj pregleda na web-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2018. je iznosio 2.818.726.

Slika 18. Broj pregleda web-stranice

4.7. Grafička priprema dokumentacije

447. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini provodilo i aktivnosti grafičke izrade i pripreme dokumenata, brošura, priručnika, plakata, postera, loga Općih izbora 2018. godine, glasačkih listića, reklama, obrazaca, certifikata za izabrane dužnosnike, Informativne kampanje za Opće izbore 2018 (TV-spotovi, radiodžinglovi, reklame) akreditacija i drugih spisa koji su se uglavnom odnosili na poslove na organizaciji i pripremi materijala za Opće izbore 2018. godine.
448. Organizirana je cjelokupna grafička podrška za manifestaciju Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora – “Promidžba sudjelovanja mladih na izborima“ koja je održana 01. 02. 2018. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Slika 19. Zvanični telop manifestacije
 “Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora“

449. Za potrebe održavanja predizborne Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“
 pripremljen je telop i baner.

Slika 20. Telop i baner predizborne Konferencije “U susret Općim izborima 2018.“

**OKRENITE DRUGU STRANICU
OKRENITE DRUGU STRANU**

UPUTSTVO-UPUTSTVO-NAPUTAK

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili imena nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata.

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata i odaberite onoliko kandidata, s te liste, koliko želite.

Označite kvadratić pored imena jednog ili više kandidata sa samo jedne odabrane liste političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili imena nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata.

Označite kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata i odaberite onoliko kandidata sa te liste koliko želite.

Označite kvadratić pokraj naziva jednog ili više kandidata sa samo jedne odabrane liste političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

Označite kvadratić pokraj naziva samo jedne političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata i odaberite onoliko kandidata s te liste koliko želite.

Označite kvadratić pokraj imena jednog ili više kandidata sa samo jedne odabrane liste političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

**OKRENITE DRUGU STRANICU
OKRENITE DRUGU STRANU**

УПИС БИРАЧА У ЦЕНТРАЛНИ БИРАЧКИ СПИСАК И ИЗБОР БИРАЧКЕ ОПЦИЈЕ

Ако сте досељивани БиХ с navrшеним 18 година, а нисте уписани у Централни бирачки списак, да бисте остварили своје бирачко право, потребно је да изаидете лично у центру.

Ако имате статус расељеног лица, да бисте остварили право на опцију гласања за општину у којој сте имали пребивалиште прије стечања статуса расељеног лица или за општину у којој сада имате пребивалиште, потребно је да поднесете пријаву у центру за бирачки списак у општини у којој тренутно боравите, најкасније до 24.07.2018. године.

Учество и образац за пријаву доступни су на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ: www.izbori.ba
За сав информација обавезно се контактирајте изборној комисији БиХ путем телефона: +387 33 251-251, 251-252.

OPŠTI IZBORI 07.10.2018.

OPŠTI IZBORI 07.10.2018.

Slika 21. Glasački listići, upute kako glasovati

Slika 22. Grafičke pripreme

5. Poteškoće i izazovi koji su vještački proizvedeni da bi se otežala provedba Općih izbora 2018. godine

450. Tijekom procesa pripreme i provedbe Općih izbora 2018. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH bilo je izloženo velikom pritisku s ciljem diskreditiranja izbornog procesa u Bosni i Hercegovini. Taj pritisak uglavnom su provodile političke stranke, zatim mediji, članovi akademske zajednice, nevladine organizacije i sami birači. Ova je institucija u medijima označena je kao jedino odgovorna za "nepovjerenje javnosti u izborni proces u BiH", iako su sve aktivnosti poduzete kako bi se održali Opći izbori 2018. godine.
451. Cjelokupan proces priprema te provedbe izbora su obilježili stalni napadi na ovu instituciju ponajviše od strane medija koji su plasirali u javnost niz različitih dezinformacija i potpunih laži o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. U javnosti su plasirane neutemeljene informacije o navodnom uplitanju ruskih IT stručnjaka u izborni proces u BiH, a potom i lažne vijesti o nestanku 35 tona papira za tiskanje glasačkih listića iz skladišta Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
452. Iako članak 2.1 Izbornog zakona BiH propisuje da su sve vlasti na svim razinama i dužnosnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH dužni pomagati tijelima nadležnim za provedbu izbora, organizaciju i provedbu ovih izbora obilježilo je i nekorektno i vaninstitucionalno djelovanje nekih institucija.
453. Direktor Agencije za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini u više je navrata izvještavao u medijima o navodima vezanim za odgovornost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zbog nedovoljnog poduzimanja aktivnosti na sprječavanju zlouporabe i manipulacije u vezi s promjenom "biračke opcije". Sve aktivnosti vezane za promjenu biračke opcije i postupak vođenja Središnjeg biračkog popisa i upisa birača u isti Središnje izborno povjerenstvo BiH provodi sukladno odredbama Poglavlja 3 Izbornog zakona BiH - Birački popis i Pravilnika o korištenju i izradi izvadaka iz Središnjeg biračkog popisa zbog čega iznošenje ovakvih paušalnih i neutemeljenih tvrdnji ne doprinosi organizaciji fer i poštenih izbora. Tijekom pripreme i provedbe Općih izbora 2018. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH dokumentiralo je i dostavilo Tužiteljstvu BiH na daljnje postupanje sve slučajeve vezane za zlouporabu biračke opcije.
454. Veleposlanik BiH u Norveškoj Nedim Makarević smatra da je Središnje izborno povjerenstvo BiH napravilo niz propusta u registraciji birača za glasovanje putem pošte, što je rezultiralo velikim brojem odbacivanja zahtjeva. Središnje izborno povjerenstvo BiH provelo je *kampanju Upis birača u Središnji birački popis*, koja je imala za cilj informirati birače koji glasuju izvan BiH o načinu i rokovima za prijavu za glasovanje izvan BiH. Za potrebe kampanje za upis birača u Središnji birački popis izrađeni su TV spotovi i radio-džinglovi, te se tiskani oglasi u dnevnom tisku, u terminima najvećeg tiraža. U posljednja dva izborna ciklusa kreiran je promotivni video-materijal za ovu kategoriju birača, sa detaljnim objašnjenjem biračima kako se prijaviti za glasovanje putem pošte, te načinom popunjavanja obrazaca za prijavu (PRP 1 i PRP 2), koji je postavljen na web stranicu institucije.
455. Značajnu pozornost izazvale su izjave ravnatelja Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Arifa Nanića o velikoj razlici u broju osoba koje se nalaze na Središnjem biračkom popisu i broju osoba koje imaju važeću osobnu iskaznicu. Budući da se Središnji birački popis uspostavlja na temelju niza evidencija koje vode nadležna tijela, da broj osoba ovisi o ažurnosti i točnosti podataka tih tijela te da veliki broj građana Bosne i Hercegovine koji imaju biračko pravo ne žive u Bosni i Hercegovini nije moguće staviti znak

jednakosti između broja osoba koje se nalaze na Središnjem biračkom popisu i broja osoba sa važećom osobnom iskaznicom.

456. Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine i Savez za bolju budućnost BiH podnijeli su dana 06.10.2018. godine Središnjem izbornom povjerenstvu BiH potpuno identične zahtjeve za odgodu izbora zbog nepostojanja zakonskih uvjeta za provedbu izbora. Kao obrazloženje svojih zahtjeva između ostalog navode da na lokacijama određenih biračkih mjesta odnosno u cijelim izbornim jedinicima nisu provedene procedure imenovanja biračkih odbora sukladno odredbama članka 2.19 Izbornog zakona BiH, odnosno da nije poštovan rok od 30 dana prije održavanja izbora, u kojem roku je trebalo imenovati predsjednika, članove i zamjenike biračkih odbora; te da nije poznato po kojim kriterijima je izvršeno imenovanje zamjenskih članova, niti je osigurano pravo na prigovor.
457. S obzirom da su politički subjekti imenovali 12.064 manje predloženih kandidata od potrebitog broja, te da je ove izbore obilježio veliki broj odustajanja (10.641), od kojih mnogi pred ili na sam Dan izbora, izborne administracije suočile su se s velikim problemima prilikom imenovanja članova biračkih odbora. S obzirom da stranke nisu predložile dovoljan broj kandidata, da su kandidati političkih stranaka odustajali od rada u biračkim odborima, Središnje izborni povjerenstvo BiH i izborna povjerenstva morala su uložiti velike napore da u potpunosti popune biračke odbore, osiguravajući time uvjete za održavanje izbora.
458. Paralelno s organizacijom Općih izbora 2018. godine, Središnje izborni povjerenstvo BiH pripremlilo je odluku na temelju koje se trebala utvrditi struktura i broj delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH. S obzirom da Parlament Bosne i Hercegovine nije postupio sukladno odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine⁵⁶ i u roku od šest mjeseci donio izmjene i dopune Izbornog zakona BiH, između ostalih i članak 20.16A, kojim je bio propisan broj i struktura delegata u Domu naroda Federacije BiH po kantonima, Središnje izborni povjerenstvo BiH, sukladno svojim mjerodavnostima, počelo je pripremati i usvajati ovu odluku. Ova aktivnost privukla je veliku pozornost, a Središnje izborni povjerenstvo BiH je iz tog razloga prozivano za "državni udar", tražena je njegova smjena, a neki od članova dobili su kaznenu prijavu zbog ove odluke.
459. U dva navrata Federalni zavod za statistiku, dostavio je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH "obvezujuće" stručno mišljenje o tumačenju statističkih podataka, koji se odnose na popis stanovništva u Bosni Hercegovini iako Središnje izborni povjerenstvo BiH nije tražilo takvo mišljenje. U navedenom mišljenju, ovaj zavod navodi niz razloga zbog kojih bi Središnje izborni povjerenstvo BiH trebalo primijeniti Popis iz 1991. godine, namećući Središnjem izbornom povjerenstvu BiH mišljenje da, prilikom donošenja odluke o izboru delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, Središnje izborni povjerenstvo BiH mora primijeniti Popis 1991. godine, iako je donošenje ove odluke isključivo u mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Tijekom priprema odluke, od Federalnog zavoda za statistiku naknadno su traženi podatci o ukupnom broju stanovnika i nacionalnom izjašnjavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine, po kantonim, a prema Popisu iz 1991. godine ali ove podatke Federalni zavod za statistiku nije dostavio u onom obliku koji bi mogao biti koristan za potrebe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zbog čega je Središnje izborni povjerenstvo BiH moralo koristiti podatke iz svojih evidencija koje su pripremili Misija OEES u Bosni i Hercegovini i Ured Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu.

⁵⁶ Rješenjem Ustavnog suda BiH objavljenom u Službenom glasniku BiH broj: 54/17 od 28.07.2017.godine odredbe članka 20.16A stavak (2) točke a. do j. Izbornog zakona BiH, prestale su da važe od 29.07.2017.godine.

460. Skupština Bosansko – podrinjskog kantona na 16. izvanrednoj sjednici održanoj 06. studenoga 2018. godine, donijela je nekoliko zaključaka o provedbi Ustava Federacije Bosne i Hercegovine o zastupljenosti predstavnika konstitutivnih naroda iz kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine kojima odbacuje prijedlog Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine o primjeni Popisa iz 2013. godine u izboru delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, tražeći da se u slučaju donošenja odluke na temelju Popisa iz 2013. godine utvrdi odgovornost ove institucije, da se od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine zatraži smjena Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, te da se od Tužiteljstva Bosne i Hercegovine zatraži istraga o radu ove institucije uz napomenu da u slučaju primjene ovoga popisa ova Skupština neće izvršiti izbor delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.
461. Potpredsjednici Federacije Bosne i Hercegovine Milan Dunović i Melika Mahmutbegović dana 19. studenoga dostavili su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH upozorenje kojim su osim navoda vezanih za argumente vezane za potrebu primjene Popisa iz 1991. godine prilikom donošenja odluke o popuni Doma naroda Parlamenta FBiH naveli da bi svako drugo rješenje bilo čin rušenja ustavnog poretka Federacije BiH, iz kojeg razloga će oni biti primorani poduzeti mjere u cilju zaštite istog.
462. Članak 2.9 Izbornog zakona BiH propisuje da je Središnje izborno povjerenstvo BiH neovisno tijelo koje podnosi izvješće izravno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čije ovlasti iz nje proizilaze. Izvaninstitucionalnim djelovanjem te otvorenim prijetnjama vršen je direktan utjecaj na proces donošenja odluka ove institucije te ugrožena i onemogućavana neovisnost u radu.
463. Iako je odluka donijela mnogo kontraverzi važno je napomenuti da bi nedonošenje ove odluke dovelo do blokade rada institucija u Bosni i Hercegovini budući da Parlament Bosne i Hercegovine u prošlom sazivu nije postupio po odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i donio Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH, da neophodne izmjene i dopune ne bi mogao donijeti Parlament Bosne i Hercegovine u novom sazivu jer nije bilo moguće formirati novi saziv Doma naroda Parlamenta BiH, da to ne može ni napraviti niti novi saziv Zastupničkog doma i stari saziv Doma naroda jer po mišljenju OHR-a, u nekim ranijim slučajevima, nakon novih izbora i potvrđivanja rezultata izbora „stari“ Dom naroda nema više demokratski mandat za donošenje zakona te da to može učiniti samo novi dom.
464. Ispravnost ove odluke u odnosu na Uputu o izmjeni i dopunama Upute o postupku provedbe posrednih izbora za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 91/18). potvrdio je i Ustavni sud BiH svojim odlukama, broj U - 24/18, U-1/19 i U-3/19 iz ožujka 2019. godine, kojim je odbacio zahtjeve kao nedopuštene kako je i obrazloženo u paragrafu 365 točka 2. ovog izvješća.
465. Iako je Središnje izborno povjerenstvo BiH bilo izloženo nizu neosnovanih napada, te nije dobilo potrebnu potporu u radu, ova institucija uspješno je provela sve aktivnosti vezane za provedbu Općih izbora 2018. godine. Kao potvrdu svoga uspješnog rada navodimo činjenicu da je Sud BiH postupajući po žalbama na odluke ove institucije u 99,63 % slučajeva potvrdio odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, zatim ocjenu promatračke misije OEES/ODIHR-a koja je ocijenila da je Središnje izborno povjerenstvo BiH uglavnom ispunilo svoje osnovne zadatke i adekvatno provelo izbore, iako je radilo u okruženju stalnih kritika i navoda koji se odnose na tehničke aspekte izbora te suočavanja sa izazovima zbog nedovoljnog proračuna i broja uposlenika.

6. Zaključna razmatranja

466. Fokus aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u 2018. godini je bio na: pripremi i provedbi Općih izbora 2018. godine; aktivnostima za pripremu izbora za tijela lokalne uprave i samouprave u 11 općina u Bosni i Hercegovini; aktivnostima u svezi sa provedbom postupka opoziva načelnika u 2 općine (Ribnik i Rudo); vođenju i ažuriranju Središnjeg biračkog popisa; popunjavanju izbornih povjerenstava, imenovanju i razrješenju članova izbornih povjerenstava, analizi rada općinskih / gradskih izbornih povjerenstava; edukaciji izborne administracije; edukaciji predstavnika političkih stranaka, nadogradnji JIIS BiH; aktivnosti u vezi sa dostavom i objavljivanjem imovinskih kartona izabranih dužnosnika; provedbi prijevremenih izbora te provedbi posrednih izbora za zakonodavne tijela vlasti.
467. Nastavljene su aktivnosti na tehničkoj pripremi Jedinственог izbornog informacionog sustava (JIIS BiH). Izvršena je nadogradnja aplikacija i softwera koje koristi Središnje izorno povjerenstvo BiH: 1. Nadogradnja JIIS BiH – Središnji birački popis, 2. Dorada funkcionalnosti modula za unos i obradu rezultata izbora, i 3. Konsolidacija JIIS BiH, izrada repozitorija i GEO infomacionog sustava.
468. U narednom razdoblju Središnje izorno povjerenstvo BiH će posebnu pozornost posvetiti aktivnostima vezanim za unaprjeđenje izbornog zakonodavstva kroz rad u dvije Interresorne radne skupine s posebnim fokusom na istraživanja uvođenja adekvatnih novih tehnologija u izborni proces, procjenu kvaliteta biračkih spiskova i unaprjeđenje zakonodavstva po odlukama Ustavnog suda BiH.

II. DIO

PROVEDBA ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

DVJESTAJI

stranke

1. Godišnje izvješće o pregledanom stanju financijskog poslovanja političkih stranaka

1.1. Uvod

469. Središnje izborno povjerenstvo BiH, sukladno odredbama članka 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", broj: 95/12 i 41/16), mjerodavno je za provedbu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka. Mjerodavno je da odluči da li su politička stranka ili druga osoba prekršili odredbe ovog zakona, kao i da izrekne sankcije bilo kojoj političkoj stranci zbog nepridržavanja navedenih odredbi ili da poduzme odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opće mjerodavnosti, sukladno zakonu.
470. Svaku sumnju o kaznenom djelu koje se može dovesti u vezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje, Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno članku 14. stavak (4) ovog zakona, obvezno prijaviti mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona.
471. Središnje izborno povjerenstvo BiH je sukladno članku 10. stavak (1) Zakona o financiranju uspostavilo Službu za reviziju financiranja političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Služba za reviziju), koja pregleda i kontrolira financijska izvješća koja podnesu političke stranke i obavlja reviziju financiranja političkih stranaka sukladno ovom zakonu.⁵⁷ Naknadnom izmjenom Zakona o financiranju 2010. godine promijenjen je naziv Službe za reviziju financijskog poslovanja u Službu za reviziju financiranja političkih stranaka.

Revizija financijskih izvješća političke stranke uključuje izvješća sjedišta stranke i najmanje dvije niže organizacijske cjeline koje odabere Služba za reviziju.

472. Na temelju provedenih aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u oblasti pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, te izrečenih sankcija političkim strankama, pripremljeno je izvješće o implementaciji odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka u 2018. godini.

1.2. Pravni okvir

473. Financiranje političkih stranaka u Bosni i Hercegovini je uređeno:

- Zakonom o financiranju političkih stranaka,
- Poglavljem 15. Izbornog zakona BiH, financiranje izborne kampanje.

Sukladno odredbama članka (3) stavak (1) Zakona o financiranju, politička stranka može se financirati iz: članarina, dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih osoba, izdavačke djelatnosti, prodaje promidžbenog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija, prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke, proračuna BiH sukladno članku 7. ovog zakona, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko Distrikta BiH, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave sukladno zakonu i dobiti od poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke.

⁵⁷ Služba za reviziju je uspostavljena Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o uspostavljanju Službe za reviziju financijskog poslovanja, broj: 01-07-653/05 od 10. 3. 2005. godine, sukladno tada važećem Zakonu o financiranju političkih stranaka "Službeni glasnik BiH", br. 22/00.

Poduzeće u vlasništvu političke stranke može se baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačku djelatnost.

Godišnji prihod političke stranke ostvaren od imovine u vlasništvu političke stranke i dobiti od poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke ne smije prelaziti 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda stranke.

- (1) Političke stranke se financiraju iz proračuna Bosne i Hercegovine sukladno članku 7. Zakona o financiranju političkih stranaka, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko Distrikta BiH, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave sukladno zakonu.

Sukladno odredbama članka 7. Zakona o financiranju političkih stranaka u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine sredstva se osiguravaju za financiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i neovisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini BiH i parlamentarnih skupina, odnosno klubova zastupnika i izaslanika u Parlamentarnoj skupštini BiH. Ukupna sredstva koja se izdvajaju za financiranje spomenutih političkih subjekata ne mogu prelaziti iznos od 0,2% proračuna BiH u kalendarskoj godini.

Političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka, sredstva se raspodjeljuju na način da se:

- 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,
- 60% sredstava dijeli prema broju zastupničkih, odnosno izaslaničkih mandata, koje svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno neovisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,
- 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim skupinama srazmjerno broju zastupničkih, odnosno izaslaničkih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.

Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine BiH će svojim spisima detaljnije regulirati raspodjelu sredstava iz ovoga članka, kontrolu trošenja i druga financijska pitanja u svezi s provedbom ovog zakona.

- (2) U Republici Srpskoj, sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine ("Službeni glasnik RS", broj 65/08), sredstva se izdvajaju iz proračuna za:

- financiranje dijela troškova redovitog rada političkih stranaka, koalicija, neovisnih zastupnika, odnosno vijećnika,
- pokriće dijela troškova izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, neovisnih lista i neovisnih kandidata kojima su potvrđene izborne liste za izbor zastupnika, odnosno vijećnika i
- pokriće dijela troškova rada zastupničkih, izaslaničkih, odnosno vijećničkih klubova i skupina.

- a) Sredstva izdvojena za financiranje troškova redovnog rada političkih stranaka, koalicija, neovisnih zastupnika, odnosno vijećnika, ne mogu biti manja od 0,2% ukupnih proračunskih prihoda iz prethodne godine, a raspoređuju se na način:

- 20% sredstava se raspoređuju u jednakim iznosima svim političkim strankama i koalicijama koje imaju zastupnike u skupštini i neovisnim zastupnicima i
 - 80% se raspoređuje srazmjerno broju osvojenih mandata, koje politička stranka, koalicija, neovisni zastupnik, odnosno odbornik ima u skupštini.
- b) Sredstva za izbornu kampanju osiguravaju se u proračunu za godinu u kojoj se održavaju izbori u iznosu ne manjem od 0,05% ukupnih proračunskih prihoda iz prethodne godine. Način raspodjele sredstava vrši se sukladno izbornim propisima.
- c) Sredstva za rad zastupničkih, izaslaničkih, odnosno vijećničkih klubova i skupina, dodjeljuju se radi pokrića:
- paušalnih troškova za rad u izbornim jedinicama zastupnika, odnosno vijećnika,
 - putnih troškova u inozemstvo, ako organizator nije Narodna skupština RS ili Vijeće naroda RS, odnosno skupština jedinice lokalne samouprave,
 - troškova nabavke materijala – goriva, tiska, službenih glasnika i publikacija,
 - troškova smještaja i ishrane zastupnika, izaslanika, odnosno vijećnika, u vrijeme kada se ne održavaju sjednice skupštine ili vijeća i
 - ostale troškove u svezi s radom zastupnika, izaslanika, odnosno vijećnika u klubovima i skupinama.
- (3) Federacija BiH nije donijela poseban zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna, pa sredstva za financiranje političkih subjekata izdvaja sukladno Zakonom o izvršenju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine, kao “tekuće transfere neprofitnim organizacijama – za političke stranke i koalicije”, koji se donosi svake godine.
- Sredstva se izdvajaju u iznosu od 0,2% u odnosu na ukupne prihode, bez primitaka i koriste se po programu koji donosi Vlada.

Sredstva namijenjena za financiranje političkih subjekata raspoređuju se tako da:

- 40% od predviđenog iznosa pripada političkim subjektima, koji su zastupljeni u Parlamentu Federacije BiH u jednakim iznosima, a
- 60% prema broju zastupnika u domovima Parlamenta, na dan dodjele mandata.

Ukoliko je ugovorom između članica koalicije reguliran način raspodjele novčanih sredstava koja pripadaju koaliciji, Vlada sredstva raspoređuje na temelju odredbi ugovora.

- (4) Zakonom o financiranju političkih stranaka iz proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 29/04 i 14/07) propisano je da se sredstva iz proračuna Brčko Distrikta BiH izdvajaju za: predizbornu kampanju političkih stranaka koje sudjeluju na izborima za Skupštinu Brčko Distrikta BiH i redovit rad političkih stranaka zastupljenih u Skupštini Brčko Distrikta BiH.
- a) Sredstva za predizbornu kampanju političkih stranaka osiguravaju se u godini u kojoj se održavaju redoviti izbori za Skupštinu Brčko Distrikta BiH i to u iznosu 0,03% prihoda u proračunu Brčko Distrikta BiH ili 60.000 KM ovisno o tome koji je iznos niži.

- b) Sredstva za redovit rad političkih stranaka izdvajaju se po godišnjoj osnovi od 0,1% od prihoda u proračunu Brčko Distrikta BiH ili 200.000 KM, ovisno o tome koji od ova dva iznosa je niži.

Sredstva izdvojena za redovit rad političkih stranaka i njihovih zastupničkih klubova u Skupštini Brčko Distrikta BiH raspoređuju se na taj način da se:

- 30% sredstava raspoređuje u jednakim iznosima svim zastupničkim klubovima političkim strankama zastupljenim u Skupštini Brčko Distrikta BiH, a
- 70% od ukupnog iznosa raspoređuje srazmjerno broju zastupničkih mjesta koje svaka politička stranka ima u Skupštini Brčko Distrikta BiH u trenutku raspodjele.

1.2.1. Pravni okvir za financijsko izvješćivanje političkih stranaka

474. U Zakonu o financiranju političkih stranaka, u članku 12. stavak (1), propisano je da političke stranke vode evidenciju o svojim prihodima i rashodima i dužne su da Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnose financijsko izvješće za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu).
475. Političke stranke, sukladno odredbom članka 12. stavak (3) ovoga Zakona, podnose posebno financijsko izvješće za razdoblje izborne propagande na način kako je utvrđeno Izbornim zakonom BiH. Političke stranke i neovisni kandidati koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti Bosne i Hercegovine na svim razinama dužni su, sukladno članku 15.1 stavak (1) Izbornog zakona BiH, u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijeti financijsko izvješće za razdoblje koji počinje tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru i financijsko izvješće za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora, u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u “Službenom glasniku BiH”.
476. Izvješća koje podnose političke stranke i neovisni kandidati koji sudjeluju na izborima za tijela vlasti sadrže: sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inozemstva, priložima fizičkih i pravnih osoba, priložima u obliku robe i usluga (prilozi u naturi), prihodima na vlastitu imovinu i poduzetničke aktivnosti, sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda za razdoblje izvješćivanja koje odredi Središnje izborni povjerenstvo BiH.
477. Politička stranka je, sukladno odredbi iz članka 12. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, obvezna u svom finansijskom izvješću uključiti sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani s političkom strankom ili su pod njezinom kontrolom.
478. Sukladno odredbama članka 13. stavak (6) Zakona o financiranju, politička stranka je dužna javno prikazati podrijetlo i način utroška sredstava prikupljenih tijekom protekle kalendarske godine (računovodstvene godine). Završni račun i financijsko izvješće u kojemu se posebno navode izvori prihoda, podatci o fizičkim i pravnim osobama koja su dala dobrovoljne priloge te podatci o namjeni, odnosno aktivnostima za koje su sredstva utrošena, javni su dokumenti i objavljuju se na web-stranici političke stranke.
479. Središnje izborni povjerenstvo BiH donosi propise za provedbu odredbi kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvješćivanja.

480. Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo dva podzakonska spisa, kojima je utvrdilo sadržaj, formu, način i druge detalje financijskog izvješćivanja:
- a) Pravilnik o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka⁵⁸ i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka⁵⁹ i
 - b) Pravilnik o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima političkih subjekata⁶⁰ i
 - c) Pravilnik o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima neovisnih kandidata⁶¹.
481. Kontrola i revizija financiranja političkih stranaka uređena je: Pravilnikom o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka⁶², koji je također donijelo Središnje izborno povjerenstvo BiH.

1.3. Aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izvješćenom razdoblju

482. U okviru provedbe Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini poduzelo niz aktivnosti i realiziralo ključne zadatke kojima je utvrđivana zakonitost financiranja političkih stranaka, postignuta transparentnost financiranja i realiziralo je ključne radnje koje reguliraju legalitet financiranja političkih stranaka.

1.3.1. Prijem financijskih izvješća političkih stranaka

483. Političke stranke, sukladno odredbom iz članka 12. stavak (4) Zakona o financiranju, financijsko izvješće podnose do 31.3. naredne godine, u formi koju je propisalo Središnje izborno povjerenstvo BiH.
484. Središnje izborno povjerenstvo BiH je razvilo aplikaciju “FI SIPBiH“, putem koje političke stranke financijska izvješća podnose u elektronskoj formi.
485. Sukladno svojim ovlaštenjima iz članka 12. Zakona o financiranju, da provodi i izvršava odredbe ovog zakona, Središnje izborno povjerenstvo BiH je:
- a) izvršilo prijem godišnjih financijskih izvješća za 2017. godinu koje je podnijelo 127 političkih stranaka. Izvješće za 2017. godinu, od ukupno 147 političkih stranaka, koliko ih je sa 31. 12. 2017. godine bilo na evidenciji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, u zakonom propisanom roku (do 31.03.2018. godine) podnijelo je 87 stranaka, sa kašnjenjem od 2 do 13 dana izvješće su podnijele 22 stranke, dok je 18 političkih stranaka izvješće podnijelo nakon što im je Središnje izborno povjerenstvo BiH uputilo urgenciju za dostavljanje, čime im je sukladno odredbi iz članka 14. stavak (3) Zakona o financiranju političkih stranaka dalo priliku da prije izricanja kazne ili poduzimanja administrativne mjere, dobrovoljno postupe i podnesu financijska izvješća. Izvješće nije podnijelo 20

⁵⁸ “Službeni glasnik BiH“, broj 96/13, koji je stupio na snagu dana 18. 12. 2013. godine, kada je stavljen izvan snage Pravilnik o godišnjim financijskim izvješćima političkih stranaka (“Službeni glasnik BiH”, broj 61/06).

⁵⁹ “Službeni glasnik BiH“, broj 89/16.

⁶⁰ “Službeni glasnik BiH“, broj 96/13, koji je stupio na snagu dana 18. 12. 2013. godine, kada je stavljen izvan snage Pravilnik o predizbornim i postizbornim financijskim izvješćima političkih subjekata (“Službeni glasnik BiH”, broj 61/06).

⁶¹ “Službeni glasnik BiH“, broj 10/18.

⁶² “Službeni glasnik BiH“, broj 103/08.

politička stranka. Devet političkih stranaka je na njihov zahtjev brisano iz sudskog registra u 2018. godini, među kojima je šest stranaka koje su podnijele izvješće za 2017. godinu i tri stranke koje izvješće nisu podnijele.

Političke stranke u 2017. godini su se financirale iz sljedećih izvora: članarina u procentu od 7,66%, priloga fizičkih osoba u procentu 6,11%, priloga pravnih osoba u procentu 0,36%, prihoda od imovine političkih stranaka u procentu 2,80%, prihoda od poklona i usluga što ih stranka nije imala obvezu platiti u procentu 0,98%, prihoda iz proračuna u procentu 80,99% i ostalih prihoda u procentu 1,09% od ukupno ostvarenih prihoda.

Tablica 25. Pregled izvora financiranja političkih stranaka u 2017. godini

(1) Prihodi	Iznos u KM	Struktura
Članarina	1.727.501,19	7,66 %
Prilozi fizičkih osoba	1.378.234,99	6,11 %
Prilozi pravnih osoba	80.785,35	0,36 %
Prihodi od imovine političkih stranaka	630.319,71	2,80 %
Prihodi od poklona i usluga što ih stranka nije imala obvezu platiti	221.975,95	0,98 %
Prihodi iz proračuna	18.260.382,29	80,99 %
Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje prop. materijala i organiziranja stran. manifestacija	2.893,80	0,01%
Ukupan prihod	22.302.093,28	98,91 %
(2) Ostali prihodi i drugo	246.081,23	1,09 %
UKUPNI IZVORI FINANCIRANJA	22.548.174,51	100,00 %

Tablica 26. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u 2017. godini (prema podacima koje su stranke iskazale u godišnjim financijskim izvješćima)

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12 (4 -11)	13	14	15	16	17	18	19	20
1	090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	87.135,26	719.307,42	40.800,00	56.110,00	41.980,84	3.400.338,26	0,00	58.626,2	4.404.297,94	2%	16%	1%	1%	1%	77%	1%	100%
2	008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BIH	257.058,79	61.231,95	3.750,00	541.393,64	5.851,44	1.603.688,17	0,00	18.161,3	2.491.135,30	10%	2%	0%	22%	0%	64%	1%	100%
3	515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	622.605,15	0,00	0,00	1.000,00	5,00	1.657.205,07	0,00	3.724,2	2.284.539,44	27%	0%	0%	0%	0%	73%	0%	100%
4	027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BIH	85.057,82	37.916,30	11.400,00	75,73	0,00	1.775.605,87	0,00	759,6	1.910.815,30	4%	2%	1%	0%	0%	93%	0%	100%
5	1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	50.725,17	110.785,86	54,00	0,00	13.512,48	1.618.813,81	0,00	19.895,4	1.813.786,68	3%	6%	0%	0%	1%	89%	1%	100%
6	018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	277.561,18	85.432,67	2.910,00	7.382,50	3.015,69	1.122.439,99	0,00	17.878,3	1.516.620,37	18%	6%	0%	0%	0%	74%	1%	100%
7	1698	DEMOKRATSKA FRONTA	17.251,45	48.974,54	0,00	0,00	10.860,00	1.119.060,35	0,00	31.989,0	1.228.135,37	1%	4%	0%	0%	1%	91%	3%	100%
8	461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	57.283,00	64.600,00	0,00	0,00	100,00	490.194,00	0,00	21.689,0	633.866,00	9%	10%	0%	0%	0%	77%	3%	100%
9	440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	57.174,75	17.674,00	1.000,00	0,00	0,00	520.526,21	0,00	9.355,92	605.730,88	9%	3%	0%	0%	0%	86%	2%	100%
10	769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	554,00	6.300,00	0,00	0,00	1.200,00	530.695,70	0,00	7.448,6	546.198,25	0%	1%	0%	0%	0%	97%	1%	100%
11	001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA-Sefer Halilović	24.632,74	0,00	0,00	0,00	21.612,32	476.985,73	0,00	6.834,6	530.065,42	5%	0%	0%	0%	4%	90%	1%	100%
12	877	NAŠA STRANKA	4.630,20	200,00	0,00	0,00	2.304,00	504.411,75	0,00	0,00	511.545,95	1%	0%	0%	0%	0%	99%	0%	100%
13	074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	46.311,30	64.960,00	4.500,00	0,00	0,00	381.541,95	0,00	0,00	497.313,25	9%	13%	1%	0%	0%	77%	0%	100%

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
14	1718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	4.793,00	9.000,00	1.420,00	0,00	89.461,00	357.744,00	0,00	0,00	462.418,00	1%	2%	0%	0%	19%	77%	0%	100%
15	004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	13.278,65	14.023,19	0,00	1,51	0,00	426.122,36	0,00	0,00	453.425,71	3%	3%	0%	0%	0%	94%	0%	100%
16	882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	0,00	32.280,09	0,00	0,00	1,00	342.623,82	0,00	0,09	374.905,00	0%	9%	0%	0%	0%	91%	0%	100%
17	1701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	6.534,35	14.436,00	0,00	4,14	1.094,32	248.357,94	0,00	0,00	270.426,75	2%	5%	0%	0%	0%	92%	0%	100%
18	036	BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	182.965,33	0,00	1.500,0	184.465,33	0%	0%	0%	0%	0%	99%	1%	100%
19	502	NARODNA STRANKA RADOM ZA BOLJITAK	0,00	400,00	0,00	6.573,01	0,00	168.072,14	0,00	0,00	175.045,15	0%	0%	0%	4%	0%	96%	0%	100%
20	513	STRANKA PENZIONERA / UMIROVLJENIKA BIH	82.641,38	50,00	0,00	0,00	1.050,00	55.629,16	843,00	1.604,1	141.817,62	58%	0%	0%	0%	1%	39%	1%	99%
21	1728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	121.381,44	0,00	0,00	121.381,44	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
22	1190	STRANKA DIJASPORE BOSNE I HERCEGOVINE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.825,37	0,00	0,00	120.825,37	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
23	1694	NAPREDNA SRPSKA-NS	0,00	300,00	0,00	0,00	0,00	90.412,82	0,00	0,00	90.712,82	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
24	016	SRPSKA RADIKALNA STRANKA RS	0,00	0,00	0,00	0,00	580,78	67.139,76	0,00	22.887,8	90.608,29	0%	0%	0%	0%	1%	74%	25%	100%
25	734	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	89.384,93	0,00	0,00	89.384,93	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
26	1972	UJEDINJENA SRPSKA	10.140,00	39.200,00	2.500,00	0,00	0,00	28.261,28	0,00	0,00	80.101,28	13%	49%	3%	0%	0%	35%	0%	100%
27	2072	GRAĐANSKI SAVEZ	370,00	7.111,84	0,00	0,00	600,00	58.251,32	0,00	7.839,0	74.172,17	0%	10%	0%	0%	1%	79%	11%	100%

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
28	1882	TUZLANSKA ALTERNATIVA	10.283,00	0,00	0,00	0,00	0,00	62.979,00	0,00	0,00	73.262,00	14%	0%	0%	0%	0%	86%	0%	100%
29	1270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	71.891,16	0,00	1,5	71.892,62	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
30	1730	SRPSKA RADIKALNA STRANKA DR. VOJISLAV ŠEŠELJ	5.655,00	100,00	0,00	0,00	1.800,00	54.303,14	0,00	0,00	61.858,14	9%	0%	0%	0%	3%	88%	0%	100%
31	005	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA	0,00	0,00	0,00	8.618,90	1.200,00	48.535,83	0,00	0,00	58.354,73	0%	0%	0%	15%	2%	83%	0%	100%
32	366	HRVATSKA STRANKA PRAVA	0,00	0,00	0,00	2.000,00	0,00	34.601,55	0,00	0,00	36.601,55	0%	0%	0%	5%	0%	95%	0%	100%
33	279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34.890,57	0,00	0,00	34.890,57	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
34	1989	UNIJA SOCIJALDEMOKRATA BH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33.324,51	0,00	0,00	33.324,51	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
35	1714	HRVATSKI SAVEZ HKDU-HRAST	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	30.730,00	0,00	2.400,0	33.130,03	0%	0%	0%	0%	0%	93%	7%	100%
36	028	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA	0,00	330,00	0,00	0,00	0,00	31.205,27	0,00	0,00	31.535,27	0%	1%	0%	0%	0%	99%	0%	100%
37	455	LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA BIH	400,00	700,00	0,00	0,00	4.006,08	25.433,29	0,00	50,0	30.589,37	1%	2%	0%	0%	13%	83%	0%	100%
38	730	SOCIJALDEMOKRATSKA UNIJA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27.126,20	0,00	0,00	27.126,20	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
39	1872	POKRET USPIJEŠNA SRPSKA	0,00	8.550,00	0,00	0,00	0,00	15.224,69	0,00	0,00	23.774,69	0%	36%	0%	0%	0%	64%	0%	100%
40	1703	HRVATSKA NEOVISNA LISTA	0,00	0,00	894,20	0,00	0,00	22.152,00	0,00	4,3	23.050,47	0%	0%	4%	0%	0%	96%	0%	100%
41	1188	POSAVSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22.070,36	0,00	41,6	22.111,92	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
42	561	NARODNA DEMOKRATSKA STRANKA ⁶³	0,00	0,00	0,00	0,00	6.731,00	15.350,00	0,00	0,00	22.081,00	0%	0%	0%	0%	30%	70%	0%	100%
43	2310	NARODNA STRANKA ⁶⁴	0,00	21.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21.500,00	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
44	020	GRADANSKA DEMOKRATSKA STRANKA BIH	0,00	365,80	0,00	7.160,00	0,00	10.010,60	0,00	0,00	17.536,40	0%	2%	0%	41%	0%	57%	0%	100%
45	1971	SAVEZ ZA STARI GRAD	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16.119,94	0,00	1.000,0	17.149,94	0%	0%	0%	0%	0%	94%	6%	100%
46	866	STRANKA UDRUŽENIH NEOVISNIH DEMOKRATA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.177,10	0,00	1.000,7	16.177,76	0%	0%	0%	0%	0%	94%	6%	100%
47	1178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.850,00	0,00	1.000,0	15.850,00	0%	0%	0%	0%	0%	94%	6%	100%
48	1950	BRČANSKI DEMOKRATSKI POKRET BRČKO DISTRIKTA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.486,80	0,00	1.000,0	15.486,80	0%	0%	0%	0%	0%	94%	6%	100%
49	1699	PRVA BOSANSKO-HERCEGOVAČKA STRANKA	100,00	0,00	0,00	0,00	2.400,00	10.070,00	0,00	100,0	12.670,00	1%	0%	0%	0%	19%	79%	1%	100%
50	1200	SRPSKA NAPREDNA STRANKA	1.870,00	0,00	0,00	0,00	1.900,00	8.396,75	0,00	0,00	12.166,75	15%	0%	0%	0%	16%	69%	0%	100%
51	732	SRPSKA RADIKALNA STRANKA "9 JANUAR"	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8.055,97	0,00	0,00	8.055,97	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
52	1709	STRANKA ZA BOLJE GORAŽDE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.911,14	0,00	0,00	7.911,14	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
53	2312	IZVORNA SRPSKA	0,00	795,83	5.000,00	0,00	1.600,00	0,00	0,00	0,00	7.395,83	0%	11%	68%	0%	22%	0%	0%	100%

⁶³ Stranka brisana iz sudskog registra 27. 08. 2018. godine

⁶⁴ Stranka brisana iz sudskog registra 08. 10. 2018. godine

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
54	017	HRVATSKA STRANKA PRAVA BiH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.741,00	0,00	0,00	6.741,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
55	1977	RAMSKA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.096,00	0,00	0,00	6.096,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
56	003	STRANKA ZA SREDNJE	0,00	0,00	0,00	0,00	576,00	5.389,00	0,00	0,00	5.965,00	0%	0%	0%	0%	10%	90%	0%	100%
57	1706	SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	4.236,57	0,00	1.050,0	5.386,57	0%	2%	0%	0%	0%	79%	19%	100%
58	1986	SLOBODNA SRPSKA	0,00	0,00	5.127,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.127,15	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
59	1264	NAPREDNA SRPSKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.079,26	0,00	0,00	5.079,26	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
60	1987	SNAGA CENTRA	0,00	965,00	0,00	0,00	0,00	3.946,00	0,00	0,00	4.911,00	0%	20%	0%	0%	0%	80%	0%	100%
61	2044	NEOVISNA LISTA	24,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.800,00	0,00	1.000,0	4.824,00	0%	0%	0%	0%	0%	79%	21%	100%
62	724	POKRET ZA TREBINJE	892,00	0,00	0,00	0,21	300,00	2.394,14	0,00	1.000,0	4.586,35	19%	0%	0%	0%	7%	52%	22%	100%
63	2018	HRVATSKA LISTA ZA LIVNO	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	3.380,00	0,00	0,00	4.580,00	0%	0%	0%	0%	26%	74%	0%	100%
64	2078	ČAPLJINSKA NEOVISNA STRANKA - ČAPLJINA U SRCU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.400,00	0,00	0,00	4.400,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
65	1015	KLADUŠKA STRANKA PRIVREDNOG PROSPERITETA	0,00	720,00	0,00	0,00	0,00	2.142,86	0,00	1.000,0	3.862,86	0%	19%	0%	0%	0%	55%	26%	100%
66	521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	3.346,00	0,00	0,00	3.346,04	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
67	1705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	50,00	3.535,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,0	3.685,00	1%	96%	0%	0%	0%	0%	3%	100%
68	073	SELJAČKA STRANKA	0,00	320,00	0,00	0,00	0,00	2.820,98	0,00	0,00	3.140,98	0%	10%	0%	0%	0%	90%	0%	100%
69	2292	PRVA MOSTARSKA PARTIJA	384,00	2.549,50	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	3.033,58	13%	84%	3%	0%	0%	0%	0%	100%
70	1804	STRANKA ZA NAŠ GRAD	1.273,00	0,00	0,00	0,00	0,00	546,00	0,00	1.000,0	2.819,00	45%	0%	0%	0%	0%	19%	35%	100%

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
71	1008	POKRET ZA NAŠ GRAD	12,00	258,00	0,00	0,00	600,00	1.804,33	0,00	0,00	2.674,33	0%	10%	0%	0%	22%	67%	0%	100%
72	1776	HRVATSKA STRANKA PRAVA-PRAVAŠI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.490,00	0,00	0,00	2.490,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
73	1719	UDAR LJEVICE	200,00	2.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75,0	2.275,00	9%	88%	0%	0%	0%	0%	3%	100%
74	1276	KOMUNISTIČKA PARTIJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.236,00	0,00	0,00	2.236,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
75	1254	NOVI POKRET BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.050,80	0,00	2.050,80	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
76	1181	DEMOKRATSKA PARTIJA - DRAGAN ČAVIĆ ⁶⁵	0,00	0,00	0,00	0,00	1.440,00	580,00	0,00	0,00	2.020,00	0%	0%	0%	0%	71%	29%	0%	100%
77	1707	REGIONALNI DEMOKRATSKI SAVEZ TUZLA	0,00	0,00	0,00	0,00	1.404,00	200,00	0,00	0,00	1.604,00	0%	0%	0%	0%	88%	12%	0%	100%
78	1241	HRVATSKA STRANKA PRAVA HERCEG-BOSNE	0,00	0,00	0,00	0,00	1.590,00	0,00	0,00	0,00	1.590,00	0%	0%	0%	0%	100	0%	0%	100%
79	879	EKOLOŠKA PARTIJA REPUBLIKE SRPSKE	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	970,75	0,00	0,00	1.570,75	0%	0%	0%	0%	38%	62%	0%	100%
80	2004	JEDINSTVENA NAPREDNA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.432,00	0,00	0,00	1.432,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
81	1217	STRANKA ZA OPĆINU OLOVO	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,06	1.200,06	0%	0%	0%	0%	100	0%	0%	100%
82	1003	NS.DR. MIHAJLO TOVIRAC	12,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.106,00	0,00	0,00	1.118,00	1%	0%	0%	0%	0%	99%	0%	100%
83	1179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.060,8	1.110,77	5%	0%	0%	0%	0%	0%	95%	100%
84	1290	HSS - Mario Karamatić	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.071,00	0,00	0,00	1.071,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
85	983	POKRET ZA PRNJAVOR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,0	1.000,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%

⁶⁵ Stranka brisana iz sudskog registra 08. 10. 2018. godine

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
86	2020	NARODNA STRANKA ZA GRAHOVO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,0	1.000,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
87	026	STRANKA SPAS	0,00	32,00	830,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	962,00	0%	3%	86%	0%	0%	10%	0%	100%
88	2094	AUTOHTONA HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH A-HSP BIH	0,00	490,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00	4,0	694,00	0%	71%	0%	0%	29%	0%	1%	100%
89	2311	PRVA SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	48,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	548,00	9%	91%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
90	2316	BOŠNJAČKI POKRET	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
91	032	DEMOKRATSKA STRANKA INVALIDA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	0,00	0,00	300,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
92	2097	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,0	300,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
93	1722	SNAGA NARODA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,0	300,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
94	077	DEMOKRATSKA STRANKA FEDERALISTA	250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,3	250,34	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
95	1940	GRAĐANSKA SNAGA ⁶⁶	0,00	240,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	240,00	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
96	1711	DEMOKRATSKA OBITELJSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	220,0	220,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
97	049	ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARČETA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00	200,00	0%	0%	0%	0%	0%	100	0%	100%
98	2315	KOMUNISTIČKA NARODNA PARTIJA BIH	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
99	1723	SOCIJAL DEMOKRATSKI FRONT BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,0	100,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%

⁶⁶ Stranka brisana iz sudskog registra 14. 11. 2018. godine.

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovćane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovć. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
100	1291	REFORMSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45,0	45,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
101	996	EKOLOŠKA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,0	35,00	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
102	069	SRPSKI POKRET OBNOVE RS	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,00	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
103	370	KONGRESNA NARODNA STRANKA ZAŠTITE PRAVA BORACA I GRAĐANA -PRAVDE I MORALA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
104	408	UJEDINJENA HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
105	574	RADNIČKO-KOMUNISTIČKA PARTIJA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
106	722	NOVA DEMOKRATIJA ⁶⁷	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
107	725	PARTIJA PRIVREDNOG PROGRESA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
108	761	NEOVISNA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
109	762	BH SLOBODNI DEMOKRATI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
110	1004	STRANKA PRAVDE I RAZVITKA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
111	1184	TVOJA I MOJA STRANKA U BOSNI I HERCEGOVINI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
112	1250	STRANKA SOCIJALNE SIGURNOSTI SRPSKIH BORACA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%

⁶⁷ Stranka brisana iz sudskog registra 30. 03. 2018. godine

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda						
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.
113	1256	NAPREDNA DEMOKRATSKA STRANKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
114	1257	HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
115	1262	PRIVREDNI NARODNI POKRET BIH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
116	1919	POKRET ZA BOLJE BRČKO ĐAPO MIRSAĐ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
117	2092	NOVA PARTIJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
118	930	BOŠNJAČKA SELJAČKA STRANKA ⁶⁸	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
119	2313	POKRET MOST 21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
120	1247	NEOVISNA LISTA "ZA KUPRES"	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
121	1271	STRANKA MLADIH ZA PROMJENE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
122	1721	STRANKA PRAVDE I POVJERENJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
123	2293	NOVA ALTERNATIVA STRANKA RADA I RAZVITKA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
124	2328	NEOVISNA BOSANSKOHERC EGOVAČKA LISTA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
125	2314	NEOVISNI BLOK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%
126	2289	SRPSKA NAPREDNA STRANKA - IZVORNA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00							0%

⁶⁸ Stranka brisana iz sudskog registra 10. 09. 2018. godine.

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke	Nenovčane donacije i računi koje politička stranka nije imala obvezu platiti	Prihodi iz proračuna	Prihodi od izdavačke djelatnosti, prodaje propagadnog materijala i prihodi od organiziranja stranačkih manifestacija	Ostali prihodi i dr.	UKUPAN PRIHOD	Struktura prihoda							
												Članarine	Prilozi fizičkih osoba	Prilozi pravnih osoba	Prihodi od imovine u vlasn. pol. stranke	Nenovč. donacije i računi koje po. str. nije imala obavp platiti	Prihodi iz proračuna	Ostali prihodi i dr.	Ukupno
127	1269	RADNIČKA PARTIJA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								0%
UKUPNO			1.727.501,19	1.378.234,99	80.785,35	630.319,71	221.975,95	18.260.382,29	2.893,80	246.081,2	22.548.174,51	7,7%	6,1%	0,4%	2,8%	1,0%	81,0%	1,1%	100 %

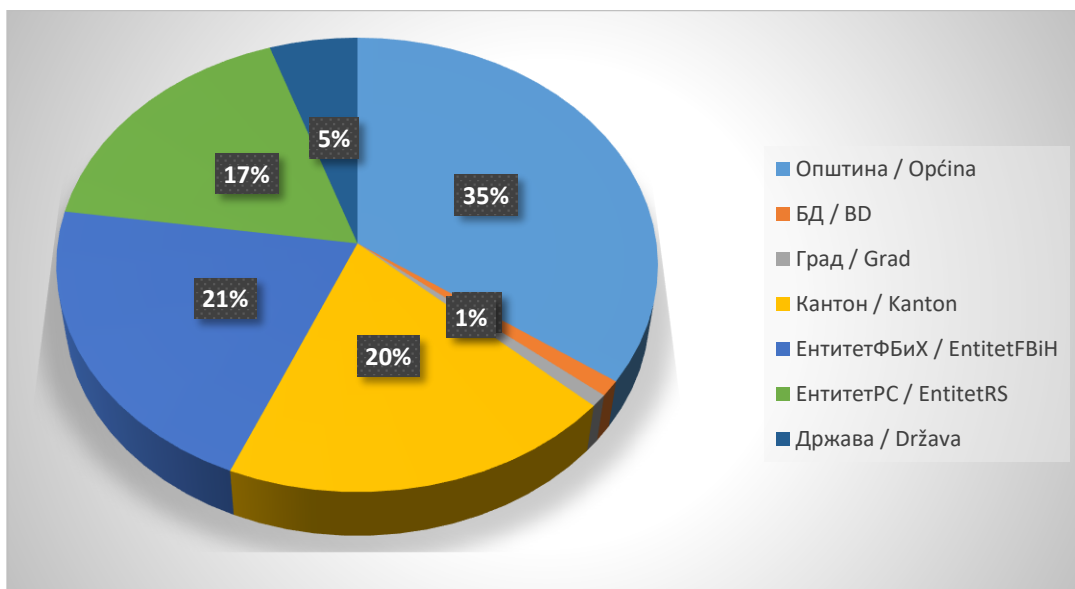
Uvidom u podatke iz prethodne tablice, vidljivo je da 19,69 % političkih stranaka nije ostvarilo nikakav prihod u 2017. godini, dok je 40,16% stranaka ostvarilo prihod ispod 10.000,00 KM, odnosno 25 političkih stranaka nije ostvarilo prihod, 16 stranaka je ostvarilo prihod ispod 1.000,00 KM, dok je prihod 1.000,00–10.000,00 KM ostvarilo 35 političkih stranaka.

Prihod 10.000,00–50.000,00 KM ostvarilo je 20 stranaka, te je 9 stranaka ostvarilo prihod 50.000,00–100.000,00 KM. Prihod 100.000,00–500.000,00 KM ostvarilo je 10 političkih stranaka. Prihod od 500.000,00 KM do jedan milijun ostvarilo je 5 stranka, 4 stranke su ostvarile prihod 1–2 milijuna, dok su 3 stranke ostvarile prihod preko dva, odnosno 2 - 4,5 milijuna KM.

- b) Prikupljeni su podatci o sredstvima koja su iz proračuna svih razina izvršne vlasti isplaćena političkim subjektima u 2017. godini. Prema podacima, koji su dostavljeni na zahtjev Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, planirana su izdvajanja iz proračuna svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini za financiranje političkih subjekata u 2017. godini, u iznosu od **19.077.815,30** KM, dok su isplaćena u procentu od 95,03 % i iznose **18.129.757,85** KM.

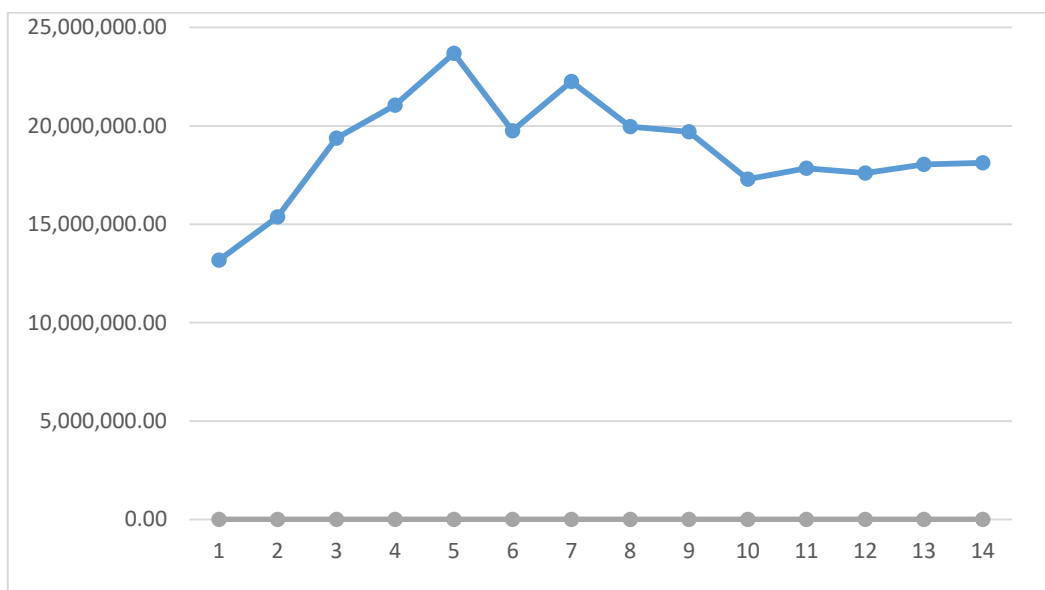
Tablica 27. Proračunska izdvajanja za političke subjekte u 2017. godini

Proračun/razino vlasti	Iznos isplaćenih sredstava	Struktura financiranja
Proračuni općina/opština i gradova osnovnih izbornih jedinica	6.310.932,21	34,81%
Proračuni gradova	157.309,72	0,87%
Brčko Distrikt BiH	199.999,96	1,10%
Proračuni kantona	3.543.989,16	19,55%
Proračun Federacije BiH	3.799.999,00	20,96%
Proračun Republike Srpske	3.180.000,00	17,54%
Proračun BiH (isplaćeno političkim strankama)	561.730,00	3,10%
Proračun BiH (utrošeno za rad klubova)	375.797,80	2,07%
UKUPNO	18.129.757,85	100,00%

Grafikon 8. Prikaz strukture proračunskih izdvajanja za političke subjekte u 2017. godini

486. U razdoblju od 2004. do 2017. godine iz proračuna svih razina vlasti političkim subjektima su isplaćena **263,23 milijuna KM** i to: 2004. godine 13,18 milijuna, 2005. godine 15,37 milijuna, 2006. godine 19,38 milijuna, 2007. godine 21,05 milijuna, 2008. godine 23,68 milijuna, 2009. godine 19,75 milijuna, 2010. godine 22,25 milijuna, 2011. godine 19,96 milijuna, 2012. godine 19,70 milijuna, 2013. godine 17,29 milijuna, 2014. godine 17,85 milijuna, 2015. godine 17,60 milijuna, 2016. godine 18,04 milijuna KM i 2017. godine 18,13 milijuna KM.
487. Od 2004. do 2008. godine proračunska izdvajanja su konstantno rasla, razdoblje od 2009. do 2012. godine karakteriziraju oscilacije iznosa proračunskih sredstava izdvojenih političkim strankama, dok su od 2013. godine ta izdvajanja uglavnom uravnotežena.

Grafikon 9. Trend prihoda koje su političke stranke ostvarile iz proračuna u razdoblju 2004–2017.

Tablica 28. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti u razdoblju 2004. – 2017. godine

Razine vlasti	Uplaćeno u razdoblju 2004. – 2010. godine	Uplaćeno 2011. godine	Uplaćeno 2012. godine	Uplaćeno 2013. godine	Uplaćeno 2014. godine	Uplaćeno 2015. godine	Uplaćeno 2016. godine	Uplaćeno 2017. godine	Uplaćeno u razdoblju 2004. – 2017. godine	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Općine/opštine i gradovi	57.163.670,98	8.063.452,34	7.631.947,50	6.240.772,48	6.854.170,33	7.024.248,93	6.645.104,11	6.468.241,93	106.091.608,60	
Brčko Distrikt BiH	1.459.999,39	200.000,00	254.285,66	200.000,00	200.000,00	199.999,97	258.019,03	199.999,96	2.972.304,01	
Kantoni	29.068.390,02	4.386.311,72	4.189.296,29	3.349.455,22	3.856.403,97	3.540.079,76	3.414.923,62	3.543.989,16	55.348.849,76	
Federacija BiH	19.791.998,00	3.475.152,50	3.500.000,00	3.450.643,00	2.920.671,00	2.775.000,03	3.600.000,03	3.799.999,00	43.313.463,56	
Republika Srpska	23.828.197,53	3.200.001,00	3.500.000,00	3.100.001,00	3.099.999,96	3.129.999,96	3.180.000,00	3.180.000,00	46.218.199,45	
Država BiH	<i>Uplaćeno strankama</i>	1.696.461,69	292.005,28	285.693,80	571.590,10	350.246,30	570.281,47	534.224,00	375.797,80	4.676.300,44
	<i>Utrošeno za rad klubova</i>	1.657.395,91	339.214,57	343.569,21	374.407,67	570.836,10	359.120,86	406.721,19	561.730,00	4.612.995,51
UKUPNO:	134.666.113,52	19.956.137,41	19.704.792,46	17.286.869,47	17.852.327,66	17.598.730,98	18.038.991,98	18.129.757,85	263.233.721,33	

488. Od ukupnog iznosa sredstava koja su u razdoblju od 2004. do 2017. godine izdvojena iz proračuna za financiranje političkih stranaka, 76,22% sredstava je raspoređeno na deset političkih stranaka: Stranku demokratske akcije, Socijaldemokratsku partiju BiH, Savez neovisnih socijaldemokrata, Stranku za Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku demokratsku zajednicu BiH, Srpsku demokratsku stranku, Savez za bolju budućnost BiH, Partiju demokratskog progresa, Narodnu stranku Radom za boljitak i Hrvatsku demokratsku zajednicu 1990.
489. Stranka demokratske akcije je primila 18,90%, Socijaldemokratska partija BiH 13,60%, Savez neovisnih socijaldemokrata 10,57%, Stranka za Bosnu i Hercegovinu 8,28%, Hrvatska demokratska zajednica BiH 8,12%, Srpska demokratska stranka 6,04%, Savez za bolju budućnost BiH 3,58%, Partija demokratskog progresa 2,73%, Hrvatska demokratska zajednica 1990 2,30% i Narodna stranka Radom za boljitak 2,09% od ukupno izdvojenih proračunskih sredstava.

Tablica 29 . Pregled deset političkih stranaka s najvećim prihodom iz proračuna u razdoblju 2004. – 2017. godine

Red. br.	Naziv političke stranke	Sredstva uplaćena 2004–2010.	Sredstva uplaćena 2011.	Sredstva uplaćena 2012.	Sredstva uplaćena 2013.	Sredstva uplaćena 2014.	Sredstva uplaćena 2015.	Sredstva uplaćena 2016.	Sredstva uplaćena 2017.	Sredstva uplaćena 2004–2017.	Strukt. proračun. financir.
1.	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	27.035.397,50	3.446.862,70	3.337.711,30	2.786.967,46	3.036.305,45	3.285.974,87	3.412.610,91	3.400.338,26	49.742.168,45	18,90%
2.	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BiH	18.134.067,37	3.301.948,09	3.173.646,99	2.821.976,12	2.982.209,50	1.838.002,50	1.952.501,75	1.603.688,17	35.808.040,49	13,60%
3.	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	15.052.469,55	1.980.822,01	2.052.049,83	1.571.778,01	2.045.182,03	1.485.061,16	1.986.856,70	1.657.205,07	27.831.424,36	10,57%
4.	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	16.678.629,53	1.219.522,58	951.851,10	853.129,54	905.481,42	518.344,10	252.026,13	426.122,36	21.805.106,76	8,28%
5.	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BiH	10.369.539,90	1.518.250,90	1.640.903,15	1.400.827,81	1.549.879,76	1.439.738,17	1.692.122,41	1.775.605,87	21.386.867,97	8,12%
6.	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	7.840.648,32	1.164.939,16	1.167.021,36	927.532,57	1.196.355,02	1.120.801,47	1.356.989,82	1.122.439,99	15.896.727,71	6,04%
7.	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST – Fahrudin Radončić	34.069,07	925.814,11	917.081,65	1.348.498,58	1.494.114,21	1.496.806,60	1.598.065,05	1.618.813,81	9.433.263,08	3,58%
8.	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	3.340.968,41	575.390,99	582.556,80	473.925,25	617.492,72	501.679,53	579.373,32	520.526,21	7.191.913,23	2,73%
9.	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	2.185.838,28	519.071,88	591.885,51	466.413,23	587.068,44	529.718,35	630.862,37	530.695,70	6.041.553,76	2,30%
10.	NARODNA STRANKA RADOM ZA BOLJITAK	2.385.456,77	673.635,16	612.795,45	625.422,93	717.413,18	288.052,84	329.290,39	168.072,14	5.512.086,02	2,09%
UKUPNO 10 POLITIČKIH STRANAKA		103.057.084,70	15.326.257,58	15.027.503,14	13.276.471,50	15.131.501,73	12.216.126,75	13.790.698,85	12.823.507,58	200.649.151,83	76,22%

490. U okviru proračunskih sredstva izdvojenih političkim strankama u 2017. godini, iz proračuna u Federaciji BiH su isplaćena sredstva u iznosu od 12.333.682,47 KM ili 68,03%, iz proračuna Republike Srpske 4.658.547,62 KM ili 25,70%, iz proračuna Brčko Distrikta BiH 199.999,96 KM ili 1,10%, dok su iz proračuna Bosne i Hercegovine izdvojena sredstva u iznosu od 937.527,80 KM ili 5,17%.

Tablica 30. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna političkim strankama po razinama vlasti (državna razina, kantonalne razine i Brčko Distrikt BiH)

Red. broj	Naziv razine vlasti	Ukupno uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	2	3	4
I	Federacija BiH	12.333.682,47	68,03%
1	Općine i gradovi osnovne izborne jedinice	4.870.384,59	39,49%
2	Gradovi	119.309,72	0,97%
3	Kantoni	3.543.989,16	28,73%
4	Proračun FBiH	3.799.999,00	30,81%
II	Republika Srpska	4.658.547,62	25,70%
1	Općine i gradovi osnovne izborne jedinice	1.440.547,62	30,92%
2	Gradovi	38.000,00	0,82%
3	Proračun RS	3.180.000,00	68,26%
III	Brčko Distrikt BiH	199.999,96	1,10%
IV	Državni nivo BiH	937.527,80	5,17%
	UKUPNO:	18.129.757,85	100,00%

491. Iz proračuna općina i gradova, osnovnih izbornih jedinica, u Federaciji BiH političkim subjektima u 2017. godini isplaćena su sredstva u iznosu 4.870.384,59 KM, dok su iz proračuna općina gradova u Republici Srpskoj isplaćena sredstva u iznosu 1.440.547,62 KM⁶⁹.

492. Iz proračuna Grada Sarajevo političkim subjektima isplaćena su sredstva u iznosu 119.309,72 KM, dok je iz Grada Istočno Sarajevo političkim subjektima isplaćen iznos od 38.000,00 KM⁷⁰.

493. Iz proračuna kantona u Federaciji BiH političkim subjektima u 2017. godini isplaćena su sredstva u iznosu 3.543.989,16 KM⁷¹.

⁶⁹ Prilog br. 1. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna općina i gradova, osnovnih izbornih jedinica, političkim strankama u 2017. godini.

⁷⁰ Prilog br. 2. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim strankama u 2017. godini.

⁷¹ Prilog br. 3. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim strankama u 2017. godini.

1.3.2. Revizija i kontrola finansijskih izvješća

494. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka koju je, sukladno članku 10. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka uspostavilo Središnje izborno povjerenstvo BiH, izvršilo je pregled, kontrolu i reviziju finansijskih izvješća koje su podnijele političke stranke. Revizija finansijskih izvješća političkih stranaka uključuje izvješća iz državnog i entitetskog sjedišta, uključujući i Brčko Distrikt BiH, i najmanje dva regionalna ureda koja izabere služba za reviziju financiranja političkih stranaka.
495. Provodeći odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH provelo je sljedeće aktivnosti:
- a) Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, okončani su pregledi, kontrola i revizija godišnjih finansijskih izvješća za 2016. godinu za 124 političke stranke i izdata su izvješća revizije, u kojima su navedeni revizijski nalazi, mišljenje revizora o financiranju političke stranke sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i date preporuke revizije.
 - Za 114 političkih stranaka Služba za reviziju financiranja političkih stranaka, na bazi kontrole finansijskih izvješća, dodatne finansijske dokumentacije i dokaza prikupljenih iz eksternih izvora, izdala je Izvješće o pregledu godišnjeg finansijskog izvješća za 2016. godinu s nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, te financiranju izborne kampanje sukladno odredbama članka 15.10 Izbornog zakona BiH, političkih stranaka koje su sudjelovale na Lokalnim izborima 2016. godine.
 - Za 10 političkih stranaka, kod kojih je sukladno odredbom članka 10. stavak (8) Zakona o financiranju izvršena revizija u prostorijama stranaka, izdata su Izvješća o reviziji godišnjeg finansijskog izvješća za 2016. godinu i Postizbornog finansijskog izvješća - Lokalni izbori 2016. godine, sa nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i financiranju izborne kampanje sukladno odredbama članka 15.10 Izbornog zakona BiH.
 - Revizorima Službe za reviziju šest političkih stranaka je uskratilo pristup svojim prostorijama radi obavljanja revizije njihovih finansijskih izvješća, odnosno finansijskog poslovanja u 2016. godini.
496. Izvješća revizije svih političkih stranaka, s nalazima i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, dati su na uvid javnosti putem oficijelne web-stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a revizijska mišljenja su objavljena i u "Službenom glasniku BiH".
497. Kontrolom i revizijom finansijskih izvješća političkih stranaka za 2016. godinu, kod 9 političkih stranaka (7,25% od ukupnog broja kontroliranih stranaka) nije utvrđeno kršenje odredaba Zakona o financiranju. Kod 63 političke stranke (50,81% od ukupnog broja stranaka) utvrđeni su manji prekršaji: neprijavlivanje nenovčanih donacija male vrijednosti, neizdavanje potvrda o primljenim članarinama i priložima u malim iznosima, neuplaćivanje na transakcijski račun centrale stranke, kršenje računovodstvenih propisa, nevođenje ili pogrešno vođenje evidencija o приходima i rashodima, greške u popunjavanju finansijskih izvješća i dostavljanje izvješća nakon zakonom propisanog roka. Kod 40 političkih stranaka (32,26% kontroliranih stranaka), utvrđena su teža kršenja više odredaba Zakona o financiranju političkih stranaka. Kod 12 političkih stranaka (9,68% kontroliranih stranaka), utvrđeno je

kršenje odredaba Poglavlja 15 Izbornog zakona BiH, devet političkih stranaka nije podnijelo postizborno financijsko izvješće, dok su tri političke stranke prekoračile limit na troškove izborne kampanje, propisan člankom 15.10 Izbornog zakona BiH.

498. Također, veći broj političkih stranaka je, sukladno odredbi iz članka 14. stavak (3) Zakona o financiranju političkih stranaka, dobrovoljno otklonio nedostatke, nakon što im je dostavljeno preliminarno izvješće revizije. Stranke su uglavnom ispravljale financijska izvješća, prijavile priloge i vratile zabranjene priloge.

499. Političke stranke su kršile odredbe Zakona o financiranju političkih stranaka na način:

- Financijska sredstva osigurana za financiranje političkih stranaka, uglavom sredstva iz proračuna, nisu koristile isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, čime su prekršile odredbe članka 4. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka
- Stranke nisu vodile evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te nisu izdavale potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, čime su prekršile odredbe članka 5. stavak (4) Zakona
- Sredstva od članarina i dobrovoljnih priloga, koja su primana u gotovini, nisu uplaćivana na transakcijski račun političke stranke, iako je Zakonom o financiranju propisano da ovlaštena osoba u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcijski račun središta političke stranke najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema uplate, čime su prekršile odredbe članka 5. stavak (4) i članka 6. stavak (2) Zakona
- Jedna stranka je ostvarila prilog iznad limita utvrđenog člankom 6. stavak (3) Zakona
- Znatno broj se stranaka, suprotno odredbama članka 8. Zakona, financirao iz zabranjenih izvora
- Devet političkih stranaka nije podnijelo postizborno financijsko izvješće, čime su prekršile odredbe članka 15.1 stavak (1) Izbornog zakona BiH
- Tri stranke su prekoračile limit na troškove izborne kampanje, propisan člankom 15.10 stavak (2) Izbornog zakona BiH
- Poslovne knjige nisu vodile sukladno važećim propisima, nisu uspostavile pravovremene i točne evidencije o svojim prihodima, rashodima, obvezama i novčanim tijekovima putem transakcijskih računa i blagajne, financijska izvješća nisu podnijele u zakonom propisanim rokovima i na način kako je propisalo Središnje izborno povjerenstvo BiH, čime su prekršile odredbe članka 11. i članka 12. Zakona o financiranju političkih stranaka
- Jedna politička stranka u svom financijskom izvješću nije uključila koristi ostvarene od aktivnosti fondacije koja je povezana sa strankom, čime su prekršile odredbe članka 12. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka.
- Znatno je broj političkih stranaka koje nisu prijavile transakcijske račune kod poslovnih banaka, putem kojih su obavljale financijske transakcije
- Kod 7 političkih stranaka je utvrđeno da na isplate sredstava fizičkim osobama, koja imaju karakter osobnih primanja, nisu obračunati i uplaćeni porezi i doprinosi sukladno poreznim propisima.

b) Služba za reviziju je, sukladno odredbama članka 15. stavak (1) Zakona o financiranju političkih stranaka, a u svezi sa člankom 12. stavak (6) i člankom 18. stavak (6) Pravilnika o

administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvješća političkih stranaka, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijela informaciju o nepravilnostima koje su utvrđene kontrolom i revizijom finansijskih izvješća političkih stranaka, a koje su navedene u izvješćima o pregledu i izvješćima o reviziji političkih stranaka za 2016. godinu.

Središnje izborno povjerenstvo BiH je u okvirima svojih mjerodavnosti i ovlaštenja, sukladno odredbi članka 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, članka 193. stavak (1) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16) i članka 18. i 22. Poslovnika Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 50/07, 33/09, 24/13 i 32/14) pokrenulo postupak protiv 60 političkih stranaka i pet fizičkih osoba.

Nakon provedenog postupka, radi utvrđivanja odgovornosti za kršenje odredaba Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je sukladno članku 15. stavak (2), a u okvirima svojih mjerodavnosti i ovlaštenja, novčano sankcioniralo 45 političkih stranaka i pet fizičkih osoba, dok je postupak protiv 15 političkih stranaka u tijeku.

Za šest političkih stranaka koje su uskratile pristup svojim prostorijama, kako bi Služba za reviziju izvršila reviziju njihovog finansijskog poslovanja sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je izreklo administrativnu mjeru, kojom im je uskraćeno pravo da se kandidiraju na narednim izborima.

- c) Središnje izborno povjerenstvo BiH je obavijestilo entitetske porezne uprave o osnovanoj sumnji da je sedam političkih stranaka izvršilo porezne utaje.
- d) Sukladno članku 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, Parlamentarnoj skupštini BiH je podneseno Izvješće o pregledanom stanju finansijskog poslovanja političkih stranaka u 2016. godini, broj: 03-07-6-912-2/18 od 19. 09. 2018. godine, koji se dijeli kao skupštinski tiskani materijal. U izvješću su navedeni izvori financiranja, navedeni nalazi revizije i prezentirana kršenja odredaba Zakona o financiranju političkih stranaka, svake stranke pojedinačno.
- e) Služba za reviziju financiranja političkih stranaka izvršila je pregled i kontrolu godišnjeg finansijskog izvješća političkih stranaka za 2017. godinu za 121 političku stranku.

Nakon izvršenog pregleda i kontrole godišnjeg finansijskog izvješća za 2017. godinu, te Informacije o preliminarnim nalazima kontrole, Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo zaključak da se kod 10 političkih stranaka, koje su podnijele finansijsko izvješće, izvrši revizija na terenu (u prostorijama stranaka), sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, kako bi se izrazilo mišljenje da li je financiranje tih stranaka sukladno Zakonu.

- Kod 17 političkih stranaka, koje nisu podnijele finansijsko izvješće, Služba za reviziju će izvršiti reviziju finansijskog poslovanja u 2017. godini na terenu (u prostorijama stranaka), te će izdati revizijske izvješća sa nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno Zakonu.
- Sukladno zaključku Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i planom aktivnosti za 2018. i 2019. godinu, u tijeku su revizijske aktivnosti, te izdavanje izvješća sa nalazima revizije i mišljenjem revizora o zakonitosti financiranja političkih stranaka u 2017. godini. Sukladno Pravilniku o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvješća političkih stranaka, za 111 političkih stranaka će, na bazi kontrole finansijskih izvješća, dodatne finansijske dokumentacije koju su dostavile političke

stranke i dokaza prikupljenih iz eksternih izvora (podatci o financiranju političkih stranaka iz proračuna sa svih razina vlasti, podatci o prostorima koje općine dodjeljuju političkim strankama na rabljenje, podatci o ugovorima sklopljenim između vlade i pravnih osoba donatora političkih stranaka, podatci iz jedinstvenog registra računa kod Centralne banke BiH i drugi raspoloživi dokazi), biti izdata izvješća o pregledu u kojima se navode nalazi revizije i izražava revizijsko mišljenje o financiranju stranaka sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka.

Do kraja 2018. godine izdata su 34 izvješća o pregledu godišnjeg financijskog izvješća za 2017. godinu koji su, sukladno odredbama članka 10. stavak (3), (4) i (5) Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama članka 10. stavak (2) Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije financijskih izvješća političkih stranaka, u formi preliminarnih dostavljeni političkim strankama na očitovanje. Nakon što se političke stranke očituju na izvješće ili eventualno dostave druge dokaze, Služba za reviziju izdaje konačna izvješća o pregledu godišnjeg financijskog izvješća za 2017. godinu s mišljenjem revizora i službenom potvrdom nalaza revizije.

- f) Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i Izbornom zakonu BiH, izvršena je preliminarna kontrola financijskih izvješća za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana objave rezultata izbora (postizbornih financijskih izvješća) za Opće izbore 2018. godine i izdata je Informacija o dostavljenim postizbornim financijskim izvješćima sa: pregledom troškova izborne kampanje, analizom troškova koje su politički subjekti mogli ostvariti sukladno odredbama članka 15.1 stavak (2) i članka 15.10 Izbornog zakona BiH i pregledom izvora financiranja političkih subjekata u vrijeme izborne kampanje.

Na Općim izborima 2018. godine sudjelovalo je 69 političkih stranaka (58 samostalno i 11 stranaka u koalicijama), 36 koalicija političkih stranaka i 34 neovisna kandidata

- Od ukupno 69 političkih stranaka, koje su sudjelovale na izborima, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH postizborno finansijski izvješće je podnijelo 57 stranaka⁷², što čini 82,61 % od ukupnog broja stranaka.

Financijsko izvješće nije podnijelo 12 političkih stranaka, što čini 17,39% stranaka koje su sudjelovale na izborima.

- Od ukupno 34 neovisna kandidata koji su sudjelovali na izborima, postizborno financijsko izvješće podnijelo je 15 kandidata ili 44,12%, dok 19 kandidata, odnosno 55,88% izvješće nisu podnijeli⁷³.
- Za financiranje izborne kampanje sukladno članku 15.10 Izbornog zakona BiH politički subjekti u okviru zakonom propisanog limita mogli su potrošiti 67.973.685,90 KM, od čega političke stranke 59.455.478,60 KM i neovisni kandidati 8.518.207,30 KM.
- Političke stranke koje su Središnjem izbornom povjerenstvu BiH podnijele postizborno financijsko izvješće iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 9.577.347,57 KM.
- Neovisni kandidati su u svojim financijskim izvješćima prijavili troškove izborne kampanje u iznosu od 9.889,00 KM.

⁷² Podatci su sa danom 20. 12. 2018. godine, kada su dati na uvid javnosti skupa sa postizbornim financijskim izvješćima koje su političke stranke do tog dana podnijele SIP BiH.

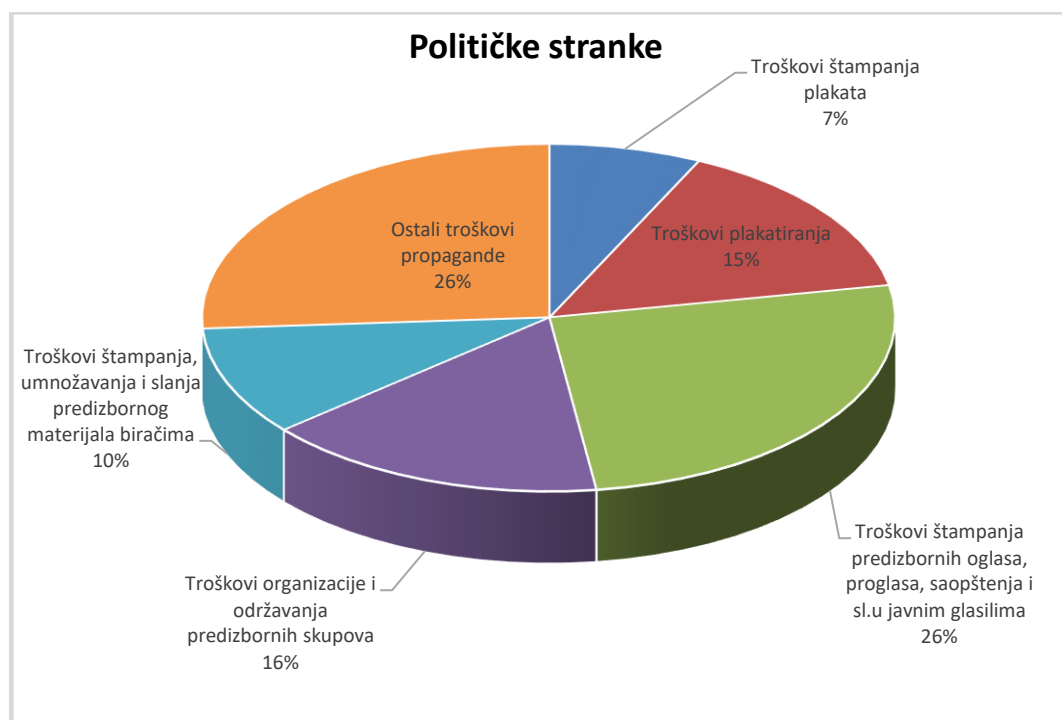
⁷³ Isto kao prethodno.

- Uvidom u podatke o ostvarenim troškovima izborne kampanje, koje su iskazale političke stranke u postizbornim financijskim izvješćima, utvrđeno je da je jedna politička stranka, *Srpska demokratska stranka*, prekoračila limit propisan u članku 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine za iznos od 163.163,90 KM.

500. Strukturu troškova izborne kampanje političkih stranaka, koja je prikazana je u narednoj tablici i predstavljena na grafikonu čine:

Tablica 31. Struktura troškova izborne kampanje za Opće izbore 2018. godine

Vrsta troškova	Iznos (KM)	Procenat (%)
Troškovi štampanja plakata	677.785,29	7,08%
Troškovi plakatiranja	1.430.829,95	14,94%
Troškovi tiskanja predizbornih oglasa, proglosa, priopšćenja i sl. u javnim glasilima	2.472.635,87	25,82%
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	1.528.907,04	15,96%
Troškovi tiskanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima	973.250,72	10,16%
Ostali troškovi propagande ⁷⁴	2.493.938,70	26,04%
UKUPNO	9.577.347,57	100,00%

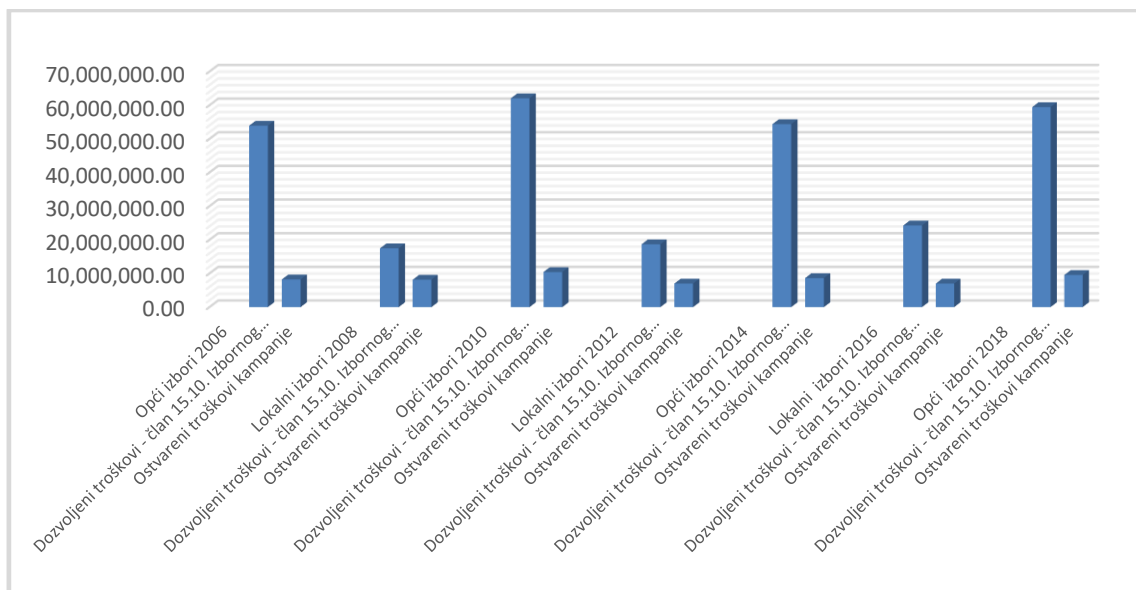

Grafikon 10. Struktura troškova izborne kampanje

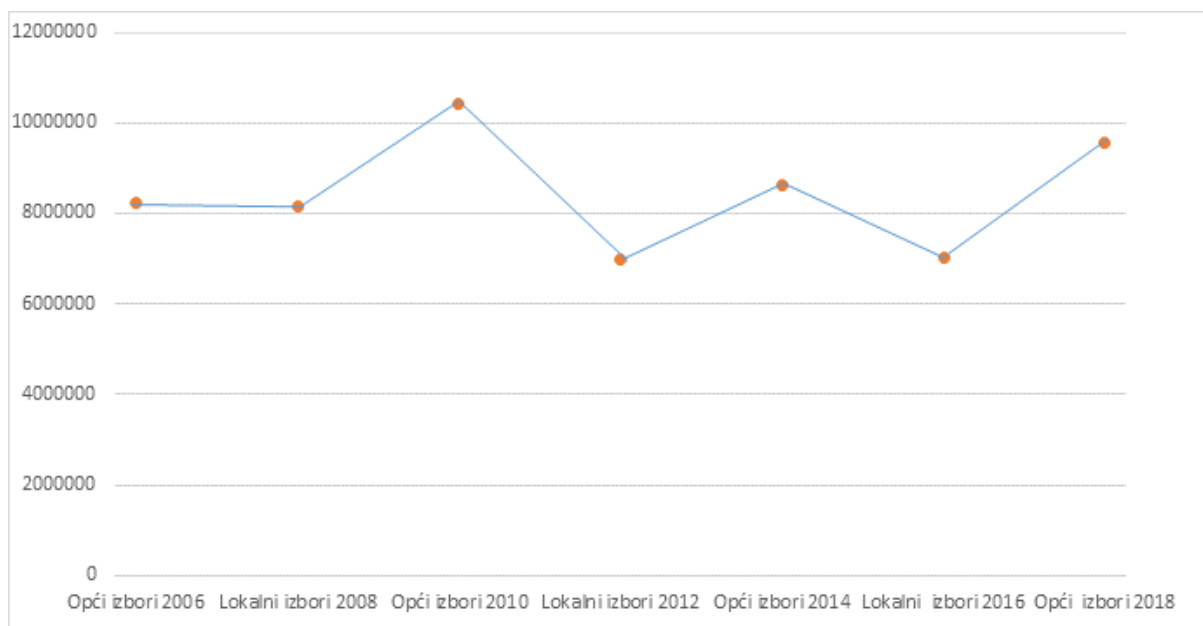
⁷⁴ Izbornim zakonom BiH nije predviđena kategorija ostalih troškova. Služba za reviziju financiranja političkih stranaka će, nakon što izvrši kontrolu i reviziju postizbornih financijskih izvješća, u izvješćima revizije navesti nalaze revizije i dati mišljenje u svezi sa spomenutim troškovima.

501. Za financiranje troškova izborne kampanje, za izbore koji su provedeni 2006., 2008., 2010., 2012., 2014., 2016. i 2018. godine, političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od **59.024.914,95 KM**.

Za financiranje kampanje za Opće izbore 2006. godine političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od 8.236.564,58 KM, financiranje kampanje za Lokalne izbore 2008. godine 8.156.606,92 KM, financiranje kampanje za Opće izbore 2010. godine 10.423.425,31 KM, financiranje kampanje za Lokalne izbore 2012. godine 6.994.309,42 KM, za financiranje kampanje za Opće izbore 2014. godine 8.632.256,37 KM, za Lokalne izbore 2016. godine 7.004.404,78 KM i prema podacima iz financijskih izvješća političkih stranaka, koje su podnijele izvješće, za financiranje izborne kampanje za Opće izbore 2018. godine utrošeno je 9.577.347,57 KM.

Grafikon 11. Usporedni pregled troškova izborne kampanje

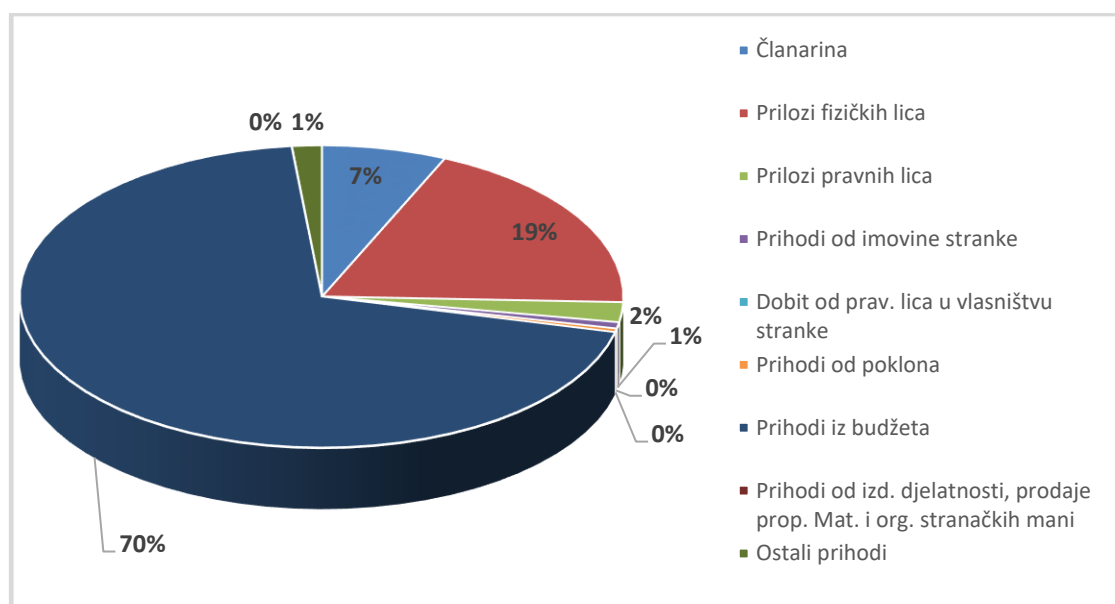

Grafikon 12. Trend troškova izborne kampanje u razdoblju 2006. – 2018. godine

502. U razdoblju od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora 2018. godine političke stranke su u financijskim izvješćima iskazale ukupne prihode u iznosu od **15.660.190,23 KM**, čiju strukturu čine:

Tablica 32. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u vrijeme izborne kampanje za Opće izbore 2018.

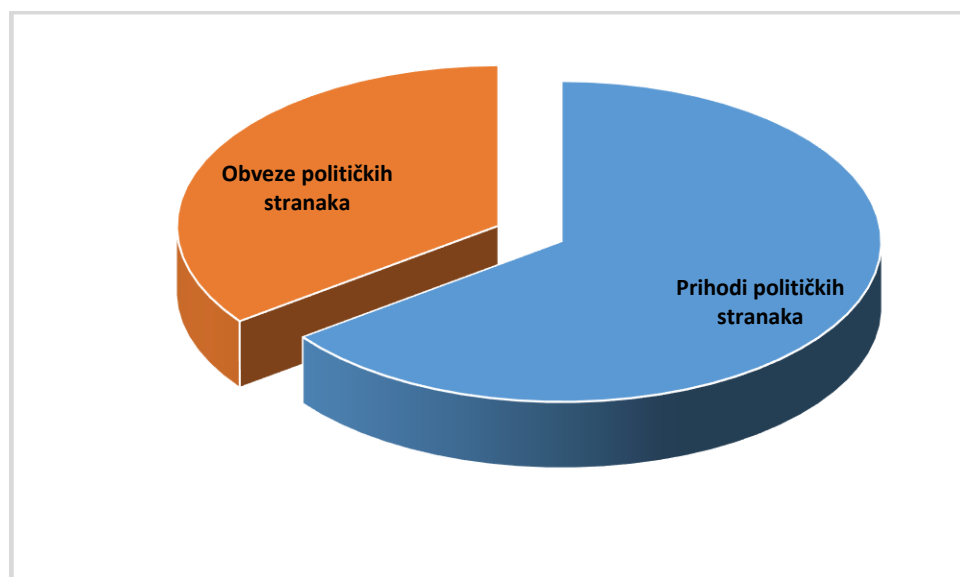
Izvor financiranja	Iznos (KM)	Procenat (%)
Članarina	1.041.103,14	6,65%
Prilozi fizičkih lica	2.964.127,30	18,93%
Prilozi pravnih lica	333.150,00	2,14%
Prihodi od imovine stranke	104.846,66	0,67%
Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke	0,00	0,00%
Prihodi od poklona	60.595,59	0,39%
Prihodi iz proračuna	10.904.095,82	69,63%
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija	0,00	0,00%
Ostali prihodi	250.271,72	1,60%
UKUPNO	15.660.190,23	100,00%

Grafikon 13. Struktura izvora financiranja političkih stranaka u vrijeme izborne kampanje

503. Političke stranke su na dan izvješćenog razdoblja (06.11.2018. godine) iskazale obveze u iznosu od **8.507.198,04 KM**.

504. Na temelju podataka iz financijskih izvješća političkih stranaka, u ovome izvješćenom razdoblju stranke su se financirale iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) u procentu od 64,83 %, dok su za financiranje koristile tuđe izvore (obveze političkih stranaka – zajmovi, lizing, dobavljači, obveze prema zaposlenim i sl.) u procentu od 35,17 %, kao što je predstavljeno na narednom grafikonu.

Grafikon 14. Odnos vlastitih izvora financiranja i dugova političkih stranaka

2. Sankcioniranje političkih stranaka⁷⁵

505. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno članku 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, koji se odnose na njegove mjerodavnosti, izreklo novčane sankcije političkim strankama zbog kršenja odredbi Zakona, kojima su uređeni: izvori financiranja, trošenje sredstva sukladno programu utroška, zabranjeni prilogi, obveza prijavljivanja priloga, obveza vođenja poslovnih knjiga, uspostava evidencija o prihodima, rashodima i obvezama, obveza podnošenja financijskih izvješća za svaku kalendarsku godinu i postizbornih financijskih izvješća, financiranje izborne kampanje i limit na troškove izborne kampanje.

506. Tijekom 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo je sljedeće sankcije političkim strankama:

- a) Jednoj političkoj stranci je izrečena novčana kazna u iznosu od 3.000,00 KM zbog kršenja Zakona o financiranju političkih stranaka u 2015. godini.
- b) Donesene su 44 odluke⁷⁶ kojima su novčano sankcionirane političke stranke u ukupnom iznosu od 99.300,00 KM zbog kršenja Zakona o financiranju političkih stranaka u 2016. godini i poglavlja 15. Izbornog zakona BiH u vrijeme Lokalnih izbora 2016. godine.

Novčane sankcije koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo sukladno članku 14. stavak (2) Zakona o financiranju političkih stranaka, prema nepravosnažnim odlukama, kreću se u rasponu od 500,00 KM do 14.900,00 KM.

⁷⁵ Prilog 5. Pregled sankcioniranih političkih stranaka.

⁷⁶ Odluke su donesene 20.12. 2018. godine, pa su sa 31. 12. 2018. godine 32 odluke nepravosnažne.

- c) Doneseno je pet odluka o sankcioniranju odgovornih osoba u političkim strankama novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.800,00 KM. Kazne su u rasponu od 200,00 do 1.000,00 KM.
- d) Za šest političkih stranaka koje nisu podnijele godišnje financijsko izvješće za 2016. godinu i nisu omogućile pristup svojim prostorijama, kako bi Služba za reviziju izvršila reviziju njihovog financijskog poslovanja, sukladno članku 10. stavak (8) Zakona o financiranju političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je izreklo administrativnu mjeru, kojom im je uskraćeno pravo da se kandidiraju na narednim izborima.
- e) U razdoblju od 2005. do 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je donijelo 470 odluka o sankcioniranju političkih stranaka i pet odluka o sankcioniranju fizičkih osoba, od čega je 390 odluka o sankcioniranju novčanim kaznama, 83 odluke administrativnom mjerom, uskraćivanja prava političkim strankama da se kandidiraju na narednim izborima i dvije administrativne mjere kojima je političkim strankama naloženo da dio sredstava uplate u dobrotvorne svrhe.⁷⁷

2.1. Prijave Središnjeg izbornog povjerenstva BiH mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona

507. Sukladno odredbama članka 14. stavak (4) Zakona o financiranju političkih stranaka, svaku sumnju o kaznenom djelu koje se može dovesti u svezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje Središnje izborno povjerenstvo BiH obvezno je prijaviti mjerodavnom tužiteljstvu i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona.
508. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od 2009. do 2018. godine mjerodavnim tužiteljstvima i drugim tijelima mjerodavnim za provedbu zakona prijavilo 74 slučaja, u kojima je kontrolom i revizijom financijskih izvješća političkih stranaka potvrđena sumnja na izvršena kaznena djela, koja se mogu dovesti u svezu s financiranjem političkih stranaka i financiranjem izborne kampanje, te porezne utaje.

Tablica 33. Prijave podnesene u razdoblju 2009/2018. godine

Godina/broj prijava	Prijave poreznim upravama	Prijave SIPA-i	Prijave tužiteljstvu	Prijave uredima za reviziju
2009.	1	1		
2013.			1	
2014.	13	2	12	
2015.	19	1	1	
2016.		5	1	
2017.				8
2018.	7	1	1	
UKUPNO	40	10	16	8

⁷⁷ Prilog br. 6 – Pregled izrečenih kazni u razdoblju 2005. – 2018. godina.

2.2. Osnivanje i upis političkih stranaka u sudski registar, prestanak rada političkih stranaka i brisanje iz sudskog registra

509. U Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstven zakon o političkim organizacijama na razini države, kao ni jedinstveni i ujednačeni kriteriji kod entitetskih zakona i zakona Brčko Distrikta BiH, prema kojima se registriraju političke stranke.
510. Političke stranke se registriraju na 5 osnovnih sudova i jednom okružnom-privrednom sudu (Istočno Sarajevo) u Republici Srpskoj, 10 općinskih sudova u Federaciji BiH i na osnovnom sudu u Brčko Distriktu BiH.
511. Registracija političkih stranaka se vrši sukladno sljedećim zakonima: u Federaciji BiH se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama ("Službeni list SR BiH", broj 27/91) koji je preuzet iz Socijalističke Republike BiH, u Republici Srpskoj se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik RS", broj 15/96 i 17/02) i Brčko Distriktu BiH Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 12/02, 19/07 i 2/08).
512. Kriterij za osnivanje političke organizacije je različit kod sva tri spomenuta zakona. U Federaciji BiH političku organizaciju može osnovati najmanje 50 punoljetnih građana, državljana Bosne i Hercegovine, u Republici Srpskoj političku organizaciju može osnovati najmanje 500 punoljetnih građana, samo državljana Republike Srpske, dok u Brčko Distriktu BiH političku organizaciju može osnovati najmanje 300 punoljetnih građana, državljana Bosne i Hercegovine. Sva tri zakona sadrže odredbu prema kojoj svaki punoljetni građanin može pod jednakim uvjetima, sukladno statutu postati član političke organizacije.
513. Sudovi imaju obvezu da rješenje suda, kojim je odlučeno o prijavi za upis u registar političke stranke, dostavi mjerodavnom tužilaštvu. Protiv rješenja javni tužitelj može, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, izjaviti žalbu mjerodavnom sudu u Republici Srpskoj, a u Federaciji BiH žalba se izjavljuje Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine.
514. Središnje izborno povjerenstvo BiH se obratilo mjerodavnim tužiteljstvima upitom da li su im sudovi, sukladno odredbama članka 22. važećih Zakona o političkim organizacijama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj i odredbama članka 20. važećeg Zakona o političkim organizacijama u Brčko distriktu BiH, dostavili rješenja kojima je odlučeno o prijavi za upis političkih organizacija u registar.
Na temelju odgovora tužilaštava, utvrđeno je da sukladno spomenutoj odredbi Zakona o političkim organizacijama ne postupaju tri suda: Osnovni sud u Banjoj Luci, Općinski sud u Travniku i Općinski sud u Goraždu.
Na temelju navedenog, doveden je u pitanje pravni legitimitet 43 političke stranke i to: 37 stranaka koje su registrirane kod Osnovnog suda u Banjoj Luci, tri stranke registrirane kod Općinskog suda u Travniku i tri političke stranke koje su registrirane kod Općinskog suda u Goraždu.
515. Shodno različitim zakonskim propisima o političkim organizacijama, ne postoji ni jedinstveni registar političkih stranaka na razini države Bosne i Hercegovine.
Entitetskim zakonima o političkim organizacijama propisano je da mjerodavni sudovi vode registar o političkim organizacijama, prema sjedištu političke organizacije, dok je Zakonom o političkim organizacijama Brčko Distrikta BiH propisano da će Pravosudno povjerenstvo Distrikta donijeti detaljne propise o načinu vođenja registra političkih organizacija.
U Federaciji BiH jedan broj političkih stranaka je upisan u registar političkih organizacija, a jedan broj u Odjel Registra poslovnih subjekata, u Republici Srpskoj jedan broj političkih stranaka je upisan u registar političkih organizacija, a jedan broj u Registar udruženja i

fondacija, te u Brčko Distriktu BiH političke stranke su upisane sukladno Zakonu o registraciji poslovnih subjekata Brčko Distrikta BiH, kao tvrtke.

U Zakon o političkim organizacijama Brčko Distrikta BiH ugrađena je odredba da se u postupku registracije političkih organizacija shodno primjenjuju odredbe Zakona o registru poduzeća i poduzetnika, ne uvažavajući sve ostale propisane uvjete za osnivanje političkih organizacija.

516. Provodeći odredbe Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka Središnje izborno povjerenstvo BiH je utvrdilo da veći broj političkih stranaka, upisanih u registar kod mjerodavnih sudova, duže razdoblje ne izvršava obveze propisane navedenim zakonima, te da postoji osnovana sumnja da te političke stranke ne obavljaju svoju djelatnost.
517. Odredbama članka 24. stavak 1. točka 4. Zakona o političkim organizacijama koji se primjenjuje u Federaciji BiH, odredbama članka 24. stavak 1. točka 5. Zakona o političkim organizacijama u Republici Srpskoj i odredbama članka 23. stavak 1. točka 3. Zakona o političkim organizacijama u Brčko Distriktu BiH propisano je da ***“politička organizacija prestaje sa radom ako ne obavlja djelatnosti utvrđene statutom u razdoblju duljem od jedne godine“***.
Spomnutim entitetskim zakonima je propisano da okolnosti iz članka 24. stavak 1. utvrđuje sud i nakon toga političku organizaciju briše iz registra.
Sukladno odredbama Zakona o političkim organizacijama u Brčko distriktu BiH, zahtjev za brisanje političke organizacije, zbog razloga iz članka 23. stavak 1. točka 3. podnosi javni tužitelj.
Stoga, Središnje izborno povjerenstvo BiH smatra da su za političke stranke koje ne dostavljaju financijska izvješća propisana Zakonom o financiranju političkih stranaka i ne prijavljuju se za sudjelovanje na izborima za tijela vlasti, tj. ne obavljaju djelatnost, ispunjeni uvjeti za brisanje iz sudskog registra po službenoj dužnosti.
518. Središnje izborno povjerenstvo BiH je u razdoblju od srpnja 2009. godine do lipnja 2018. godine mjerodavnim sudovima u Bosni i Hercegovinu uputilo prijedloge za brisanje **172** političke stranke iz sudskog registra zbog sumnje da ne obavljaju svoju djelatnost i da dulje razdoblje ne izvršavaju svoje obveze, i to: 2009. godine za 136 političkih stranaka, 2011. godine za 4 političke stranke, 2012. godine za 5 političkih stranaka, 2015. godine za 13 političkih stranaka, 2017. godine za 9 političkih stranaka i 2018. godine za 5 političkih stranaka.
519. Prema službenim evidencijama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, mjerodavni sudovi su u razdoblju od 2009. godine do kraja 2018. godine, a na njegov zahtjev, iz registra izbrisali ukupno **162** političke stranke.⁷⁸
520. U istom razdoblju, neke od političkih stranaka su prestale sa radom na temelju odluke tijela stranke, te su same donijele odluku o njihovom brisanju iz sudskog registra. Mjerodavni sudovi su, na zahtjev političkih stranaka, iz registra izbrisali **25** političkih stranaka.

⁷⁸ Prilog 7 – Pregled političkih stranaka koje su brisane iz sudskog registra.

3. Ostale aktivnosti

521. Osim provedbe ključnih aktivnosti iz djelokruga Zakona o financiranju političkih stranaka (prijem i kontrola godišnjih financijskih izvješća političkih stranaka, uredske revizije, terenske revizije i sankcioniranje političkih stranaka), Središnje izborno povjerenstvo BiH je u 2018. godini provodilo i druge aktivnosti i radnje, koje također definiraju oblast financiranja političkih stranaka, kao što su: edukacija političkih stranaka i neovisnih kandidata u svrhu poštivanja odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka i Poglavlja 15. Izbornog zakona BiH – Financiranje izborne kampanje, podnošenje financijskih izvješća političkih stranaka putem aplikacije “FI SIP BiH“, edukacija neovisnih kandidata koji su sudjelovali na Općim izborima 2018. godine o načinu podnošenja predizbornog i postizbornog financijskog izvješća, stalna koordinacija s političkim strankama i davanje pismenih odgovora na njihove upite, uz nastojanje da se u potpunosti ispoštuju načela informiranja javnosti o financiranju političkih stranaka; suradnja s NVO i drugim organizacijama koje prate primjenu Zakona o financiranju političkih stranaka, kao i suradnja s međunarodnim ekspertima.
522. Središnje izborno povjerenstvo BiH tijekom 2018. godine nastojalo je pismeno odgovoriti na sve upite političkih stranaka, koji su se odnosili na primjenu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka i svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, otklanjajući time nedoumice kod političkih stranaka u svezi s tumačenjem samog Zakona.
523. Poštujući ključna načela informiranja javnosti, a posebice načelo otvorenosti, kada su u pitanju modaliteti financiranja političkih stranaka, Središnje izborno povjerenstvo BiH je ostvarilo dobru suradnju i s medijima u Bosni i Hercegovini, u pogledu davanja relevantnih informacija koje definiraju oblast financiranja političkih stranaka.
524. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, nastojeći da stvori zakonske i institucionalne pretpostavke za uređenje tzv. političkog financiranja, u 2018. godini ostvarilo suradnju i s međunarodnim organizacijama iz oblasti antikorupcionih zakona u koje spada i Zakon o financiranju političkih stranaka.
525. U okviru međunarodne suradnje, Središnje izborno povjerenstvo BiH je sačinilo informaciju o svim do sada poduzetim i realiziranim aktivnostima, iz svoje mjerodavnosti, na implementaciji preporuka Skupine zemalja Vijeća Europe za borbu protiv korupcije – GRECO, iz Evaluacijskog izvješća za Bosnu i Hercegovinu iz trećeg kruga evaluacije Bosne i Hercegovine – Transparentnost financiranja političkih stranaka.
Dio nerealiziranih preporuka GRECO-a ovisi o daljnim izmjenama zakonske regulative u oblasti osnivanja, djelovanja i financiranja političkih stranaka na entiteskim razinama, proširenja mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i jačanja kapaciteta Službe za reviziju financiranja političkih stranaka.
526. Središnje izborno povjerenstvo BiH je sudjelovalo u izradi izvješća o reviziji Bosne i Hercegovine u okviru drugog ciklusa procjene UNCAC-a (2016. – 2021.) implementacije članaka 5-14 i 51-59 Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije u Bosni i Hercegovini, koju je Bosna i Hercegovina potpisala 16. 9. 2005. godine i ratificirala 26. 10. 2006. godine.⁷⁹

⁷⁹ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (Convention against Corruption, objava “Službeni glasnik BiH“ – Međunarodni ugovori 05/2006)

527. U okviru aktivnosti iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji Središnje izborno povjerenstvo je sudjelovalo u radu Trećeg Pododbora za pravdu slobodu i sigurnost.⁸⁰
528. Središnje izborno povjerenstvo BiH je sudjelovalo u radionici pod nazivom "Angažman i vodstvo ključnih čimbenika u nadzoru političkog financiranja" koju je organizirao Regionalni ured Međunarodne fondacije za izborne sustave (IFES) u Europi, u Pragu, Češka Republika, 6.–7. 12. 2018. godine. Ova radionica je dio Programa jačanja regionalne izborne administracije i političkog procesa (REAPPS), koji je izrađen uz podršku Agencija za međunarodni razvitak SAD-a kako bi se oslovili zajednički izazovi u društvima Središnje i Istočne Europe i Euroazije.

4. Zaključna razmatranja

529. Središnje izborno povjerenstvo BiH je, sukladno odredbama članka 14. stavak 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, mjerodavno za provedbu odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka. U 2018. godini Središnje izborno povjerenstvo BiH provodilo je sve aktivnosti koje su propisane odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15. Izbornog zakona BiH, koje se mogu grupirati na sljedeći način: prijem godišnjih financijskih izvješća političkih stranaka, prikupljanje podataka o sredstvima koja su iz proračuna svih razina isplaćena političkim subjektima, prikupljanje podataka od Centralne banke BiH o transakcijskim računima svih političkih stranaka, prikupljanje podataka o općinskim prostorima koje političke stranke koriste uglavnom bez naknade, kontrola i revizija financijskih izvješća, izdavanje revizijskih izvješća sa nalazima revizije i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, sankcioniranje političkih stranaka i ostale aktivnosti.
530. Središnje izborno povjerenstvo BiH je putem svoje oficijelne web-stranice dalo na uvid javnosti brojne informacije i izvješća o izvorima financiranja političkih stranaka, podatke o sredstvima koja su političkim strankama isplaćena iz proračuna svih razina vlasti u razdoblju od 2004. do 2017. godine, izvješća revizije svih političkih stranaka, sa nalazima i mišljenjem revizora o financiranju političkih stranaka sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka Revizijska mišljenja iz izvješća o pregledu i izvješća o reviziji financijskih izvješća političkih stranaka za 2016. godinu objavljena su u Službenom glasniku BiH.

⁸⁰ Sastanak je održan 28. – 29. 11. 2018. godine u Banjoj Luci.

PRILOZI

- Prilog 1.** Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2017. godini iz proračuna općina/opština i gradova osnovnih izbornih jedinica 186
- Prilog 2.** Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim subjektima u 2017. godini 191
- Prilog 3.** Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim subjektima u 2017. godini 192
- Prilog 4.** Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2017. godini iz proračuna BiH, entitetskih proračuna i proračuna Brčko Distrikta BiH..... 192
- Prilog 5.** Pregled sankcioniranih političkih stranaka i odgovornih osoba u 2018. godini 195
- Prilog 6.** Pregled izrečenih kazni političkim strankama u razdoblju 2005. – 2018. godina 198
- Prilog 7.** Pregled političkih stranaka koje su brisane iz sudskog registra..... 199

Prilog 1. Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2017. godini iz proračuna općina/opština i gradova osnovnih izbornih jedinica

Općine i gradovi osnovne izborne jedinice u Federaciji Bosne i Hercegovine

Red. br.	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	50	TUZLA*	524.793,22	487.020,00	37.773,22	92,80%
2	136	CENTAR SARAJEVO	299.995,00	299.995,00	0,00	100,00%
3	133	NOVI GRAD SARAJEVO	296.414,25	296.414,25	0,00	100,00%
4	91	TRAVNIK	273.204,00	273.204,00	0,00	100,00%
5	139	NOVO SARAJEVO	250.000,08	246.875,04	3.125,04	98,75%
6	131	ILIDŽA	160.516,20	160.516,20	0,00	100,00%
7	127	KONJIC	160.489,20	160.489,20	0,00	100,00%
8	137	STARI GRAD SARAJEVO	158.968,00	158.968,00	0,00	100,00%
9	1	VELIKA KLADUŠA	149.999,86	149.999,86	0,00	100,00%
10	112	VITEZ	140.825,00	140.825,00	0,00	100,00%
11	115	KISELJAK	140.000,00	133.560,80	6.439,20	95,40%
12	32	SANSKI MOST	155.989,00	125.560,00	30.429,00	80,49%
13	125	PROZOR-RAMA	120.000,00	120.000,00	0,00	100,00%
14	126	JABLANICA	121.800,00	119.057,38	2.742,62	97,75%
15	135	VOGOŠĆA	113.400,00	113.400,00	0,00	100,00%
16	65	JAJCE	97.230,00	97.230,00	0,00	100,00%
17	110	GORNJI VAKUF-USKOPLJE	96.600,00	96.600,00	0,00	100,00%
18	109	BUGOJNO	114.000,00	94.240,00	19.760,00	82,67%
19	130	HADŽIĆI	90.000,00	89.986,04	13,96	99,98%
20	111	NOVI TRAVNIK	90.000,00	82.500,00	7.500,00	91,67%
21	75	ŽEPČE	80.000,00	80.000,00	0,00	100,00%
22	42	MAGLAJ	75.000,00	74.549,40	450,60	99,40%
23	39	TEŠANJ	73.667,58	73.667,58	0,00	100,00%
24	22	ORAŠJE	76.000,00	70.375,84	5.624,16	92,60%
25	118	ILIJAS	73.203,00	70.283,47	2.919,53	96,01%
26	172	ČITLUK	68.319,96	68.319,96	0,00	100,00%
27	2	CAZIN	68.000,00	68.000,00	0,00	100,00%
28	77	ZAVIDOVIĆI	69.600,00	63.800,00	5.800,00	91,67%
29	49	SREBRENİK	72.709,36	54.532,02	18.177,34	75,00%
30	79	ŽIVINICE	143.187,50	50.750,00	92.437,50	35,44%
31	124	TOMISLAVGRAD	50.000,00	49.800,00	200,00	99,60%
32	94	KAKANJ	50.000,00	45.833,37	4.166,63	91,67%

Red. br.	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
33	171	LJUBUŠKI	40.000,00	40.000,00	0,00	100,00%
34	141	TRNOVO (FBIH)	40.000,00	39.999,72	0,28	100,00%
35	114	FOJNICA	50.892,99	39.312,50	11.580,49	77,25%
36	129	KREŠEVO	30.780,00	39.139,25	-8.359,25	127,16%
37	176	STOLAC	50.000,00	37.500,00	12.500,00	75,00%
38	4	BOSANSKA KRUPA	50.000,00	37.400,00	12.600,00	74,80%
39	17	ODŽAK	36.000,00	35.939,00	61,00	99,83%
40	44	GRAČANICA	36.900,00	35.370,00	1.530,00	95,85%
41	47	LUKAVAC	35.000,00	35.301,00	-301,00	100,86%
42	173	ČAPLJINA	30.000,00	29.400,00	600,00	98,00%
43	59	KLJUČ	34.526,32	25.895,07	8.631,25	75,00%
44	106	LIVNO	23.800,00	23.800,00	0,00	100,00%
45	95	VAREŠ	5.120,05	23.343,55	-18.223,50	455,92%
46	148	POSUŠJE	22.500,00	22.500,00	0,00	100,00%
47	116	VISOKO	28.000,00	21.005,00	6.995,00	75,02%
48	149	GRUDE	17.500,00	17.500,00	0,00	100,00%
49	113	BUSOVAČA	15.000,00	15.000,00	0,00	100,00%
50	167	GORAŽDE	14.999,88	14.999,88	0,00	100,00%
51	36	DOBOJ-ISTOK	13.459,00	13.450,00	9,00	99,93%
52	80	KALESIJA	12.351,00	12.351,00	0,00	100,00%
53	52	ČELIĆ	12.000,00	11.435,07	564,93	95,29%
54	174	NEUM	11.000,00	11.000,00	0,00	100,00%
55	93	ZENICA*	15.000,00	10.996,60	4.003,40	73,31%
56	78	BANOVIĆI	17.490,00	8.746,00	8.744,00	50,01%
57	183	USORA	8.000,00	8.000,00	0,00	100,00%
58	89	DONJI VAKUF	6.721,02	6.730,02	-9,00	100,13%
59	25	GRADAČAC	56.980,60	5.329,00	51.651,60	9,35%
60	20	DOMALJEVAC - ŠAMAC	5.000,00	5.000,00	0,00	100,00%
61	181	RAVNO	3.900,00	3.900,00	0,00	100,00%
62	37	DOBOJ-JUG	10.000,00	2.323,08	7.676,92	23,23%
63	3	BIHAĆ*	26.128,50	17.670,80	8.457,70	67,63%
64	98	KLADANJ	2.137,50	1.781,25	356,25	83,33%
65	67	DOBRETIĆI	1.339,39	1.339,39	0,00	100,00%
66	55	TEOČAK	575	575	0,00	100,00%
67	5	BUŽIM	0	0	0,00	
68	82	SAPNA	0	0	0,00	
69	107	KUPRES (FBIH)	0	0	0,00	

Red. br.	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
70	30	BOSANSKI PETROVAC	0	0	0,00	
71	57	DRVAR	0	0	0,00	
72	96	OLOVO	0	0	0,00	
73	85	GLAMOČ	0	0	0,00	
74	165	FOČA (FBiH)	0	0	0,00	
75	84	BOSANSKO GRAHOVO	0	0	0,00	
76	143	PALE (FBiH)	0	0	0,00	
77	150	ŠIROKI BRIJEG*	0	0	0,00	
78	199A	GRAD MOSTAR*	0	0	0,00	
UKUPNO OPĆINE I GRADOVI OSNOVNE IZBORNE JEDINICE U FEDERACIJI BiH:			5.217.012,46	4.870.384,59	346.627,87	93,36%

* Gradovi osnovne izborne jedinice

Podatke nije dostavila Općina Breza.

Općine i gradovi osnovne izborne jedinice u Republici Srpskoj

Red. br.	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	034B	BANJA LUKA*	244.649,64	244.649,64	0,00	100,00%
2	29	BIJELJINA	199.997,16	208.302,79	-8.305,63	104,15%
3	9	PRIJEDOR*	100.000,00	100.000,00	0,00	100,00%
4	166	FOČA (RS)	99.999,00	84.691,00	15.308,00	84,69%
5	56	UGLJEVIK	76.000,50	71.864,00	4.136,50	94,56%
6	14	DERVENTA	62.991,18	62.951,90	39,28	99,94%
7	38	DOBOJ*	79.999,97	48.209,05	31.790,92	60,26%
8	11	LAKTAŠI	45.000,00	45.000,00	0,00	100,00%
9	182	TREBINJE*	36.399,97	36.399,97	0,00	100,00%
10	40	STANARI	34.999,00	34.999,00	0,00	100,00%
11	24	MODRIČA	49.999,98	34.016,19	15.983,79	68,03%
12	83	ZVORNIK	77.691,96	31.676,87	46.015,09	40,77%
13	10	GRADIŠKA	60.000,00	30.000,00	30.000,00	50,00%
14	88	ŠIPOVO	22.797,00	28.496,33	-5.699,33	125,00%
15	64	MRKONJIĆ-GRAD	48.600,00	28.350,00	20.250,00	58,33%
16	70	KOTOR-VAROŠ	34.999,99	26.676,99	8.323,00	76,22%
17	185	MILIĆI	17.396,56	26.127,40	-8.730,84	150,19%
18	13	PRNJAVOR	28.270,17	25.199,87	3.070,30	89,14%
19	8	KOZARSKA DUBICA	24.996,00	24.996,00	0,00	100,00%
20	21	ŠAMAC	35.004,00	24.832,33	10.171,67	70,94%
21	132	ISTOČNA ILIDŽA	28.920,00	23.762,44	5.157,56	82,17%
22	16	BROD	30.000,00	18.499,00	11.501,00	61,66%
23	164	GACKO	24.000,00	17.136,00	6.864,00	71,40%
24	74	TESLIĆ	90.000,00	15.015,00	74.985,00	16,68%
25	104	BRATUNAC	15.000,00	15.000,00	0,00	100,00%
26	161	NEVESINJE	15.000,00	13.347,87	1.652,13	88,99%
27	7	NOVI GRAD	16.668,00	10.802,00	5.866,00	64,81%
28	105	SREBRENICA	23.999,76	10.190,38	13.809,38	42,46%
29	170	RUDO	10.000,00	10.000,00	0,00	100,00%
30	140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	30.000,20	8.467,12	21.533,08	28,22%
31	146	ROGATICA	20.000,04	8.333,35	11.666,69	41,67%
32	35	ČELINAC	14.999,99	8.207,13	6.792,86	54,71%
33	147	VIŠEGRAD	14.999,00	7.499,00	7.500,00	50,00%
34	12	SRBAC	15.000,00	7.460,00	7.540,00	49,73%

Red. br.	Kod	Naziv općine/grada	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
35	61	RIBNIK	7.000,00	7.000,00	0,00	100,00%
36	169	ČAJNIČE	6.093,50	4.950,00	1.143,50	81,23%
37	68	KNEŽEVO	4.396,42	4.396,42	0,00	100,00%
38	18	VUKOSAVLJE	5.866,64	4.319,98	1.546,66	73,64%
39	45	PETROVO	4.200,00	4.200,00	0,00	100,00%
40	142	TRNOVO (RS)	4.099,68	4.099,68	0,00	100,00%
41	26	PELAGIĆEVO	7.500,00	4.000,00	3.500,00	53,33%
42	101	ŠEKOVIĆI	3.335,00	3.335,00	0,00	100,00%
43	179	LJUBINJE	3.000,00	3.000,00	0,00	100,00%
44	144	PALE (RS)	15.000,00	2.895,00	12.105,00	19,30%
45	54	LOPARE	9.000,00	2.691,00	6.309,00	29,90%
46	33	OŠTRA LUKA	1.980,00	1.980,00	0,00	100,00%
47	163	KALINOVIK	1.810,25	1.810,25	0,00	100,00%
48	123	HAN-PIJESAK	6.500,06	411,67	6.088,39	6,33%
49	103	VLASENICA	3.000,00	300	2.700,00	10,00%
50	121	SOKOLAC	15.000,00	0	15.000,00	0,00%
51	180	BILEĆA	14.000,00	0	14.000,00	0,00%
52	81	OSMACI	4.500,00	0	4.500,00	0,00%
53	177	BERKOVIĆI	2.500,00	0	2.500,00	0,00%
54	138	ISTOČNI STARI GRAD	500	0	500,00	0,00%
55	108	KUPRES (RS)	0	0	0,00	
56	23	DONJI ŽABAR	0	0	0,00	
57	184	KOSTAJNICA	0	0	0,00	
58	158	ISTOČNI MOSTAR	0	0	0,00	
59	168	NOVO GORAŽDE	0	0	0,00	
60	58	ISTOČNI DRVAR	0	0	0,00	
61	6	KRUPA NA UNI	0	0	0,00	
62	66	JEZERO	0	0	0,00	
63	31	PETROVAC	0	0	0,00	
UKUPNO OPĆINE I GRADOVI OSNOVNE IZBORNE JEDINICE U RS:			1.847.660,62	1.440.547,62	407.113,00	77,97%

Prilog 2. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna gradova političkim subjektima u 2017. godini

Kod	Naziv grada	Kod pol. subj.	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
666	GRAD SARAJEVO	877	NAŠA STRANKA	21.966,18	21.966,18	0,00	100,00%
		1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	20.326,67	20.326,67	0,00	100,00%
		008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BIH	15.720,53	15.720,53	0,00	100,00%
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	15.662,34	15.662,34	0,00	100,00%
		1989	UNIJA SOCIJALDEMOKRATA BH	10.319,42	10.319,42	0,00	100,00%
		036	BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	8.186,63	8.186,63	0,00	100,00%
		2072	GRAĐANSKI SAVEZ	8.186,64	8.186,64	0,00	100,00%
		1971	SAVEZ ZA STARI GRAD	8.186,64	8.186,64	0,00	100,00%
		090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	35.116,33	7.303,34	27.812,99	20,80%
		1285	*NEOVISNA LISTA - ZA MOJ GRAD	2.287,96	2.287,96	0,00	100,00%
		004	STRANKA ZA BIH	1.163,37	1.163,37	0,00	100,00%
UKUPNO GRAD SARAJEVO				147.122,71	119.309,72	27.812,99	81,10%
888	ISTOČNO SARAJEVO	018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	13.209,00	13.209,00	0,00	100,00%
		515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	10.836,00	10.836,00	0,00	100,00%
		440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	5.688,00	5.688,00	0,00	100,00%
		461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	5.352,00	5.352,00	0,00	100,00%
		1698	DEMOKRATSKA FRONTA	2.083,00	2.083,00	0,00	100,00%
		1008	POKRET ZA NAŠ GRAD	416,00	416,00	0,00	100,00%
		561	NARODNA DEMOKRATSKA STRANKA	416,00	416,00	0,00	100,00%
UKUPNO GRAD ISTOČNO SARAJEVO				38.000,00	38.000,00	0,00	100,00%
UKUPNA SREDSTVA:				185.122,71	157.309,72	27.812,99	84,98%

Prilog 3. Pregled isplaćenih sredstava iz proračuna kantona političkim subjektima u 2017. godini

Red. br.	Kod	Naziv razine vlasti	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
1	209	KANTON SARAJEVO	962.443,15	962.443,15	0,00	100,00%
2	206	SREDNJOBOSANSKI KANTON	800.000,00	800.000,04	-0,04	100,00%
3	204	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	400.000,00	400.000,00	0,00	100,00%
4	207	HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	410.679,20	399.616,00	11.063,20	97,31%
5	203	TUZLANSKI KANTON	317.236,50	309.954,07	7.282,43	97,70%
6	208	ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON	207.000,00	210.250,00	-3.250,00	101,57%
7	201	UNSKO-SANSKI KANTON	160.665,30	160.665,30	0,00	100,00%
8	202	POSAVSKI KANTON	160.000,00	160.000,00	0,00	100,00%
9	210	LIVANJSKI KANTON	200.000,00	96.000,00	104.000,00	48,00%
10	205	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	79.996,40	45.060,60	34.935,80	56,33%
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA KANTONA:			3.698.020,55	3.543.989,16	154.031,39	95,83%

Prilog 4. Pregled isplaćenih sredstava političkim subjektima u 2017. godini iz proračuna BiH, entitetskih proračuna i proračuna Brčko Distrikta BiH

Bosna i Hercegovina

Kod pol. subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno izdvojena sredstva	Uplaćena sredstva strankama	Utrošena sredstva za rad klubova
008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BIH	53.750,00	53.598,81	37.550,00	16.048,81
018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	149.166,70	139.037,43	44.050,00	45.987,43
461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ			23.750,00	
1718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET			1.500,00	
440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA			23.750,00	
027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BIH	121.250,00	120.771,27	23.750,00	73.271,27
769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990			23.750,00	
090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	131.666,70	131.205,59	102.750,00	28.455,59
515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	99.583,30	99.565,79	23.750,00	75.815,79
882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	33.750,00	33.750,00	33.750,00	0,00
1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	63.750,00	63.265,37	61.750,00	1.515,37
1698	DEMOKRATSKA FRONTA	97.500,00	97.427,34	50.550,00	46.877,34
001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA-SEFER HALILOVIĆ	33.750,00	33.741,80	33.730,00	11,80
80012	KLUB DELAGATA SRPSKOG NARODA U DN PSBIH (SNSD, DNS I SDS)	50.000,00	49.744,98	6.000,00	35.244,98
				7.000,00	
				1.500,00	
80013	KLUB DELAGATA BOŠNJAČKOG NARODA U DN PSBIH (SDA, DF I SBB BIH)	50.000,00	49.675,24	25.700,00	6.775,24
				8.600,00	
				8.600,00	
80014	KLUB DELAGATA HRVATSKOG NARODA U DN PSBIH (HDZ BIH)	65.833,30	65.744,18	19.950,00	45.794,18
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA BOSNE I HERCEGOVINE		950.000,00	937.527,80	561.730,00	375.797,80

Federacija Bosne i Hercegovine

Kod pol. subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	686.337,00	686.337,00	0,00	100,00%
90001	KOALICIJA HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP DR A. STARČEVIĆ, HSP HB	476.335,00	476.335,00	0,00	100,00%
008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BIH	431.335,00	431.335,00	0,00	100,00%
1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	401.335,00	401.335,00	0,00	100,00%
1698	DEMOKRATSKA FRONTA	386.335,00	386.335,00	0,00	100,00%
769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	176.333,00	176.333,00	0,00	100,00%
001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA-SEFER HALILOVIĆ	161.333,00	161.333,00	0,00	100,00%
877	NAŠA STRANKA	146.332,00	146.332,00	0,00	100,00%
882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	146.332,00	146.332,00	0,00	100,00%
1701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	146.332,00	146.332,00	0,00	100,00%
004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	146.332,00	146.332,00	0,00	100,00%
515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	146.332,00	146.332,00	0,00	100,00%
1728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	116.332,00	116.332,00	0,00	100,00%
502	NARODNA STRANKA RADOM ZA BOLJITAK	116.332,00	116.332,00	0,00	100,00%
1190	STRANKA DIJASPORE BOSNE I HERCEGOVINE	116.332,00	116.332,00	0,00	100,00%
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA FEDERACIJE BiH:		3.799.999,00	3.799.999,00	0,00	100,00%

Republika Srpska

Kod pol. subjekta	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirano	Ukupno uplaćeno	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	979.731,60	979.731,60	0,00	100,00%
90030	KOALICIJA SDS-PUP-SRS RS	826.581,72	826.581,72	0,00	100,00%
461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	336.098,52	336.098,52	0,00	100,00%
440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	305.570,64	305.570,64	0,00	100,00%
1718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	244.005,84	244.005,84	0,00	100,00%
074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	244.005,84	244.005,84	0,00	100,00%
90015	KOALICIJA DOMOVINA	195.204,72	195.204,72	0,00	100,00%
1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	48.801,12	48.801,12	0,00	100,00%
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA REPUBLIKE SRPSKE:		3.180.000,00	3.180.000,00	0,00	100,00%

Brčko distrikt BiH

Kod	Naziv političkog subjekta	Ukupno planirana sredstva	Ukupno uplaćena sredstva	Više/manje uplaćeno	% uplate planiranih sredstava
440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	4.516,14	4.516,14	0,00	100,00%
1182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH - FAHRUDIN RADONČIĆ	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
2010	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA - BRAĆA RADIĆ	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
1950	BRČANSKI DEMOKRATSKI POKRET BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	19.002,92	19.002,92	0,00	100,00%
090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	23.519,04	23.519,04	0,00	100,00%
515	SAVEZ NEOVISNIH SOCIJALDEMOKRATA - SNSD	23.519,04	23.519,04	0,00	100,00%
004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	4.516,14	4.516,14	0,00	100,00%
	FIZIČKA OSOBA-NEOVISNI KANDIDAT	4.516,14	4.516,14	0,00	100,00%
	FIZIČKA OSOBA-NEOVISNI KANDIDAT	7.243,41	7.243,41	0,00	100,00%
	FIZIČKA OSOBA-NEOVISNI KANDIDAT	7.243,41	7.243,41	0,00	100,00%
	FIZIČKA OSOBA-NEOVISNI KANDIDAT	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
	SDS-NDP	19.002,92	19.002,92	0,00	100,00%
UKUPNA SREDSTVA IZ PRORAČUNA BRČKO DISTRIKTA BIH		199.999,96	199.999,96	0,00	100,00%

Prilog 5. Pregled sankcioniranih političkih stranaka i odgovornih osoba u 2018. godini

Novčane kazne za političke stranke

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Broj i datum odluke	Iznos kazne (KM)
1.	036	BOSS- Bosanska stranka Mirnes Ajanović	03-07-6-308/17 od 22. 02. 2018.	3.000,00
2.	2010	Hrvatska seljačka stranka Braća Radić Brčko distrikt BiH	03-07-6-32/18 od 24. 05. 2018.	2.000,00
3.	2085	Neovisni demokratski iskorak	03-07-6-29/18 od 24. 05. 2018.	2.000,00
4.	2008	Povratak otpisanih	03-07-6-25/18 od 24. 05. 2018.	2.000,00
5.	2062	Spas, Neovisna lista za Doboj	03-07-6-31/18 od 24. 05. 2018.	2.000,00
6.	930	Bošnjačka seljačka stranka	03-07-6-33/18 od 24. 05. 2018.	1.000,00
7.	518	Hrvatski pravaški blok BiH	03-07-6-35/18 od 24. 05. 2018.	1.000,00
8.	1247	Neovisna lista "Za Kupres"	03-07-6-28/18 od 24. 05. 2018.	1.000,00
9.	516	Stranka deviznih štediša RS	03-07-6-27/18 od 24. 05. 2018.	1.000,00
10.	018	Srpska demokratska stranka	05-01-07-6-463/18 od 20. 12. 2018.	14.900,00
11.	1698	Demokratska fronta	05-01-07-6-459/18 od 20. 12. 2018.	10.600,00
12.	882	Stranka demokratske aktivnosti	05-01-07-6-480/18 od 20. 12. 2018.	6.200,00
13.	1703	Hrvatska neovisna lista	05-01-07-6-487/18 od 20. 12. 2018.	5.000,00
14.	074	Socijalistička partija	05-01-07-6-474/18 od 20. 12. 2018.	4.000,00
15.	1182	Savez za bolju budućnost BiH – Fahrudin Radončić	05-01-07-6-452/18 od 20. 12. 2018.	3.500,00
16.	1190	Stranka dijaspore Bosne i Hercegovine	05-01-07-6-454/18 od 20. 12. 2018.	3.000,00
17.	1276	Komunistička partija	05-01-07-6-491/18 od 20. 12. 2018.	2.500,00
18.	1804	Politička stranka "Stranka za naš grad"	05-01-07-6-478/18 od 20. 12. 2018.	2.500,00
19.	730	Socijaldemokratska unija BiH	05-01-07-6-447/18 od 20. 12. 2018.	2.500,00
20.	1718	Narodni demokratski pokret	05-01-07-6-482/18 od 20. 12. 2018.	2.000,00
21.	732	Srpska radikalna stranka "9. januar"	05-01-07-6-449/18 od 20. 12. 2018.	2.000,00
22.	1882	Tuzlanska alternativa	05-01-07-6-485/18 od 20. 12. 2018.	2.000,00
23.	1179	Savez za demokratsku Srpsku	05-01-07-6-494/18 od 20. 12. 2018.	2.000,00
24.	001	Bosanskohercegovačka patriotska stranka – Sefer Halilović	05-01-07-6-462/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
25.	1728	Liberalna stranka Bosne i Hercegovine	05-01-07-6-486/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
26.	1007	Politička organizacija građana "Snaga Bosne"	05-01-07-6-483/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Broj i datum odluke	Iznos kazne (KM)
27.	1987	Snaga centra	05-01-07-6-489/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
28.	016	Srpska radikalna stranka Republike Srpske	05-01-07-6-450/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
29.	1972	Ujedinjena srpska	05-01-07-6-488/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
30.	1919	Pokret za bolje Brčko-Đapo Mirsad	05-01-07-6-473/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
31.	1003	Neovisna stranka dr Mihajlo Tovirac	05-01-07-6-495/18 od 20. 12. 2018.	1.500,00
32.	036	BOSS –Bosanska stranka – Mirnes Ajanović	05-01-07-6-477/18 od 20. 12. 2018.	1.100,00
33.	2044	Neovisna lista	05-01-07-6-490/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
34.	2092	Nova partija	05-01-07-6-468/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
35.	1291	Reformska stranka	05-01-07-6-457/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
36.	1252	Snaga ekonomskog pokreta u BiH	05-01-07-6-493/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
37.	2097	Hrvatska seljačka stranka BiH	05-01-07-6-464/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
38.	1272	Lista za Bugojno	05-01-07-6-484/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
39.	1200	Srpska napredna stranka	05-01-07-6-456/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
40.	003	Stranka za Srednje	05-01-07-6-446/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
41.	1270	Hrvatska seljačka stanka Stjepana Radića	05-01-07-6-481/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
42.	734	Hrvatska stranka prava BiH	05-01-07-6-451/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
43.	1254	Novi pokret Bosne i Hercegovine	05-01-07-6-492/18 od 20. 12. 2018.	500,00
44.	026	Stranka spas	05-01-07-6-475/18 od 20. 12. 2018.	500,00
45.	2020	Narodna stranka za Grahovo	05-01-07-6-471/18 od 20. 12. 2018.	500,00
UKUPNO IZREČENE NOVČANE KAZNE				102.300,00

Novčane kazne za odgovorna lica u političkim strankama

Red. br.	Kod stranke	Naziv političke stranke	Odgovorno lice u političkoj stranci	Broj i datum odluke	Iznos kazne za odgovorno lice
1.	930	Bošnjačka seljačka stranka	Ibrahim Tursunović	03-07-6-33/18 od 24. 05. 2018.	200,00
2.	518	Hrvatski pravaški blok BiH	Željko Koroman	03-07-6-35/18 od 24. 05. 2018.	200,00
3.	1247	Neovisna lista "Za Kupres"	Janja Barišić	03-07-6-28/18 od 24. 05. 2018.	200,00
4.	516	Stranka deviznih štediša RS	Čedo Grbić	03-07-6-27/18 od 24. 05. 2018.	200,00
5.	561	Narodna demokratska stranka	Gojko Topalović	05-01-07-6-472/18 od 20. 12. 2018.	1.000,00
UKUPNO IZREČENE NOVČANE KAZNE					1.800,00

Administrativna mjera – zabrana političkim strankama da se kandidiraju za sudjelovanje na narednim izborima

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Broj i datum odluke
1	520	BOSANSKOHERCEGOVAČKA NARODNA STRANKA	03-07-6-60/18 od 26. 04. 2018.
2	1875	NOVA BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA	03-07-6-58/18 od 26. 04. 2018.
3	1010	POKRET ZA SEMBERIJU	03-07-6-56/18 od 26. 04. 2018.
4	2290	SRPSKA ALTERNATIVA	03-07-6-55/18 od 26. 04. 2018.
5	1709	STRANKA ZA BOLJE GORAŽDE	03-07-6-59/18 od 26. 04. 2018.
6	2069	SNAGA NOVE GENERACIJE	03-07-6-57/18 od 26. 04. 2018.

Prilog 6. Pregled izrečenih kazni političkim strankama u razdoblju 2005. – 2018. godina

Godina izricanja i iznos novčane kazne		Broj izrečenih kazni	Godina kršenja zakona i iznos novčane kazne za godinu u kojoj je zakon prekršen		Naplaćene kazne	Nenaplać. kazne	Administrativna mjera	
							Zabrana sudjelovanja na narednim izborima	Uplata dijela prihoda u dobrotv. svrhe
2005.	56.000,00	40	2004.	56.000,00	37.550,00	18.450,00	-	
2007.	48.700,00	9		48.700,00	46.339,72	2.360,28	7	1
2008.	13.000,00	3	2005.	13.000,00	13.000,00	0,00	4	
2009.	179.670,00	63	2005. 2006. 2007.	179.670,00	125.981,96	53.688,04	-	1
2010.	83.500,00	37	2008.	83.500,00	73.548,44	9.951,56	8	
2011.	89.200,00	1		10.000,00	10.000,00	0,00	11	
		33	2009.	79.200,00	74.123,35	5.076,65		
2012.	59.000,00	19	2010.	59.000,00	48.028,40	10.971,60	8	
2013.	150.600,00	12		47.000,00	46.000,00	1.000,00	3	
		1		25.000,00	25.000,00	0,00		
		30	2011.	78.600,00	75.420,00	3.180,00		
2014.	100.200,00	27	2012.	100.200,00	92.800,00	7.400,00	12	
2015.	65.200,00	21	2013.	65.200,00	62.754,50	2.445,50	6	
2016.	104.800,00	19	2014.	104.800,00	37.700,00	67.100,00	13	
2017.	97.950,00	4		62.500,00	62.500,00	0,00	5	
		21	2015	35.450,00	32.400,00	3.000,00		
2018.	3.000,00	1	2015	3.000,00	3.000,00	0,00		
	12.000,00	8	2016	12.000,00	3.000,00	9.000,00	6	
	87.300,00	36	2016	87.300,00	8.100,00	79.200,00		
2005.-2018.	1.150.120,00	385	2004.-2016.	1.150.120,00	877.296,37	272.823,63	83	2
		Procenat naplaćenih kazni		100,00%	76,28%	23,72%		

Prilog 7. Pregled političkih stranaka koje su brisane iz sudskog registra

Političke stranke brisane iz sudskog registra na prijedlog Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
1	Posavska demokratska stranka Orašje	Općinski sud Orašje	025-0-Reg-09-000 128 od 1. 9. 2009.
2	Stranka demokratskog dogovora, Bosanski Brod	Osnovni sud Doboj	085-0-RP-09-000 002 od 7. 9. 2009.
3	Demokratska radnička partija BiH, Modriča	Osnovni sud Doboj	085-0-RP-09-000 003 od 7. 9. 2009.
4	Srpski demokratski savez Republike Srpske, Teslić	Osnovni sud Doboj	085-0-RP-09-000 005 od 7. 9. 2009.
5	Neovisna stranka Republike Srpske, Doboj	Osnovni sud Doboj	085-0-RP-09-000 004 od 7. 9. 2009.
6	Demokratska zajednica BiH, Bosanski Šamac	Osnovni sud Doboj	085-0-RP-09-000 001 od 24. 9. 2009.
7	Stranka ekonomskog prosperiteta RS	Osnovni sud Sokolac	089-0-REG-09-000 329 od 13. 10. 2009.
8	Srpska narodna obnova za Republiku Srpsku	Osnovni sud Sokolac	089-0-REG-09-000 331 od 13. 10. 2009.
9	Brčanska demokratska stranka Brčko distrikt	Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	096-0-F1-09-000053 od 19. 10. 2009.
10	Stranka demokratskog centra	Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	096-0-F1-09-000052 od 19. 10. 2009.
11	Stranka penzionera-umirovljenika BiH OO Tomislavgrad	Općinski sud Livno	068-0-F1-Z-000002 od 17. 11. 2009.
12	Narodna radikalna stranka Zvornik	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 079 od 17. 11. 2009.
13	Srpska radikalna stranka Ugljevik	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 081 od 17. 11. 2009.
14	Srpska raseljenička stranka RS Bijeljina	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 082 od 17. 11. 2009.
15	Radikalna stranka RS Bijeljina	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 083 od 17. 11. 2009.
16	Demokratsko vijeće Bošnjaka Bijeljina	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 086 od 17. 11. 2009.
17	Stranka demokratskog razvitka Bijeljina	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 084 od 17. 11. 2009.
18	Srpska napredna stranka Bijeljina	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-09-000 085 od 17. 11. 2009.
19	Srpska omladinska stranka "Novi naraštaji RS"	Osnovni sud Sokolac	089-0-REG-09-000 330 od 2. 11. 2009.
20	Pokret za dječija prava – Lukavac	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001206 od 6. 11. 2009.
21	Hrvatska stranka prava Tuzla	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001146 od 6. 11. 2009.
22	Hrvatska mladež, Hrvatske zajednice soli	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001148 od 6. 11. 2009.
23	Političko udruženje Unija Bosanskih socijaldemokrata Tuzla	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001144 od 6. 11. 2009.
24	Politička organizacija Demokratska stranka penzionera BiH Tuzla	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001142 od 6. 11. 2009.

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
25	Udruženje za Jugoslovensku demokratsku inicijativu Tuzla	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001141 od 20. 11. 2009.
26	Političko udruženje RBIH, Vijeće Bosanskih Hrvata	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001147 od 20. 11. 2009.
27	PO Stranka udruženja penzionera Kladanj	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-000035 od 23. 11. 2009.
28	Politička organizacija Partija "Nova Bosna" Živinice	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001153 od 20. 11. 2009.
29	Bosanska narodna stranka Živinice	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001145 od 20. 11. 2009.
30	Partija pravnog puta BiH Tuzla	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001152 od 02. 12. 2009.
31	Demokratska stranka istine Srebrenik	Općinski sud Tuzla	032-0-Reg-09-001143 od 20. 11. 2009.
32	Nova snaga Srpske	Osnovni sud Banja Luka	Rp-04/04 od 18. 5. 2009
33	Radnička-građanska partija BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000008 od 25. 12. 2009.
34	Građanska stranka BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000010 od 02. 12. 2009.
35	Radnička partija BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000014 od 21. 12. 2009.
36	Demokratska narodna radnička partija BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000004 od 01. 12. 2009.
37	Demokratska stranka federalista	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000001 od 01. 12. 2009.
38	Bošnjačko liberalna stranka	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000002 od 21. 12. 2009.
39	Liberalno-socijalna partija BiH – LSP BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000019 od 23.12.2009.
40	Ekološki pokret „SKAKAVAC“	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000028 od 23.12.2009.
41	Bosanska demokratska unija	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000018 od 03.12.2009.
42	Narodna stranka „BOSNA“	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000029 od 01.12.2009.
43	Narodni front Jugoslavije za BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000007 od 01.12.2009.
44	Stranka narodnog izmirenja	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000026 od 23.12.2009.
45	Hrvatska demokratska stranka BIH HDS BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000011 od 23.12.2009.
46	Narodna stranka Bosne i Hercegovine	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000013 od 02.12.2009.
47	Muslimanska bošnjačka organizacija	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000005 od 28.12.2009.
48	Nova demokratska stranka BiH	Općinski sud Zenica	043-0-F1-09-000001 od 23.11.2009.
49	Stranka ujedinjenih Muslimana Republike BiH, Zenica	Općinski sud Zenica	043-0-F1-09-000002 od 23.11.2009.
50	Pokret za promjene BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000016 od 05.2.2010.
51	Politička organizacija Braća Romi	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000025 od 05.1.2010.
52	Republikanska stranka BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000017 od 05.1.2010.
53	Demokratska stranka Roma BiH – DSR BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000009 od 04.1.2010.

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
54	Demokratska stranka BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000015 od 05.1.2010.
55	Božija partija-Islamske knjige razumijevanja pravde, istine i slobode Muhamedove objave (BP IKRA PISMO)	Općinski sud Sarajevo	065-0-FI-09-000012 od 04.1.2010.
56	Konzervativno-radikalna partija	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000006 od 04.01.2010.
57	Stranka prirodnog zakona BIH-SPZBH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000030 od 05.1.2010.
58	Evropska inicijativa za BIH – EI BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000031 od 05.1.2010.
59	Studentska stranka BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000023 od 26.7.2010.
60	Bosansko-hercegovačka stranka prava 1861 (BHSP-1861)	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000022 od 05.1.2010.
61	Stranka Jugoslovena	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000020 od 05.1.2010.
62	Ekološki pokret udruženja zelenih „ZELENI“	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-069-000021 od 05.1.2010.
63	Narodna demokratska stranka „GAJRET“ Sarajevo	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000024 od 05.1.2010.
64	Stranka žena BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000027 od 01.1.2010.
65	Neovisna stranka BIH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000003 od 04.1.2010.
66	Hrvatska čista stranka prava Bosne i Hercegovine	Općinski sud Široki Brijeg	064-0-Reg-09-001004 od 11.2.2010.
67	Neovisni pravaši	Općinski sud Široki Brijeg	064-0-Reg-09-001206 od 29.1.2010.
68	Brčanska alternativa Brčko distrikta BiH	Tužilaštvo Brčko Distrikta BiH	096-0-0-F1-09-00000050 od 20.12.2011.
69	Narodna Bošnjačka stranka	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-09-000021 od 23.11.2012.
70	Politički pokret mladih-Stranka mladih BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-12-000022 od 13.12.2012.
71	Demokratski centar BiH	Općinski sud Mostar	R/2-11 od 10.5.2012.
72	HSP dr. Ante Starčević-Pravaši 21. Stoljeća	Općinski sud Mostar	R/1-12 od 28.1.2013.
73	Zeleni BiH	Općinski sud u Zenici	043-0-F1-13-000001 od 12.12.2013.
74	Bosanskohercegovačka stranka prava	Općinski sud Bihać	017-0-RegPO-12-000002 od 20.2.2013.
75	Stranka omladinske snage – SOS	Osnovni sud Bijeljina	080-0-F1-12-000 105 od 11.7.2013.
76	Jugoslovenska demokratska stranka „Otađbinski front“ Kukolje	Osnovni sud Banja Luka	Ru-2/90 od 16.6.2014.
77	Partija socijaldemokratskog centra BIH	Osnovni sud Banja Luka	Rp-10/02 od 15.8.2014.
78	Narodna radikalna stranka BiH – Omarska	Osnovni sud Banja Luka	Obavijest suda od 29.08.2014. godine Rješenjem broj Ru -18/90 od 22.02.1991- odbijen zahtjev za upis u registar

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
79	Pokret za novo društvo	Osnovni sud Banja Luka	Rp-16/02 od 20.6.2014.
80	Partija društvenog progressa Srpske Republike B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Obavijest suda od 29.08.2014. godine. Predmet je 20.09.2006. godine upućen Općinskom sudu u Sarajevu na daljnji mjerodavni postupak.
81	Demokratska patriotska stranka RS – Predrag Radić	Osnovni sud Banja Luka	Rp-6/02 od 19.9.2014.
82	Slobodna Srpska partija	Osnovni sud Banja Luka	Rp-6/04 od 16.6.2014.
83	Borački savez Republike Srpske	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/04 od 16.6.2014.
84	Stranka „Za Prijedor“	Osnovni sud Banja Luka	Rp-5/04 od 15.8.2014.
85	Jedinstvena socijalistička partija Jugoslavije-Jajce	Osnovni sud Banja Luka	Ru-14/90 od 16.6.2014.
86	Jugoslovenska demokratska stranka-B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Ru-16/90 od 16.6.2014.
87	Seljačko radnička stranka Bos.Dubica	Osnovni sud Banja Luka	Ru-19/90 od 16.6.2014.
88	Zelena stranka BiH-B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Ru-26/90 od 16.6.2014.
89	Stranka demokratskih reformi BIH B. Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-28/90-1 od 16.6.2014.
90	Srpska demokratska stranka otadžbinski front B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/96 od 16.6.2014.
91	Udruženje učesnika rata 1991.godine Čelinac	Osnovni sud Banja Luka	R-i-1/92 od 16.6.2014.
92	Srpska patriotska stranka B.Luka (SPAS)	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/03 od 15.8.2014.
93	Radnička partija RS B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/93 od 16.6.2014.
94	Socijalistička demokratska partija RS	Osnovni sud Banja Luka	Obavijest Suda od 16.06.2014. godine da ne postoji u registru
95	Nova Srpska ideja RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-5/93 od 15.8.2014.
96	Narodna stranka RS B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/94 od 16.6.2014.
97	Stranka Srpskog jedinstva RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-16/96 od 16.6.2014.
98	Stranka Srpsko-pravoslavne sloge Čelinac	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/94 od 16.6.2014.
99	Stranka Srpskih patriota B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-4/94 od 16.6.2014.
100	Krajiška demokratska stranka B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/95 od 16.6.2014.
101	Stranka ekonomskog preporoda B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/95 od 16.6.2014.
102	Republički odbor-Udruženje ljevice RS, B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/95 od 16.6.2014.
103	Radikalna stranka ”Nikola Pašić“ B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-5/95 od 16.6.2014.
104	Otađbinska stranka B.Luka, Socijalistička radnička partija Jugoslavija u RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-4/96 od 16.6.2014.

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
105	Nova Radnička stranka RS, B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-6/96 od 16.6.2014.
106	Jugoslovenska ljevica RS, "Jul RS" B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-8/96 od 16.6.2014.
107	Socijalno-liberalna stranka RS, B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-9/96 od 16.6.2014.
108	Srpska stranka Krajina, B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-10/96 od 16.6.2014.
109	Radikalni otadžbinski front Nikola Pašić	Osnovni sud Banja Luka	Rp-11/96 od 16.6.2014.
110	Narodna demokratska jedinstvena stranka B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-12/96 od 16.6.2014.
111	Srpska demokratska stranka-otadžbinski front Banja Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/96 od 16.6.2014.
112	Srpsko pravoslavna sloga Čelinac	Osnovni sud Banja Luka	Rp-14/96 od 16.6.2014.
113	Otađbinski front Srbac	Osnovni sud Banja Luka	Rp-15/96 od 16.6.2014.
114	Demokratski patriotski blok RS, B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-17/96 od 16.6.2014.
115	Demokratska stranka za Banja Luku i Krajinu	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/97 od 16.6.2014.
116	Demokratski preporod Srpske Čelinac	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/97 od 16.6.2014.
117	Savezna stranka Jugoslovena u RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-5/97 od 16.6.2014.
118	Demokratski preporod Srpske Banja Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/97 od 16.6.2014.
119	Stranka građana „Treće doba“ B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Obavijest Suda od 16.6.2014. godine da ne postoji u registru
120	Srpski narodni savez RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/99 od 16.6.2014.
121	Stranka građana „Evropskog Zajedništva“	Osnovni sud Banja Luka	Rp-11/97 od 16.6.2014.
122	Savez komunista-Pokret za Jugoslaviju u BIH	Osnovni sud Banja Luka	Rp-6/93 od 15.8.2014.
123	Otađbinska sloga	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/98 od 16.6.2014.
124	Jugoslovenski komunisti u RS	Osnovni sud Banja Luka	Obavijest Suda od 16.06.2014. godine da ne postoji u registru
125	Patriotska demokratska inicijativa RS	Osnovni sud Banja Luka	Rg-144/98 od 16.6.2014.
126	Socijaldemokrati BIH, RS B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-7/98 od 15.8.2014
127	Srpski monarhistički savez RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-8/98 od 16.6.2014.
128	Stranka Srpskog osvješćenja	Osnovni sud Banja Luka	Rp-9/98 od 16.6.2014.
129	Socijaldemokratska stranka RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-11/98 od 15.8.2014.
130	Radikalna stranka RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-4/99 od 15.8.2014.
131	Demokratska socijalistička partija B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/00 od 16.6.2014.
132	Ekološka stranka RS „ECOS“ B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-10/00 od 16.6.2014.

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
133	Srpski monarhistički savez-Matice Srba i dijaspore B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-15/00 od 16.6.2014.
134	Stranka narodni front B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/02 od 15.8.2014.
135	Narodna partija socijalista B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-13/02 od 15.8.2014.
136	Savez narodnog preporoda B.Luka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-5/02 od 15.8.2014.
137	Republikanska stranka RS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-11/02 od 16.6.2014.
138	Srpska patriotska stranka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/03 od 15.8.2014.
139	Politička organizacija-Komunistička partija BiH	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/05 od 16.6.2014.
140	Srpska straka Republike Srpske	Osnovni sud Banja Luka	Rp-7/00 od 16.6.2014.
141	Stranka biznisa Srpske	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/08 od 15.8.2014.
142	Stranka demokratskog centra RS, Trebinje	Osnovni sud Trebinje	R:I-01/96 od 11.4.2014.
143	Narodna stranka Srpske	Osnovni sud Trebinje	R:I-02/96 od 11.4.2014.
144	Bosansko demokratska stranka	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-15-000006 od 09.02.2015.
145	Stranka kokuza	Općinski sud Sarajevo	062-0-F1-15-000005 od 26.3.2015.
146	Neovisna lista BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-15-000003 od 06.3.2015.
147	Hrvatska stranka prava Posavine	Općinski sud Orašje	025-o-Reg-15 000 014 od 20.0.2015.
148	Hrvatski blok BiH	Općinski sud Mostar	R/1-15 od 23.1.2015.
149	Narodna stranka Brčko distrikt BiH	Tužilaštvo Brčko Distrikta BiH	096-0-0-F1-15-000007 od 10.2.2015.
150	Brčanska demokratska inicijativa za Bolje Brčko	Tužilaštvo Brčko Distrikta BiH	096-0-0-F1-15-000006 od 10.2.2015.
151	Bihaćka građanska alternativa	Općinski sud Bihać	017-0-RegPO-15-000001 od 13.4.2015.
152	Unija socijaldemokrata	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-15-000008 od 22.04.2015.
153	Partija pravog puta	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-17-000006 od 28.03.2017.
154	Neovisna lista-Za moj grad	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-17-000005 od 23.02.2017.
155	Hrvatska narodna zajednica	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-17-000004 od 22.02.2017.
156	Ekološka partija E-5 Zeleni	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-17-000003 od 20.02.2017.
157	Pokret za Šekoviće	Osnovni sud Sokolac	089-0-F1-15-000 029 od 12.06.2015.
158	Složna narodna stranka	Općinski sud u Bihaću	017-0-RegPo-17-000001 od 26.10.2017.
159	Demokrati Bosne i Hercegovine	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-18-000002 od 09.03.2018.
160	Demokrati BiH	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-18-000002 od 09.03.2018.
161	Vizionarsko demokratska stranka	Općinski sud Sarajevo	065-0-F1-18-000003 od 29.03.2018.
162	Bosanskohercegovačka Hrvatska čista stranka prava	Općinski sud Mostar	R/1-18 od 19.09.2018.

Političke stranke brisane iz sudskog registra na temelju odluke tijela stranke

Red. broj	Naziv političke stranke	Naziv suda	Broj i datum rješenja o brisanju stranke iz sudskog registra
1	Demokratska Srpska stranka	Osnovni sud Brčko Distrikt BiH	096-0-F1-10-000003 od 26.1.2010.
2	Penzionerski demokratski savez	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/03 od 30.8.2010. godine radi udruživanja sa Partijom ujedinjenih penzionera
3	Hrvatski kršćanski domovinski preporod	Općinski sud Široki Brijeg	064-0-Reg-10-000869 od 22.9.2010.
4	Demokratski pokret Srpske - DEPOS	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/06 od 15.11.2010.
5	SDU 2002	Općinski sud u Tuzli	032-0-Reg-11-001456 od 30.11.2011.
6	Hrvatski demokršćani	Općinski sud u Mostaru	R/3-11 od 21.2.2012.
7	Hrvatsko zajedništvo Herceg-Bosne	Općinski sud u Mostaru	R/3-11 od 21.2.2012.
8	Stranka hrvatskog prava	Općinski sud Livno	F1-1 od 16.3.2012.
9	Demokratska stranka naroda Srpske	Osnovni sud u Bijeljini	080-0-F1-11-000 066 od 11.6.2012.
10	Ujedinjena Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević - Pravaši XXI stoljeća	Općinski sud u Mostaru	R/1-12 od 30.1.2013.
11	Stranka za narod BiH	Općinski sud Zenica	043-0-F1-10-000003 od 15.03.2017.
12	Glas nezadovoljnih građana BiH	Općinski sud Travnik	051-0-F1-16-000003 od 07.07.2016.
13	Čista Socijaldemokratska partija BiH	Općinski sud Bihac	017-0-regPO-16-000003 od 04.10.2016.
14	Stranka za mladost, razvoj i budućnost	Osnovni sud Sokolac	089-0-F1-16-000 093 od 10.02.2017.
15	Izvorna Srpska demokratska stranka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/15od 28.04.2017.
16	Novi demokratski pokret	Osnovni sud Sokolac	089-0-F1-18-000 001 od 25.01.2018
17	Nova socijalistička partija	Osnovni sud u Trebinju	095-0-U-17-000-029 (F-I-38/15) od 06.11.2017.
18	PO E-stranka građana Tuzla	Općinski sud u Tuzli	032-0-Reg-17-002486 od 19.02.2018.
19	Stranka regije Livno	Općinski sud u Livnu	068-0-F1-18-000002 od 22.05.2018.
20	Nova demokratija	Osnovni sud Banja Luka	Rp-7/04 od 30.03.2018.
21	Bošnjačka seljačka stranka	Osnovni sud Brčko distr. BiH	096-0-RegZ-18-001839 od 10.09.2018.
22	Narodna demokratska stranka	Osnovni sud Banja Luka	Rp-2/03 od 27.08.2018.
23	Demokratska partija-Dragan Čavić	Osnovni sud Banja Luka	Rp-1/09 od 08.10.2018.
24	Narodna stranka – Ognjen Tadić	Osnovni sud Banja Luka	Rp-3/17 od 08.10.2018.
25	PO Građanska snaga	Općinski sud u Tuzli	032-0-Reg-18-001666 od 14.11.2018.

III. DIO

CIK

**PROVEDBA
ZAKONA O
VIJEĆU MINISTARA
BiH**

1. Provedba Zakona o Vijeću ministara BiH i Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

1.1. Provjera kandidata za Vijeće ministara BiH

531. Sukladno Zakonu o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine⁸¹ (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara BiH), Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno je da ocjenjuje, na temelju dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedatelja, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjete za imenovanje i potvrdu o tomu dostavlja tijelu mjerodavnom za imenovanje.
532. Sukladno članku 10c. spomenutog zakona, Središnje izborno povjerenstvo BiH vrši provjere da li kandidati za ministre i zamjenike ministara u Vijeću ministara BiH ispunjavaju sve potrebne uvjete propisane Izbornim zakonom BiH i da se na njih ne odnosi nijedna nespojiva dužnost propisana tim zakonom.
533. Tijekom mjeseca siječnja 2018. godine, sukladno članku 10d. Zakona o Vijeću ministara BiH izvršene su provjere predloženog kandidata za funkciju zamjenika ministara Vijeća ministara BiH.
534. Predložen je kandidat za zamjenika ministra civilnih poslova u Vijeću ministara BiH Goran Ćosić.
535. Nakon izvršenih provjera predloženog kandidata, sukladno odredbama članka 1.6, 1.7, 1.8 stavak (4), i 4.2 Izbornog zakona BiH, utvrđeno da kandidat ispunjava zakonom propisane uvjete, o čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH izdalo odgovarajuću potvrdu.

1.2. Provjera kandidata za zamjenika ravnatelja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

536. Na temelju članka 10c. i 10d. Zakona o Vijeću ministara BiH, a u svezi sa člankom 13. stavak (1) Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije⁸², Središnje izborno povjerenstvo BiH izvršilo je provjere za ukupno 9 predloženih kandidata za zamjenika ravnatelja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.
537. Nakon izvršenih provjera, sukladno odredbama članka 1.6, 1.7, 1.8 stavak (4) i (6) i 4.2 Izbornog zakona BiH, utvrđeno da svi kandidati ispunjavaju zakonom propisane uvjete, o čemu je Središnje izborno povjerenstvo BiH izdalo odgovarajuće potvrde.

2. Zaključna razmatranja

538. Tijekom 2018. godine izvršene su provjere za jednog kandidata za funkciju zamjenika ministra civilnih poslova u Vijeću ministara BiH i 9 kandidata za zamjenika ravnatelja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

⁸¹ "Službeni glasnik BiH", broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08.

⁸² "Službeni glasnik BiH", broj: 103/09 i 58/13.

IV. DIO

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

1. Aktivnosti Centra za edukaciju

539. Centar za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH osnovan je odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 103/13) s ciljem edukacije tijela za provedbu izbora i svih sudionika iz oblasti izbora i financiranja političkih stranaka, kako na razini Bosne i Hercegovine, tako i na regionalnoj i međunarodnoj razini.
540. Osnivanjem Centra za edukaciju Središnje izborne povjerenstvo BiH je osiguralo stalan i adekvatan prostor za ispunjenje zakonom utvrđene obveze kontinuirane obuke članova tijela za provedbu izbora. Organiziranjem edukativnih radionica, seminara i predavanja istaknutih izbornih, domaćih i međunarodnih eksperata, kako za članove izborne administracije tako i za predstavnike političkih subjekata, medije, nevladine organizacije i sl. omogućit će se kvalitetnija i kontinuirana obuka, trening i profesionalno usavršavanje svih sudionika u izbornom procesu u BiH.
541. Centar za edukaciju je otvoren na svečanoj ceremoniji 9. listopada 2017. godine i raspolaže konferencijskom salom kapaciteta 110 mjesta, opremom za videoprojekcije i ozvučenje, opremom za simultano prevođenje, bežičnim pristupom internetu, kafeterijom, te je pogodan za organiziranje konferencija, seminara, okruglih stolova, radionica i predavanja.
542. Nastavni plan i program Centra za edukaciju je pripremljen u okviru projekta podrške Vijeća Europe aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a predviđen je program obveznih i fakultativnih obuka, te katalogizacija tema i oblasti edukacije, prilagođenih specifičnim potrebama i namjeni ovoga centra, među kojima su:
- usko specijalizirane obuke i treninzi za članove izbornih povjerenstava u BiH, prilagođene vremenskom planu izbornih aktivnosti,
 - obuke predstavnika političkih subjekata iz oblasti primjene Zakona o financiranju političkih stranaka i oblasti financiranja izborne kampanje,
 - obuke za predstavnike političkih stranaka iz oblasti prijave i ovjere za sudjelovanje na izborima,
 - obuke za predstavnike elektronskih i tiskanih medija o izbornom procesu u BiH,
 - treninzi trenera za predstavnike nevladinog sektora iz oblasti edukacije birača,
 - održavanje postizbornih konferencija.⁸³
543. U cilju boljeg razumijevanja i primjene Plana i programa edukacije članova tijela za provedbu izbora, kojega je donijelo Središnje izborne povjerenstvo BiH prosinca 2017. godine, kao i olakšanu izradu operativnog plana i programa edukacije tijela za provedbu izbora u BiH, kao obveznog dijela dokumentacije svakog predavača u 2018. godini je uz podršku OESS BiH pripremljena Jedinствenoj metodologiji za izradu nastavnog plana i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini koja je namijenjena prevashodno predavačima/trainerima.
544. U izvješćenom razdoblju u Centru za edukaciju održane su sljedeće edukativne aktivnosti:

Trening-program za članove Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i menadžersko osoblje Tajništva SIP BiH u organizaciji Izbornog povjerenstva Indije i Indijskog međunarodnog instituta za demokratiju i izborni menadžment (IIDEM)

⁸³ Plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora je dostupan na web-stranici Centra za edukaciju: <http://educentar.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=728&Lang=3>.

545. U razdoblju od 21. do 26. ožujka 2018. godine Izorno povjerenstvo Indije i Indijski međunarodni institut za demokratiju i izborni menadžment (IIIDEM) su organizirali i proveli trening-program za članove Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i menadžersko osoblje Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Trening-program koji je uključivao 9 različitih tematskih cjelina, odnosno izbornih operacija je bio koncipiran po načelu naizmjeničnog predstavljanja prakse u Bosni i Hercegovini i u Indiji.
546. Teme koje su prezentirane su uključivale: Izbornu arhitekturu – Uloga tijela za provedbu izbora u provedbi slobodnih i poštenih izbora; Registraciju birača – online registracija i statističke alatke za poboljšanje točnosti biračkog popisa (u Indiji); Planiranje u izborima – strateški i operativni plan i upravljanje rizicima; Razvitak strategija za edukaciju birača; Razvitak izbornog (biračkog) osoblja uključujući nasumični odabir i izborni proces na biračkim mjestima; Političke stranke i tijela za provedbu izbora; Uporaba tehnologije na izborima – SAMADHAN, SUVIDHA, SUGAM, WEBCAST (Kako se mogu koristiti besplatni softveri, Glasovanje putem web-a PPT modificirano, Zašto glasovanje putem weba (za postizanje transparentnosti i poboljšanje procesa); Elektronsko glasovanje – EVM/VVPAT glasovanje putem interneta i prebrojavanje glasova i prijenos rezultata.
547. Trening-program je realiziran sukladno Memorandumu o razumijevanju kojega su u siječanju 2017. godine potpisali predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Izbornog povjerenstva Indije.

Fotografija 13. Sudionici i predavači IIIDEM obuke

Fotografija 14. Trening-sesija

Fotografija 15. Predavanje o procesu prebrojavanja glasova u Indiji

548. **Seminar “Financiranje političkih stranaka“** – Dana, 07. 03. 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je je održalo jednodnevni seminar za predstavnike političkih stranaka pod nazivom “Financiranje političkih stranaka” Teme seminara su bile: izvori financiranja političkih stranaka, financiranje izborne kampanje i podnošenje financijskih izvješća. Cilj seminara je bio da se predstavnicima političkih stranaka, odnosno osobama ovlaštenim za podnošenje financijskih izvješća omogući stjecanje, odnosno proširenje znanja o propisanim izvorima financiranja političkih stranaka i financiranju izborne kampanje, rokovima, sadržaju i načinu podnošenja financijskih izvješća, te o mjerodavnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u provedbi Zakona o financiranju političkih stranaka. Tijekom seminara poseban akcenat je stavljen na podnošenje financijskih izvješća političkih stranaka za 2017. godinu za šta rok istječe 31. 03. 2018. godine.

Fotografija 16. Seminar “Financiranje političkih stranaka“

549. **Predavanje za učenike i profesore srednjih škola iz Mostara** – Dana, 27. 04. 2018. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održano 90-minutno interaktivno predavanje za oko 100 učenika i profesora srednjih škola iz Mostara. Bila je ovo i prilika da Središnje izborno povjerenstvo BiH i na ovaj način promovira značaj učešća mladih na izborima. Predstavljen je dosadašnji rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na motiviranju mladih da izađu na izbore sa ciljem da upravo od mladih čujemo prijedloge za poboljšanje tog segmenta izbornog procesa. Posjet je planiran i organiziran u okviru Sajma srednjih škola Grada Mostara, a pokrovitelj posjete je Misija OEES-a u BiH.

Fotografija 17. Učenci i profesori srednjih škola iz Mostara sa predavačima iz SIP BiH

Fotografija 18. Predavanje za sudionike i profesore srednjih škola iz Mostara

550. **Seminar “Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima”** – Središnje izborno povjerenstvo BiH je 04. 05. 2018. godine u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u Sarajevu održalo jednodnevni seminar za političke subjekte pod nazivom “Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima” kojem je nazočilo više od 70 predstavnika političkih subjekata. Cilj seminara je bio upoznavanje političkih subjekata (političkih stranaka i potencijalnih neovisnih kandidata) s obvezama i rokovima u podnošenju prijava za ovjeru sudjelovanja na neposrednim izborima, kao i postupanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH prilikom provedbe procesa provjera podnesenih prijava, kandidacijskih listi i kandidata.

Fotografija 19. Seminar “Registracija političkih subjekata za sudjelovanje na neposrednim izborima”

551. **Interaktivno predavanje za studente Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici na temu “Izbori: zakonodavstvo, proces, institucije”** - Dana, 22. 05.2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je u Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH održalo interaktivno predavanje za studente Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici. Tema predavanja je bila “Izbori: zakonodavstvo, proces, institucije”. Uvodno izlaganje je održala dr. Irena Hadžiabdić, predsjednica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a Marijana Žuljević, šefica Odsjeka za izbore, prezentirala je karakteristike izbornog sustava i procesa u Bosni i Hercegovini. Bila je ovo i prilika da Središnje izborno povjerenstvo BiH i na ovaj način promovira značaj sudjelovanja mladih na izborima. Studentima iz Zenice na predavanju su se pridružili i studenti Međunarodnog sveučilišta Sarajevo.

Fotografija 20. Sudionici i predavači predavanja za studente Pravnog fakulteta iz Zenice

Fotografija 21. Predavanje za studente Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici na temu “Izbori: zakonodavstvo, proces, institucije”

2. Zaključna razmatranja

552. Otvaranjem Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i izradom Plana i programa edukacije članova tijela za provedbu izbora omogućava se izvršenje obveza iz zakona koje implementira Središnje izbornog povjerenstvo BiH, doprinosi provedbi misije institucije i postizanja njezinih strateških ciljeva. Nadalje, osigurava se kontinuitet edukacija koje realizira Središnje izbornog povjerenstvo BiH i doprinosi očuvanju održivosti njezinih strateških ciljeva.
553. Tematske oblasti koje obuhvata Plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora su glavne tematske oblasti od interesa, primarno, za članove tijela za provedbu izbora, ali isto tako i za izbornu administraciju u Bosni i Hercegovini i šire, te političke stranke, neovisne kandidate, građane, medije, nevladine organizacije, učenike, studente sveučilišta.

A close-up photograph of two hands, one from a person with a darker skin tone and one from a person with a lighter skin tone, gently cupping a small, translucent blue and white globe of the Earth. The hands are positioned in the foreground, with the globe centered between them. The background is a soft, out-of-focus light blue. The overall image conveys a sense of global unity and care.

V. DIO

**MEĐUNARODNA
SURADNJA,
SEMINARI
I EDUKACIJE**

1. Međunarodna suradnja, seminari i edukacije

1.1 Sudjelovanje na promatračkim misijama, međunarodnim konferencijama i seminarima

554. Na poziv Središnjeg izbornog povjerenstva Ruske Federacije, u razdoblju od 16. do 19. ožujka 2018. godine dva predstavnika Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su promatrali predsjedničke izbore.
555. Od 05. do 08. lipnja 2018. godine predstavnik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je posmatrao okružne izbore u Ontariju, Kanada.
556. U razdoblju od 09. do 11. aprila 2018. godine na poziv Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE), Venecijanskog povjerenstva i Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe predstavnica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, je boravila u Tirani, Albanija, gdje je sudjelovala u radu Zajedničkog parlamentarnog seminara o "Zlouporabi administrativnih resursa tijekom izbornih procesa: ključni izazovi za demokratske izbore" koji se održao 10. i 11. travnja 2018. godine. Seminar je održan za Parlament Albanije i Parlament Bosne i Hercegovine.
- Predstavnica Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je drugog dana seminara održala prezentaciju na temu "Pravni mehanizmi za sprječavanje i djelovanje na zlouporabu administrativnih resursa tijekom izbornih procesa" – studija slučaja Bosne i Hercegovine“.

Tijekom boravka u Albaniji dr. Hadžiabdić je u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH potpisala Memorandum o razumijevanju sa Središnjim izbornim povjerenstvom Albanije. Odlukom broj 01-50-1-541-37/18 sa 44. sjednice Predsjedništva Bosne i Hercegovine održane 15. 02. 2018. godine odobreno je potpisivanje predmetnog Memoranduma o razumijevanju.

Fotografija 22. Seminar "Zlouporaba administrativnih resursa tijekom izbornih procesa: ključni izazovi za demokratske izbore"

557. U razdoblju od 4. do 8. rujna 2018. godine izaslanstvo Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je na poziv Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) sudjelovalo na Godišnjoj konferenciji ACEEEO-a koja je održana u Vilnius, Litvanija. Konferencija je bila posvećena temi “Garantiranje privatnosti birača, sigurnosti i integriteta“ sa posebnom radionicom o pitanjima cyber-sigurnosti. Dr. Irena Hadžiabdić je 05. 09. 2018. godine sudjelovala u radu Radne skupine o izbornom pravu.
558. Sukladno tradiciji organizirana je i izložba najnovijih izbornih tehnologija u okvirima koje su tvrtke koje se bave izbornim rješenjima predstavili svoje proizvode sa naglaskom na zaštitu informacija o biračima i svih digitalnih podataka koji se koriste na izborima; osiguravanje tehnologije za glasovanje iz perspektive kibernetičke sigurnosti; i komunikaciju povjerenja prema biračima, neovisnost izbora, važnost sprječavanja prijevare.
559. Na konferenciji je usvojena Deklaracija o sigurnosti, privatnosti i integritetu izbora⁸⁴ sa preporukama⁸⁵ 27. godišnje konferencije ACEEEO-a.

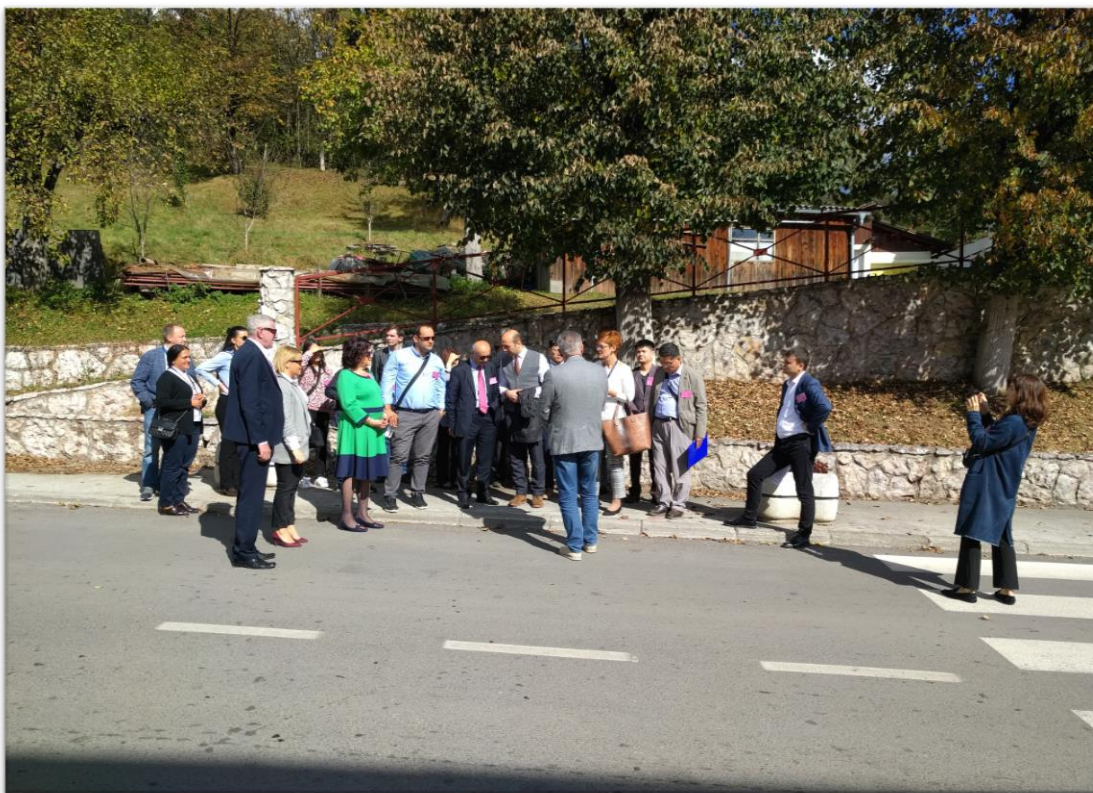
Fotografija 23. Sudionici 27. Godišnje konferencije ACEEEO, Vilnius, rujan 2018.

560. Dana, 07. 10. 2018. godine Središnje izorno povjerenstvo BiH i Središnje izorno povjerenstvo Bugarske su potpisali Memorandum o razumijevanju.
561. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2018. godini ugostilo međunarodne promatrače, predstavnike tijela za provedbu izbora iz Republičkog izbornog povjerenstva Srbije,

⁸⁴<http://www.aceeoo.org/en/events/27th-annual-conference-and-general-assembly-meeting-5-7-september-2018-vilnius-lithuania-0>

⁸⁵Preporuke 27. Konferencije ACEEEO su sljedeće: - Tijela za provedbu izbora trebaju biti spremna primijeniti najnovije tehnologije i naučiti najmodernije metode kako bi osigurala sigurnost izbora. Državne institucije trebaju pružiti neophodnu financijsku i tehničku podršku za ovaj stalno razvijajući proces. -Tijela za provedbu izbora trebaju biti spremna razmijeniti i steći znanja po pitanju sigurnosti i izbora. Najbolje prakse i moguće prijetnje trebaju biti predmet razmjene između tijela za provedbu izbora. - Prikupljanje i obrada podataka predstavljaju veliku prijetnju privatnosti birača. Društvene mreže moraju nametnuti stroge i efikasne mjere kako bi se osigurala sigurnost i privatnost podataka birača. Tijela za provedbu izbora moraju biti strožija prilikom procjene ispunjenja ovih zahtjeva. Osiguravanje privatnosti birača je poseban izazov u digitalnom dobu. Tijela za provedbu izbora i drugi ključni čimbenici trebaju izraditi i primijeniti norme i standarde koji su prilagođeni rastućoj prijetnji izazvanoj digitalnim platformama. Edukacija birača je veoma bitna, posebno u svezi sa privatnost birača. Nove medijske platforme zahtjevaju nove stavove i kompetentnost u ime birača kako bi se sačuvala privatnost osobnih podataka. Integritet izbora je ugrožen novim prijetnjama u digitalnom dobu. Ovo može rezultirati u rastućem nepovjerenju birača prema izborima i glavnim čimbenicima. Tijela za provedbu izbora i drugi ključni čimbenici moraju promovirati povjerenje u izbore i institucije. U digitalnom dobu integritet izbora nije samo ugrožen izravnim napadima na izborni proces, nego i širenjem lažnih vijesti i drugim tehnikama koje za cilj imaju iskriviti digitalnu percepciju birača. Zbog toga bi tijela za provedbu izbora trebala proširiti istragu prilikom ocjene opasnosti od gubitka integriteta.

Državnog izbornog povjerenstva Hrvatske, Središnjeg izbornog povjerenstva Ruske Federacije, Vrhovnog izbornog vijeća Turske, Središnjeg izbornog povjerenstva Moldavije, Državnog izbornog povjerenstva Republike Koreje, Središnjeg izbornog povjerenstva Bugarske, Središnjeg izbornog povjerenstva Sjeverne Makedonije.

Fotografija 24. Članovi promatračke misije u posjetu Palama

1.2. Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora

562. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u suradnji sa predstavnicima Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Udruge izbornih dužnosnika u BiH (UIDBiH), Vijeća mladih Federacije BiH, Centra za omladinski razvitak iz Brčkog (PRONI) i Udruge mladih "Motus Adulescenti" iz Istočnog Sarajeva dana, 1. veljače 2018. godine, u povodu promocije inicijative za obilježavanje Svjetskog dana izbora u Bosni i Hercegovini, organiziralo radionicu "Povećajmo sudjelovanje mladih u izbornom procesu". Radionica je organizirana u novoootvorenom Centru za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Cilj radionice je bio animiranje mladih za aktivno sudjelovanje u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini.
563. Na radionici je bilo prisutno 40 sudionika: predstavnika Ministarstva civilnih poslova BiH, omladinskih organizacija, Udruge izbornih dužnosnika u BiH (UIZBiH), članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i osoblje Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i medija. Sudionicima manifestacije su se prigodnim uvodnim obraćanjima obratili dr. Irena Hadžiabdić, predsjednica Središnjeg izbornog povjerenstva komisije BiH, i Adnan Husić, pomoćnik ministara i član Povjerenstva za koordinaciju pitanja mladih u BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH.
564. Sudionici su informirani o historijatu inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora i naglašeno je da je promoviranje Svjetskog dana izbora prilika da se naša javnost animira, a pozornost fokusira na najznačajnija pitanja izbornog procesa. U godini u kojoj se održavaju

Opći izbori u Bosni i Hercegovini smo željeli ovu manifestaciju posvetiti mladim biračima i tematici njihovog sudjelovanja, odnosno apstinencije na izborima ne samo kao birača, već i kao potencijalnih kandidata. Cilj je motivirati mlade da koriste kako aktivno tako i pasivno biračko pravo, a putem interaktivne radionice se željelo sagledati kakva je situacija sa mladim biračima u Bosni i Hercegovini, koje su aktivnosti dosada poduzete u cilju povećanja njihovog sudjelovanja na izborima i šta je moguće uraditi u narednom razdoblju.

565. U radnom dijelu radionice predstavnici UIDBiH, Vijeća mladih FBiH, Centra za omladinski razvitak iz Brčkog (PRONI) i Udruge mladih "Motus Adolescenti" su izložili pet tematskih prezentacija koje se se odnosile na povećanje sudjelovanja mladih u izbornom procesu, uključujući prethodne, sadašnje i aktivnosti planirane u narednom razdoblju. Istaknuto je da je Središnje izborno povjerenstvo BiH otvoreno za suradnju sa omladinskim organizacijama na zajedničkim projektima koje bi one inicirale i osmislile, a na raspolaganje im je stavljen prostor Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Također, općinska/gradska izborna povjerenstva u BiH su pozvana da na prigodan način promoviraju inicijativu da se prvi četvrtak u veljači obilježava kao Svjetski dan izbora.

Fotografija 25. Promidžba inicijative za proglašenje Svjetskog dana izbora, Sarajevo, 01. 02. 2018.

1.3. Aktivnosti realizirane uz finansijsku podršku Vijeća Europe

566. U razdoblju od 23. ožujka 2018. godine do 30. studenoga 2018. godine Središnje izborno povjerenstvo BiH je realiziralo projekat Predizborne pomoći Vijeća Europe u Bosni i Hercegovini za Opće izbore 2018. godine. Cilj projekta je bio: 1) podrška izradi pet publikacija: "Izbori u Bosni i Hercegovini – dug put ka demokratskim standardima"; Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. godine; Priručnik za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. godine; Praktikum za izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini; Praktikum za financiranje

izborne kampanje i političkih stranaka; 2) organizacija predizborne konferencije o obvezama općinskih/gradskih izbornih povjerenstava u pripremama izravnih izbora 2018. godine ("U susret Općim izborima 2018. godine"). Ukupna vrijednost projekta je u iznosu od maksimalno 67,329.99 eura, a ukupno je utrošeno 114.679,20 KM (58.634, 54 EUR).

1.3.1. Konferencija "U susret Općim izborima 2018."

567. Dvodnevna predizborna konferencija pod nazivom "U susret Općim izborima 2018." održana je 19. i 20. lipnja 2018. godine na Ilidži, Sarajevo, a nazočilo je oko 200 sudionika – predstavnika općinskih/gradskih izbornih povjerenstava iz više od 120 općina/gradova u BiH, Udruge izbornih dužnosnika u Bosni i Hercegovini (UIDBiH), članova i osoblja SIP BiH i predstavnika Vijeća Europe i predstavljala je priliku za izbornu administraciju da se upozna s izmjenama i dopunama podzakonskih spisa vezanih za izborni proces, da iznese dileme i nedoumice, te da razmijene svoja mišljenja i iskustva. Tijekom konferencije odgovoreno je na mnoge dileme i pitanja OIP/GIP i identificirane su oblasti koje zahtijevaju intervencije u podzakonskim spisima.
568. Sudionici konferencije su upoznati sa izmjenama i dopunama podzakonskih spisa vezanih za izborni proces, vremenskim planom izbornih aktivnosti za Opće izbore 2018. godine, s procedurom imenovanja biračkih odbora, s propisanim procedurama akreditacije promatrača, prijema izbornog materijala i aktivnostima na izborni dan, pravilnim objedinjavanjem izbornih rezultata, te s trenutačnim izazovima u izbornom procesu i mogućim rješenjima za identificirane izazove.

Fotografija 26. Sudionici Konferencije "U susret Općim izborima 2018."

Fotografija 27. Pozdravno obraćanje dr. Irene Hadžiabdić, predsjednice SIP BiH

1.3.2. Publikacije

569. Pripremljena je tiskana publikacija “*Izborni u Bosni i Hercegovini – dug put ka demokratskim standardima*” autorice dr. Irene Hadžiabdić. Publikacija je tiskana u 600 primjeraka s tvrdim uvezom, na bosanskom i engleskom jeziku.

Slika 23. Publikacija “Izbori u Bosni i Hercegovini – dug put ka demokratskim standardima”

570. Pripremljena su i tiskana dva priručnika: 30.000 primjeraka *Priručnika za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018.* na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, dok je engleska verzija priručnika dostupna u elektronskom formatu; i 2.000 primjeraka

Priručnika za promatranje izbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2018. na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku.

571. Pripremljena su i tiskana dva praktikuma: 600 primjeraka *Praktikum za izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini*; na bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku i engleskom jeziku i 500 primjeraka *Praktikuma za financiranje izborne kampanje i političkih stranaka* na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, dok je engleska verzija praktikuma dostupna u elektronskom obliku.

1.3.3. Ozvučavanje Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka

572. Središnje izorno povjerenstvo BiH u suradnji sa Udrugom slijepih Kantona Sarajevo implementiralo je projekat pod nazivom “Ozvučavanje zakona” koji je finansijski podržalo Vijeće Europe. Projektom su ozvučena dva zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH – Izborni zakon BiH i Zakon o financiranju političkih stranaka. Cilj projekta je bio da se slijepim i slabovidnim osobama omogući dostupnost izbornog zakonodavstva na jezicima u zvaničnoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Audioverzije zakona su dostupne na web-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH⁸⁶ i Udruge slijepih Kantona Sarajevo, a CD-ovi sa audioverzijama zakona su distribuirani kroz mrežnu organizaciju/saveza za slijepe i slabovidne osobe (Savez slijepih FBiH, Savez slijepih RS, kantonalne udruge itd.). Ukupna vrijednost projekta koji je završen krajem rujna 2018. godine je 5.719,90 EUR ili 11.200 KM.
573. Suradnja Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Udruge slijepih Kantona Sarajevo je regulirana Memorandumom o razumijevanju koji je potpisan 13. 07. 2018. godine (spis broj 04-2-50-4-694-1/18).

Slika 24. CD-ovi sa audioverzijama Izbornog zakona BiH i Zakona o financiranju političkih stranaka

1.4. Suradnja sa OESS BiH

574. Dana, 31. 08. 2018. godine je formaliziran nastavak višegodišnje suradnje između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Misije OESS-a u BiH. Dodatak Memorandumu o razumijevanju u ime Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je potpisala dr. Irena Hadžiabdić, a u ime Misije OESS-a u BiH Nj.E. veleposlanik Bruce Berton.
575. Sukladno Dodatku Memorandumu o razumijevanju potpisanom dana, 31. 08. 2018. godine između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju

⁸⁶ <http://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=40&Lang=3&Tag=372>

– Misija u BiH (OESS BiH) OESS BiH je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH pružila pomoć u sljedećem: a) Pružanje pomoći u oblasti informacijske tehnologije, u svrhu komunikacije i izrade tabelarnog prikaza rezultata općinskih izbornih povjerenstava (OIP) i njihovog dostavljanja SIP-u BiH, kao i obuke djelatnika OIP-a za verifikaciju izbornih rezultata, b) Nabavka i donacija prozirnih glasačkih kutija i sigurnosnih plombi, c) Izrada jednoobrazne i poboljšanje metodologije provedbe obuke d) Obuka članova OIP-a i nadzor nad obukom članova biračkih odbora, e) Izrada edukativnog videozapisa o procedurama brojanja glasova i verifikacije rezultata, te pravilnom popunjavanju odgovarajućih obrazaca na biračkim mjestima, f) Nabavka i donacija opreme za emitiranje sjednica SIP-a BiH u izravnom prijenosu (u tijeku).

Fotografija 28. Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju s OESS BiH

576. Istog dana u Centru za edukaciju SIP BiH održana je ceremonija primopredaje novih transparentnih glasačkih kutija između Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i Misije OESS-a u BiH. Na zahtjev Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Misija OESS-a u BiH u suradnji sa veleposlanstvima Kraljevine Norveške, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Sjedinjenih Američkih Država u BiH, osigurala je 10.000 transparentnih glasačkih kutija i 60.000 sigurnosnih pečata za kutije čime je Bosna i Hercegovina napravila veliki iskorak i pridružila se zemljama koje na transparentniji način provode izbore.
577. Ceremoniji su nazočili predstavnici donatora Nj.E. Guri Rusten, veleposlanica Kraljevine Norveške u BiH, Nj.E. Maureen Cormack, veleposlanica SAD-a u BiH, gđa Ruth Wiseman, otpravnica poslova u Veleposlanstvu UK u BiH te gđin Alberto Comito, zamjenik veleposlanika Italije u BiH.

Fotografija 29. Donirane tansparentne glasačke kutije

1.5. Sudjelovanje u UNDP projektu “Žene u izborima u Bosni i Hercegovini“ i inicijativi VoICE.NET

578. Projekat “Žene u izborima u Bosni i Hercegovini“, koji implementira UNDP BiH je trogodišnji projekat (2017. – 2020.) čiji glavni cilj je osnažiti liderstvo i sudjelovanje žena u političkom životu. Glavni partneri projekta su Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH, Gender centar Federacije BiH, Gender centar Republike Srpske, Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine BiH i UN Women. Kroz projekat će se jačati angažiranje žena u javni život i njihova pozicija u procesu odlučivanja te osigurati da im je pružena realna i jednaka šansa kao i muškarcima na Općim izborima (2018.) i dugoročno, na narednim lokalnim izborima 2020. godine, kroz zagovaranje jednakih prava žena i njihovo sudjelovanje u politici.
579. Aktivnosti koje su realizirane u 2018. godini uključuju između ostalog: formiran je Projektni odbor u čiji sastav su ušle i predstavnice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH; kreirana je Mapa puta za jednakopravnost spolova na izabranim funkcijama; Plan akcije sa šest koraka; izrađena je Metoologija i kriterij odabira liderki; metodologija i kriterij odabira jedinica lokalne samouprave; selekcija 10 jedinica lokalne samouprave; posjet izabranim jedinicama lokalne samouprave; analiza potreba za adaptaciju javnih prostora pri jedinicama lokalne samouprave, trening novinara/novinarki; dok je medijska kampanja suspendirana. Nadalje, UN Women je pripremila Studiju početnog stanja o preprekama za sudjelovanje žena u politici u Bosni i Hercegovini u kojoj su definirane kratkoročne, srednjoročne i dugoročne aktivnosti.
580. Središnje izborno povjerenstvo BiH sudjeluje u svjetskoj inicijativi VoICE.NET⁸⁷ (informiranje birača, komunikacijska i obrazovna mreža), te su u izvješćenom razdoblju objavljena dva članka na temu: ”Edukativna i motivacijska kampanja – Birači izvan BiH“ koji je objavljen 03. 01. 2018. godine i 2. "Izbor birača putem obrazovnih institucija" Projekt

⁸⁷ <http://voicenet.in/>

Udruge izbornih dužnosnika u Bosni i Hercegovini (AEOBiH) "Prvi put birač – izađi i glasuj" objavljen je 05. 10. 2018. godine.

Slika 25. Članci objavljeni u izdanju VoICE.NET

1.6. Obuka i stručno usavršavanje zaposlenih

581. Središnje izborno povjerenstvo BiH donošenjem godišnjeg Programa obuke zaposlenih u Tajništvu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH nastoji osigurati daljnje usavršavanje kako bi njihove vještine i znanje pratili napredak u relevantnim oblastima rada. Također, osiguranje obuke predstavlja i jedan od načina za motiviranje zaposlenika i povećanje ukupne efikasnosti poslovanja.
582. Obuke zaposlenih u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH su usuglašene sa strateškim ciljevima institucije, kao i individualnim i timskim ciljeva proisteklim iz operativnih zadataka. Dinamika realizacije stručnog obrazovanja zaposlenih je bila usuglašena s dinamikom aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i raspoloživim proračunom.
583. S ciljem profesionalnog razvitka i usavršavanja državnih djelatnika/zaposlenika osoblje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je tijekom 2018. godine sudjelovalo na specijalističkim seminarima i obukama od kojih izdvajamo: Diplomatski protokol; Edukacija kontakt točki; Govor tijela (webinar); Praktična primjena Excela (webinar); Upravljanje vremenom (webinar); Konsekutivno i simultano prevodjenje; Kontinuirana edukacija za certificirane računovođe i ovlaštene revizore; Moć uvjeravanja publike i medija i TV-trening; Pisanje spisa i jezik u javnoj upravi; Proaktivna transparentnost u institucijama BiH; Procjena učinaka propisa; Razvijanje samosvijesti; Specijalistički tečaj engleskog jezika B2.2; Stjecanje uvjeta za umirovljenje državnih službenika (prema propisima Republike Srpske); Strateško planiranje (e-kurs); Strateško planiranje javnih politika; Upravljanje informacijskom sigurnošću; Upravljanje konfliktima; Upravljanje vremenom; Upravni postupak i upravni spor; Uvod u e-upravu (e-tečaj); Vještine komunikacije sa strankama.

2. Zaključna razmatranja

584. Središnje izborno povjerenstvo BiH je i u 2018. godini značajan dio svojih aktivnosti usmjerilo na uspostavljanje međunarodne suradnje i razmjenu iskustava kroz aktivno sudjelovanje na konferencijama, seminarima i raznim oblicima edukacija, što omogućava upoznavanje s najaktualnijim trendovima u razvitku izbornih sustava i primjene zakona iz oblasti financiranja političkih stranaka. Sudjelovanjem na međunarodnim konferencijama Središnje izborno povjerenstvo BiH nastoji dati puni doprinos u afirmaciji Bosne i Hercegovine kroz uspostavljanje suradnje s tijelima za provedbu izbora drugih zemalja, nastavak suradnje s, IFES-om, OESS-om, Vijećem Europe, International IDEA, kao i aktivnim sudjelovanjem na konferencijama i sastancima tijela Udruge europskih izbornih dužnosnika (ACEEEO) i Udruge svjetskih izbornih tijela (A-WEB) i drugih međunarodnih organizacija.
585. U 2018. godini potpisani su Memorandumi o razumijevanju s Izbornim povjerenstvom Albanije, Središnjim izbornim povjerenstvom Bugarske i Dodatak Memoranduma o razumijevanju sa OESS-om BiH.
586. Predstavnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su u 2018. godini sudjelovali na jednom međunarodnom seminaru, jednoj međunarodnoj konferenciji, i dvije izborne promatračke misije.
587. U 2018. godini je implementiran projekat “Program predizborne pomoći Vijeća Europe Bosni i Hercegovini za Opće izbore 2018. godine“ koji je obuhvatio organizaciju predizborne konferencije, i tiskanje pet publikacija.
588. Tijekom 2018. godine nastavljena je suradnja s nevladinim sektorom, a posebice s Udrugom izbornih dužnosnika u BiH u organizaciji predizborne konferencije, i Udrugom slijepih Kantona Sarajevo sa kojim je potpisan i Memorandum o razumijevanju za implementaciju projekta ozvučavanja zakona.
589. Državni djelatnici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su tijekom 2018. godine sudjelovali na obvezujućim edukacijama koje je organizirala Agencija za državnu službu BiH, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, kao i obukama koje su organizirale specijalističke tvrtke.
590. Kao i do sada, za Središnje izborno povjerenstvo BiH međunarodna suradnja predstavlja veoma važan segment u radu te će i ubuduće nastaviti intenzivno ostvarivati međunarodne kontakte.

VI. DIO

The logo of the Central Election Commission of BiH is a circular emblem with a blue background and a dark border. It features a stylized white figure of a person with arms raised, set against a faint map of Bosnia and Herzegovina. The text is overlaid on this emblem.

**JAVNOST RADA
SREDIŠNJEG
IZBORNOG
POVJERENSTVA
BiH**

1. Javnost rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

591. Središnje izorno povjerenstvo BiH javnost rada smatra veoma važnim segmentom svoga funkcioniranja i zbog toga posebnu pozornost u ovome izvješću posvećujemo upravo tomu. Središnje izorno povjerenstvo BiH svoju zakonsku obvezu, kada je u pitanju javnost rada i sloboda pristupa informacijama, ispunjava kroz dosljednu primjenu osnovnih načela javnog informiranja, kao što su: otvorenost, istinitost i odgovornost, koordinacija, pravodobnost i korisnost. U informiranju javnosti Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom koristi opće prihvaćena formalna sredstva informiranja, kao što su: internet, konferencije za novinare, izjave i priopćenja za javnost.
592. Vodičem za slobodan pristup informacijama Središnje izorno povjerenstvo BiH omogućilo je dobivanje informacija i neformalno, putem telefona u kontaktu sa stručnim savjetnikom za odnose s javnošću. Na taj način je olakšan put pristupa informacijama kojim raspolaže Središnje izorno povjerenstvo BiH.
593. Mediji, politički subjekti i nevladine organizacije su u najvećoj mjeri zainteresirani za rad Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Javnost rada Središnje izorno povjerenstvo BiH uglavnom osigurava na sljedeće načine:
- obavještavanjem javnosti o održavanju sjednica,
 - davanjem obavještenja o aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH,
 - izjavama za javnost predsjednika i članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH,
 - održavanjem konferencija za medije,
 - omogućavanjem promatračima političkih subjekata, udrugama građana i međunarodnim promatračima da nazoče sjednicama, da promatraju druge aktivnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i da imaju pristup svim relevantnim dokumentima sukladno zakonu,
 - objavljivanjem donesenih odluka, putem internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, i "Službenim glasnicima",
 - na drugi način koji odredi Središnje izorno povjerenstvo BiH.
594. S obzirom na to da su se u 2018. godini održali Opći izbori u Bosni i Hercegovini Središnje izorno povjerenstvo BiH je svakodnevno informiralo javnost o svim segmentima izbornog procesa. Svi relevantni propisi su pravodobno bili dostupni na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
595. Središnje izorno povjerenstvo BiH je nastojalo da svoj rad što izravnije predstavi javnosti, što potvrđuje i činjenica o nazočnosti brojnih predstavnika pisanih i elektronskih medija, uključujući i RTV servise, aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Fotografija 30. Konferencije za medije

596. Sjednice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH su javne. U 2018. godini održana je 101 sjednica (od čega dvije sjednice su održane u subotu i jedna u nedjelju), ukupno je doneseno 1.385 odluka i 502 zaključka, od toga 1.364 odluke i 500 zaključaka je doneseno jednoglasno, 21 odluka i 2 zaključka nisu doneseni jednoglasno.

597. Sve relevantne informacije i odluke koje donosi Središnje izborno povjerenstvo BiH mogu se dobiti na:

- *Internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH*, www.izbori.ba, koja svojim sadržajem informira javnost o aktivnostima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, uključujući zakonsku i podzakonsku regulativu i baze podataka za koje ne postoje zakonske prepreke objavljivanja.
 - *Konferencijama za novinare i u pripóćenjima za javnost*. Središnje izorno povjerenstvo BiH je u 2018. godini održalo 14 konferencija za novinare i objavilo 105 pripóćenja za javnost. Konferencije su organizirane u onim situacijama kada je trebalo pripóčiti važne odluke i stavove Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i kada se smatralo da pripóćenje za javnost ne može skrenuti dovoljno pozornosti primatelja informacije.
598. Pisani mediji u BiH su u 2018. godini objavili više od 3.000 članaka o radu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, što potvrđuje visok stupanj otvorenosti i transparentnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH prema javnosti.

2. Zaključna razmatranja

599. Središnje izorno povjerenstvo BiH javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svog djelovanja. Stoga, posebna pozornost se posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju domaće i međunarodne javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti. Primjenom različitih oblika informiranja Središnje izorno povjerenstvo BiH je i tijekom 2018. godine redovito obavještavalo javnost o svim važnijim aspektima svojeg djelovanja. Pripóćenja za javnost o odlukama Središnjeg izbornog povjerenstva BiH objavljivana su neposredno nakon sjednica na kojima su određene odluke donesene.
600. Na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba omogućen je uvid u zakonsku i podzakonsku regulativu koja se odnosi na djelovanje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, te upute i obrasci za primjenu važećih propisa poštujući ključna načela informiranja javnosti.
601. Središnje izorno povjerenstvo BiH će nastaviti praksu objektivnog i pravodobnog informiranja javnosti o svom radu. U dosadašnjem radu nije bilo primjedbi na pristup informacijama koje su u posjedu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
602. Jedan od dugoročnih ciljeva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je kontinuirani rad na jačanju imidža ove institucije u javnosti.

A blue envelope is shown from a three-quarter perspective, slightly open. Inside the envelope, a white sheet of paper with horizontal lines is visible. The paper is slightly crumpled and has some faint, illegible markings. The envelope is set against a plain, light-colored background.

VII. DIO

PREPORUKE

1. Preporuke

603. Kao i u prethodnom razdoblju Središnje izborno povjerenstvo BiH želi preporučiti da je u narednom razdoblju neophodno posvetiti pozornost daljnjem unaprjeđenju izbornog zakonodavstva uz aktivan angažman njegovih članova, prije svega u radu interresorne radne skupine (Interresorne radne skupine za izmjenu i dopunu izbornog zakonodavstva) koji bi svojim znanjem i iskustvom mogli doprinijeti davanju preporuka za usvajanje kvalitetnih zakonskih rješenja.
604. Na temelju navedenog i dosadašnjih stečenih iskustava u primjeni zakona iz mjerodavnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, predlažemo da Parlamentarna skupština BiH prihvati sljedeće preporuke

A) Izmjene izbornog zakonodavstva

605. Nastaviti s radom na izmjenama izbornog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini u okviru Interresorne radne skupine za izmjenu izbornog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini i intenzivirati rad na njegovoj sinhronizaciji.
606. Provesti presude Suda za ljudska prava u Strasbourgu⁸⁸.
607. Provesti Odluku Ustavnog suda BiH, broj: U-9/09 od 26. 11. 2010. godine⁸⁹, koja se odnosi na Grad Mostar, a u svezi s Rješenjem Ustavnog suda BiH od 18. 1. 2012. godine,⁹⁰ kao i Odluku Ustavnog suda BiH, broj U 23/14 od 1. prosinca 2016. godine koja se odnosi na pitanja popune klubova u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.
608. Neophodno je da mjerodavna državna i entitetska tijela preispitaju i ažuriraju broj osoba s biračkim pravom koja imaju status raseljene osobe, u smislu zaštite integriteta Središnjeg biračkog popisa.
609. Preispitati broj mandata, kao i granice izbornih jedinica sukladno odredbama Izbornog zakona BiH.⁹¹
610. Intenzivirati aktivnosti na rješavanju pitanja entitetskog državljanstva za birače iz Brčko Distrikta BiH kao preduvjet za njihovo glasovanje na općim izborima.⁹²
611. Razmotriti pitanje prava glasa državljana Bosne i Hercegovine i Federacije BiH iz Brčko Distrikta BiH, s obzirom na to da ne sudjeluju u izboru izaslanika u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH.⁹³
612. Osigurati uspostavu novih tehnoloških rješenja u izbornom procesu.
613. Precizirati odredbe koje će onemogućiti vođenje izborne kampanje izvan propisanog razdoblja, tj. postojanje “zabranjene kampanje“ prije zvaničnog početka 30 dana do dana izbora.

⁸⁸ Sejdić i Finci protiv BiH – presuda od 22. 12. 2009. godine; Zornić protiv Bosne i Hercegovine – presuda od 15. 7. 2014.; Šlaku protiv Bosne i Hercegovine – presuda od 26. 5. 2016.; Pilav protiv Bosne i Hercegovine – presuda od 9. 6. 2016. godine.

⁸⁹ “Službeni glasnik BiH“, br. 63/11

⁹⁰ Preporuka iz Izvještaja o provedbi zakona iz nadležnosti CIKBiH za 2015., 2016., 2017. godinu.

⁹¹ *Ibid.*

⁹² *Ibid.*

⁹³ *Ibid.*

614. Unaprijediti odredbe protiv govora mržnje s ciljem sprečavanja neprimjerene retorike u predizbornoj kampanji.
615. Omogućiti efikasniji i depolitiziran rad biračkih odbora na način da predsjednik/zamjenik budu nestranački članovi u poluprofesionalnom statusu.
616. Zaštitu izbornog prava regulirati tako da se trostupanjski postupak koristi samo u izuzetnim slučajevima i za najteže oblike kršenja izbornog zakonodavstva.
617. Propisati obvezu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da na zahtjev birača i političkih subjekata izdaje obvezujuće mišljenje o provedbi Izbornog zakona BiH.
618. Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dati ovlaštenje da ne ovjeri političku stranku pod imenom koje “uznemirava birače“.
619. Uključiti odredbu da “mjerodavni sudovi prilikom registracije političkih stranaka traže mišljenje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH“ ili da se ta aktivnost izuzme iz mjerodavnosti sudova.
620. Kroz realizaciju IV. faze projekta “Jedinstveni izborni informacioni sustav BiH“ – JIIS BiH nastaviti proces izgradnje izborne informacione infrastrukture, čime će se osigurati uvezivanje svih izbornih operacija u jedinstven sustav.⁹⁴
621. Sve izmjene i dopune Izbornog zakona BiH nužno je donijeti pravodobno kako bi Središnje izorno povjerenstvo BiH usvojilo neophodni set podzakonskih propisa, instaliralo i testiralo odgovarajući softver u okviru Jedinstvenog izbornog informacionog sustava BiH – JIIS BiH, te provelo obuku izborne administracije u Bosni i Hercegovini. Sve izmjene i dopune Izbornog zakona BiH bi trebalo raditi u neizbornoj godini.⁹⁵

B) Oblast financiranja političkih stranaka

622. Preispitati i izbalansirati postojeće zakonodavstvo u oblasti organiziranja i političkog djelovanja političkih stranaka.⁹⁶
623. Unaprijediti pravni okvir kojim se osigurava transparentnost financiranja predizborne kampanje političkih stranaka kako bi se osigurala objava izvora financiranja prije dana izbora.
624. Unaprijediti odredbe izbornog zakonodavstva s ciljem sužavanja prostora za (zlo)uporabu javnih resursa u predizbornoj kampanji, izvan formalnog financiranja političkih stranaka.
625. Uvesti strože kazne za nezakonito financijsko poslovanje političkih stranaka, tj. demotivirati političke stranke za svjesno kršenje odredbi Zakona o financiranju političkih stranaka.
626. Potpuna implementacija preporuka GRECO-a.

⁹⁴ *Ibid.*

⁹⁵ *Ibid.*

⁹⁶ *Ibid.*

C) Oblast javnih nabavki

627. Središnje izborno povjerenstvo BiH u svojim redovitim aktivnostima, a posebice u izbornim godinama, značajan dio svojih kapaciteta angažira na provedbi procesa javnih nabavki. S tim u svezi predlažemo da se razmotri mogućnost centralizacije procesa javnih nabavki na razini institucija Bosne i Hercegovine, a ukoliko to nije moguće, da se Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dodijeli poseban status i specifične procedure u javnim nabavkama za nabavku izbornog materijala i opreme po uzoru na neka druga tijela za provedbi izbora, naprimjer Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske.⁹⁷

D) Uvođenje novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini

628. Slijedom preporuka Interresorne radne skupine za analizu stanja i predlaganje modaliteta uvođenja novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini nastaviti aktivnosti na uvođenju novih tehnologija u izborni proces u Bosni i Hercegovini kroz aktivan angažman članova Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u radu Interresorne radne skupine za izradu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za provedbu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini sukladno zaključku broj 7 Vijeća ministara BiH sa 108. sjednice održane 19. 7. 2017. godine.⁹⁸
629. Središnje izborno povjerenstvo BiH očekuje da Interresorna radna skupina za izradu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini i Akcijskog plana za provedbu Strategije za primjenu novih tehnologija u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini u što skorije vrijeme izradi spomenutu strategiju i akcijski plan, radi usvajanja u Parlamentarnoj skupštini BiH.

F) Skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

630. Pronaći trajno rješenje za skladište izbornog materijala i opreme Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

G) Podrška razvitku ljudskih potencijala i unaprjeđenju suradnje sa svim zainteresiranim stranama

631. Stavljanjem u funkciju Centra za edukaciju Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koji će funkcionirati kao regionalni edukativni i resursni centar za izbornu administraciju, političke stranke, nevladin sektor, medije i sve zainteresirane strane, neophodno je osigurati da Vijeće ministara BiH odobri Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, koji je trenutačno u proceduri odobravanja, kako bi se osigurala kontinuirana kadrovska, financijska i materijalna podršku za uspješno funkcioniranje Centra za edukaciju.⁹⁹
632. Mjerodavne institucije trebaju pružiti svu neophodnu podršku Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za implementaciju preostalih preporuka GRECO-a.

⁹⁷ Preporuka iz Izvješća o provedbi zakona iz mjerodavnosti SIPBiH za 2015. i 2016. godinu.

⁹⁸ Spis Tajništva Vijeća ministara BiH, broj: 05-07-1-1870-19/17 od 20. 7. 2017. godine.

⁹⁹ *Ibid.*

633. Parlamentarna skupština BiH potvrđuje opredjeljenje da se očuva neovisnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kao tijela čije mjerodavnosti proizilaze iz mjerodavnosti Parlamentarne skupštine BiH, a u smislu daljnjeg osiguranja financijske, kadrovske i normativno-pravne stabilnosti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Broj: 04-2-07-10 - 462-1/19

Predsjednik

Sarajevo, 29. 05. 2019. godine

Branko Petrić

ANEKS

Popis materijalnih propisa koje Središnje izborno povjerenstvo BiH izravno primjenjuje u provedbi svojih mjerodavnosti

- Izborni zakon Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16),
- Izborni zakon Republike Srpske (“Službeni glasnik RS“, broj: 34/02, 35/02, 24/04, 19/05, 24/12 i 109/12),
- Izborni zakon Brčko Distrikta BiH (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 17/08, 43/08 i 49/18),
- Zakon o financiranju političkih stranaka (“Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16),
- Zakon o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08),
- Zakon o agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (“Službeni glasnik BiH“, broj: 103/09 i 58/13),
- Zakon o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika u općinama Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH“, br. 19/08),
- Zakon o lokalnoj samoupravi (“Službeni glasnik RS“, br. 97/16),
- Statuti općina i gradova,
- Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 17/08 i 39/09),
- Zakon o Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, br. 56/08),
- Zakona o jedinstvenom matičnom broju (“Službeni glasnik BiH“, broj: 32/01, 63/08, 103/11 i 87/13),
- Zakona o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 32/01, 56/08, i 58/15),
- Zakon o osobnoj iskaznici državljana Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 32/01, 16/02, 53/07, 56/08 i 18/12),
- Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH“, broj: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
- Zakon o političkim organizacijama (“Službeni list SRBiH“, br. 27/91 – preuzet u Federaciji BiH),

- Zakon o političkim organizacijama (“Službeni glasnik RS“, br. 15/96),
- Zakon o političkim organizacijama (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 12/02, 19/07 i 2/08),
- Zakon o izvršenju proračuna Federacije BiH (donosi se svake godine),
- Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Republike, grada i općine (“Službeni glasnik RS“, br. 65/08),
- Zakon o financiranju političkih stranaka iz proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj: 29/04, 14/07 i 19/07),
- Zakon o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, br. 42/04),
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH“, br. 83/09),
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (“Službeni glasnik RS“, br. 94/15),
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj:22/16 i 50/18),
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (“Službeni glasnik BiH“, br. 47/14 i 46/16),
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16 i 72/17),
- Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
- Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 26/04, 7/05, 48/05, 50/08, 60/10, 32/13 i 93/17),
- Zakon o upravnom postupku (“Službeni glasnik BiH“, broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13 i 53/16),
- Zakon o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
- Zakon o upravi (“Službeni glasnik BiH“, broj: 32/02, 102/09 i 72/17).
- Zakon o javnim nabavkama (“Službeni glasnik BiH“, br. 39/14),
- Zakon o zaštiti osobnih podataka (“Službeni glasnik BiH“, broj: 49/06, 76/11 i 89/11)
- Zakon o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, br. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14).